

รายงานการวิจัย

แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการใน
พื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

An Integrated Tourism Strategic Plan for Potential
Development in the Coastal Area of Trang

ดุสิตพร ฮกทา Dusitporn Hokta

นุชประวีณ์ ลิขิตศรีณย์ Nuchpravee Likitsarun

วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

งบประมาณบูรณาการวิจัยและนวัตกรรม ประจำปี พ.ศ.2563

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย งบประมาณบูรณาการวิจัยและนวัตกรรม ประจำปี พ.ศ.2563 เป็นงานวิจัยประยุกต์เพื่อสร้างแผนยุทธศาสตร์เชิงรุก เชิงรับ เชิงป้องกัน และเชิงแก้ไขที่เป็นระบบและเหมาะสมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการพื้นที่ชายฝั่งทะเล ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอื่น ๆ สามารถนำแผนยุทธศาสตร์นี้ประยุกต์ใช้เป็นส่วนหนึ่งสำหรับแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่ยั่งยืนในบริบทพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสม

ขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยที่ได้ให้การสนับสนุนทุนในการทำวิจัยนี้
ขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เพื่อให้โครงการวิจัยดังกล่าวสำเร็จ
ลุล่วงไปด้วยดี

ขอบคุณผู้ร่วมวิจัยที่อุทิศกำลังกาย กำลังใจช่วยให้โครงการวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
ตลอดจนครอบครัว และเพื่อนอาจารย์ที่ให้ความห่วงใย เป็นกำลังใจให้เสมอมา ประโยชน์อันใดที่เกิดจาก
โครงการวิจัยนี้ ย่อมเป็นผลมาจากความกรุณาของท่านและหน่วยงาน ผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ
โอกาสนี้

ดุสิตพร ฮกทา

นุชประวีณ์ ลิขิตศรีณย์

กุมภาพันธ์ 2564

Strategic Plans for Developing Potentials of Integrated Tourism in Seashore Areas of Trang Province

Dusitporn Hokta¹ and Nutpravee Likitsarun²

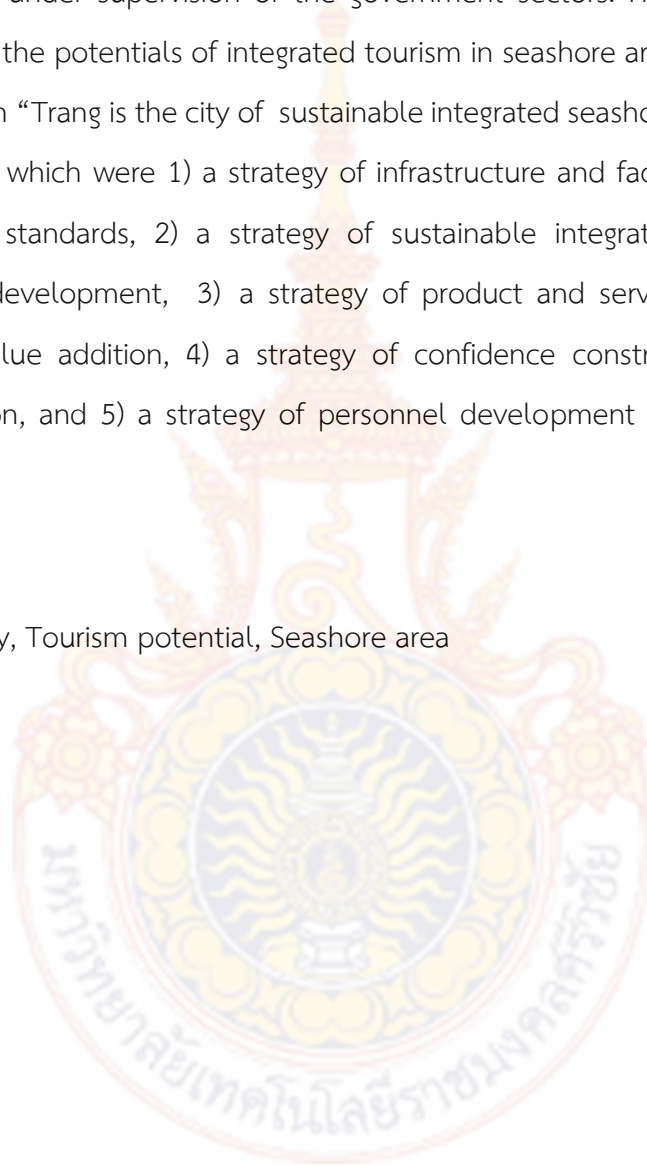
Abstract

This study is applied research with aims 1) to study potentials of tourism in seashore areas of Trang Province, 2) to analyze strengths, weaknesses, opportunities and threats of tourism in seashore areas of Trang Province and 3) to determine strategic plans for developing potentials of integrated tourism in seashore areas of Trang Province. The data in this qualitative research were collected from documentary examination, in-depth interview and focused group. The research instrument was a semi-structured interview form and a focused group form. The samples were selected with purposive sampling method from government authorities, private sectors and community representatives, totaling 17 persons. Data were analyzed with content analysis, SWOT analysis and TOWS Matrix. For qualitative research, data were collected with an open-ended questionnaire, and the samples were selected with quota sampling method from tourists, totaling 400 persons. The data were analyzed with descriptive statistics including frequency, percentage, mean and standard deviation.

The findings revealed that the seashore tourist attractions of Trang Province had tourism potentials due to varieties of the tourist spots especially for natural tourist attractions. However, they lacked proper improvement of the infrastructures in some areas. There were tourism packages and tourism activities to respond needs of every group with all age range. They could travel and access the tourist attractions by land and water, but the routes to these tourist attractions should be developed for more convenience and safety. Additionally, the public transportation system should be provided among nearby tourist attractions, and the ports should be development to meet specified

standards. However, the development of potentials of these tourist attractions was limited by inadequate and ceasing budgets along with legal restrictions in developing the tourist attractions to be under supervision of the government sectors. However, the strategic plans to develop the potentials of integrated tourism in seashore areas of Trang Province came with a vision “Trang is the city of sustainable integrated seashore tourism” including 5 strategic points which were 1) a strategy of infrastructure and facility development to support tourism standards, 2) a strategy of sustainable integrated tourist attraction restoration and development, 3) a strategy of product and service development for tourism-based value addition, 4) a strategy of confidence construction and standard tourism promotion, and 5) a strategy of personnel development and tourism network strengthening.

Keyword: Strategy, Tourism potential, Seashore area

¹Lecturer at the College of Hospitality and Tourism, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang Campus

²Lecturer at Faculty of Arts and Science, Kasetsart University, Kamphaengsaen Campus

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	จ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	3
1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	3
1.4 ขอบเขตของงานวิจัย.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	8
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน.....	16
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว.....	22
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	25
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์.....	27
2.7 สรุปสาระสำคัญแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง.....	32
2.8 บริบทพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง.....	33
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารและศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง.....	46
ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลสำหรับจัดทำแผนยุทธศาสตร์.....	49
ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดตรัง.....	52

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์.....	49
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารและศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง.....	58
ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลสำหรับจัดทำแผนยุทธศาสตร์.....	49
ขั้นตอนที่ 3 เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของ จังหวัดตรัง.....	89
ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์จัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว แบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง.....	101
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	114
อภิปรายผล.....	139
ข้อเสนอแนะ.....	154

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ข แบบสอบถาม

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามพื้นที่.....	72
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	73
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	73
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ.....	74
ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา.....	74
ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ.....	75
ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	76
ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิลำเนา.....	76
ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ที่มาท่องเที่ยวและพักผ่อนใน จังหวัดตรัง.....	77
ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามแหล่งข้อมูลที่ศึกษาก่อนมาท่องเที่ยว.....	77
ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเหตุผลที่ตัดสินใจเดินทาง มาท่องเที่ยว...	78
ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทผู้ที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว.....	78-79
ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามชนิดของยานพาหนะในการเดินทางมา ท่องเที่ยว.....	79
ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการเลือกพักค้างคืน.....	80
ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทของที่พัก.....	80
ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจำนวน คืนที่เข้าพัก.....	81
ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน.....	81
ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามฤดูที่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยว.....	82
ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความประทับใจในการเดินทางครั้งนี้.....	82
ตารางที่ 4.20 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการกลับมาเที่ยวซ้ำ.....	83
ตารางที่ 4.21 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง.....	83-84
ตารางที่ 4.22 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง.....	84-85
ตารางที่ 4.23 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่ง ท่องเที่ยวใน จังหวัดตรัง.....	86
ตารางที่ 4.24 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง.....	86-87

ตารางที่ 4.25 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการบริการขั้นพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวใน
จังหวัดตรัง.....87-88

ตารางที่ 4.26 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านรายการสำเร็จรูปทางการท่องเที่ยวใน
จังหวัดตรัง.....89

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศต่างๆ ทั่วโลกเน้นประเด็นการท่องเที่ยวเป็นแหล่งสินค้ารายได้หลักที่สำคัญของประเทศ อาจเป็นเพราะการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้อย่างมหาศาลส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความมั่นคงยิ่งขึ้น การท่องเที่ยวจึงถือได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีความสำคัญอันดับต้นๆ ในอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศต่างๆ ทำให้ปัจจุบันนี้การท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของโลก (Kamali, 2011)

สำหรับประเทศไทย การท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการและประชาชนชาวไทยอย่างมหาศาลมีกำไรและเกิดการจ้างงานเป็นจำนวนมาก โดยภาพรวมสถานการณ์ท่องเที่ยวของประเทศไทย ปี พ.ศ.2562 พบว่า มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวทั้งสิ้น 39,916,251 คน สร้างรายได้เข้าประเทศมากถึง 1,911,807.95 ล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564) เพราะฉะนั้นการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งจำเป็นในอันดับต้นๆ ที่ต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนเพื่อสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอและรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวไว้ได้อย่างสมบูรณ์

จังหวัดตรังถือได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติเพราะตั้งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศ ติดชายฝั่งทะเลอันดามัน ปัจจุบันการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังเริ่มมีทิศทางที่ชัดเจนขึ้นและเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ประกอบกับเป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์เฉพาะเป็นของตนเองเกี่ยวกับความสมบูรณ์ของธรรมชาติ ส่งผลให้มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางทะเล แหล่งท่องเที่ยวบนบกจำพวกป่าเขาและน้ำตก นอกจากนี้ยังมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่ไม่เปลี่ยนแปลง รสชาติอาหารที่ยังเป็นรสชาติของคนในท้องถิ่น อีกทั้งมีงานเทศกาลที่มีชื่อเสียงและกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ งานพิธีวิวาหิ์ใต้สมุทร เทศกาลถือศีลกินเจ เทศกาลชนทเค็กและหมูย่างเมืองตรัง เป็นต้น ซึ่งได้มีการให้บริการที่คำนึงถึงการเป็นเจ้าบ้านที่ดีและเป็นกันเอง สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นข้อได้เปรียบของจังหวัดตรังที่นำมาเป็นจุดขายและโอกาสทางการตลาดได้เป็นอย่างดี (ทัศนาวลัย ต้นติเอกรัตน์, 2554)

นอกจากนี้ จังหวัดตรังมีแผนพัฒนาจังหวัดโดยกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564) โดยมีวิสัยทัศน์ว่า ตังเมืองแห่งความสุข บนฐานการเกษตร อุตสาหกรรมการเกษตร และการท่องเที่ยว ที่ได้มาตรฐานสากลและได้กำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) สร้างฐานเศรษฐกิจของจังหวัดด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่มั่นคงและยั่งยืน 2) ส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ให้มีคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง 3) เสริมสร้างความมั่นคงทางสังคม พัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และ 4) บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมกับชุมชน/พื้นที่ และมีความยั่งยืน (สำนักงานจังหวัดตรัง, 2556)

แม้ว่าการท่องเที่ยวจัดได้ว่า เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยมีคุณประโยชน์ต่าง ๆ มากมายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อนึกถึงการท่องเที่ยวก็ไม่ควรนึกถึงประโยชน์เพียงด้านเดียว เพราะหากขาดการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวที่ดี อาจก่อผลกระทบเชิงลบตามมาอย่างมากมาย (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง เพราะจังหวัดตรังมีจุดเด่น เอกลักษณ์ และความเป็นไปได้มากมายในฐานะเป็นสถานที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่ยังไม่ถูกทำลาย ความปรารถนาของผู้วิจัยที่ต้องการให้จังหวัดตรังกลายเป็นแหล่งที่ได้รับความนิยมทางการท่องเที่ยว ความเป็นเอกลักษณ์ซึ่งมีการปกป้องทรัพย์สินสมบัติทางธรรมชาติและวัฒนธรรม แต่ปัญหาที่พบในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง คือ จังหวัดตรังยังขาดการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่เหมาะสม อีกทั้งขาดองค์กรที่เป็นผู้นำในระดับจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐที่จะบูรณาการความร่วมมือด้วยกันกับภาคเอกชน ภาคประชาชน และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมกันทุกภาคส่วนเพื่อเกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังทั้งในด้านของศักยภาพและความยั่งยืนต่อไป ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรังนั้น เป็นการมุ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวจากการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง และวางแผนยุทธศาสตร์โดยมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ ในมิติของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดตรัง พบว่า ดำเนินการโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาภาครัฐเท่านั้น และยังขาดปัจจัยการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวที่จะหล่อหลอม

แนวทางการพัฒนากับมิติทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม เข้าไว้ในแผนเดียวกัน โดยกระบวนการในการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง ภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานเพราะแผนยุทธศาสตร์ที่ยั่งยืนต้องมาจากความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวที่มีความสมดุลระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความต้องการและมีค่านิยมที่แตกต่างกัน ซึ่งการพัฒนาอย่างยั่งยืนจะต้องคำนึงถึงปัจจัยพื้นฐานและวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การผลิตและทำการตลาดของสินค้าและบริการ 2) ด้านสังคม ได้แก่ การรักษาและส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) วัฒนธรรม ได้แก่ ความเป็นรากเหง้าหรือความเป็นตัวตนที่จริงของชุมชนที่สืบทอดส่งต่อกันมาในแต่ละรุ่น และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การอนุรักษ์และบริหารทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจัง ดังนั้นแล้วผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมมีบทบาทสำคัญในการร่วมวางแผนยุทธศาสตร์ที่มีส่วนร่วมเพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ

ด้วยความจำเป็นดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาถึงแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง ซึ่งผลที่ได้จะสามารถนำไปใช้เป็นแผนยุทธศาสตร์เพื่อเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรังอันจะก่อให้เกิดการบูรณาการที่จะสร้างประโยชน์แก่เจ้าของพื้นที่ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว ตลอดจนสามารถเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนครอบคลุมทุกด้านต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง
2. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดตรัง
3. เพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1.ทราบถึงข้อมูลสภาพแวดล้อม ศักยภาพการท่องเที่ยวของพื้นที่ชายฝั่งทะเลเพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น

2.ได้แผนยุทธศาสตร์เชิงรุก เชิงรับ ป้องกัน และแก้ไขที่เป็นระบบและเหมาะสมในการพัฒนา ศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการพื้นที่ชายฝั่งทะเล

3.หน่วยงานภาครัฐด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอื่น ๆ สามารถนำแผนยุทธศาสตร์นี้ ประยุกต์ใช้เป็นส่วนหนึ่งสำหรับแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการพื้นที่ ชายฝั่งทะเลที่ยั่งยืนในบริบทพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสม

1.4 ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดด้านการท่องเที่ยว แนวคิดองค์ประกอบของ การท่องเที่ยว แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แนวคิดการ มีส่วนร่วม นอกจากนี้ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลมทศยภูมิ ประกอบด้วย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์พัฒนาการท่องเที่ยว แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ ฝั่งอันดามัน และแผนพัฒนาจังหวัดตรังเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางในการวางแผนยุทธศาสตร์ฯ ผ่านกระบวนการหาศักยภาพของพื้นที่ การวิเคราะห์ด้วยเทคนิค SWOT Analysis และการสังเคราะห์ ด้วยเทคนิคตาราง TOWS Matrix เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และ โครงการพัฒนา

2.ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนา ศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรังใน 4 อำเภอ คือ อำเภอ กันตัง อำเภอสิเกา อำเภอหาดสำราญ และอำเภอปะเหลียน

3. ขอบเขตด้านประชากร การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งขอบเขตด้านประชากร ออกเป็น 4 ส่วน คือ 1.หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 2.หน่วยงานภาคเอกชน 3.ภาคประชาชน และ 4.นักท่องเที่ยว

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

งานวิจัยเรื่องนี้มีศัพท์เฉพาะที่เห็นควรนำมาให้คำจำกัดความเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน 4 คำศัพท์ ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ หมายถึง กระบวนการการวางแผนที่ให้ความสำคัญกับการมองไปในอนาคต ภายใต้การพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการใช้ความสามารถของจังหวัด เพื่อระดมทรัพยากรมาใช้ และพิจารณาถึงทางเลือกต่าง ๆ อย่างรอบคอบและชัดเจนว่า จะสามารถนำจังหวัดไปสู่ภารกิจและ เป้าหมายที่วางไว้

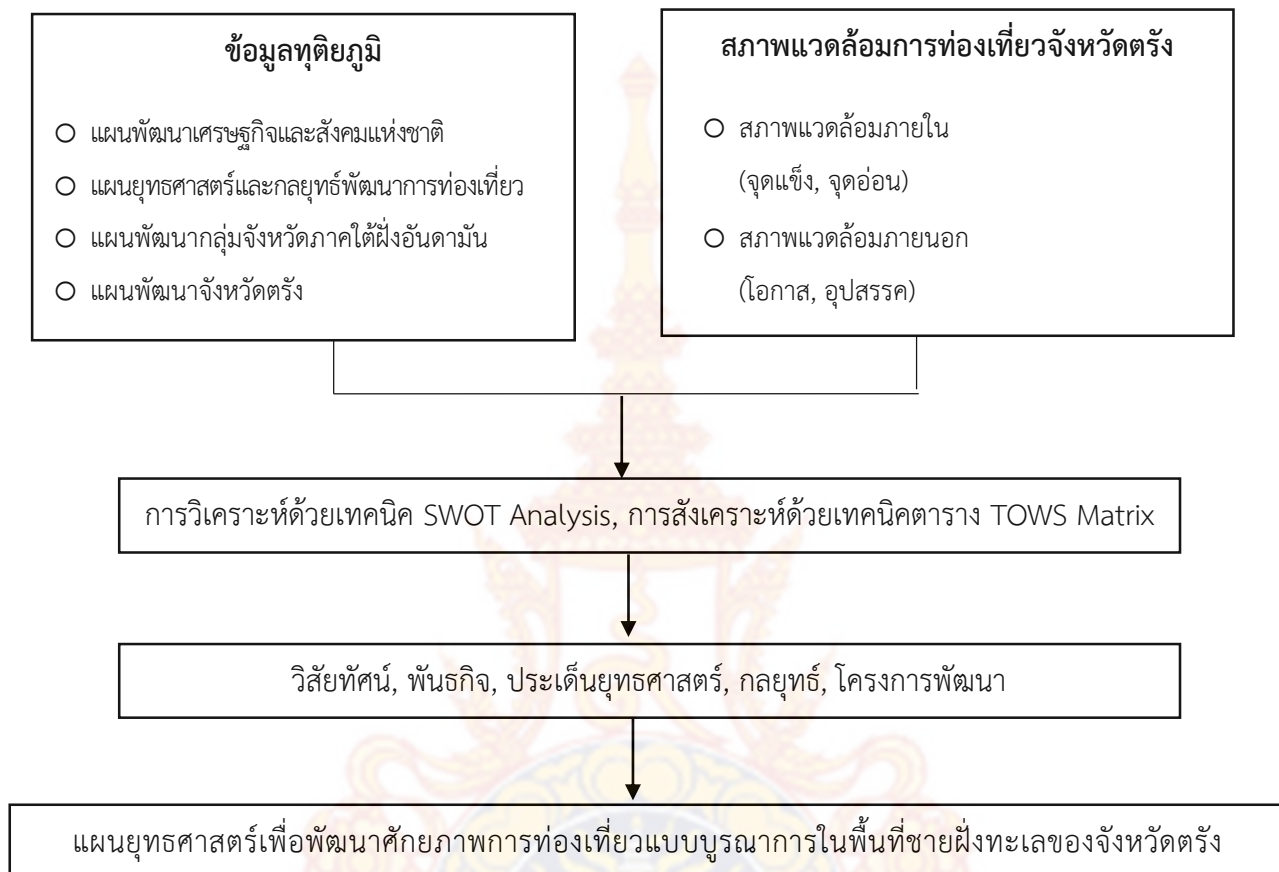
กลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการบริหารงานสำหรับการนำไปปฏิบัติโดยเฉพาะมีกิจกรรมและโครงการที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ แต่ละยุทธศาสตร์อย่างชัดเจน มีเป้าประสงค์เชิงปริมาณ พร้อมกรอบเวลาและผู้รับผิดชอบของแต่ละโครงการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสถานการณ์ทางยุทธศาสตร์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งจะช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้บรรลุผลตามเป้าหมายต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้

ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถในการดึงดูดใจทางด้านการท่องเที่ยว โดยอาศัยเอกลักษณ์เฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว ความสามารถในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการขั้นพื้นฐาน และรายการสำเร็จรูปที่จัดไว้ใช้ในการท่องเที่ยว

พื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง หมายถึง พื้นที่ที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวติดชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง ประกอบด้วย 4 อำเภอ คือ อำเภอกันตัง อำเภอสิเกา อำเภอหาดสำราญ และอำเภอปะเหลียน

1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง” ผู้วิจัยได้มุ่งมั่นศึกษาค้นคว้า รวบรวม วรรณกรรมที่แสดงถึงหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาข้อมูลสำหรับการกำหนดใช้เป็นกรอบแนวคิด ยุทธวิธี และแผนงาน รวมทั้งวิธีการในการดำเนินงานวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์
- 2.7 สรุปลักษณะสำคัญของแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 บริบทพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจกรรงานประจำ โดยปกติการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยไม่คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกลจะมีการค้างแรมหรือไม่

McIntosh; & Goeldner (1984 อ้างถึงใน พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล, 2553) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นผลรวมของปรากฏการณ์ต่างๆ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจบริการต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจหรือกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2549 อ้างถึงใน พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล, 2553) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวตามความหมายขององค์การสหประชาชาติในคราวประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยว ณ กรุงโรม เมื่อปี พ.ศ.2506 ว่าการท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกัน 3 ประการ คือ ต้องมีการเดินทาง ต้องมีสถานที่ปลายทาง และต้องมีจุดหมายของการเดินทาง

ดังนั้น ความหมายการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางไปสถานที่ใดสถานที่หนึ่งที่ไม่ใช่สถานที่พักอาศัยประจำด้วยความสมัครใจ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อการเยี่ยมญาติ ฯลฯ โดยที่ไม่ใช่การเดินทางเพื่อประกอบอาชีพความสำคัญของการท่องเที่ยว

ปิยวรรณ คงประเสริฐ (2551) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทในการนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้อันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับสินค้าส่งออกอื่นๆ ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ ช่วยลดปัญหาการขาดดุลระหว่างประเทศ ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน เป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ ก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคมของประเทศ ช่วยยกมาตรฐานค่าครองชีพของคนในท้องถิ่น ช่วยสร้างความเจริญทางสังคมให้แก่คนในท้องถิ่น ช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการศึกษา ช่วยลดปัญหาอพยพย้ายถิ่นของคนในท้องถิ่น ช่วยกระตุ้นให้มีการคิดค้นหาทรัพยากรส่วนเกินที่ไร้ค่ามาประดิษฐ์เป็นสินค้าที่ระลึกมาจำหน่าย และช่วยสร้างสันติภาพและความสามัคคี

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความอ่อนไหวต่อสถานการณ์ของโลก (Griffin and Darcy, 1997; Hall, 1994) รูปแบบของการท่องเที่ยวในศตวรรษที่ 21 จะเต็มไปด้วย

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม อาทิเช่น การเกิดสึนามิ ปัญหาไข้หวัดนก ปัญหาโรคร้าย การเกิดเหตุการณ์ 9/11 และปัญหาการก่อการร้ายในหลายภูมิภาคทั่วโลก เป็นต้น ซึ่งต้องการการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวจะต้องมุ่งสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน อันจะเอื้อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยให้ การท่องเที่ยวทุกประเภทมุ่งหารายได้ทางเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกันก็มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ควบคู่พร้อมกันไปด้วย อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันได้มีการปลุกกระแสการท่องเที่ยวให้ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เพื่อจะได้อนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไว้ให้มากที่สุด (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน คือ การท่องเที่ยวที่รวมถึงการจัดการบริการอื่น ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (รุ่ง กาญจนวิโรจน์, 2543) โดย

1. ต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว
2. ต้องตระหนักดีต่อการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว
3. ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. ต้องชี้้นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ

จากนิยามดังกล่าว ผู้วิจัยขอสรุปความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์และการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพแก่สมาชิกของสังคมในปัจจุบันและอนาคต โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุด และใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

หลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2548)

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) มีหลักการที่สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ซึ่งเป็นกระแสความคิดหลักของโลกในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา และได้รับความสนับสนุนจากคณะกรรมการว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Commission

on Sustainable Development) ขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งหลักการโดยทั่วไปของการพัฒนาอย่างยั่งยืนคือ จะต้องมีการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ในระยะเวลายาวนาน และมีการกระจายผลประโยชน์ให้แก่คนส่วนใหญ่ รวมทั้งมีการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย เมื่อนำหลักการนี้มาปรับใช้กับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงมีจุดเน้นที่สำคัญ ดังนี้

1. จะต้องดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว ให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ ในระยะเวลายาวนานจนถึงชั่วลูกชั่วหลาน มิใช่เพียงเพื่อคนรุ่นปัจจุบันเท่านั้น
2. ลดการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง และลดปริมาณของเสีย ที่จะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม
3. มีการกระจายรายได้ และผลประโยชน์ให้แก่คนในท้องถิ่น ที่มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ เปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่นได้เข้าร่วม ในการจัดการ และการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว
4. มีการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว และชุมชนในท้องถิ่น เพื่อการวางแผนงาน การจัดสรรงบประมาณ และการจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม
5. มีการสร้างเครือข่าย เพื่อเผยแพร่แนวคิด การศึกษาวิจัย และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ออกไปในหมู่ประชาชน ทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศอย่างกว้างขวาง

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพื่อสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยว ที่มีความน่าดึงดูดได้อย่างไม่เสื่อมคลาย ธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุงคุณภาพให้มีผลกำไรอย่างเป็นธรรม ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเหมาะสม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนสม่ำเสมออย่างพอเพียง แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย (ราไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2544)

ลักษณะการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ควรมี 6 ประการ ดังนี้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท ทั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งท่องเที่ยว ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรม
2. เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว
4. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส เรียนรู้ และได้ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม

5. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

6. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และคืนประโยชน์กลับสู่ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นด้วย

ดังนั้น การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงถือเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของกิจกรรมการท่องเที่ยวในทุก รูปแบบ ที่จะต้องมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ ความยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

การท่องเที่ยวมีลักษณะเฉพาะที่มีการเคลื่อนไหวที่รวดเร็วและละเอียดอ่อนอย่างมากเพราะต้องอาศัยปัจจัยหลายด้านประกอบกัน เป็นต้นว่าปัจจัยทางด้านนโยบายที่จะต้องให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายการท่องเที่ยวสำหรับแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ จึงทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นต้นว่า นักวิชาการ หน่วยงานระดับประเทศ และองค์การระหว่างประเทศหลายแห่ง ได้หาแนวทางการท่องเที่ยวทางเลือกหลากหลายรูปแบบมากขึ้น เพื่อแก้ปัญหาของการท่องเที่ยวแบบเดิม เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นต้น ความพยายามในการป้องกันและแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในทุกภาคส่วน การพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวสมัยใหม่จะต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างคน วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ในระยะยาวต่อทั้งนักท่องเที่ยวและประชาคมในชุมชนที่นักท่องเที่ยวจะไปเยี่ยมชม รวมทั้งสภาพสังคม วัฒนธรรมท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ การท่องเที่ยวจึงต้องมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถจูงใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวหรือกลับมาเที่ยวอีก (เยาวภา วงศ์สวัสดิ์, 2558) World Tourism Organization (1998) เพื่อสนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว โดยปกป้องและรักษาโอกาสให้กับคนในรุ่นต่อ ๆ ไปในอนาคต ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมดที่จะสนองความต้องการด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในขณะที่จะสามารถธำรงรักษาเนื้อหาทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการก่อหนุนและระบบต่าง ๆ ที่ก่อหนุนชีวิต พืช สัตว์ และมนุษย์ทั้งหลาย ซึ่งจากกรอบแนวคิดดังกล่าวสามารถเป็นหลักการได้ 5 ข้อ คือ

1. ทรัพยากรทางธรรมชาติ ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ ทรัพยากรทางวัฒนธรรมและทรัพยากรอื่น ๆ ในการท่องเที่ยว จะต้องได้รับการอนุรักษ์ไว้เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต โดยจะยังสามารถอำนวยประโยชน์ให้แก่สังคมปัจจุบันได้

2. จะต้องมีการวางแผนและจัดการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมและสังคม วัฒนธรรมในพื้นที่แห่งท่องเที่ยว

3. คุณภาพของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวมจะยังคงได้รับการรักษาไว้ได้และปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ เมื่อจำเป็นที่จะต้องจัดทำ

4. จะต้องรักษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเอาไว้เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นจะยังคงสามารถรักษาความเป็นที่นิยมอยู่ได้ และสามารถทำการตลาดต่อไปได้

5. ผลประโยชน์ของการท่องเที่ยวจะต้องแผ่หรือกระจายไปในทุกภาคส่วนของสังคม

นอกจากนี้ การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ Muller (1994, pp. 131-136 อ้างอิงใน จำเนียร ชุณหโสภาค, 2553) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรประกอบด้วยคุณสมบัติขององค์ประกอบทั้ง 5 ส่วน ที่แสดงให้เห็นว่า หากทุกคนมีความห่วงใยในเรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ประโยชน์ในทุกภาคส่วนจะเกิดแก่คนทุกกลุ่ม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความยั่งยืนต่อการท่องเที่ยว แต่ทั้งนี้จำเป็นต้องแน่ใจว่า ทรัพยากรธรรมชาติจะไม่ถูกใช้อย่างมากมายเกินความสามารถในการผลิตทดแทน กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งชาวบ้านและชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนวางแผนและการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ดังแสดงในภาพที่ 2.1 ต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของ 5 เหลี่ยมมหัศจรรย์ (The Magic Petagon)

หมายเหตุ: จากหนังสือ Journal of Sustainable Tourism “The Theory Path to Sustainable Tourism Development

ที่มา: Muller, 1994, p. 132 อ้างอิงใน จำเนียร ชุณหโสภาค, 2553, หน้า 14

การนำ 5 เหลี่ยมมหัศจรรย์ (The Magic Pentagon) มาใช้ในการพัฒนามาตรวัดศักยภาพ การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1. พิจารณาความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของชุมชนเจ้าของพื้นที่ ซึ่งจะแสดงให้เห็นความพร้อมในการจัดการด้านสาธารณูปโภคหรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นควรต้องก่อให้เกิดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของชุมชน
2. การมีคุณภาพชีวิตตามอัตภาพที่ดีขึ้น การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจำเป็นต้องส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้สามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
3. เกิดศักยภาพในการปกป้องทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน
4. สร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวที่มีศักยภาพควรทำให้ชุมชนเกิดความตระหนักในการปกป้องอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น
5. การสร้างเสริมศักยภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะต้องคำนึงถึงความพึงพอใจอันสูงสุดของทุกภาคี ทั้งตัวนักท่องเที่ยวเจ้าของพื้นที่ ประชาชนทั่วไป เจ้าของธุรกิจ หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน

การจัดการแหล่งท่องเที่ยวยั่งยืน

แหล่งท่องเที่ยว นับว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญเป็นองค์ประกอบด้านอุปทาน การท่องเที่ยว (Supply) ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545) ได้จัดหมวดหมู่ของแหล่งท่องเที่ยว เป็น 4 ประเภท ดังนี้ 1) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Culture Attractions) เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแสดงออกถึงประเพณีต่าง ๆ (Traditional Attractions) 2) แหล่งท่องเที่ยวตามสภาพธรรมชาติ (Scenic Attractions) ซึ่งแสดงถึงความงดงามในรูปแบบต่าง ๆ ของภูมิประเทศ 3) แหล่งท่องเที่ยวประเภทที่ให้ความบันเทิง (Entertainment Attractions) 4) แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะตัว (Specific Attractions) นอกจากนี้ ได้จำแนกแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณคดี และแหล่งท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ความบันเทิงนั้น จัดเป็นส่วนหนึ่งในสถานบริการนักท่องเที่ยว เช่นเดียวกับ อุดม เขยกีวงค์ และคณะ (2548) ซึ่งได้แบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural Attractions) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Manufactured Attractions)

นอกจากนี้ มนัส สุวรรณ (2544; Clark and Stankey, 1979) กล่าวถึง แหล่งท่องเที่ยว สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) การแบ่งแหล่งท่องเที่ยวตามการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1.1) ประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามและเกิดขึ้นเอง

ตามธรรมชาติ 1.2) ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถาน และศาสนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนา และ 1.3) ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะ และขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสมและถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมา 2) การแบ่งแหล่งท่องเที่ยวตามช่วงชั้นโอกาสเชิงนันทนาการ (Recreation Opportunity Spectrum-ROS) เป็นการแบ่งแหล่งท่องเที่ยวบนพื้นฐานและแนวความคิดของการวางแผน การจัดการ และการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว หลักการแบ่งลักษณะนี้ใช้ลักษณะทางกายภาพพื้นที่ (physical setting) ลักษณะทางสังคม (social setting) และลักษณะการจัดการพื้นที่ (managerial setting)

ทั้งนี้ เอกลักษณ์ ทองสเนียน (2550) กล่าวถึง การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อจะให้บริการแก่นักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ จะต้องมีความรู้และมีมาตรฐานในระดับสากลเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และเน้นผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ซึ่งในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ต้องมีการวางแผนปรับปรุงพัฒนากฎระเบียบระหว่างผู้ประกอบการ ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชากรท้องถิ่น โดยการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวจะต้องเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมดำเนินการอย่างเสมอภาคกัน

2. การให้การศึกษาในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแก่ประชาชนในท้องถิ่นทุกระดับเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ และรู้วิธีการบริการ อาจจะใช้การฝึกอบรม การศึกษาดูงานหรืออื่น ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ และทันเหตุการณ์อยู่เสมอ

3. การกำจัดของเสีย ซึ่งจะต้องมีระบบการกำจัดของเสียที่มีประสิทธิภาพและการบำบัดของเสียก่อนทิ้งลงธรรมชาติ การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล ถือหลักการให้แล้วใช้ซ้ำ และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์อีก (Reused or Recycle) สำหรับของเสียทางห้องสุขาอาจใช้ระบบทำแก๊สชีวมวล (Biogas)

4. การศึกษาวิเคราะห์ความอ่อนไหวของระบบนิเวศ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรม และโบราณคดีโบราณสถานต่าง ๆ แม้เพียงเนินดินร้างย่อมสะท้อนอดีตกาลที่ทรงคุณค่าที่สามารถศึกษาค้นคว้าถึงลักษณะการตั้งถิ่นฐานชุมชนโบราณได้

5. ในแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติควรสร้างห้องสุขาไว้บริการตามระยะห่างกันอย่างน้อย 3 กิโลเมตรต่อ 1 ห้อง โดยห้องสุขาต้องสะอาดและมีการคิดค่าบริการเพื่อเป็นค่าจัดจ้างแรงงานดูแล

6. การเดินทางเข้าชมสะดวก โดยทางเดินในแหล่งท่องเที่ยวที่เปราะบางควรทำทางเดินข้าม (Board Walk) มีการคำนึงถึงความปลอดภัยและมีระบบสื่อความหมายที่ดี (ถึงแม้จะเดินเที่ยว

เพียงคนเดียว) รวมถึงการติดต่อสื่อสารระหว่างนักท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน นอกจากนี้ป้ายชี้ทางหรือป้ายสื่อความหมายควรออกแบบให้ใช้ได้ทนทาน

7. การรักษาสภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยรักษาไว้ให้คงเดิมมากที่สุดและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี (สะอาด) มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

8. การตรวจสอบผลกระทบ การประเมินศักยภาพในแหล่งท่องเที่ยวจะต้องกำหนดสถานภาพให้เหมาะสม โดยหารายละเอียด รวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมในที่แห่งนั้นว่า ควรอยู่ในระดับไหน หาความสมดุลระหว่างความสามารถในการรองรับของพื้นที่กับความต้องการของนักท่องเที่ยวและการยอมรับของชุมชนท้องถิ่นต่อการพัฒนา รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลจะต้องมีความสัมพันธ์กัน เป้าหมายของการบริหารจัดการทรัพยากรจะต้องมีความสอดคล้องจากฝ่ายบริหารทุกระดับ การจัดการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงการลงทุนและต้นทุนของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมด้วย

9. การจัดการและการบริการควรคำนึงถึงมาตรฐานสากล ซึ่งในปัจจุบัน คือ ISO 900, ISO 14000, ISO 18000 เป็นต้น

10. การศึกษาและสำรวจแหล่งพลังงานธรรมชาติ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานกระแสม และพลังงานความร้อนใต้พิภพ เป็นต้น และควรเน้นการใช้พลังงานจากธรรมชาติเหล่านี้ รวมทั้งการใช้น้ำอย่างคุ้มค่าและหลีกเลี่ยงการใช้เครื่องปรับอากาศ

11. การจัดการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถ ขอบเขตในการรองรับปริมาณนักท่องเที่ยว (จำนวนนักท่องเที่ยว) โดยใช้หลักการสภาพแวดล้อม ขีดความสามารถในการรองรับทางกายภาพ (Physical Carrying Capacity) และขีดความสามารถในการรองรับทางสภาพแวดล้อม (Environment Carrying Capacity) เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า ขยะมูลฝอยต้องมีแผนการจัดการอย่างดีและเพียงพอต่อการใช้

12. การออกแบบสิ่งก่อสร้างและสิ่งบริการอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยว (ที่จอดรถ ที่พัก การเดินทาง ร้านอาหารเครื่องดื่ม และห้องสุขา) ต้องกลมกลืนกับธรรมชาติ สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยจะต้องไม่เป็นสิ่งแปลกปลอมเข้าไป ทั้งนี้การก่อสร้างควรคำนึงถึงความสะดวกของคนพิการด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนจังหวัดตรัง เพื่อเป็นการตระหนักถึงการพัฒนากการท่องเที่ยวที่สนองความต้องการของคนในปัจจุบันให้ยืนยาวไปจนถึงคนรุ่นลูกหลานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ การพัฒนากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ควรมีความยั่งยืนอย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่ ความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability) คือ ปกป้องทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน ความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ (Economy Sustainability) คือ สร้างความเข้มแข็ง

ของเศรษฐกิจชุมชนเจ้าของพื้นที่ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนในท้องถิ่น ความยั่งยืนทางด้านสังคม (Social Sustainability) คือ เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และความยั่งยืนทางด้านวัฒนธรรม (Cultural Sustainability) คือ สร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมทำให้ชุมชนเกิดความตระหนักในการปกป้องอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเน้นที่ความสามารถในการสร้างความสมดุลให้เกิดระหว่างกระแสการพัฒนาและการอนุรักษ์ ซึ่งความสำเร็จจะขึ้นอยู่กับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ประกอบการ คนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่รัฐ และนักท่องเที่ยวเองในการใช้ทรัพยากรซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เนื่องจากทุกครั้งที่มีการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน ต้องมีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออนาคต การพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นแนวคิดในการแก้ปัญหา โดยการพัฒนาอนุรักษ์ธรรมชาติไว้ในลักษณะที่เป็นส่วนรวมหรือมหภาค คือ หากมีความจำเป็นที่จะดำเนินการให้กระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในทีใดทีหนึ่ง ก็จะต้องเสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมในที่อื่น ๆ เป็นการชดเชยเพื่อให้ในแง่มหภาคของคุณภาพสิ่งแวดล้อมคงอยู่ได้ดั้งเดิม

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนไม่ได้เป็นเรื่องใหม่ แต่มีประวัติศาสตร์สำคัญที่เกิดการโต้เถียงถึงการคงอยู่ที่ดีที่สุดในระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์ในอนาคตอันใกล้ โดยในปี 1980 เกิดแนวทางพัฒนาและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ต้องไปด้วยกัน โดยมีเป้าหมายให้มีความสำคัญและต้องพึ่งพาอาศัยธรรมชาติ ช่วงปลายปี 1990 เกิดการแพร่หลายแนวคิดนี้อย่างกว้างขวาง ซึ่งมีการกำหนดลักษณะเฉพาะของระดับของเศรษฐกิจ นโยบาย และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของทั่วโลกจึงเป็นความท้าทายและโอกาสของการดำเนินการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่กลายเป็นการโต้เถียง การออกแบบ และการทำต้องให้สำเร็จ (Jennifer and Elliott, 1999) ทำให้การพัฒนาอย่างยั่งยืนได้กลายเป็นแนวคิดหลักในการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา การสร้างสภาพแวดล้อม สังคมและการวิพากษ์ทางการเมืองในการพัฒนาสู่การเป็นทฤษฎีและการปฏิบัติ ความหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืนไม่ได้มีเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่มีความแตกต่างตามช่วงเวลานั้น การพัฒนาจะไม่เป็นประโยชน์หากมีการครอบงำทางความคิดและการขาดความสามารถในการคิดที่จะพัฒนาอย่างยั่งยืนที่หลากหลายเพื่อให้เกิดประโยชน์ เหตุผลสำคัญที่ทำให้แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนมีความซับซ้อนเพราะความหมายของการพัฒนามีความสับสนและมีข้อโต้แย้งในตัวเอง ช่วงเริ่มต้นศตวรรษที่ 21 โลกได้ประสบปัญหาความยากจน ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ทรัพยากรลดปริมาณลง แม้ว่าความรู้การพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถเชื่อมโยงและแพร่กระจายได้กว้างขวาง แต่ยังคงมีปัญหาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา

เกิดขึ้นเพียงบางส่วนจึงต้องมีการบูรณาการแนวทางซึ่งเป็นความท้าทายทางการเมืองที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ มันจึงเป็นทางเลือกระหว่างการปฏิรูปและการมีแนวคิดที่เด็ดขาดของการทำให้เกิดความยั่งยืนและการพัฒนา (Adams, 1990)

สำหรับประเทศไทย แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เริ่มให้ความสำคัญมากขึ้น นับจากประเทศไทยประสบปัญหาภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ได้มีการทบทวนถึงอดีตที่ประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ มีทรัพยากรธรรมชาติเพียงพอต่อการตอบสนองความต้องการพื้นฐานด้านปัจจัยสี่ของคนในประเทศจากการที่ประเทศได้เน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ทำให้การบริโภคนเกินตัว กลายเป็นลัทธิบริโภคนิยมส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลดปริมาณลงและเสื่อมโทรมไปมาก แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงอาจเป็นทางออกของสังคมไทย โดยต้องมีการพัฒนาประเทศอย่างบูรณาการ (Integrated) เกิดเป็นองค์รวม (Holistic) โดยองค์ประกอบของการพัฒนาต้องประสานกันและทำให้เกิดดุลยภาพ (Balance) (แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย, 2548)

ถึงแม้ว่าการเปลี่ยนกระบวนทัศน์การพัฒนาเป็นเรื่องที่มีการโต้เถียงกันมากกว่า 20 ปี มีการเสนอแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในความหมายกว้างว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนครอบคลุมทั้งอาณาบริเวณทางชีวกายภาพและอาณาบริเวณด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามแนวคิดเกี่ยว “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” (Sustainable Development) ได้เริ่มต้นครั้งแรกในช่วง ค.ศ. 1890-1920 ซึ่งเป็นแนวคิดที่สืบเนื่องมาจากแนวคิด “การอนุรักษ์ (Conservation) ที่หมายถึง รูปแบบการใช้ประโยชน์ สิ่งที่มีอยู่เป็นอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยาวนาน และศาสตร์ในการอนุรักษ์จะพัฒนาแยกย่อยไปตามประเภทของทรัพยากร” จากนั้น ในปี ค.ศ. 1980 จากเอกสารชื่อ “World Conservation Strategy” ของ International Union for the conservation of Natural and Natural Resource (IUCN) ได้มีการนำเสนอแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้ชัดเจนและเป็นระบบขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งแนวคิดดังกล่าวก็ยังไม่ประสบความสำเร็จในการผสมผสานระหว่างเศรษฐศาสตร์กับระบบนิเวศวิทยา แต่แนวคิดนี้ได้มีอิทธิพลอย่างมากต่อแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ปรากฏในรายงานเรื่อง “Our Common Future” หรือที่เรียกว่า “Brundtland Report” โดยคณะกรรมการว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environmental and Development: WCED) เพื่อนำเสนอในการประชุมสัมมนาว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ในปี ค.ศ. 1987 โดยมีหลักการที่สำคัญข้อแรก คือ การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาต้องตอบสนองความต้องการของคนในปัจจุบันโดยไม่ทำให้ประชาชนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องถูกบั่นทอนความสามารถของเขาในการที่จะสนองความต้องการของเขาเอง

หลักการที่สำคัญข้อที่ 2 คือ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศที่สมดุลย์และสมบูรณ์ (ecological integrity) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การพัฒนาอย่างยั่งยืนจึงมีปัญหามากด้านทั้งในทางปฏิบัติและการดำเนินการองค์ประกอบหลักของการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ การเสนอนโยบายที่มีการคาดเดาและเตรียมการล่วงหน้า โดยมีประสิทธิผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรมถือเป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายและการพัฒนาที่ตระหนักถึงความเสมอภาคทางสังคม (social equity) ที่เป็นหัวใจของสังคมที่ยั่งยืน (World Tourism Organization, 1988) ส่งผลให้แนวคิดนี้แพร่กระจายไปทั่วโลกจนเป็นแนวคิดยอดนิยมที่เป็นที่ยอมรับ และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังมากขึ้น (กิตติภูมิ มีประดิษฐ์, 2542, หน้า 261) ซึ่งการสัมมนา ดังกล่าวนี้ คณะกรรมการยังได้เสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างยั่งยืนที่จะต้องครอบคลุมหลักการพื้นฐานดังนี้

1. ต้องถือว่าการสร้างวัตถุเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของมวลชนผู้ยากไร้ ความยากจนที่ดำรงชีวิตอยู่มีความสำคัญในการก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่ถูกต้อง
2. การสนองความต้องการพื้นฐานของมวลชน เป็นภารกิจที่สำคัญและสามารถทำได้โดยไม่ต้องมีการทำลายล้างทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
3. ต้องมีการอนุรักษ์ฐานทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งหมายความว่า จะต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตและการบริโภคเพื่อลดแรงกดดันที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติ
4. วิถีทางพัฒนาแบบใหม่จะต้องใช้พลังงานให้น้อยลงอย่างประหยัด และในขณะเดียวกันเทคโนโลยีที่เหมาะสมจะเป็นปัจจัยสำคัญในการสนองความต้องการของประชาชนได้มากขึ้น โดยใช้พลังงานในขอบเขตจำกัด
5. จะต้องรักษาความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง (พวงเพชร ธนสิน, 2543)

ความหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

หากจะกล่าวถึงคำนิยามหรือความหมายของ “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” หรือ “Sustainable development” นั้น ได้มีนักวิชาการได้เสนอไว้หลายท่านพอที่จะสรุปได้ดังนี้

Oakley and David (1984) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่มีเป้าหมายสูงสุดในการส่งเสริมให้เกิดความสุขสมบูรณ์ของมนุษย์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะยาว กล่าวคือ เป็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นการส่งเสริมความสุขสมบูรณ์ของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ส่งผลกระทบต่อความสุขสมบูรณ์ของคนในรุ่นต่อ ๆ ไป

ราชบัณฑิตยสถาน (2535) ให้ความหมายของการพัฒนา หมายถึง การทำให้เจริญ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา คือ การทำให้เจริญ เป็นไปในทางที่ดีขึ้นหรือในทางบวก มีทิศทาง ต้องมีการ

กำหนดแผน เน้นความสำคัญที่คน โดยสันติวิธี ต้องมุ่งเน้นต่อการอนุรักษ์ สามารถพัฒนาเพื่อช่วยตนเองได้ มีการเปลี่ยนแปลงเสมอไม่มีที่สิ้นสุด

ปิยะ อุทาโย (2543) ให้ความหมายของการพัฒนาไว้ว่า เป็นกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ความเป็นธรรมทางสังคม ความเสมอภาคทางสังคม การรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมที่ดี มุ่งเน้นต่อการอนุรักษ์มีคุณภาพในการจัดสรรและกระจายทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และสังคมที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้นและประชาชนพึงตนเองได้

ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์ (2545) ให้ความหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฉลาด ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการบำรุงรักษาและใช้ในอัตราที่จะก่อให้เกิดการทดแทนได้ทันอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้มีทรัพยากรใช้ต่อไปในอนาคต รวมทั้งการเสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากร การพัฒนาต้องคำนึงถึงความเสียหายของสิ่งแวดล้อมและการป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมที่จะเกิดต่อสิ่งแวดล้อมด้วย

จากนิยามดังกล่าว ผู้วิจัยขอสรุปความหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่ตรงกับความต้องการตามความจำเป็นในปัจจุบันโดยสามารถรองรับความต้องการหรือความจำเป็นที่จะเกิดแก่ชนรุ่นหลัง ๆ ซึ่งจะต้องอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ใช้ต่อไปได้ ในระยะยาวและมีการกระจายผลประโยชน์ให้แก่คนส่วนใหญ่ รวมทั้งความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างผู้เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องมีส่วนประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบทางด้านคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์, 2545) มี 3 ประการ ดังนี้

1. ต้องมีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์และคำนึงถึงผลกระทบในการใช้ทรัพยากรนั้น การใช้ทรัพยากรต้องมีการบำรุงรักษาและใช้ในขอบเขตที่ทรัพยากรนั้น ๆ จะคืนสู่สภาพปกติได้
2. ชุมชนมีเศรษฐกิจที่มั่นคง การพัฒนาอย่างยั่งยืนจะเกิดขึ้นเมื่อเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง มีการสร้างรายได้กับชุมชน เพื่อที่ประชากรในชุมชนจะได้ไม่ออกไปขายแรงงานต่างถิ่น
3. ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดี ส่งเสริมให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีมาตรฐานการครองชีพที่ดี มีที่อยู่อาศัยที่ถูกสุขลักษณะ ปราศจากของเสียและมลพิษ

การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องเป็นกิจกรรมที่กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศน้อยที่สุด โดยมีการวางแผนระยะยาวเพื่อควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ อนุรักษ์ทรัพยากรด้านวัตถุและพลังงานมากที่สุด โดยอาจจะชะลอการพัฒนาให้อยู่ในขอบเขตสมควร และได้รับการสนับสนุนหลัก ดังกล่าวจากมหาชน โดยให้คนท้องถิ่นมีอำนาจควบคุม เพื่อประโยชน์ในการวางแผน

แผนการจัดการธุรกิจอุตสาหกรรมและการดูแลรักษาผลประโยชน์ท้องถิ่น นอกจากนี้ การพัฒนาอย่างยั่งยืนยังเป็นแนวคิดและแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนและชุมชนให้ดีขึ้น โดยไม่เอาเปรียบทางด้านวัตถุนิยมจนลืมการพิจารณาและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมหรือวัฒนธรรมมากเกินไป จนทำให้การพัฒนาต้องหยุดชะงัก และจำกัดตระหนักถึงการพึ่งพากันระหว่างสังคมและนิเวศวิทยา

นอกจากนี้ Murphy and Garry (2005) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการพัฒนาอย่างยั่งยืน จะต้องประกอบด้วย 1) การกำหนดขีดจำกัดและมาตรฐานเชิงนิเวศวิทยาที่สมเหตุสมผล 2) การกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการจัดสรรทรัพยากรใหม่ 3) การควบคุมจำนวนประชากร 4) การอนุรักษ์ทรัพยากรพื้นฐาน 5) การใช้ทรัพยากรอย่างเสมอภาค และการเพิ่มความพยายามในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น 6) ขีดความสามารถในการรองรับและผลลัพธ์แบบยั่งยืน 7) การดำรงรักษาทรัพยากร 8) ความหลากหลายทางชีวภาพ 9) การลดผลกระทบทางลบให้เหลือน้อยที่สุด 10) การควบคุมโดยชุมชน 11) กรอบความคิดเชิงนโยบายระดับชาติและนานาชาติ 12) ความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ 13) คุณภาพสิ่งแวดล้อม และ 14) การตรวจสอบเชิงสิ่งแวดล้อม

หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

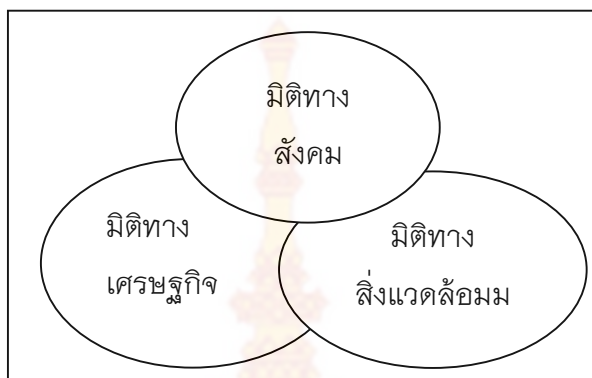
ดวงจันทร์ อภาวีชรุตม์ เจริญเมือง (2545) ได้กล่าวถึง หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ ความสมดุลระหว่างมิติทางสังคม มิติทางเศรษฐกิจ และมิติทางสิ่งแวดล้อม และถึงแม้ว่าแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนจะได้รับการจุดประกายมาจากปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลพวงของการพัฒนาทางเศรษฐกิจก็ตาม แต่การพัฒนาอย่างยั่งยืนที่แท้จริง จะต้องมองทั้ง 3 มิติ ไปพร้อม ๆ กันอย่างสอดประสาน ซึ่งในแต่ละมิติมีรายละเอียดปลีกย่อย ดังนี้

1. มิติทางสังคม การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องทำให้ประชาชนทั่วไปมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการศึกษาที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และสังคมนั้นต้องเป็นสังคมธรรมรัฐมีประสิทธิภาพ และมีความโปร่งใสในการบริหาร สามารถตรวจสอบได้ ประชาชนมีโอกาสที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในโครงการต่าง ๆ ของรัฐ ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดโครงการขนาดใหญ่หรือกำหนดแผนการพัฒนามีผลกระทบต่อสังคมตั้งแต่ต้น

2. มิติทางเศรษฐกิจ ซึ่งสังคมที่มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องเป็นสังคมที่มีระบบเศรษฐกิจที่มั่นคง ไม่พึ่งพาความช่วยเหลือจากภายนอก และระบบเศรษฐกิจนั้นมีการเติบโตไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ แต่ต้องมีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมและเสมอภาค

3. มิติสิ่งแวดล้อม คุณภาพสิ่งแวดล้อมแต่ละด้านต้องอยู่ในระดับมาตรฐานหรือดีกว่ามาตรฐาน ประชาชนและรัฐใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า มิติทางสิ่งแวดล้อมต้องได้รับการนำไปพิจารณาในกระบวนการพัฒนาในฐานะเป็นต้นทุนการผลิต

หากการพัฒนาทั้ง 3 มิติ ดำเนินไปอย่างมีสมดุล ก็จะทำให้เกิดการพัฒนาย่างยั่งยืนที่คนในยุคต่อ ๆ ไป สามารถมีชีวิตที่มีคุณภาพที่ดีกว่าคนในปัจจุบัน ทั้ง 3 มิติ ดังกล่าวแสดงได้ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 มิติของการพัฒนาย่างยั่งยืน

ที่มา: ดวงจันทร์ อาภาวัชรุตม์ เจริญเมือง, 2545, หน้า 65

นอกจากนี้ เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552) กล่าวเพิ่มเติมในเรื่องหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีหลักเกณฑ์ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมของชุมชน 2) ความร่วมมือของกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 3) การสร้างโอกาสการจ้างงานที่มีคุณภาพ 4) การกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว 5) การใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่าเกิดประโยชน์สูงสุด 6) การวางแผนระยะยาว 7) ความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม 8) ความสอดคล้องกันระหว่างแผนการท่องเที่ยวและแผนพัฒนาต่าง ๆ 9) ความร่วมมือระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับผู้ปฏิบัติ 10) การประสานความร่วมมือระหว่างแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ 11) การประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยว 12) การสร้างหลักเกณฑ์การประเมินผลกระทบ 13) การเน้นผลประโยชน์ชุมชนคุณค่าสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม 14) การพัฒนาคน การศึกษาและหลักสูตรต่าง ๆ 15) การเสริมสร้างลักษณะเด่นอัตลักษณ์ของชุมชนและพื้นที่ 16) การคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของทรัพยากร 17) การดำรงรักษาทรัพยากรมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรม และ 18) การทำการตลาดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการพัฒนาย่างยั่งยืนมาใช้กำหนดเป้าหมาย เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งสร้างความยั่งยืนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ควบคู่กันไปด้วย รวมถึงต้องมีการบูรณาการใน 3 องค์ประกอบหลักด้วย คือ แหล่งท่องเที่ยว การบริการทางการท่องเที่ยวและการตลาดท่องเที่ยว ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบจะต้องมีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน

เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องและเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน ในขณะที่เดียวกันก็ให้ประชาชนมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคกัน นอกจากนี้ การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนต้องพัฒนาให้คนในท้องถิ่นเกิดความรู้ เกิดปัญญาและเกิดความเข้าใจในชุมชนท้องถิ่น สามารถที่จะคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น คนในท้องถิ่นสามารถทำกระบวนการดังกล่าวได้แล้ว ก็จะสามารถมองเห็นคุณค่าของชุมชนเกิดการอนุรักษ์และบูรณาการกับการพัฒนาได้อย่างเหมาะสม

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว

ไพฑูรย์ พงศบุตร (2552) กล่าวว่า ประเทศไทยมีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูงจึงมีนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ หรือเยี่ยมชมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วทุกภาคของประเทศ การที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการท่องเที่ยวค่อนข้างสูง เนื่องจากปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) มีระบบนิเวศที่หลากหลาย เช่น มีระบบนิเวศของป่าเขตร้อนชื้น ซึ่งมีพรรณไม้และสัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่ ระบบนิเวศของชายฝั่งทะเลและท้องทะเลในเขตร้อนที่มีปะการังและพืชพันธุ์ไม้น้ำและสัตว์หลากหลายชนิด ทำให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ 2) มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่นที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะผู้คนที่ยังอาศัยอยู่ในชนบทซึ่งอยู่ใกล้ชิดธรรมชาติ และ 3) มีความเป็นมิตรไมตรีของคนในท้องถิ่น ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจเมื่อได้รู้จักกันอย่างใกล้ชิด

ความหมายของศักยภาพการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

พงศ์พันธุ์ ศรีธำพิทย์ และบัณฑิต สวรรยาวิสุทธิ (2551) ได้ให้ความหมายของศักยภาพด้านการท่องเที่ยว หมายถึง ความสามารถในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อก่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยแบ่งเป็นด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางการเข้าถึงและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

กรมการท่องเที่ยว (2557) ได้ให้ความหมายของศักยภาพการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีส่วนช่วยเสริมแหล่งธรรมชาตินั้น ๆ ให้มีความเหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยว มีเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ศักยภาพในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว 2) การเข้าถึง 3) ความปลอดภัย และ 4) ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว คือ ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการพัฒนาการปรับปรุงหรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรวมถึงความน่าสนใจของท้องถิ่นนั้นว่า มีเพียงพอที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นหรือไม่ ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล

และพัชรินทร์ เสริมการดี (2553) ได้กล่าวถึง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาและการกำหนดศักยภาพหรือ ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

1. คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสวยงาม ลักษณะเด่นในตัวเอง ความเก่าแก่ทาง ประวัติศาสตร์ความสำคัญทางลัทธิและศาสนา บรรยากาศ สภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติและวิถีชีวิต
2. ความสะดวกในการเข้าถึง ได้แก่ สภาพของเส้นทางท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทาง ระยะ เวลาจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว
3. สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สถานบริการต่าง ๆ ระบบ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์และการรักษาความปลอดภัย
4. สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางกายภาพ สภาพอากาศระบบนิเวศและสภาพ อื่น ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว
5. ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อจำกัดด้านพื้นที่ ข้อจำกัดทาง ด้านบริการ สาธารณูปโภค ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
6. ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้แก่ ความเป็นที่รู้จักของแหล่งท่องเที่ยวและจำนวน นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

Dickman (1996) ได้กล่าวถึง แหล่งท่องเที่ยวและองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว จำเป็นต้องประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก มีรายละเอียดดังนี้

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) จัดเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะ เป็นสิ่งที่จูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้นซึ่งแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสามารถ แบ่งแยกเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนา หาดทราย ชายหาด ภูเขา อุทยานแห่งชาติ เทศกาล ต่าง ๆ หรือสถานที่ที่มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์และเป็นที่ยอดนิยมและโดยทั่วไป แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมักจะมีสิ่งดึงดูดใจมากกว่า 1 อย่าง
2. สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) เนื่องจากถึงแม้ว่า แหล่งท่องเที่ยวอาจมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ แต่สิ่งเหล่านั้นอาจไร้ประโยชน์ หากนักท่องเที่ยวไม่สามารถเดินทางไปยังสถานที่นั้นได้ ซึ่งในพื้นที่จังหวัดตรัง มีถนนที่มีความสะดวกสบาย
3. สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกและ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่อนักท่องเที่ยว อาทิ สาธารณูปโภคน้ำ ไฟ โทรศัพท์ ห้องสุขาและสิ่ง อำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวมีความจำเป็นต้องใช้ เช่น โรงพยาบาล ธนาคาร สำนักงาน ไปรษณีย์ การบริการในกรณีฉุกเฉิน ก็มีความสำคัญเช่นกัน
4. ที่พัก (Accommodation) แหล่งท่องเที่ยวควรมีจำนวนที่พักที่เพียงพอ พร้อมทั้งมีความ หลากหลายด้านราคาและการบริการ และเหมาะสมต่อสถานที่ และที่พักควรอยู่ไม่ไกลจากแหล่ง ท่องเที่ยวมากนัก

5. กิจกรรมต่าง ๆ (Activities) ที่นักท่องเที่ยวสามารถกระทำในช่วงเวลาที่พำนักและท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น เพื่อให้การท่องเที่ยวและช่วงเวลาพักผ่อนของนักท่องเที่ยวน่าสนใจมากขึ้น

Buhalis (2000) ได้กล่าวถึง แหล่งท่องเที่ยวควรจะต้องมีการจัดการท่องเที่ยวที่ดีต้องประกอบด้วย 6 As ได้แก่

1. สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) มีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย ซึ่งอาจจะประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรือรูปแบบวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์

2. ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีการเดินทางได้หลากหลายเส้นทางในการท่องเที่ยว ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ที่พัก ร้านอาหาร ต้องมีไว้ให้บริการอย่างเพียงพอต่อการรองรับและมีคุณภาพ

4. กิจกรรม (Activities) กิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่นักท่องเที่ยวสามารถกระทำในช่วงเวลาที่พำนักและท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น เพื่อให้การท่องเที่ยวและช่วงเวลาพักผ่อนของนักท่องเที่ยวน่าสนใจมากขึ้นและสามารถในนักท่องเที่ยวได้เช่นกัน

5. การบริการขั้นพื้นฐาน (Ancillary) สิ่งที่สำคัญในการให้บริการเพิ่มเติมกับนักท่องเที่ยวในรูปแบบของระบบสาธารณสุข ฝึกอบรม ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ธนาคาร ไปรษณีย์ ระบบการสื่อสาร เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนักท่องเที่ยว

6. รายการสำเร็จรูปที่จัดไว้ใช้ในการท่องเที่ยว (Available Package) โดยในปัจจุบันมีผู้ประกอบการในธุรกิจการท่องเที่ยวจำนวนมากจัดทำ เพื่อนำเสนอรูปแบบรายการท่องเที่ยวแบบสำเร็จรูปไว้ให้บริการนักท่องเที่ยวที่สนใจเลือกได้รับความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวมาใช้ในการตรวจสอบและเสริมศักยภาพด้านการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง มีเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินศักยภาพ 6 ด้าน ได้แก่ 1) สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) 2) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) 3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 4) กิจกรรม (Activities) 5) การบริการขั้นพื้นฐาน (Ancillary) และ 6) รายการสำเร็จรูปที่จัดไว้ใช้ในการท่องเที่ยว (Available Package) โดยการพิจารณาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมในด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ปัจจุบันหลายฝ่ายยอมรับว่า การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการพัฒนา เพราะหมายถึง การที่สมาชิกของชุมชนมีการกระทำออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน มีความร่วมมือร่วมใจในการที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม และดำเนินการร่วมกันในการเพิ่มอำนาจการต่อรองทางการเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในชุมชน หรือเป็นกระบวนการที่ประชาชนร่วมมือร่วมใจกันในการแก้ปัญหาที่ตนประสบอยู่ และร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมนั้นให้ลุล่วงไปเพื่อประโยชน์ของชุมชน ช่วยสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและความเป็นเจ้าของ ทำให้การดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่วางไว้ดำเนินการไปสู่จุดมุ่งหมายของการท่องเที่ยวได้ จะเห็นได้ว่า กิจกรรมการพัฒนาใด ๆ ก็ตาม หากประชาชนมีความรู้สึกว่าได้เป็นเจ้าของและไม่ได้ลงมือทำกิจกรรมของตนเองแล้วกิจกรรมนั้นก็จะไม่ประสบผลสำเร็จ แต่หากว่าประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีส่วนร่วมก็จะมองเห็นผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้เป็นอย่างดี และมีผลให้ประชาชนสามารถช่วยตนเองได้ในระยะยาวโดยไม่ต้องพึ่งพาภาครัฐหรือภาคเอกชนต่อไป (ยุวดี นิรัตน์ตระกูล, 2554)

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นคำหลักที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน ทั้งในวงวิชาการและวงราชการ โดยถูกนำมาใช้ในชื่อของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (2525-2529) เป็นต้นมา นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและตีกรอบแตกต่างกันตามความหมาย (มิตรา สามารถ, 2543)

นเรศ สงเคราะห์สุข (2541) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึงกระบวนการของการพัฒนา ตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ ได้แก่ การวิจัย (ทำการศึกษาชุมชน) การวางแผน การบริหารจัดการ การตัดสินใจ การดำเนินงาน การติดตามและประเมินผล ตลอดจนการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการของตนเอง

Wertheim (1981, อ้างอิงใน โกวิท พวงงาม, 2553) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับต่างทางการจัดการบริหารและทางการเมืองเพื่อกำหนดความต้องการในชุมชนของตน

Greg (1995) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับต่าง ๆ ทางการจัดการบริหารและทางการเมืองเพื่อกำหนดความต้องการในชุมชน

จากนิยามดังกล่าว ผู้วิจัยขอสรุปความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือโครงการตั้งแต่ต้น กล่าวคือ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และ

ตัดสินใจในเรื่องที่จะพัฒนา พร้อมทั้งเข้าร่วมปฏิบัติในกิจกรรมของโครงการพัฒนา และมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลรวมทั้งรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนานั้น ๆ ด้วย

หลักการสร้างการมีส่วนร่วม

ทศพล กฤตยพิสิฐ (2538) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการพัฒนา ซึ่งเป็นการวัดเชิงคุณภาพออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในขั้นการริเริ่มการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้วย

2. การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนในการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการ และแนวทางการดำเนินงานตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากร

3. การมีส่วนร่วมในขั้นการดำเนินการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

4. การมีส่วนร่วมในขั้นการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนา หรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

5. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินผลว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งในการประเมินอาจปรากฏในรูปของการประเมินย่อย (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ หรือกระทำในรูปของการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวบยอด

ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของกลุ่มคน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ประชาชนรวมถึงนักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเข้าร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการ ตั้งแต่การมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบในผลการพัฒนาที่เกิดขึ้น และร่วมได้รับผลประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจ และสังคมจะทำให้ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้ และแสดงออกในรูปของการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตและอนาคตของตนในการมีส่วนร่วมวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนจังหวัดตรังเพื่อให้แผนยุทธศาสตร์ครอบคลุม ทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม และนำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรังมาประเมินและรับรองจากผู้ที่มีส่วน

เกี่ยวข้องกับทางทฤษฎีว่ามีความเหมาะสม เป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติได้ต่อไป

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์

แผนยุทธศาสตร์หรือแผนกลยุทธ์ เป็นเครื่องมือที่จะช่วยชี้นำการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ช่วยชี้นำแนวทางการติดตามความก้าวหน้าและปรับแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ตั้งไว้ นอกจากนี้แผนยุทธศาสตร์จะช่วยให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนแก้ไขปัญหาได้ทันการณ์มีผลการดำเนินงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และยังเป็นการช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่องค์กร อันจะนำไปสู่การเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง ในอนาคตแผนยุทธศาสตร์จะทวีความสำคัญต่อองค์กรภาครัฐมากขึ้น หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานจะต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์อย่างเป็นระบบ ซึ่งจะต้องเปิดเผยสู่สาธารณะและถือเป็นเงื่อนไขการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อรัฐบาลและรัฐสภา

ความหมายของยุทธศาสตร์

Strategy มาจากรากศัพท์ภาษากรีก 2 คำ คือ “straos” แปลว่า “กองทัพ (Army)” หรือ “ทหาร” กับคำว่า “Agein” แปลว่า “การนำ (To Lead)” เมื่อรวมกันเป็น หมายความว่า “แผนการ” หรือ “กลวิธีการเอาชนะศัตรู” (A trick or plan to deceive an enemy or gain an advantage) แต่เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549) เห็นว่า “Strategy” เป็นศิลปะการวางแผนยุทธศาสตร์ต่อสู้เพื่อเอาชนะศัตรูของกองทัพ และมีรากศัพท์มาจากภาษากรีกว่า Strategia

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549) ให้ความหมายของยุทธศาสตร์ หมายถึง ความสามารถในการค้นหาวิธีการอย่างดีที่สุด ด้วยการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอนท่ามกลางสภาพการณ์ที่อาจมีอุปสรรคและความไม่แน่นอน เพื่อจะเอาชนะสถานการณ์ดังกล่าวให้ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2548) ให้ความหมายของ ยุทธศาสตร์ หมายถึง ทิศทางและขอบเขตที่องค์กรจะดำเนินไปในระยะยาวนั้นเป็นอย่างไร อันเปรียบเสมือนเข็มทิศขององค์กรว่า มีความชัดเจนหรือไม่ จากนั้นจึงศึกษาว่าองค์กรเรานั้นอยู่ที่ไหน ในขณะที่พันธกิจของเรานั้นคืออะไร พันธกิจของเรานั้นควรเป็นอย่างไร และใครเป็นผู้รับบริการของเรา

Hellriegel and Slocum (1989 อ้างอิงใน วิโรจน์ สารัตนะ, 2543) ได้ให้ความหมายของแผนยุทธศาสตร์ว่า เป็นกระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ระบุธรรมชาติขององค์กร กำหนดจุดหมาย และจำแนก ประเมินและเลือกแนวทางการปฏิบัติสำหรับองค์กร ส่วนในด้านการวางแผนยุทธศาสตร์นั้น เป็นกิจกรรมที่มีขั้นตอนที่เชื่อมโยงและสัมพันธ์กับการจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยเริ่มจากการประเมินจุดหมายพื้นฐานและธรรมชาติขององค์กรด้วยการศึกษาอนาคต และกำหนดความ

คาดหวังโดยใช้หลักการ SWOT ต่อไปจึงสร้างยุทธศาสตร์ทางเลือกด้วยการประเมิน คัดเลือกและกำหนดพื้นที่ของผลลัพธ์ที่สำคัญ เพื่อเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดซึ่งอาจมากกว่าหนึ่งทางเลือก

จากคำนิยามดังกล่าว ผู้วิจัยขอก้าวโดยสรุป ยุทธศาสตร์ หมายถึง กระบวนการวางแผนที่ให้ความสำคัญกับการมองไปในอนาคต ภายใต้การพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการใช้ความสามารถของจังหวัด เพื่อระดมทรัพยากรมาใช้และพิจารณาถึงทางเลือกต่าง ๆ อย่างรอบคอบ และชัดเจนว่า จะสามารถนำจังหวัดไปสู่ภารกิจและเป้าหมายที่วางไว้

ขั้นตอนกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์

ชรินทร์ ชุมพพันธุ์รักษ์ (2544) ได้อธิบายถึง กระบวนการวางแผนไว้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เป็นการพิจารณาตรวจสอบและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรทั้งภายในและภายนอกอย่างรอบคอบ เพื่อค้นหาโอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) จุดเด่น (Strengths) และจุดด้อย (Weaknesses) ขององค์กรเพื่อที่ผู้บริหารจะสามารถกำหนดภารกิจและเป้าหมายของกิจการได้อย่างเหมาะสม หลังจากนั้นจะได้พิจารณากำหนดกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาโอกาสและอุปสรรคต่อการดำเนินงาน ซึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไป เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง กฎหมาย เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขัน อันได้แก่ คู่แข่งขัน ลูกค้า และชุมชน เป็นต้น ส่วนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาจุดเด่นและจุดด้อยจากการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ขององค์กรเอง เช่น การดำเนินงานด้านการตลาด การผลิต การเงิน และการบัญชี เป็นต้น ในการวางแผนกลยุทธ์ผู้บริหารจะต้องพยายามหาโอกาสในการดำเนินธุรกิจ หลีกเลี่ยงอุปสรรคต่อการดำเนินงาน โดยจุดเด่นของกิจการมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ลดจุดด้อยหรือเปลี่ยนจุดด้อยให้เป็นจุดเด่นให้ได้ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เป็นการกำหนดเป้าหมายกว้าง ๆ ขององค์กรถึงสิ่งที่ต้องการในอนาคต โดยยังไม่ได้กำหนดวิธีการในการดำเนินการไว้ วิสัยทัศน์เป็นสิ่งที่ทำให้ทราบถึงทิศทางขององค์กรในอนาคต นอกจากนั้นจะเป็นแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการชี้แนะว่าองค์กรพยายามจะทำอะไรและจะเป็นอะไร

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดภารกิจ (Mission) เพื่อระบุขอบเขตการดำเนินงานขององค์กร โดยกำหนดไว้เป็นข้อความภารกิจ (Mission Statement) เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กรในอนาคต โดยทั่วไปข้อความภารกิจจะมุ่งเน้นประเด็นที่แสดงออกอย่างชัดเจน และมีความเฉพาะเจาะจงในคุณลักษณะของแต่ละหน่วยขององค์กรว่ามีอะไรบ้าง

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดเป้าหมาย (Goals) เป็นการกำหนดผลลัพธ์ที่องค์กรคาดหวังไว้ หรือเป็นจุดมุ่งหมายที่องค์กรต้องการจะบรรลุ เป้าหมายจะเป็นสิ่งที่ทำให้ภารกิจขององค์กรเป็นจริงยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) วัตถุประสงค์ คือ สิ่งที่องค์กรต้องการที่จะบรรลุ แต่จะมีรายละเอียดที่มากกว่าเป้าหมาย วัตถุประสงค์เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับองค์กรที่จะใช้เป็นแนวทางขั้นพื้นฐานสำหรับการวางแผน การจัดองค์กร การจูงใจ และการควบคุม รวมทั้งเป็นตัวกำหนดแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดนโยบาย (Policies) เป็นการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานขององค์กรอย่างชัดเจน เพื่อให้กลยุทธ์ที่กำหนดไว้บรรลุผลตามที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) การกำหนดกลยุทธ์จะเกี่ยวข้องกับ การกำหนดแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อให้องค์กรบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปกลยุทธ์จะมี 3 ระดับ ได้แก่ 1) กลยุทธ์ระดับองค์กร (Corporate Strategy) มักถูกกำหนดโดยผู้บริหารระดับสูง กลยุทธ์ระดับนี้ถูกกำหนดเพื่อบรรลุเป้าหมายโดยรวมขององค์กร มีการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทางขององค์กรนั้น ๆ 2) กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business Level Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่จะทำให้กลยุทธ์ระดับองค์กรบรรลุ สิ่งสำคัญของกลยุทธ์ระดับนี้ คือ เป็นการค้นหาวิธีการแข่งขันให้กับแต่ละธุรกิจที่องค์กรดำเนินงานอยู่ และ 3) กลยุทธ์ระดับหน้าที่ทางธุรกิจ (Functional Level Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่ถูกกำหนดขึ้นตามหน้าที่ต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุผลตามกลยุทธ์ระดับธุรกิจ

ดังนั้น แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ตรวจสอบสภาพทรัพยากรในพื้นที่และศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก จุดเด่น (Strengths) จุดด้อย (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) กำหนดเป้าหมายกว้าง ๆ ของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวถึงสิ่งที่ต้องการเป็นในอนาคตเป็นพลังที่จะขับเคลื่อนพัฒนาชุมชนสู่เป้าหมาย เป็นแผนที่นำทาง และเป็นทิศทางที่ชุมชนจะพัฒนา

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดพันธกิจ (Mission) ที่ต้องทำ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนเป็นจริง และเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไปเป็นสภาพที่ต้องการเป็นในอนาคต

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดหลักการนำทางในการพัฒนา (Guiding principles) โดยมีกำหนดเป็นเงื่อนไขในระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตรังเพื่อให้เกิดการพัฒนาบูรณาการและยั่งยืนในพื้นที่ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวจะมีหลักการนำทาง และให้ความสำคัญและให้คุณค่าต่อหลักการที่ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันกำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 6 กำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ต้องมีการแปลงวิสัยทัศน์เป็นแผนงานที่ชัดเจนที่สามารถวัดได้ จึงจะเกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและบูรณาการ เช่น แผนงานด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 7 สร้างกลยุทธ์และโครงการ ภายใต้แต่ละยุทธศาสตร์ หรือแผนงานหลัก 4 ด้าน ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวต้องกำหนดกลยุทธ์ หรือแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนด้านใดบ้าง และภายใต้แต่ละกลยุทธ์ ชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีโครงการที่ชัดเจนเพื่อให้กลยุทธ์เป็นจริง

ขั้นตอนที่ 8 การประเมินผลและปรับแผน โดยการนำแผนในแต่ละโครงการที่อยู่ในแต่ละยุทธศาสตร์มาดำเนินการประเมินโดยผู้ที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง

เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT Analysis (ทวีป ศิริรัศมี, 2544) มีกระบวนการดังต่อไปนี้

1. Strength หรือ S หมายถึง จุดแข็ง เป็นการพิจารณาปัจจัยภายในชุมชนโดยการประเมินข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นของทรัพยากรของชุมชน ที่คาดว่าจะสนับสนุนให้การจัดการท่องเที่ยวบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งจะพิจารณาจากตัวแปรด้านต่าง ๆ เช่น ทรัพยากร ธรรมชาติ ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น บุคลากร งบประมาณ เป็นต้น

2. Weakness หรือ W หมายถึง จุดอ่อน เป็นการพิจารณาปัจจัยภายในชุมชนโดยการประเมินข้อเสียเปรียบหรือจุดด้อยของทรัพยากรชุมชน ซึ่งเป็นปัญหาอุปสรรคที่ขัดขวางมิให้การจัดการท่องเที่ยวบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งจะพิจารณาตัวแปรเช่นเดียวกับจุดแข็ง

3. Opportunity หรือ O หมายถึง โอกาส เป็นการพิจารณาปัจจัยภายนอกชุมชนโดยการประเมินโอกาสหรือเงื่อนไขที่คาดว่าจะเอื้ออำนวยต่อการจัดการท่องเที่ยวให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพิจารณาจากตัวแปรด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี เป็นต้น

4. Threat หรือ T หมายถึง อุปสรรค เป็นการพิจารณาปัจจัยภายนอกชุมชน โดยการประเมินอุปสรรคหรือเงื่อนไขที่ขัดขวางการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งจะพิจารณาจากตัวแปรด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกับโอกาส

เทคนิคการสังเคราะห์ด้วยตาราง TOWS Matrix และการกำหนดกลยุทธ์ (เอกชัย บุญยาภิษฐาน, 2553) มีกระบวนการดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 1: SO (Strengths–Opportunities)

เป็นกลยุทธ์ที่เกิดจากการเอาจุดแข็งขององค์กรไม่ว่าจะเป็นด้านใดก็ตามไปรวมกับโอกาสที่ดีจากภายนอกที่เหมาะสมกัน เป็นกลยุทธ์ที่ทุกองค์กรแสวงหา และต้องการให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่เพื่อปกป้องจุดแข็งของตนเอง และนำโอกาสที่ดีจากภายนอกมาใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ หากกลยุทธ์นี้สามารถนำไปแก้ไขจุดอ่อนขององค์กรได้ จะยังมีประโยชน์มากยิ่งขึ้น

กลยุทธ์ที่ 2: WO (Weakness–Opportunities)

เป็นกลยุทธ์ในการพยายามที่จะลดจุดอ่อนของตนเอง และเพื่อที่จะนำเอาโอกาสที่ดีข้างนอกมารวมกับจุดอ่อนขององค์กรที่ตรงกัน เพื่อพัฒนาให้เกิดประโยชน์กลยุทธ์ในส่วนนี้จะช่วยในการกำหนดวิธีการปรับปรุงจุดอ่อนแล้วเปลี่ยนเป็นจุดแข็ง

กลยุทธ์ที่ 3: ST (Strength–Threats)

เป็นกลยุทธ์ที่เอาจุดแข็งขององค์กรมาจับคู่กับภัยคุกคามจากภายนอก เพื่อต่อสู้กับภัยคุกคามนั้น จุดมุ่งหมายก็คือ เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งและลดปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งไม่ได้หมายความว่าองค์กรจะเอาจุดแข็งของตัวเองไปสู้กับภัยคุกคามภายนอก เพราะการทำแบบนี้ไม่แน่ว่าอาจสร้างความหายนะให้กับองค์กรได้ แต่สิ่งที่องค์กรควรจะทำก็คือ นำจุดแข็งไปลดทอนปัญหาที่เกิดขึ้น หรือไม่ก็เปลี่ยนภัยคุกคามนั้นให้เป็นโอกาสเสีย

กลยุทธ์ที่ 4: WT (Weakness–Threats)

เป็นกลยุทธ์ที่จับคู่กันระหว่างจุดอ่อนขององค์กรกับภัยคุกคามจากภายนอกที่ตรงกัน เพื่อพยายามที่จะลดทอนปัญหาทั้งสองที่เกิดขึ้น คือ ลดทั้งจุดอ่อนและภัยคุกคามที่มีมาจากภายนอก องค์กรใดที่ตกอยู่ในภาวะที่ถูกสภาพแวดล้อมภายนอกคุกคาม แล้วตัวเองก็ไม่มีกำลังความสามารถก็เหมือนกับเสือล่าบาก็ถูกนายพรานตามล่าไม่หยุด ซึ่งองค์กรอาจจะมีทางเลือกสองทาง คือ ต่อสู้เพื่อความอยู่รอดหรือไม่ก็ต้องหลบหนี แต่ในทางธุรกิจยังมีทางเลือกอื่นให้เดินเหมือนกัน เช่น การควบรวมกิจการ หรือลดทอนธุรกิจที่ตัวเองทำอยู่เพื่อลดจุดอ่อน เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อนำมาเป็นขั้นตอนวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง ซึ่งมีขั้นตอนตาม

หลักการวางแผนยุทธศาสตร์โดยใช้กระบวนการศึกษาวิเคราะห์งานวิจัยจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยแบบสอบถาม (Questionnaires) ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ด้วยเทคนิค SWOT Analysis, TOWS Matrix ทำให้แผนยุทธศาสตร์นี้จะประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) ประเด็นยุทธศาสตร์ 4) กลยุทธ์การพัฒนา และ 5) แนวทางพัฒนาเพื่อสนองกลยุทธ์ ส่งผลให้ได้แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรังที่มีความเหมาะสม เป็นประโยชน์สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของจังหวัดตรัง อีกทั้งสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

2.7 สรุปสาระสำคัญแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย
- ยุทธศาสตร์ที่ 7 : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
- ยุทธศาสตร์ที่ 8 : การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 9 : การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ
- ยุทธศาสตร์ที่ 10 : ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564)

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การสร้างความสมดุลให้การท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ

แผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน (พ.ศ. 2561-2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาคุณภาพด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การพัฒนาระบบและสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าภาคเกษตร ประมง และปศุสัตว์ที่มีศักยภาพในพื้นที่ เพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพต้นทุนมนุษย์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

แผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดตรัง (พ.ศ. 2561-2565)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : สร้างฐานเศรษฐกิจของจังหวัดด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่มั่นคงและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ให้มีคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : เสริมสร้างความมั่นคงทางสังคม พัฒนาคูณภาพชีวิตและการศึกษาเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมกับชุมชน/พื้นที่ และมีความยั่งยืน

2.8 บริบทพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง

สภาพทั่วไปของจังหวัดตรัง (แผนพัฒนาจังหวัดตรัง, 2561)

จังหวัดตรัง ตั้งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทยด้านฝั่งทะเลตะวันตก ติดทะเลอันดามัน และมหาสมุทรอินเดีย เป็นเมืองท่าโบราณที่มีความสัมพันธ์กับต่างแดนและปรากฏชื่อมายาวนาน ที่มาของคำว่า “ตรัง” จึงมีข้อสันนิษฐานว่ามาจากภาษาต่างประเทศ ดังนี้

1. มาจากคำภาษามลายูว่า Terang (ออกเสียง “เตอรั้ง” พยางค์หน้าเสียงเบา) แปลว่า สว่าง แจ่มแจ้ง จึงตีความว่า “เมืองตรังเป็นเมืองแห่งรุ่งอรุณ”

2. มาจากคำภาษาสันสกฤตว่า ตรงค หรือ ตรังคะ แปลว่า คลื่น จึงตีความว่า “เมืองตรังเป็นเมืองแห่งคลื่น” ซึ่งอาจจะหมายถึงคลื่นลมในทะเลหน้าเมืองตรังก็เป็นได้

ที่มานอื่น ๆ ของคำว่า ตรัง ยังมีในภาษาเขมร ได้แก่ ภูมิภาค ตรัง แปลว่า ต้นลาน ในวรรณคดีไทยมีคำว่าตรัง หรือ กรัง แปลว่า ติดอยู่ และภาษามลายูบางถิ่น คำว่า ตรัง หมายถึง ป่าโปร่ง ป่าไผ่

ความเป็นมาของจังหวัดตรังสามารถสืบค้นไปถึงยุคก่อนประวัติศาสตร์ เห็นได้จากหลักฐานทางโบราณคดีตามถ้ำต่าง ๆ เช่น เครื่องมือหิน เศษภาชนะดินเผา เมล็ดพืช โครงกระดูกมนุษย์ และภาพเขียนสี ซึ่งแสดงว่า บรรพบุรุษของชาวตรังอาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินนี้มาแล้วไม่น้อยกว่า 5,000 ปี

บรรพบุรุษของชาวตรังส่วนหนึ่งพัฒนาจากมนุษย์ถ้ำที่หาของป่าล่าสัตว์ รู้จักปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ สร้างบ้านเรือนเป็นที่อาศัย อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม กลายเป็นหมู่เขา และหมู่เนา หรือหมู่ทุ่ง แต่ยังมีอีกส่วนหนึ่งยังคงวิถีดั้งเดิมเป็นที่รู้จักกันในนามหมู่ชาไก รวมทั้งกลุ่มซึ่งร่อนเร่ไปในทะเลที่สร้างที่อยู่ถาวรตามชายฝั่ง ยังชีพด้วยการประมงจนกลายเป็นหมู่เลในที่สุด นับเป็นการเข้าสู่สังคมเกษตรกรรมและพัฒนาเรื่อยมา จนถึงสมัยที่ผู้คนจากต่างแดนใช้แม่น้ำตรังเป็นเส้นทางข้ามคาบสมุทรม นำการค้าและศาสนาเข้ามาเผยแพร่และผ่านไปสู่อณาจักรโบราณของภาคใต้และศูนย์กลางอาณาจักรไทย พร้อมกับที่ชุมชนชาวตรังได้พัฒนาขึ้นเป็นบ้านเมือง ลำดับสมัยเทียบเคียงกับยุคประวัติศาสตร์ไทยได้ดังนี้

1. สมัยอาณาจักรโบราณในภาคใต้-สุโขทัย เรื่องราวเมืองตรังในยุคนี้มีเพียงตำนานต่าง ๆ เช่น ตำนานเมืองนครศรีธรรมราช ตำนานพระพุทธรูปสิหิงค์ และโบราณวัตถุพระพิมพ์ดินดิบ พบที่ถ้ำต่าง ๆ แถบอำเภอห้วยยอด โบราณสถานวัดพระศรีสรรเพชญ์พุทธรูปสิหิงค์ที่อำเภอนาโยง ซึ่งแสดงว่า แม่น้ำตรังเป็นปากประตูแห่งพระพุทธรูปศาสนาที่เข้าสู่ชุมชนชาวตรังและเมืองนครฯ ก่อนจะไปยังอาณาจักรโบราณในภาคใต้และสุโขทัย

2. สมัยอยุธยา-ธนบุรี (พ.ศ. 1893-2325) เมืองตรังได้ต้อนรับโปรตุเกส ฝรั่งเศสชาติแรกที่เข้ามาติดต่อกับไทย ซึ่งเดินทางผ่านท่าเรือเมืองตรังใน พ.ศ. 2054 และ พ.ศ. 2056 ตรงกับสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 แสดงว่า ชาวยุโรปรู้จักเมืองตรังแล้วในฐานะเป็นเมืองท่าปากประตูสู่อาณาจักรไทย จนอีกประมาณ 100 ปี มีจารึกเขาสามบาตร หรือเขาสะบาป พ.ศ. 2157 ในเขตตำบลนาตาล่วง อำเภอเมืองตรังปัจจุบัน เป็นหลักฐานว่า ที่ตั้งเมืองตรังอยู่ในบริเวณนั้น นับเป็นครั้งแรกที่สามารถยืนยันที่ตั้งเมืองตรังได้ชัดเจน ต่อมาสมัยธนบุรี ชื่อเมืองตรังปรากฏในแผนที่โบราณ ซึ่งอยู่ในสมุดภาพไตรภูมิฉบับกรุงธนบุรี พ.ศ. 2319 และในปีเดียวกันนี้สมเด็จพระเจ้าตากสินโปรดเกล้าฯ ให้ยกหัวเมืองทั้งหมดของนครฯ ไปขึ้นกับกรุงธนบุรี ยกเว้นเมืองท่าทางฝั่งทะเลตะวันออก และเมืองตรังทางฝั่งทะเลตะวันตก เมืองตรังจึงยังเป็นเมืองในกำกับของนครฯ ต่อเนื่องมาจากครั้งโบราณ

3. สมัยรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ 1 (พ.ศ. 2325-2354) เข้าใจว่า เจ้าเมืองตรัง คือ พระยาตรัง ผู้เป็นกวี ส่วนที่ตั้งเมืองเชื่อมโยงกันระหว่างเขาสามบาตรและบ้านนาแขก ตำบลหนองตรุด และยังมี เมืองภูราอีกเมืองหนึ่ง ซึ่งเมื่อ พ.ศ. 2330 พระภักดีบริรักษ์ได้เป็นเจ้าเมืองตรังคนใหม่ ต่อมาได้กราบบังคมทูลขอยกเอาเมืองตรังรวมกับเมืองภูรา เป็นเมืองตรังภูรา หลังจากนั้น โตะปังกะหาหรือพระยาสิงห์ได้เป็นผู้ว่าราชการเมืองตรัง ที่ตั้งเมืองจึงอยู่ที่เกาะสิงห์ แต่มีเหตุขัดแย้งกับเจ้าพระยาณรงค์ (พัฒน์) เมืองตรังจึงถูกยกให้ขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ ใน พ.ศ. 2347 ครั้นเมื่อสิ้นพระยาสิงห์ หลวงฤทธิสงครามบุตรเขยดำรงตำแหน่งต่อมา เมืองตรังกลับไปขึ้นกับสงขลา จนหลวงฤทธิสงครามถึงแก่กรรมใน พ.ศ. 2354

4. สมัยตั้งเมืองที่ตำบลควนธานี (พ.ศ. 2354-2436) พระยาณรงค์ศรีธรรมราช (น้อย) ได้ว่าราชการเมืองนครฯ ใน พ.ศ. 2354 และปรับปรุงจัดตำแหน่งข้าราชการ เมืองตรังกลับมาขึ้นกับนครฯ ในทำเนียบข้าราชการเมืองนครฯ พ.ศ. 2354 มีชื่อหลวงอุภัยราชธานีเป็นผู้พยาบาลเมืองตรัง ซึ่งชาวบ้านตำบลควนธานีเล่ากันว่า “พระอุภัย” เป็นผู้สร้างศาลหลักเมืองตรัง จากนั้นชื่อผู้ว่าราชการเมืองจะปรากฏเพียงบางช่วง จนถึง พ.ศ. 2419 เกิดจลาจลที่ภูเก็ต ข้าหลวงหัวเมืองฝ่ายทะเลตะวันตก จึงมาตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ควนธานี ทั้งสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) อดีตผู้สำเร็จราชการในรัชกาลที่ 5 ก็ออกมาปรับปรุงเมืองตรัง แต่ถึงแก่พิราลัยเสียก่อน เมืองตรังจึงอยู่ในการปกครองของข้าหลวงฝ่ายทะเลตะวันตกจนถึง พ.ศ. 2431 พระตรังคภูมาภิบาล (เอี่ยม) เป็นผู้ว่าราชการเมือง ต่อมา พ.ศ. 2433 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ เสด็จฯ เมืองตรังเป็นครั้งแรก ทรงเห็นว่า บ้านเมืองทรุดโทรม โจรผู้ร้ายชุกชุม จึงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพระอภัยภูวนศศิริรักษา (คอซิมบี๊) ผู้ว่าราชการเมืองกระมาเป็นผู้ว่าราชการเมืองตรัง บรรดาศักดิ์เป็นพระยารัชฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี

5. สมัยตั้งเมืองที่กันตัง (พ.ศ. 2436-2458) เมื่อพระยารัชฎานุ ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการเมืองแล้ว เห็นว่าที่ควนธานีไม่เหมาะแก่การขยายความเจริญ จึงได้ขอย้ายที่ตั้งเมืองไปยังตำบลกันตัง จนสำเร็จเรียบร้อยใน พ.ศ. 2436 จากนั้นก็เริ่มการพัฒนา ได้แก่ การวางผังเมือง ก่อสร้างสถานที่ราชการ ตัดถนนเชื่อมระหว่างอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง เปิดการค้ากับต่างประเทศ และที่สำคัญคือการนำพันธุ์ยางพาราจากแหลมมลายูมาส่งเสริมให้ราษฎรปลูกที่เมืองตรังเป็นแห่งแรกของประเทศไทย

6. สมัยตั้งเมืองที่ทับเที่ยง (พ.ศ. 2458-ปัจจุบัน) พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ เสด็จฯ เมืองตรัง ใน พ.ศ. 2458 ซึ่งอยู่ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 ทรงเห็นว่า ที่กันตังไม่ปลอดภัยในยามสงคราม ทั้งเป็นที่ลุ่มมักทำให้เกิดโรคระบาด และยากแก่การขยายเมือง ส่วนที่ตำบลทับเที่ยง อำเภอบางรักหรืออำเภอเมืองตรังปัจจุบัน เป็นที่ประชุมชนมากกว่า ภูมิภาคก็เหมาะสม จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายที่ตั้งเมืองไปที่ตำบลทับเที่ยง ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2458 และเป็นที่ตั้งเมืองมาจนถึงปัจจุบัน

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดตรัง มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่โดยทั่วไปจะเป็นเนินสูง ๆ ต่ำ ๆ สลับด้วยภูเขาใหญ่เล็ก กระจายอยู่ทั่วไป พื้นที่ราบเรียบมีจำนวนน้อยซึ่งใช้เพาะปลูกข้าว ทางทิศตะวันออก มีเทือกเขาบรรทัดยาวจากเหนือจดใต้ และเป็นเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างตรังกับพัทลุง มีพื้นที่ป่า ประมาณร้อยละ 20 ของพื้นที่จังหวัด สภาพป่าเป็นป่าดิบชื้น สำหรับท้องที่ที่อยู่ติดกับทะเลมี ป่าชายเลนที่ยังคงมีความอุดมสมบูรณ์ และมีพื้นที่เป็นเกาะ จำนวน 46 เกาะ อยู่ในพื้นที่อำเภอกันตัง 12 เกาะ อำเภอปะเหลียน 13 เกาะ และอำเภอสิเกา 21 เกาะ

ที่ตั้ง

จังหวัดตรังตั้งอยู่บนคาบสมุทรภาคใต้ของประเทศไทย ทางภาคใต้ฝั่งตะวันตกติดทะเลอันดามัน มีพื้นที่ตลอดแนวเขตจังหวัดยาว 119 กิโลเมตร ตามพิกัดทางภูมิศาสตร์ จังหวัดตรังตั้งอยู่บน เส้นรุ้งที่ 7 องศา 31 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศา 38 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางสายเพชรเกษม 828 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 4,941.439 ตารางกิโลเมตร เป็นลำดับที่ 4 ของภาคใต้ และลำดับที่ 33 ของประเทศ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	จรดจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดกระบี่
ทิศใต้	จรดจังหวัดสตูล และทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย
ทิศตะวันออก	จรดจังหวัดพัทลุง (มีเทือกเขาบรรทัดกั้นอาณาเขต)
ทิศตะวันตก	จรดจังหวัดกระบี่ และทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

ลักษณะภูมิอากาศ

เนื่องจากจังหวัดตรังตั้งอยู่ในคาบสมุทรที่มีแหลมยื่นออกไปในทะเล จึงได้รับมรสุมอย่างเต็มที่ คือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดียและมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจากทะเลจีนใต้และอ่าวไทย ทำให้ได้รับไอน้ำและความชุ่มชื้นมากอุณหภูมิโดยเฉลี่ยจึงไม่สูงมากและอากาศไม่ร้อนจัดในฤดูร้อน อากาศจะอบอุ่นในช่วงฤดูฝน ส่วนฤดูหนาวอากาศจะเย็นในบางครั้ง และในปี พ.ศ. 2559 อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 28.11 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยตลอดปี 33.69 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปี 24.11 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี ประมาณ 79.60% ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดเฉลี่ยตลอดปี 98.00% ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปี 45.75% ปริมาณฝนปี 2559 ปริมาณฝนตกตลอดปี 2,657 มิลลิเมตร จำนวนวันที่มีฝนตกตั้งแต่ 0.1 มิลลิเมตรขึ้นไป มีทั้งหมด 176 วัน

เขตการปกครอง

จังหวัดตรัง แบ่งการบริหารราชการออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค

1.1 ระดับจังหวัด ประกอบด้วย ส่วนราชการประจำจังหวัด จำนวน 34 หน่วยงาน

1.2 ระดับอำเภอ มี 10 อำเภอ 87 ตำบล 723 หมู่บ้าน

2. การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วย หน่วยงานสังกัดส่วนกลาง ซึ่งจัดตั้งสำนักงานอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดตรัง รวมทั้งสิ้น 102 หน่วยงาน เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวง กรม ต่าง ๆ รวม 70 หน่วยงาน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ 19 หน่วยงาน และหน่วยงานอิสระ 13 หน่วยงาน

3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

3.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง

3.2 เทศบาล จำนวน 22 เทศบาล

3.3 องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 77 แห่ง

ประชากร

จังหวัดตรัง มีประชากรทั้งหมด 642,869 คน แบ่งเป็นชาย 314,734 คน หญิง 328,135 คน และมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 227,142 ครัวเรือน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองตรัง จำนวน 156,725 คน และอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอหาดสำราญ จำนวน 16,869 คน

ทรัพยากรน้ำ

1. แหล่งน้ำธรรมชาติ จังหวัดตรังมีแม่น้ำสายสำคัญ 2 สาย คือ

1.1 แม่น้ำตรัง มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาบรรทัดในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง และจากเทือกเขาเขตจังหวัดกระบี่ มีความยาวประมาณ 123 กิโลเมตร ไหลผ่านพื้นที่ 5 อำเภอ และไหลลงสู่ทะเลอันดามันที่ปากน้ำกันตัง

1.2 แม่น้ำปะเหลียน มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาบรรทัดในเขตจังหวัดพัทลุง จังหวัดสตูล มีความยาวประมาณ 58 ก.ม. ไหลผ่านพื้นที่ 2 อำเภอ

2. แหล่งน้ำชลประทาน จังหวัดตรังมีโครงการชลประทานขนาดกลางและขนาดเล็ก ไม่มีโครงการชลประทานขนาดใหญ่ โดยมีพื้นที่โครงการชลประทานขนาดกลาง รวม 45,028 ไร่ มีพื้นที่ที่ได้ประโยชน์ 102,989 ไร่ และมีโครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน 100 โครงการ พื้นที่รับประโยชน์ 89,820 ไร่ และยังมีโครงการอื่น ๆ อีก คือ ชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 1,200 ไร่ ศูนย์บริการเกษตรกรเคลื่อนที่ 69,800 ไร่

3. สถานีสูบน้ำไฟฟ้า จังหวัดตรังมีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า 15 แห่ง มีพื้นที่โครงการ 34,100 ไร่ พื้นที่ส่งน้ำ 19,640 ไร่ กระจายอยู่ใน 10 อำเภอ ยกเว้นอำเภอสิเกา นาโยง และหาดสำราญ

4. บ่อบาดาลสาธารณะ จังหวัดตรัง มีบ่อบาดาลสาธารณะ จำนวน 2,165 บ่อกระจายอยู่ในพื้นที่ตำบลต่าง ๆ ของ 10 อำเภอ

ศาสนาในจังหวัดตรัง

ประชากรของจังหวัดตรัง นับถือศาสนาพุทธ ประมาณร้อยละ 80.00 ศาสนาอิสลาม ประมาณร้อยละ 18.50 และศาสนาคริสต์ ประมาณร้อยละ 1.50

ด้านการคมนาคม

การคมนาคมขนส่งในจังหวัดตรังสามารถเดินทางหรือขนส่งสินค้าได้ 4 ทาง คือ

1. ทางรถยนต์ ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) เป็นถนนสายหลักในการคมนาคมขนส่งทางบก นอกจากนั้นยังมีถนนเชื่อมโยงจากจังหวัดไปอำเภอต่าง ๆ สามารถเดินทางติดต่อกันได้สะดวกทุกฤดูกาล โดยมีสายทางทั้งหมด 75 สายทาง รวม 1,174,630 กิโลเมตร แบ่งเป็นถนนลูกรัง 43,342.5 กิโลเมตร ลาดยาง 1,129,737.5 กิโลเมตร คอนกรีต 1,550 กิโลเมตร
2. ทางรถไฟ ใช้บริการรถเร็วจากกันตัง-กรุงเทพฯ และรถด่วนจากตรัง-กรุงเทพฯ ทุกวัน
3. ทางอากาศ ใช้เครื่องบินของสายการบินนกแอร์และแอร์เอเชีย ออกจากท่าอากาศยานตรัง-กรุงเทพฯทุกวัน
4. ทางน้ำ ใช้บริการที่ท่าเรืออำเภอกันตัง สิเกา ปะเหลียน หาดสำราญ

แหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลในอำเภอกันตัง

อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเล ครอบคลุมพื้นที่ 2 อำเภอ คือ อำเภอกันตัง และอำเภอสิเกา มีอาณาเขตชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 20 กิโลเมตร ที่ทำการอุทยานตั้งอยู่ที่หาดฉางหลวง ตำบลไม้ฝ่า อำเภอสิเกา ห่างจากตัวเมือง ประมาณ 47 กิโลเมตร ใช้เส้นทางตรัง - สิเกา - ปากเมง ทางหลวง 4016 ระยะทาง 40 กิโลเมตร และเลี้ยวซ้ายตามถนนเลียบชายหาดอีก 7 กิโลเมตร ก็จะถึงที่ทำการอุทยานฯ สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอุทยานฯ ที่อยู่บนบก ได้แก่ หาดปากเมง หาดฉางหลวง หาดสั้น หาดยาว หาดหยงหลิง หาดเจ้าไหม ถ้าเจ้าไหม สถานที่ท่องเที่ยวนี้รถยนต์สามารถเข้าถึงได้สะดวก

หาดยาว ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลเกาะลิบง เป็นหาดทรายยาว ต่อจากโขดเขารูปกระโพงฉลาม ขึ้นมาทางด้านเหนือ มีสน ทะเลขึ้นมาเป็นแนวดูสวยงาม มีชายหาดกว้างเหมาะจะเข้าค่ายพักแรม และมีบริการที่พักของเอกชน จากหาดยาวนักท่องเที่ยวสามารถเช่าเรือไปเที่ยวตามเกาะต่าง ๆ การเดินทาง ใช้เส้นทางเดียวกับหาดหยงหลิง และมีรถตู้ประจำทางสายตรัง-หาดยาว ให้บริการ ขึ้นรถได้ที่ถนนท่ากลาง อำเภอเมือง

หาดหยงหลิง-หาดสั้น เป็นหาดทรายรูปโค้งขนานไปกับดงสน สุดชายหาดเป็นเขาสูงมีเว้า และโพรงถ้ำ สามารถลอดออกไปสู่หน้าผาริมทะเลที่มีโพรงถ้ำและโขดหินเหมือนป้อมโอบล้อมลาน

ทรายไว้สวยงามมาก เหมาะที่จะเล่นน้ำและพักผ่อนหย่อนใจ บริเวณหาดสามารถกางเต็นท์ได้ การเดินทาง ไปตามเส้นทางหลวงหมายเลข 4046-4162 ถึงหาดปากเมงเลี้ยวซ้ายเลียบบชายหาด ประมาณ 10 กิโลเมตร และเลี้ยวเข้าถนนบ้านน้ำราบ-หาดเจ้าไหม ประมาณ 6 กิโลเมตร จะมีทางแยกเข้าหาดหยงหลินอีกประมาณ 2 กิโลเมตร หรือโดยสารรถตู้สายตรัง-หาดยาว จะผ่านหน้าหาดหยงหลิน-หาดสั้น

แหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลในอำเภอสิเกา

หาดปากเมง ตั้งอยู่ที่ตำบลไม้ฝาด เป็นหาดรูปพระจันทร์ครึ่งเสี้ยวยาวประมาณ ๕ กิโลเมตร มีความสวยงามและสงบเงียบ ชายหาดมีป่าสนตามธรรมชาติขึ้น จากหาดมองไปกลางทะเลจะเห็นเกาะน้อยใหญ่ ห่างจากตัวเมืองตามถนนสายตรัง-สิเกา-ปากเมง ระยะทาง 38 กิโลเมตร เป็นหาดที่สวยงามและเงียบสงบแห่งหนึ่ง แนวหาดยาวเหยียดไปตามชายฝั่งทะเลอันดามันของมหาสมุทรอินเดีย ทรายริมหาดแน่นมากจนสามารถขับรถยนต์ไปตามชายหาดได้ บริเวณหาดปากเมงมีท่าเรือปากเมง ซึ่งมีเรือบริการไปเกาะใหญ่และเกาะต่างๆ ในบริเวณนั้นบับซ้อนกันมองดูลักษณะคล้ายคนนอนหงา ในทะเล บริเวณหาดปากเมง

แหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลในอำเภอปะเหลียน

ชายทะเลของอำเภอปะเหลียนมีความงามตามลักษณะชายฝั่งทะเลอันดามันของมหาสมุทรอินเดียทั่วไป หาดที่มีชื่อได้แก่ หาดสำราญ หาดตะเสะ การเดินทางใช้เส้นทางสายตรัง-ปะเหลียน ไป 2 กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาตามป้ายชี้บอกอีก 22 กิโลเมตร ส่วนเกาะนั้นก็มีย่านหลายแห่ง เช่น เกาะสุกร เกาะเกตรา เกาะหลาวเหลียงเหนือ เกาะหลาวเหลียงใต้ เป็นต้นสามารถเช่าเรือไปเกาะใหญ่

แหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลในอำเภอสำราญ

หาดสำราญ ตั้งอยู่ตำบลหาดสำราญ ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๕๙ กิโลเมตร ตามทางถนนสายตรัง-ปะเหลียน จะเลี้ยวขวาที่สี่แยกบ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอปะเหลียนไปอีก ๒๒ กิโลเมตร เป็นหาดริมฝั่งมหาสมุทรอินเดีย บริเวณหาดสำราญมีต้นสนหนาแน่นและสามารถมองเห็นเกาะเล็กใหญ่ต่าง ๆ มีลมพัดตลอดวันเหมาะสำหรับเป็นที่ตากอากาศ นักท่องเที่ยวนิยมมารับประทานอาหารทะเลสด ๆ ดูชีวิตความเป็นอยู่ของชาวประมงพื้นบ้าน และมีแหลมตะเสะ สามารถดูนกทะเลได้ตลอดทั้งปีในช่วงที่น้ำลงเกาะเชือก เกาะม้า เกาะแหวน เกาะกระดาน เกาะมุกและถ้ำมรกต

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัชนิวรรณ บุญอนันต์ (2555) ได้ศึกษาการพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัย 1. จังหวัดกำแพงเพชรมีปัญหาด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น ขาดแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวและขาดการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบ เป็นต้น ด้านการบริการการท่องเที่ยว เช่น การบริหารจัดการด้านการคมนาคมเพื่อการท่องเที่ยวไม่มีประสิทธิภาพ และด้านการตลาดการท่องเที่ยว เช่น ขาดการวางแผนการตลาดด้านการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกจังหวัดที่มีประสิทธิภาพ 2. การศึกษาศักยภาพของการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว รองลงมา คือ ด้านการบริการการท่องเที่ยว และด้านการตลาดการท่องเที่ยว ตามลำดับ 3. การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า จังหวัดกำแพงเพชรมีสภาพการบริหารการท่องเที่ยวที่สำคัญ ดังนี้ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น จังหวัดมีการจัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับแผนพัฒนาจังหวัด เป็นต้น ด้านการบริการการท่องเที่ยว เช่น การจัดบุคลากรให้บริการด้านการท่องเที่ยวเป็นบทบาทหน้าที่ของ ผู้ประกอบกิจการด้านการบริการการท่องเที่ยว เป็นต้น และด้านการตลาดการท่องเที่ยว เช่น หน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดมีการประสานงานด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกับเคเบิลทีวีท้องถิ่นและสื่อมวลชนในจังหวัด ส่วนปัญหาการบริหารการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชรที่สำคัญ มีดังนี้ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น จังหวัดขาดการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรมและเป็นระบบ เป็นต้น ด้านการบริการการท่องเที่ยว เช่น ขาดการวางแผนพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวด้านต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐาน เป็นต้น และด้านการตลาดการท่องเที่ยว เช่น ขาดการวางแผนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น 4. การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชรที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ได้ยุทธศาสตร์ จำนวน 9 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชร 2) เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว 3) บริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ 4) พัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว 5) พัฒนาทุนมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว 6) ส่งเสริมการจัดทาระบบการติดตามและประเมินผลด้านการท่องเที่ยว 7) ส่งเสริมและพัฒนากิจการเชิงรุก 8) สร้างพันธมิตรและเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว 9) ปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว 5. การประเมินยุทธศาสตร์การบริหารการท่องเที่ยวของจังหวัดกา

แพงเพชร พบว่า ยุทธศาสตร์ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

บุญยธร แคล้วคลาด (2558) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลของผู้นำผู้บริหารในพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยตอนบนของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลที่เหมาะสมควรเป็นยุทธศาสตร์แบบบูรณาการระหว่างฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ ข้อมูลทันสมัยที่สามารถประมวลผลกระทบในรูปแบบต่างๆ ได้ โดยการระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเป็นพลังในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ซึ่งทำให้การตัดสินใจใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการแก้ปัญหา เหมาะกับพื้นที่ ที่มีผลกระทบต่อธรรมชาติ ระบบนิเวศรวมถึงวิถีชีวิตของชุมชน โดยผู้นำและภาวะผู้นำในการแก้ปัญหากัดเซาะนั้นจะต้องเป็นผู้นำที่สามารถบูรณาการชายฝั่งได้ทุกมิติ สามารถนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาผนวกกับหลักวิชาการสู่เป้าหมายของการแก้ปัญหา มีเอกภาพในการตัดสินใจจากการมีส่วนร่วม

พิมพ์ชนก สังข์แก้ว และคณะ (2558) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย แหล่งท่องเที่ยว 3 แหล่ง คือ อ่างเก็บน้ำห้วยแก้ว วัดพระธาตุจอมกิตติ และวัดบ้านโป่ง มีศักยภาพแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ศักยภาพดังกล่าวดังกล่าว ได้นำมาจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและความปลอดภัย ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ระบบสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวและบุคลากร

สมจินต์ ชาญกระปี่ (2559) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1.สภาพการณ์และความต้องการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรีมีศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2.ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในเชิงเศรษฐกิจฐานราก ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมกลยุทธการตลาดในและต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 3 เชื่อมโยงการท่องเที่ยวภายในคลัสเตอร์ เพื่อเพิ่มเวลาพำนักผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

อังคณา ฤทธิกุล (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านถ้ำผึ้ง ตำบลต้นยวน อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ยังขาดความรู้และความเข้าใจในการบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควรมีการกระจายรายได้ภายใน

ชุมชนเพราะให้ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม มีความสะดวก ปลอดภัย สะอาด และสวยงามมีที่พักเพียงพอกับนักท่องเที่ยว ภาครัฐยังไม่ให้ความสำคัญในด้านการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนเท่าที่ควร บริบทด้านพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ มีความสะดวกและปลอดภัยในการเดินทางมีการบริหารจัดการอย่างเหมาะสมพื้นฐานทางเศรษฐกิจเป็นเกษตรกรรมสวนยางพาราเป็นอาชีพหลักประชาชนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ มีลักษณะการมีส่วนร่วมทางสังคมที่ดี ต้องการสนับสนุนจากภาครัฐด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนของชุมชน ประเด็นยุทธศาสตร์เชิงรุกต้องเสริมสร้างองค์กรโดยการสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนซึ่งมีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมภายใต้การบริหารจัดการที่มีความเหมาะสม โดยมีหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ร่วมกันวางแผนงาน จัดสรรงบประมาณ เพื่อกระจายรายได้และผลประโยชน์ให้แก่ชุมชน ยุทธศาสตร์เชิงแก้ไขต้องมีแนวทางในการขยายขอบข่ายชุมชนไปยังกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเน้นลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวแบบครบวงจร ยุทธศาสตร์ เชิงป้องกันต้องสร้างเครือข่ายเพื่อบริการนักท่องเที่ยวโดยประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ให้มีการจัดระบบการขนส่งที่สะดวกปลอดภัยได้มาตรฐาน ยุทธศาสตร์เชิงแก้ไขวิกฤตต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนเช่นลดการบุกรุกที่สาธารณะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ หวงแหวน ดูแลทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของชุมชนต่อไป

สีสมพร สุตทิจัก (2563) ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบนโยบายภาครัฐและเงื่อนไขการเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ ได้แก่ ขาดการประสานเชื่อมโยงระหว่างองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมและบุคลากรมีไม่เพียงพอ ข้อเสนอกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายเอกชนมาลงทุน กลยุทธ์การส่งเสริมสนับสนุนภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมประชาสัมพันธ์ กลยุทธ์การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและมรดกโลก กลยุทธ์การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาในพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กลยุทธ์การส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และกลยุทธ์การส่งเสริมสนับสนุนการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว

สุทธิชัย โล่ห์นารายณ์ (2562) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการณ์ แนวทาง และรูปแบบการท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($= 3.95$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ (1) สภาพการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันโดยมีแนวโน้มเติบโตมากขึ้น ($= 3.99$, S.D. = 0.60) (2) รูปแบบการท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมุ่งการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เชิงศิลปวัฒนธรรม และเชิงกีฬา ($= 3.95$, S.D. = 0.67) และ (3) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์ โดยการขยายศักยภาพของสนามบิน ขยายถนน 4 เลน และการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ให้มากขึ้น ($= 3.92$, S.D. = 0.78) 2) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของจังหวัดบุรีรัมย์ ปัจจุบันพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($= 3.37$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ (1) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้จุดเด่นทางศิลปวัฒนธรรมและการกีฬา ($= 3.82$, S.D. = 0.76) (2) การสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ ($= 3.78$, S.D. = 0.82) (3) การพัฒนาช่องทางการตลาดให้ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ($= 3.77$, S.D. = 0.79) (4) การบริหารจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว ($= 3.77$, S.D. = 0.72) และ (5) การจัดการโลจิสติกส์รองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ ($= 3.63$, S.D. = 0.83) 3) ปัจจัยในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์ที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย (1) ด้านเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ($\beta = 0.27$) (2) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ($\beta = 0.20$) (3) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\beta = 0.18$) และ (4) ด้านนโยบายรัฐบาลและหน่วยงานในพื้นที่ ($\beta = 0.13$) ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ตัวนี้สามารถอธิบายความผันแปรได้ ร้อยละ 55.90 ($R^2 = 0.55$) ของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของจังหวัดบุรีรัมย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ตัวแบบการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของจังหวัดบุรีรัมย์ มีองค์ประกอบ ดังนี้ (1) เครือข่ายและการมีส่วนร่วม (2) ทรัพยากรการท่องเที่ยว (3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ (4) นโยบายรัฐบาลและหน่วยงานในพื้นที่

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ (Applied Research) ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) (เนาวรัตน์ พลายน้อย และศุภวิทย์ พลายน้อย, 2549) เพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ของการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง อีกทั้งเป็นการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานรัฐในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ (Government Development) (อัศวิน แสงพิบูล, 2556) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้งสิ้น 3 ข้อ คือ วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดตรัง และ วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แสดงคำอธิบายของระเบียบวิธีวิจัยที่ได้มาซึ่งคำตอบเชิงประจักษ์แต่ละวัตถุประสงค์ สามารถสรุปรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

แบบของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ (Applied Research) ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Analysis) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ด้วยเทคนิค SWOT Analysis และการสังเคราะห์ด้วยเทคนิคตาราง TOWS Matrix สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการใช้แบบสอบถามปลายปิด 1 ชุด คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแรงจูงใจในการมาท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง สภาพแวดล้อมการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง 2. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดตรัง และ 3. เพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง โดยมีขั้นตอนในการวิจัย 3 ขั้นตอน ตามลำดับดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารและศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง เป็นขั้นตอนก่อนมีการวางแผนยุทธศาสตร์ฯ โดยผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์เอกสารจาก งานวิจัย บทความวิชาการและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ 1) ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังโดยวัดจากองค์ประกอบที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว 6 ด้าน (6As) ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) กิจกรรมต่าง ๆ (Activity) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Service) และรายการสำเร็จรูปที่จัดไว้ใช้ในการท่องเที่ยว (Available Package) 2) สภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ประกอบด้วย จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) 3) แผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย นอกจากนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยว (Stakeholders) ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้แทนชุมชน ทั้งสิ้น 17 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทั้งนี้ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลสำหรับจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามปลายปิด (Close ended Questionnaire) ประเมินข้อมูลเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์กับกลุ่มตัวอย่าง (Sample) จากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ร่วมประเมินข้อมูล ทั้งสิ้น 400 คน โดยการใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จากนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดมาเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนจังหวัดตรัง

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดตรัง โดยผู้วิจัยผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยว (Stakeholders) สำหรับการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม (Focus group Interview) เพื่อพูดคุย อภิปรายให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแท้จริงและครอบคลุมประเด็นวิจัยมากที่สุดจากผู้แทน 3 ภาคส่วน รวมทั้งสิ้น 12 คน ใช้การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ผ่านเกณฑ์ที่ได้กำหนดจากการประเมินข้อมูลจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และใช้กระบวนการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค SWOT Analysis และการสังเคราะห์ด้วยเทคนิคตาราง TOWS Matrix เพื่อกำหนดประเด็นกลยุทธ์ของแผนยุทธศาสตร์ที่มีการบูรณาการอย่างยั่งยืนครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องตามทิศทางของแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาระดับชาติ และแผนพัฒนาจังหวัดตรัง

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เอกสาร โดยศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยว และสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลสำหรับจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ เพื่อหาศักยภาพที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง โดยมีการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารและศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) จากการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งได้แก่ หนังสือ ตำรา บทความ เอกสาร ประชาสัมพันธ์ สื่อสารสนเทศ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ตลอดจนนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของประเทศและท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดตรัง เพื่อสรุปผลและวิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดตรัง

2. เมื่อได้ศึกษาข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ต่อมาศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง การวางแผนยุทธศาสตร์การ

ท่องเที่ยวจังหวัดตรัง โดยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร

ประชากร (Population) ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ขั้นตอนที่ 1 คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง (Stakeholders) จำนวน 3 กลุ่ม ดังนี้

1. บุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ
2. บุคลากรในภาคเอกชน
3. ประชาชนท้องถิ่น

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ขั้นตอนที่ 1 คือ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยว (Stakeholders) สำหรับการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ในการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้มาข้อมูลที่ถูกต้องแท้จริงและครอบคลุมประเด็นวิจัยมากที่สุดจากผู้แทน 3 ภาคส่วน รวมทั้งสิ้น 17 คน ได้แก่

ผู้แทนภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง จำนวน 4 คน

1. ผู้อำนวยการสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดตรัง
2. ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานตรัง
3. หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดตรัง
4. ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 7 (ตรัง)

ผู้แทนภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง จำนวน 6 คน ได้แก่

1. นายกสมาคมท่องเที่ยวและโรงแรมจังหวัดตรัง
2. ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากบริษัททัวร์
3. ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากที่พัก
4. ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากร้านอาหาร
5. ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากร้านขายของที่ระลึก
6. ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากบริษัทขนส่ง

ผู้แทนภาคชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง จำนวน 7 คน ได้แก่

1. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลไม้ฝาด หรือผู้แทน
2. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ่อหิน หรือผู้แทน
3. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลกันตัง หรือผู้แทน
4. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนาเกลือ หรือผู้แทน
5. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม หรือผู้แทน
6. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลปะเหลียน หรือผู้แทน
7. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหาดสำราญ หรือผู้แทน

ซึ่งคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน หรือมีตำแหน่งระดับหัวหน้าขึ้นไป หรือเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างน้อย 3 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) รูปแบบการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับบริบทการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ซึ่งมีข้อคำถามในการสนทนาเกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล, การศึกษา, ตำแหน่งงาน, ระยะเวลาในการทำงาน และสถานที่ติดต่อ
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง ในภาวะการณ์ปัจจุบัน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) การเข้าถึง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) กิจกรรม (Activities) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Service) และโปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูป (Available Package)
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ได้แก่ ทิศทางการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง การเปลี่ยนแปลงสภาพการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ปัจจุบันไปสู่สภาพที่ต้องการเป็นในอนาคต

การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยระบุคุณลักษณะเฉพาะของข้อความหรือสารอย่างมีระบบ โดยมีวิธีการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ลดทอนข้อมูล (Data Reduction) ด้วยการเลือกจุดที่น่าสนใจ ทำให้เข้าใจง่าย สรุปย่อ ปรับข้อมูลดิบที่เก็บรวบรวมได้มาลงรหัส ทดสอบแนวคิด รวมเป็นกลุ่ม แบ่งเป็นหมวดหมู่หรือเป็นส่วน ๆ

เขียนข้อสรุปชั่วคราว ทำให้เกิดความชัดเจน หากจุดที่น่าสนใจและปรับลดเพิ่มหาข้อมูลใหม่ จนกระทั่งได้ผลสรุปและพิสูจน์บทสรุปที่น่าพอใจ

2. แสดงข้อมูล (Data Display) เป็นขั้นตอนของการจัดการเลือกเฟ้น สรรหาตัวอย่างข้อมูลหรือสารสนเทศไม่ว่าจะเป็นการสรุปจากรายงาน การสังเกตคำพูดจากการสัมภาษณ์ หรือการกระทำของผู้ให้ข้อมูล นำมาเป็นหลักฐานของข้อสรุปชั่วคราว เสนอไว้เพื่อแสดงให้เห็นและก่อให้เกิดความเข้าใจว่าอะไรเกิดขึ้น ทำไม อย่างไร อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์และสรุปผลต่อไป

3. สร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป (Conclusion and Verification) เป็นการสังเคราะห์ข้อสรุปย่อย ๆ ในช่วงแรก ๆ เข้าด้วยกันเป็นบทสรุปและตรวจสอบยืนยันเป็นผลสรุปการวิจัยในช่วงสุดท้าย เพื่อให้บทสรุปมีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งในขณะที่เขียนรายงานกับข้อมูลสนามเพื่อยืนยันผลสรุปวิจัย การนำผลสรุปวิจัยไปตรวจสอบความถูกต้องกับผู้ให้ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลสำหรับจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยขั้นตอนนี้เป็นการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลสำหรับจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ เพื่อใช้ผลจากการวิจัยสำหรับกำหนดแผนยุทธศาสตร์ฯ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อขอเก็บแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลมาจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ โดยสถานที่ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ ชุมชน แหล่งท่องเที่ยว บริษัท หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2. วิเคราะห์ผลและสรุปข้อมูลเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานมาจัดลำดับจากค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อนำผลมาสังเคราะห์ในการวางกลยุทธ์สำหรับจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ

ประชากรและการกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร (Population) ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ขั้นตอนที่ 2 คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดตรัง จำนวน 599,052 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564)

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้สูตรคำนวณของ Yamane ในการหาขนาดตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) แบ่งออกเป็น 4 พื้นที่ คือ อำเภอกันตัง อำเภอสิเกา อำเภอลาดสำราญ และอำเภอปะเหลียน พื้นที่ละ 100 คน ทำการแสดงความคิดเห็นของข้อมูลจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ เพื่อการได้มาซึ่งข้อมูลที่ตรงประเด็นการศึกษาและถูกต้องครบถ้วน รวมทั้งสิ้น 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ประเมินข้อมูลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ โดยอาศัยแนวคิดแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว, การตรวจสอบศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว (6As) รวมทั้งแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง เพื่อสอดคล้องกับความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวไว้ โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Closed-Ended Questions) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว ลักษณะคำตอบเป็นตัวเลือก (Check List) จำนวน 19 ข้อ

ตอนที่ 2-3 เป็นลักษณะคำถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ให้ตัดสินใจเลือก 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด โดยแบ่งหัวข้อเป็นดังนี้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

โดยมีลักษณะคำถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ กำหนดความหมายของแต่ละระดับ ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ค่าน้ำหนัก 5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้ค่าน้ำหนัก 4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ค่าน้ำหนัก 3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้ค่าน้ำหนัก 2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ค่าน้ำหนัก 1 คะแนน

การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบเครื่องมือ ในขั้นตอนที่ 2 ประเด็นการสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้เกิดความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) กับวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบเครื่องมือ ดังนี้

1. ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถาม (IOC) จากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้ออกมาคำนวณ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

สำหรับการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (อัครวิน แสงพิบูล, 2556) เพื่อตรวจสอบความตรง (Validity) มีสูตรการคำนวณดังต่อไปนี้

จากการตรวจสอบที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้อง ส่วนที่มีค่าน้อยกว่า 0.50 นำมาปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้งฉบับ อยู่ที่ 0.85 จากผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทำการทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเดียวกันกับกลุ่มที่จะทำการศึกษาจริง 30 คน เพื่อนำคำตอบมาหาความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม เช่นเดียวกับการทดสอบการเก็บข้อมูลจริงโดยวิธีวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เมื่อได้คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นแล้ว ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 จึงนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้ ส่วนที่มีค่าความเชื่อมั่นต่ำกว่า 0.70 ลงมา ก็ต้องนำมาปรับปรุงแก้ไข จนกว่าจะเป็นเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน เพื่อนำไปเก็บข้อมูลภาคสนามต่อไป โดยได้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.88 ถือว่าค่าที่ได้เพียงพอ และเป็นที่ยอมรับทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลประเมินระดับความคิดเห็นต่อระดับการประเมินข้อมูลเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ ของแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 400 ชุด มาดำเนินการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งใช้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไป และแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม ในขณะเดียวกันได้แสดงผลเป็นค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (SD) เพื่อบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง และแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดตรัง

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดตรัง

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร

ประชากร (Population) ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ขั้นตอนที่ 3 คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง (Stakeholders) จำนวน 3 กลุ่ม ดังนี้

1. บุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ
2. บุคลากรในภาคเอกชน
3. ประชาชนท้องถิ่น

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ขั้นตอนที่ 3 คือ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยว (Stakeholders) สำหรับการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม (Focus group Interview) เพื่อพูดคุย อภิปรายให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแท้จริงและครอบคลุมประเด็นวิจัยมากที่สุดจากผู้แทน 3 ภาคส่วน รวมทั้งสิ้น 12 คน ได้แก่

ผู้แทนภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง จำนวน 3 คน

1. ผู้อำนวยการสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดตรัง
2. ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานตรัง
3. ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 7 (ตรัง)

ผู้แทนภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง จำนวน 5 คน ได้แก่

1. ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากบริษัททัวร์
2. ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากที่พัก

3. ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากร้านอาหาร
4. ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากร้านขายของที่ระลึก
5. ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากบริษัทขนส่ง

ผู้แทนภาคชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง จำนวน 4 คน ได้แก่

1. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลไม้ฝาด หรือผู้แทน
2. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลกันตัง หรือผู้แทน
3. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลปะเหลียน หรือผู้แทน
4. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหาดสำราญ หรือผู้แทน

ซึ่งคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน หรือมีตำแหน่งระดับหัวหน้าขึ้นไป หรือเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างน้อย 3 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม (Focus group Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับบริบทการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ซึ่งมีข้อคำถามในการสนทนาเกี่ยวข้องกับ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล, การศึกษา, ตำแหน่งงาน, ระยะเวลาในการทำงาน และสถานที่ติดต่อ
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ได้แก่ จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats)
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง ได้แก่ ทิศทางการท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงสภาพการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ปัจจุบันไปสู่สภาพที่ต้องการเป็นในอนาคต แนวนโยบายเพื่อกำหนดทิศทางการท่องเที่ยว แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยว
4. คำถามปลายเปิดที่เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์

การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยระบุคุณลักษณะเฉพาะของข้อความหรือสารอย่างมีระบบ โดยมีวิธีการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ลดทอนข้อมูล (Data Reduction) ด้วยการเลือกจุดที่น่าสนใจ ทำให้เข้าใจง่าย สรุปย่อ ปรับข้อมูลดิบที่เก็บรวบรวมได้มาลงรหัส ทดสอบแนวคิด รวมเป็นกลุ่ม แบ่งเป็นหมวดหมู่หรือเป็นส่วน ๆ

เขียนข้อสรุปชั่วคราว ทำให้เกิดความชัดเจน หากจุดที่น่าสนใจและปรับลดเพิ่มหาข้อมูลใหม่ จนกระทั่งได้ผลสรุปและพิสูจน์บทสรุปที่น่าพอใจ

2. แสดงข้อมูล (Data Display) เป็นขั้นตอนของการจัดการเลือกเฟ้น สรรหาตัวอย่างข้อมูลหรือสารสนเทศไม่ว่าจะเป็นการสรุปจากรายงาน การสังเกตคำพูดจากการสัมภาษณ์ หรือการกระทำของผู้ให้ข้อมูล นำมาเป็นหลักฐานของข้อสรุปชั่วคราว เสนอไว้เพื่อแสดงให้เห็นและก่อให้เกิดความเข้าใจว่าอะไรเกิดขึ้น ทำไม อย่างไร อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์และสรุปผลต่อไป

3. สร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป (Conclusion and Verification) เป็นการสังเคราะห์ข้อสรุปย่อย ๆ ในช่วงแรก ๆ เข้าด้วยกันเป็นบทสรุปและตรวจสอบยืนยันเป็นผลสรุปการวิจัยในช่วงสุดท้าย เพื่อให้บทสรุปมีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งในขณะที่เขียนรายงานกับข้อมูลสนามเพื่อยืนยันผลสรุปวิจัย การนำผลสรุปวิจัยไปตรวจสอบสอบความถูกต้องกับผู้ให้ข้อมูล

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวางแผนยุทธศาสตร์ฯ เพื่อให้ได้แผนยุทธศาสตร์ฯ ที่มีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้สอดคล้องกับสภาพการณ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังและแนวโน้มการท่องเที่ยวในอนาคต

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนา ศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์ฯ โดยใช้เทคนิคการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์ด้วยเทคนิค SWOT Analysis และการสังเคราะห์ ด้วยเทคนิคตาราง TOWS Matrix มาใช้ในงานวิจัย โดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้

1. หาข้อมูลจากข้อมูลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว โดยการนำข้อมูลจากการ วิเคราะห์เอกสาร ข้อมูลจากการวิเคราะห์เชิงคุณภาพและข้อมูลจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ นำมา วิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

2. กำหนดประเด็นกลยุทธ์จากการสังเคราะห์ด้วยเทคนิคตาราง TOWS Matrix เพื่อการกำหนด ทิศทางของแผนยุทธศาสตร์ฯ โดยมีขั้นตอนในกระบวนการดังต่อไปนี้ ผลจากการวิเคราะห์จุดแข็งและ โอกาสนำมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก ผลจากการวิเคราะห์จุดอ่อนและอุปสรรคนำมา สังเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์เชิงรับ ผลจากการวิเคราะห์จุดแข็งและอุปสรรคนำมาสังเคราะห์เพื่อกำหนด กลยุทธ์เชิงป้องกัน ผลจากการวิเคราะห์จุดอ่อนและโอกาสนำมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์เชิงแก้ไข หลังจากที่ได้ผลข้อมูลของการกำหนดทิศทางแผนยุทธศาสตร์แล้ว ผู้วิจัยจะนำผลมาวางแผนยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งมีกระบวนการขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) กำหนดวิสัยทัศน์ 2) กำหนดพันธกิจ 3) กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ 4) กำหนดกลยุทธ์การพัฒนา และ 5) กำหนดโครงการ พัฒนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล และได้ตรวจสอบความถูกต้องทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยจึงได้จัดข้อมูล เป็นหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นกรวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย โดยระบุคุณลักษณะเฉพาะของข้อความหรือสาระอย่าง มีระบบ เพื่อบรรยายข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก ของพื้นที่ จังหวัดตรัง

2. การสังเคราะห์ด้วยเทคนิคตาราง TOWS Matrix ของการกำหนดทิศทางแผนยุทธศาสตร์ การท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยได้ข้อมูลมาจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง โดยใช้วิธีทำตาราง TOWS Matrix ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 สร้างตาราง Matrix ของแต่ละด้าน โดยกำหนดให้จุดแข็งและจุดอ่อนของที่เรียงคะแนน ไว้แล้ว ให้อยู่ในแนวนอนหรือแกนเอ็กซ์ (X) และโอกาสดับภัยคุกคามที่เรียงคะแนนไว้แล้ว ให้อยู่ในแนวตั้ง

หรือแกนวาย (Y) ตามหลักของ SWOT Matrix

2.2 เลือกเฉพาะจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ที่มีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายมาพิจารณา

2.3 จับคู่ TOWS Matrix โดยจับคู่ในแต่ละประเด็น

3. นำผลข้อมูลที่ได้ไปประกอบการวางแผนยุทธศาสตร์ฯ ได้แก่ การนำผลจากการจับคู่ TOWS Matrix มาเป็นปัจจัยข้อมูลนำเข้าในการคิดและวางแผนยุทธศาสตร์ ทั้ง 4 ด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

4. ผู้วิจัยวางแผนยุทธศาสตร์ฯ ตามกระบวนการ โดยมีขั้นตอนในกระบวนการดังต่อไปนี้

1) กำหนดวิสัยทัศน์ 2) กำหนดพันธกิจ 3) ประเด็นยุทธศาสตร์ 4) กลยุทธ์ และ 5) โครงการพัฒนา จนได้เป็นแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนจังหวัดตรังที่ความสมบูรณ์ ความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางปฏิบัติได้ ตลอดจนสอดคล้องกับสภาพการณ์ของการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ (Applied Research) ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) (เนาวรัตน์ พลายน้อย และศุภวีย์ พลายน้อย, 2549) เพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ของการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนจังหวัดตรัง อีกทั้งเป็นการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานรัฐในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ (Government Development) (อัศวิน แสงพิบูล, 2556) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้งสิ้น 3 ข้อ คือ วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดตรัง และวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แสดงคำอธิบายของระเบียบวิธีวิจัยที่ได้มาซึ่งคำตอบเชิงประจักษ์แต่ละวัตถุประสงค์ สามารถสรุปรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารและศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง เป็นขั้นตอนก่อนมีการวางแผนยุทธศาสตร์ฯ โดยผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์เอกสารจากงานวิจัย บทความวิชาการและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ 1) ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังโดยวัดจากองค์ประกอบที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว 6 ด้าน (6As) ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) กิจกรรมต่าง ๆ (Activity) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary) และรายการสำเร็จรูปที่จัดไว้ใช้ในการท่องเที่ยว (Available Package) 2) สภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ประกอบด้วย จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) 3) แผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยว (Stakeholders) ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้แทนชุมชน ทั้งสิ้น 17 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทั้งนี้ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลสำหรับจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนา ศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม ปลายปิด (Close ended Questionnaire) ประเมินข้อมูลเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์กับ กลุ่มตัวอย่าง (Sample) จากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ร่วมประเมินข้อมูล ทั้งสิ้น 400 คน ทั้งสิ้น 400 คน โดยการใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด มาเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน จังหวัดตรัง

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวพื้นที่ ชายฝั่งทะเลจังหวัดตรัง โดยผู้วิจัยผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยว (Stakeholders) สำหรับการ สุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ในการ สัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม (Focus group Interview) เพื่อพูดคุย อภิปรายให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง แท้จริงและครอบคลุมประเด็นวิจัยมากที่สุดจากผู้แทน 3 ภาคส่วน รวมทั้งสิ้น 12 คน ใช้การ ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนา ศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนจังหวัดตรัง โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ผ่าน เกณฑ์ที่ได้กำหนดจากการประเมินข้อมูลจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และใช้กระบวนการวิเคราะห์ด้วย เทคนิค SWOT Analysis และการสังเคราะห์ด้วยเทคนิคตาราง TOWS Matrix เพื่อกำหนดประเด็น กลยุทธ์ของแผนยุทธศาสตร์ที่มีการบูรณาการอย่างยั่งยืนครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับทิศทางของแผนยุทธศาสตร์และ แผนพัฒนาระดับชาติ และแผนพัฒนาจังหวัดตรังซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและผลการศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลของ จังหวัดตรัง ในขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารและศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด ตรัง

จังหวัดตรัง ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 828 กิโลเมตร มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งหมด 4,941 ตารางกิโลเมตร ตรังเป็นจังหวัดชายฝั่งมหาสมุทรอินเดีย มีฝั่งทะเลยาวทางด้านตะวันตก ประมาณ 119 กิโลเมตร นอกจากนี้ ตรังมีแม่น้ำสำคัญคือ แม่น้ำตรัง มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาหลวง และแม่น้ำ ปะเหลียนซึ่งมีต้นกำเนิดจากเทือกเขาบรรทัดเป็นข้อเท็จจริงที่ว่า เมืองตรังเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีบทบาท

ที่สำคัญทางด้านการค้าขายและศูนย์กลางการคมนาคม ไปสู่จังหวัดนครศรีธรรมราช แต่ก็ยังเป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวน้อย ซึ่งในช่วงเวลาต่อมา หน่วยงานราชการได้ดำเนินแผนการพัฒนาอันชาญฉลาดโดยการตัดถนนอย่างทั่วถึง ทำให้ประชาชนสามารถเข้าไปยังสถานที่เหล่านั้นได้ง่ายยิ่งขึ้น

ตรัง มีลักษณะภูมิศาสตร์ที่ใกล้เคียงกับกระบี่และพังงา ซึ่งรวมไปถึงเกาะและชายหาดต่างๆ ทั้งสิ่งแวดล้อมภายในหรือภายนอก ประกอบด้วยหมู่เกาะในทะเลอันดามัน 46 เกาะ โดยภายในพื้นที่อำเภอกันตัง 12 เกาะ อำเภอปะเหลียน 13 เกาะ และอำเภอสิเกา 21 เกาะ ช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่การเดินทางท่องเที่ยวคือ ระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนพฤษภาคม นอกจากนี้ตั้งอยู่โซนชายฝั่งเช่นเดียวกับจังหวัดภูเก็ตและจังหวัดกระบี่ ซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำเป็นฤดูกาลหรือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ อุณหภูมิโดยทั่วไปอบอุ่นตลอดปีเฉลี่ยอยู่ที่ 20 - 36 องศาเซลเซียส

ตรังมีชายหาดและเกาะที่กว้างใหญ่ มีกิจกรรมบนชายฝั่งทะเล และสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติที่สวยงามมากมาย พร้อมให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับประสบการณ์ใหม่และเกิดความประทับใจ เช่น อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา (ตำบลเกาะสุกร อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง) ที่มีหาดทรายขาวสวยและน้ำทะเลใสจากอันดามัน แหล่งดำน้ำปะการังที่สวยงาม

พื้นที่ระยะทางห่างจากตัวอำเภอเมืองตรังไปยังอำเภอที่ติดชายฝั่งทะเล ประกอบด้วย อำเภอกันตัง 24 กิโลเมตร อำเภอสิเกา 33 กิโลเมตร อำเภอหาดสำราญ 45 กิโลเมตร และอำเภอปะเหลียน 47 กิโลเมตร

เทศกาลและงานประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดตรัง ประกอบด้วย พิธีวิวาห์ใต้สมุทร (Trang Under wedding Ceremony) จัดขึ้นช่วง 13-15 กุมภาพันธ์ เป็นการเผยแพร่พิธีแต่งงานที่งดงามแบบไทยให้นักท่องเที่ยวคู่รักและนักดำน้ำชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีความสนใจเข้าร่วมงาน โดยมีการทำพิธีต้อนรับระหว่างคู่รัก (คนไทยและต่างชาติ) ที่สนามบิน และจากนั้นจะมีขบวนแห่เจ้าสาวรอบเมืองและขบวนสินสอดทองหมั้นที่ต้องนั่งโดยเรือหางยาวไปยังเกาะกระดาน การแต่งงานจะทำการบนชายหาด จากนั้นจะมีการรดน้ำสังข์คู่บ่าวสาว และตามด้วยการดำน้ำลงกันไปที่ใต้ท้องทะเลเพื่อจดทะเบียนสมรสกัน

ผลการศึกษา องค์ประกอบ 6 ประการ (6 A s) ดังต่อไปนี้

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)

ตรังเป็นจังหวัดท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของไทย มีแหล่งท่องเที่ยวมากมายทั้งป่าเขา น้ำตก ถ้ำ หรือเกาะแก่งกลางทะเลที่ตั้งงามด้วยภูมิทัศน์ อีกทั้งมีหาดทรายขาว ปะการังสวย น้ำทะเลใส เขาหินสูงที่ล้อมรอบด้วยหน้าผาสูงชันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เคยทำให้ผู้มาเยือนผิดหวัง

ทรัพยากรการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลที่มีศักยภาพของจังหวัดตรัง ผู้วิจัยวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ สามารถแบ่งได้ 5 ประเภท มีดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวประเภทหมู่เกาะ ประกอบด้วย

เกาะลิบง เป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในทะเลจังหวัดตรัง มีลักษณะเป็นเกาะที่เต็มไปด้วยหญ้าทะเล ซึ่งเป็นอาหารของพะยูนสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่กำลังจะสูญพันธุ์ แต่สามารถพบได้มากบริเวณเกาะลิบง โดยเกาะลิบงได้รับการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบงมีที่ทำการเขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมตั้งอยู่บริเวณแหลมจุโหย รอบ ๆ เกาะมีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่ง เช่น หาดตูป แหลมจุโหย แหลมทวด เป็นต้น บริเวณแหลมจุโหยนั้นเป็นหาดทราย เมื่อถึงเวลาน้ำลดสามารถเดินทางไปถึงหาดตูป ซึ่งมีนกทะเลและนกชายเลนจำนวนมากที่อพยพหนีหนาวมาอาศัยที่นี้เพียงแห่งเดียว โดยจะบินหนีมาในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคมของทุกปี ซึ่งจะมีนกนานาชนิดมาอาศัย เช่น นกกินเปี้ยว นกกวก นกยางเขียว นกนางนวลแกลบเคราขาว นกหัวโตชาดำ เป็นต้น ทั้งนี้เหตุการณ์นกอพยพที่เกิดขึ้นในทุกปีสามารถจัดกิจกรรมเพิ่มเติมให้กับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านการส่องนกหายากและศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตของนกสายพันธุ์ต่าง ๆ ได้ด้วยเช่นกัน จากความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “จริง ๆ แล้ว เกาะลิบงนั้นมีหลายคนที่ยังไม่ทราบว่า ที่นี่เป็นแหล่งดูนกทะเลที่หนาแน่นแห่งหนึ่งของเมืองไทย และเป็นสถานที่ที่สามารถเห็นพะยูนได้แห่งเดียวในทะเลฝั่งอันดามันของประเทศไทย”

เกาะมุก-ถ้ำมรกต เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมและมีจุดเด่นที่สุดในทะเลของจังหวัดตรัง ลักษณะของเกาะทางด้านทิศตะวันตกจะเป็นโขดหน้าผาหินสูงหันหน้าออกสู่ทะเล อีกฝั่งเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านชาวประมงที่ยังคงวิถีชีวิตของชาวเกาะไว้อย่างดี สามารถเดินเที่ยวรอบเกาะได้ และทางด้านทิศตะวันตกของเกาะมุก มีถ้ำมรกตหรือถ้ำทะเลซึ่งมีความงามอย่างมาก จากปากทางเข้าถ้ำเป็นโพรงเล็ก ๆ การเข้าชมภายในถ้ำจะต้องว่ายน้ำลอยคอเข้าไประยะทางประมาณ 80 เมตร บริเวณปากทางเข้าถ้ำแสงจากภายนอกจะสะท้อนกับน้ำภายในถ้ำทำให้เห็นน้ำเป็นสีเขียวมรกต เมื่อพ้นปากถ้ำออกมาอีกด้านหนึ่งจะเห็นหาดทรายขาวสะอาดล้อมรอบด้วยหน้าผาสูงชัน สามารถนั่งเล่นน้ำได้ ซึ่งถ้ำมรกตจะถูกบรรจุไว้ในรายการนำเที่ยวทุกโปรแกรมเพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวได้มาสัมผัสความ

สวยงาม ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “ส่วนใหญ่แล้วนักท่องเที่ยวที่มาจังหวัดตรังจะต้องมาเที่ยวถ้ำมรกตและโปรแกรมทัวร์ส่วนใหญ่จะต้องมีถ้ำมรกต ซึ่งเป็นจุดเด่นของทุกโปรแกรมเพราะถ้ำมรกต คือ Unseen Thailand ที่ทุกคนจดจำภาพและนึกถึงแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังได้”

เกาะเหลาเหลียง ตั้งอยู่ระหว่างเกาะลิบงและเกาะเกตุรา เป็นเกาะภูเขาหินปูนขนาดเล็ก มีหน้าผาสูงเหมาะสำหรับกีฬาปีนหน้าผา มีหาดทรายขาวสะอาดและน้ำทะเลใสบริสุทธิ์ รวมไปถึงแนวปะการังที่สวยงาม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นชาวต่างชาติที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเนิบช้า คือ ต้องการหาหมุ่สงบพักผ่อน นั่งชมวิวยะเล ทำกิจกรรมปีนเขา หรืออ่านหนังสือเงียบ ๆ โดยมีกิจกรรมหลัก ๆ ที่สามารถทำได้ในเกาะเหลาเหลียง ได้แก่ ดำน้ำดูปลาการ์ตูน พายเรือคายัคและการปีนหน้าผา เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งรักนกอีแอ่นที่สำคัญของจังหวัดตรัง จากความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “เกาะเหลาเหลียงเป็นเกาะที่เงียบ สงบ และมีความเป็นส่วนตัวอย่างมาก อาจจะเป็นเพราะลูกค้าส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติที่ต้องการมาพักผ่อนเป็นเวลานาน ๆ กิจกรรมที่นั่นก็มีการปีนหน้าผากับการดำน้ำ แต่ที่สำคัญธรรมชาติที่นั่นยังสมบูรณ์อยู่มาก”

เกาะกระดาน เป็นเกาะที่มีชายหาดสวยที่สุดในทะเลของจังหวัดตรังและเป็นสถานที่จัดงานวิวาห์ใต้สมุทรที่มีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก มีบริการที่พักและร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว พื้นที่บนเกาะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของเขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมและส่วนของเอกชน เกาะกระดานมีชายหาดอยู่ 4 แห่ง ได้แก่ ชายหาดเกาะกระดาน ชายหาดอ่าวเนียง ชายหาดอ่าวไผ่ และชายหาดอ่าวช่องลม ลักษณะชายหาดเป็นทรายขาวละเอียด กว้างใหญ่ น้ำทะเลใสจนมองเห็นริ้วทรายใต้พื้นน้ำสุดชายหาดด้านเหนือมีแนวปะการังทอดยาวออกไปในทะเล บริเวณชายฝั่งเป็นปะการังน้ำตื้น สำหรับผู้นิยมกิจกรรมการโต้คลื่น ด้านหลังของเกาะกระดานมีอ่าวเล็ก ๆ ซึ่งมีคลื่นซัดสาดม้วนเข้าสู่ชายหาดเป็นละลอก ๆ เหมาะสำหรับกิจกรรมการเล่นกระดานโต้คลื่นเป็นอย่างมาก จากความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “เกาะกระดาน อยู่ในความรับผิดชอบของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม เป็นเกาะที่สวยงามหนึ่งของจังหวัดตรัง และเป็นสถานที่จัดงานวิวาห์ใต้สมุทร อีกทั้งเป็นเกาะที่มีพื้นที่กว้างมาก ชายหาดมีทรายขาวละเอียด สวยงาม นำเล่นน้ำ อีกทั้งน้ำทะเลใสจนมองเห็นแนวปะการังน้ำตื้นและฝูงปลาหลายชนิดได้เลย ทุกวันจะมีนักท่องเที่ยวมาแวะจอดเรือเล่นน้ำ อาบแดด ดูปะการังน้ำตื้นกันเป็นจำนวนมาก”

เกาะเชือก เป็นเกาะเล็ก ๆ ที่อยู่ในวงล้อมของเกาะมุกและเกาะกระดาน ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถขึ้นเรือที่ได้ทำเรือปากเมง อำเภอสิเกา เป็นเกาะที่มีสัมปทานรังนกและเป็นเกาะที่มีความสมบูรณ์ของการดำน้ำตื้น ซึ่งเป็นเกาะโดดเด่นของทะเลจังหวัดตรังที่นักท่องเที่ยวจะได้ดำน้ำดูปะการังบริเวณรอบเกาะ ซึ่งมีปะการังสีฟ้า ปะการังฟุ่ม ปะการังเขากวางขนาดใหญ่ ปะการังอ่อนหลากสีมีทั้งสีส้ม ขาว เหลือง ม่วง และแดง รวมไปถึงปะการังดอกไม้ กัลปังหา และแส้ทะเล ตลอดจนปลาสวยงามมากมายหลากหลายชนิดที่ว่ายเข้ามาเล่น

กับนักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้ชมปลา การ์ตูน ปลาโนรี เป็นต้น จากความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “เกาะเชือกเป็นจุดดำน้ำที่มีชื่อเสียงของทะเลตรังเพราะเป็นจุดดำน้ำชมปะการังอ่อน แต่ด้วยกระแสน้ำที่แรงมาก การดำน้ำจึงต้องอาศัยการยึดเกาะเชือกหรือการผูกเชือกโยงไว้จึงที่มาของการตั้งชื่อที่เรียกกันว่า เกาะเชือก มาถึงทุกวันนี้”

แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาดและเนินทรายธรรมชาติ ประกอบด้วย

หาดปากเมง ตั้งอยู่ในบริเวณอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมที่ตำบลไม้ฝาด ห่างจากตัวเมืองตามถนนสายตรัง-สีกา มีระยะทางประมาณ 38 กิโลเมตร สามารถเดินทางโดยใช้บริการรถตู้ปรับอากาศสายตรัง-ปากเมงได้ในราคาค่าโดยสารคนละ 40 บาท และใช้ระยะเวลาประมาณครึ่งชั่วโมง ชายหาดแห่งนี้มีลักษณะเป็นหาดทรายรูปพระจันทร์ครึ่งเสี้ยว มีความสวยงามและเงียบสงบน่าพักผ่อนในบรรยากาศชายทะเล รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลแห่งแรกของจังหวัดตรัง แนวหาดยาวเหยียดไปตามชายฝั่งทะเลอันดามัน ทรายริมหาดมีความแน่นจนสามารถขับรถยนต์ไปตามชายหาดได้ ริมชายหาดจะมีร้านค้าต่าง ๆ ตั้งอยู่มากมาย โดยเฉพาะร้านอาหารที่มีจุดเด่นในเรื่องอาหารทะเลที่มีความสดและสะอาด รวมทั้งร้านของที่ระลึก และที่พักแบบบังกะโลหรือรีสอร์ทคอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ จะมีหอยหายากใกล้จะสูญพันธุ์ชนิดหนึ่งมีชื่อเรียกว่า หอยตะเกา ซึ่งอาศัยอยู่บริเวณหาดปากเมง ตลอดจนมีท่าเรือปากเมงซึ่งเป็นท่าเรือที่สำคัญในการเดินทางรับ-ส่งไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลต่าง ๆ โดยมีเรือของบริษัททัวร์คอยให้บริการไปเกาะไหง เกาะกระดาน และเกาะต่าง ๆ ในบริเวณนั้น ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “ปากเมงเป็นที่เที่ยวแห่งแรกของตรังที่คนท้องถิ่นจังหวัดตรังรู้จักและจะเป็นที่นิยมของคนท้องถิ่น ตลอดจนคนที่อยู่ในจังหวัดใกล้เคียงมักชอบมาพักผ่อนที่หาดปากเมงแห่งนี้เพราะมีความเงียบสงบ ผู้คนไม่พลุกพล่านมากนักและชอบมารับประทานอาหารทะเลที่ร้านอาหารทะเลเก่าแก่แถวชายหาดปากเมงกับครอบครัวเป็นประจำ โดยเฉพาะในวันหยุดเสาร์-วันอาทิตย์”

หาดราชมงคล เป็นหาดที่อยู่ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย จึงเรียกดหาดนี้ตามชื่อมหาวิทยาลัย แต่เปิดให้ประชาชนสามารถเข้ามาพักผ่อนหรือค้างคืนได้ตลอด เป็นชายหาดที่มีห้องน้ำและร้านอาหารคอยให้บริการ หาดนี้มีความสวยงาม สงบเงียบและมีธรรมชาติสมบูรณ์จนได้รับคัดเลือกให้จัดงานฉลองมงคลสมรสของคู่รักที่มาแต่งงานในการจัดงานพิธีวิวาห์ใต้สมุทร ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปีในวันวาเลนไทน์ มีลักษณะเป็นหาดทรายที่โค้งเว้ายาวขนานไปกับทิวต้นสนที่เรียงรายตลอดแนวไปจนจรดเขาหินปูน บรรยากาศสงบไม่พลุกพล่าน มีทิวทัศน์ที่สวยงาม ร่มรื่น ชายหาดลาดเอียงน้อย เล่นน้ำได้ เป็นที่ท่องเที่ยวที่มีความเป็นส่วนตัวเป็นอย่างมาก และมีแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงให้เข้าเยี่ยมชม ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำราชมงคล เส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนให้ได้เข้ามาศึกษาและเที่ยวชม ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “หาด

ราชขงคเป็นชายหาดที่น่าพักผ่อนช่วงวันหยุด ชายหาดมีหน้ากว้าง หาดทรายสะอาดถึงแม้จะไม่ขาวมากนักเพราะอยู่ใกล้ป่าชายเลน แต่มีบรรยากาศเงียบสงบ ร่มรื่นจากต้นสนตลอดแนวชายหาด ตอนเย็นมักจะมีนักศึกษา นักท่องเที่ยวชอบมาถ่ายรูปวิวพระอาทิตย์ตกดินของที่นี่ ซึ่งมีความสวยงามเป็นอย่างมาก”

หาดหยงหลิง ตั้งอยู่ในบริเวณอุทยานแห่งชาติเจ้าไหม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นหาดทรายรูปโค้งขนานไปกับต้นสนขนาดใหญ่ ทรายขาวละเอียด สุดชายหาดเป็นเขาสูงมีเว้าและโพรงถ้ำ สามารถลอดออกไปสู่ริมทะเลที่มีโพรงถ้ำและโขดหินเหมือนป้อมโอบล้อมลานทรายไว้มีความสวยงามมาก เหมาะที่จะเล่นน้ำ พายเรือคายัค เดินป่า ชมทิวทัศน์ ถ่ายภาพและพักผ่อนหย่อนใจ บริเวณหาดสามารถกางเต็นท์ได้ นอกจากนี้ มีนักเขียนกวีซีไรต์ ได้แต่งเพลงพร้อมทำนองเพื่อบรรยายถึงความงดงามของหาดหยงหลิง เปรียบดั่งเจ้าหญิงแห่งเมืองตรัง ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “คนในจังหวัดตรังจะเรียกหาดหยงหลิง ว่า หาดสั้น เป็นหาดทรายรูปโค้งสั้น ๆ มีน้ำทะเลใสสะอาด และมีทรายละเอียดจะมีโพรงถ้ำสามารถลอดไปอีกมุมได้ หาดหยงหลิงเหมาะที่จะเล่นน้ำ พายเรือเล่น และนอนพักผ่อน นักท่องเที่ยวก็ไม่พลาดพล่านอีกด้วย”

หาดสำราญ ตั้งอยู่ตำบลหาดสำราญ ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 59 กิโลเมตร ตามทางถนนสายตรัง-ปะเหลียน(ทางหลวงหมายเลข 404) จะเลี้ยวขวาที่สี่แยกบ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอยะเหลียนไปอีก 22 กิโลเมตรหรือใช้บริการรถตู้สายตรัง-ย่านตาขาว ถึงตลาดย่านตาขาวแล้วต่อรถสองแถวสายย่านตาขาว-ปากปรน บริเวณหาดสำราญมีต้นสนหนาแน่นและสามารถมองเห็นเกาะเล็กใหญ่ต่างๆ มีลมพัดตลอดวันเหมาะสำหรับเป็นที่ตากอากาศ นักท่องเที่ยวนิยมมารับประทานอาหารทะเลสดๆ ดูชีวิตความเป็นอยู่ของชาวประมงพื้นบ้าน มีทิวทัศน์หาดทรายชายฝั่งที่สวยงามและมีแหลมตะเสะ สามารถดูนกทะเลได้ตลอดทั้งปีในช่วงที่น้ำ เป็นสถานที่เที่ยวที่น่าสนใจ เหมาะสำหรับเป็นที่ตากอากาศ นักท่องเที่ยวนิยมมารับประทานอาหารทะเลสดๆ ดูชีวิตความเป็นอยู่ของชาวประมงพื้นบ้าน มีทิวทัศน์หาดทรายชายฝั่งที่สวยงามและมีแหลมตะเสะ สามารถดูนกทะเลได้ตลอดทั้งปีในช่วงที่น้ำลง ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “หาดสำราญมีคุณภาพอากาศดีมาก เหมาะสำหรับการท่องเที่ยว ออกกำลังกายกลางแจ้ง และจัดกิจกรรมต่างๆ นับเป็นเมืองท่องเที่ยว และเป็นอำเภอแรกใน 14 จังหวัดภาคใต้ ในรอบ 10 ปี ที่มีคุณภาพอากาศที่ดีที่สุดในประเทศไทย เนื่องจากได้มีการทำประชามติทั้ง 22 หมู่บ้านสรุปว่า ชาวบ้านเห็นชอบไม่ให้มีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอ ซึ่งได้ส่งเรื่องไปที่กรมโยธาธิการและผังเมืองเรียบร้อยแล้ว”

แหล่งท่องเที่ยวประเภทแหล่งน้ำพุร้อน

วนอุทยานบ่อน้ำร้อนกันตัง อยู่ในท้องที่บ้านควนแคง ตำบลบ่อน้ำร้อน อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาหวาง ป่าควนแคง และป่าน้ำราบ มีเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ เป็นที่ราบเชิงเขา และมีสภาพป่าดงดิบชื้น แต่พื้นที่บางส่วนเป็นป่าพรุ มีน้ำท่วมขังตลอดปี และพื้นที่อีก

บางส่วนเป็นพรมน้ำร้อน ที่มีน้ำไหลผุดขึ้นมาจากใต้ดินตลอดเวลา สำหรับพืชพรรณ และสัตว์ป่ายังคงมีสภาพที่สมบูรณ์ระดับปานกลาง โดยพันธุ์ไม้ที่พบ ได้แก่ ยาง ตะเคียน หว้า ชมพูป่า ทุ่งฟ้า ก่อ แดง ควน กระโดน ตังหน หวาย หลุมพี ปาล์ม และกล้วยไม้ ส่วนสัตว์ป่าที่พบ ได้แก่ ชะมด ค่างแว่นถิ่นใต้ กระเจง ไก่ป่า นกชนิดต่าง ๆ รวมทั้งเต่า กบ เขียด และงู ซึ่งกรมป่าไม้ได้ประกาศจัดตั้งเป็นวนอุทยานเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2549 แหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ ได้แก่ บ่อน้ำร้อนควนแดง บริเวณพื้นที่พรมน้ำร้อน ปัจจุบันได้พัฒนาปรับปรุงเป็นบ่อน้ำร้อน จำนวน 3 บ่อ มีอุณหภูมิของน้ำประมาณ 70 องศา 40 องศา และ 20 องศา ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปใช้บริการแช่เท้า แช่ตัว และอาบน้ำร้อนเพื่อสุขภาพ โดยมีห้องอาบน้ำ และห้องแช่น้ำร้อนให้บริการเพื่อความเป็นส่วนตัว นอกจากนี้ มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติในบริเวณพื้นที่พรมน้ำร้อนและพื้นที่ป่าดงดิบได้พัฒนาปรับปรุงเป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติพรรณไม้และสัตว์ป่า มี 3 เส้นทาง ระยะทาง 500 เมตร 750 เมตร และ 2,000 เมตร ตามลำดับ ซึ่งเป็นประโยชน์ด้านการศึกษาวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ การสันถนาการ และการท่องเที่ยว นอกจากนี้นักท่องเที่ยวสามารถเดินขึ้นไปเพื่อชมทัศนียภาพจากมุมสูงได้อย่างสะดวก ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “บ่อน้ำร้อนกันตั้งเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่เดินทางไปมาสะดวก และยังมีความเป็นธรรมชาติอย่างดี แลผมมีจุดขายที่สู้อแหล่งท่องเที่ยวประเภทเดียวกันได้อย่างสบาย จนกำลังเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวจากจังหวัดต่าง ๆ ของไทย รวมทั้งชาวต่างชาติ” นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลสนับสนุนจากการสัมภาษณ์ที่ระบุเพิ่มเติมว่า “จุดเด่นของบ่อน้ำร้อนกันตั้ง ก็คือ มีส่วนผสมของกำมะถันน้อยมากไม่ถึง 1% จึงแทบจะไม่มีกลิ่นเลย แต่มีแคลเซียมมาก ซึ่งแคลเซียมช่วยกระตุ้นการไหลเวียนของโลหิตได้ดี เป็นน้ำพุร้อนเพียงแห่งเดียวของประเทศไทย ทำให้เหมาะสำหรับการนำไปบำบัดผู้ที่ป่วยเป็นโรคอัมพฤกษ์ อัมพาตได้ ทั้งนี้สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดตรังในอนาคต”

แหล่งท่องเที่ยวประเภทสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์

สถานีรถไฟกันตัง ตั้งอยู่บนถนนหน้าค่าย ตำบลกันตัง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นสถานีสุดท้ายของทางรถไฟสายใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ซึ่งเป็นท่าเรือเก่าแก่ตั้งแต่โบราณ สถานีรถไฟกันตังในอดีตถูกใช้เป็นที่รับส่งสินค้ากับต่างประเทศ ทั้งสิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซียมีทางรถไฟต่อไปเป็นระยะทางประมาณ 500 เมตร จากตัวสถานีถึงท่าเทียบเรือกันตัง ซึ่งเป็นท่าเรือเก่าแก่ตั้งแต่โบราณ ปัจจุบันทางรถไฟส่วนนี้ถูกชาวบ้านรื้อทิ้งที่และไม่มีทางรถไฟส่วนนี้แล้ว ทั้งนี้สถาปัตยกรรมตัวสถานีรถไฟกันตังเป็นอาคารไม้ชั้นเดียวทรงปั้นหยาทาสีเหลืองมัสตาร์ดสลับน้ำตาล ตัวอาคารแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ด้านหน้ามีมุขยื่นประดับมุกเสาด้วยลวดลายไม้ฉลุ ประตูบานเพ็ญแบบเก่า คงเอกลักษณ์เดิมตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ภายในสถานีฯ มีข้าวของเครื่องใช้ในอดีตคงเหลือให้เห็นอยู่บ้าง นับเป็นสถานีรถไฟที่มีความสวยงามเป็นพิเศษที่ได้รับการออกแบบอย่างพิถีพิถัน ปัจจุบันได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานโดยกรมศิลปากร ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า

“สถานีรถไฟกันตังสร้างในสมัยรัชกาลที่ 6 เป็นสถานีสุดท้ายอันดามัน ตัวอาคารเป็นทรงปั้นหยาทาสีเหลืองสลับน้ำตาลสวยงาม สีสนั้โดดเด่น นักท่องเที่ยวนิยมแวะไปถ่ายรูปร่วมกับตัวอาคาร ป้ายชื่อสถานี พร้อมกับชมรสชาติกาแฟที่ร้านสถานีรักอยู่เสมอ”

แหล่งท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง

พิพิธภัณฑ์พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี สถานที่นี้คือ บ้านพักของพระยารัษฎานุประดิษฐ์ ครั้งเป็นเจ้าเมืองตรังที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นลักษณะเรือนไม้แบบเก่า ทรงปั้นหยาสองชั้น อยู่บนเนิน บรรยากาศธรรมชาติและต้นไม้เขียวชอุ่ม อยู่ในความดูแลของทายาทตระกูลนายเปียนเจง ณ ระนอง ชาวกันตังและเทศบาลเมืองกันตังเห็นว่าเป็นบ้านหลังนี้คือ หลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ควรรักษาไว้คู่เมืองตรัง จึงได้จัดทำเป็นพิพิธภัณฑ์แสดงชีวิตและผลงานของท่านพระยารัษฎานุประดิษฐ์ที่น่าสนใจและนำศึกษาเป็นอย่างมาก ภายในพิพิธภัณฑ์มีภาพถ่ายสถานที่ ภาพบุคคลต่าง ๆ เครื่องใช้ไม้สอย ชุดเฟอร์นิเจอร์ ตู้ โต๊ะ โดยฝีมือช่างชาวจีน และเตียงนอนแบบยุโรปสมัย รัชกาลที่ 5 ถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่น่าศึกษาอย่างยิ่งสมกับที่เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีคุณค่า นอกจากนี้มีไกด์รุ่นเยาว์จากโรงเรียนกันตังพิทยากรคอยอธิบายเล่าเรื่องประวัติและความเป็นมาของสถานที่นี้ อย่างน่าสนใจ ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “หากใครได้มีโอกาสเดินทางมาที่อำเภอกันตัง ควรอย่างยิ่งที่จะต้องไปเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์พระยารัษฎานุ เพราะมีรูปถ่ายมากมายที่ตั้งแสดงอยู่ภายใน และเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีคุณค่าของจังหวัดตรัง ตลอดจนอาคาร สิ่งของต่าง ๆ ล้วนเป็นของเก่าแก่อันดั้งเดิม ควรแก่การเข้ามาเรียนรู้ความเป็นอดีตจะทำให้นักท่องเที่ยวได้รู้ประวัติและความเป็นมาของจังหวัดตรังเบื้องต้นผ่านสถาปัตยกรรมในพิพิธภัณฑ์”

2.ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility)

การคมนาคมและการขนส่งมายังแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรังสามารถเดินทางได้ 3 ทาง ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษา มีดังนี้ 1.การเดินทางทางบก (รถยนต์,รถประจำทาง, รถตู้ประจำทางจากจังหวัดใกล้เคียง) 2.การเดินทางทางอากาศ 3.การเดินทางทางน้ำ (การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างเกาะ)

นอกจากนี้ ในตัวเมืองจังหวัดตรังมีรถสามล้อเครื่องหรือตุ๊กตุ๊กบริการในเขตเทศบาล หากต้องการเดินทางระหว่างอำเภอมีบริการรถโดยสารประจำทาง รถสองแถวและรถตู้โดยสารบริการภายในจังหวัดตรังหลากหลายเส้นทาง ประกอบด้วย รถตู้ตรัง-ย่านตาขาว รถตู้ตรัง-สิเกา รถตู้ตรัง-หาดยาว รถตู้ตรัง-กันตัง รถแท็กซี่ตรัง-ย่านตาขาว รถแท็กซี่ตรัง-กันตัง รถแท็กซี่ตรัง-นาวง รถบัสตรัง-นาวง และรถสองแถวตรัง-เขาช่อง ตลอดจนในเขตเทศบาลนครตรังมีรถบัสเล็กโดยสารสาธารณะทั้งสิ้น 4 เส้นทาง เชื่อมโยงสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดตรัง สถานีรถไฟและสถานศึกษาในราคา

12 บาท ตลอดสาย ซึ่งมีความเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการใช้โดยสารของประชาชนและนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามจังหวัดตรังยังขาดการบริการรถขนส่งสาธารณะที่เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงในการให้บริการนักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางด้วยตนเองซึ่งถือได้ว่าหากมีการให้บริการดังกล่าวเกิดขึ้นจะส่งผลต่อความพึงพอใจจากการได้รับความสะดวกในการเดินทาง และภาพลักษณ์ด้านความพร้อมของการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังได้เป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตามจังหวัดตรังยังขาดการบริการรถขนส่งสาธารณะที่เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงในการให้บริการนักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางด้วยตนเองซึ่งถือได้ว่าหากมีการให้บริการดังกล่าวเกิดขึ้นจะส่งผลต่อความพึงพอใจจากการได้รับความสะดวกในการเดินทาง และภาพลักษณ์ด้านความพร้อมของการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังได้เป็นอย่างมาก

ด้านป้ายสื่อความหมายด้านการท่องเที่ยว ที่ผ่านมาจังหวัดตรังได้มีการโปรโมทการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวปีละนับล้านคน ทั้งที่เดินทางมาเป็นกรุ๊ปทัวร์และเดินทางมาด้วยตัวเองด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น นั่งรถโดยสาร รถยนต์ส่วนตัว บิ๊กไบค์ รถไฟ หรือเครื่องบิน จากนั้นก็จะเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามที่จังหวัดได้โปรโมทไว้ ซึ่งมีทั้งทางบกและทางทะเล สิ่งสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางด้วยตนเองเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้คือป้ายบอกทาง แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ป้ายบอกทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรังนั้นไม่ชัดเจน ไม่ต่อเนื่อง ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางหลงได้ง่าย ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ด้านความพร้อมของการท่องเที่ยวจังหวัดตรังและนักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์ที่ไม่ประทับใจจากการมาเยือน ทั้งนี้สอดคล้องกับข้อมูลสัมภาษณ์ที่ระบุว่า “ปัญหาป้ายบอกทางในจังหวัดตรังนั้นมีนักท่องเที่ยวบ่นกันมากพอสมควร ซึ่งทางจังหวัดและภาคการท่องเที่ยวรู้สึกเป็นห่วงและพยายามช่วยกันหาทางแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน เพราะเข้าใจดีว่า การเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่นิยมมากันเอง เช่น นักท่องเที่ยวมาจากมาเลเซียที่นิยมขับรถเข้ามาเอง ส่วนนักท่องเที่ยวอื่น ๆ ก็จะเปลี่ยนจากนั่งรถทัวร์มาเป็นนั่งเครื่องบินลงที่สนามบินแล้วเช่ารถขับเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มีจำนวนมากขึ้น ดังนั้นจึงต้องอาศัยป้ายบอกทางนำทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวเป็นสำคัญ” และยังมีข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ ระบุว่า "เพราะที่ผ่านมามีส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะจัดทำโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่ติดตั้งกันเอง โดยอาศัยความเข้าใจของตนเอง ในขณะที่นักท่องเที่ยวที่มาจากต่างถิ่นอาจไม่เข้าใจ เป็นลักษณะคนทำป้ายกับคนใช้ป้ายเข้าใจไม่ตรงกัน ดังนั้นจึงทำให้หลงออกนอกเส้นทางได้ง่ายขึ้น หากมีการบูรณาการกันจัดทำป้ายที่ชัดเจนก็จะสามารถแก้ปัญหาที่นักท่องเที่ยวหลงทางได้อย่างแน่นอน"

3.กิจกรรม (Activities)

จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า เมื่อนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวจังหวัดตรังจะมีกิจกรรมท่องเที่ยวคอยให้บริการและมีกิจกรรมความสนใจเฉพาะที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกทำได้ ซึ่งสรุปผลการศึกษา มีดังนี้

เมื่อนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวจังหวัดตรังจะมีกิจกรรมท่องเที่ยวคอยให้บริการและมีกิจกรรมความสนใจเฉพาะที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกทำได้ **1.กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง** ส่วนใหญ่จะนิยมเป็นการดำน้ำตื้นด้วยการสวมสน็อกเกิ้ลดูปะการังใต้ท้องทะเลจังหวัดตรัง 4 เกาะ ประกอบด้วย ถ้ำมรกตอยู่ที่เกาะมุก ซึ่งนักท่องเที่ยวจะว่ายน้ำเข้าไปในถ้ำโดยมัคคุเทศก์จะเป็นคนลากเข้าไปในถ้ำ ที่ต่อไปคือ เกาะกระดาน จุดเด่นคือ เกาะนี้มีหาดทรายที่สวยงามและขาวละเอียด มีน้ำทะเลที่ใส มีปะการังและมีฝูงปลานานาชนิด เกาะที่ 3 คือ เกาะเชือก เกาะนี้จะมีน้ำทะเลใสและมีปะการังสี ส่วนเกาะสุดท้าย คือ เกาะม้า เกาะนี้ล้อมรอบโดยปะการังแข็งและปะการังอ่อน บนเกาะจะมีฝูงค้างคาวแม่ไก่ตัวใหญ่ที่คอยส่งเสียงอยู่ด้านบนเกาะม้า มองจากบนเรือแล้วดูคล้ายกับม้า หรือม้าหมากรุกจึงเป็นที่มาของเกาะม้า ทั้งนี้นักท่องเที่ยวสามารถลงเล่นน้ำ ให้อาหารฝูงปลา ตกปลาหมึกได้ที่เกาะนี้ ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวจังหวัดตรังจะมีความสนใจการมาดำน้ำดูปะการังและลอดถ้ำมรกตมากที่สุด ส่วนหนึ่งมาจากจังหวัดตรังมีทรัพยากรทางทะเลที่สมบูรณ์จึงเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน ประกอบกับการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ที่โดดเด่นน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ๆ ให้เป็นที่รู้จักของหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง” **2.กิจกรรมเล่นน้ำทะเล** จังหวัดตรัง มี 8 หาดที่มีชื่อเสียงด้านหาดสวย น้ำใส ได้แก่ หาดปากเมง หาดเจ้าไหม หาดหัวหิน เป็นหาดที่มีความกว้าง สวยงามและเงียบสงบ หาดยาว เป็นหาดทรายยาวที่ต่อจากโขดเขารูปประจักษ์งาม หาดหยงหลิง หาดทรายรูปโค้งขนานไปกับป่าสน สุดหาดจะเป็นเขาสูงมีเว้าและโพรงถ้ำ หาดบริเวณหน้าเกาะเหลาเหลียง, เกาะกระดาน หาดทรายขาว นุ่ม ละเอียด และสามารถดำน้ำตื้นดูปะการัง หาดบริเวณเกาะมุก-ถ้ำมรกต เป็นหาดที่ต้องลอยคอเรียงกันเป็นสาย ลอดถ้ำเข้าไป เมื่อพ้นบริเวณถ้ำ จะพบกับหาดทรายสวยอยู่กลางถ้ำบริเวณด้านบนเปิดโล่ง จึงทำให้ภายในนั้นสว่าง ยิ่งแสงส่องสะท้อนน้ำทะเลยิ่งเห็นสีเขียวมรกตชัดเจน **3. กิจกรรมรับประทานอาหารทะเล** ร้านอาหารทะเลที่นักท่องเที่ยวนิยมและใช้บริการ เช่น ร้านอาหาร Koh Mook Sea Beach จุดเด่น อาหารทะเลสด และมีวิวธรรมชาติที่สวยงาม ให้บริการอาหารทะเล อาหารมังสวิรัต ร้านยกยอ เป็นร้านอาหารริมทะเลบริเวณหาดปากเมง อาหารทะเลสด และราคาไม่สูง เมนูน่าสนใจคือ ท่อหมกทะเลมะพร้าวอ่อน ร้านอาหารหาดยาวซีฟู้ด

เป็นร้านอาหารที่สามารถเห็นวิวทะเลหาดยาว มีความเงียบสงบ และอาหารทะเลสด “นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะชอบมารับประทานอาหารทะเลที่ชายฝั่ง เพราะสดและสะอาด ราคาไม่สูงมาก ยิ่งร้านอาหารอายุเก่าแก่ดั้งเดิมก็จะเป็นที่สนใจและทดลองมาชิมของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่นิยมเลือกร้านตามที่มีคนเคยรีวิวในอินเทอร์เน็ต” จากความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ **4.กิจกรรมถ่ายรูปใต้ทะเล** เป็นอีก 1 กิจกรรมที่น่าสนใจ ทั้งนี้หากนักท่องเที่ยวมีอุปกรณ์ถ่ายรูปใต้น้ำสามารถถ่ายรูปใต้ทะเลด้วยตนเอง และใช้บริการบริษัททัวร์ดำน้ำได้เช่นกัน โดยมีค่าบริการ 1,000 บาท ต่อวัน **5.กิจกรรมไต่หมึก ตกปลา** เป็นกิจกรรมที่ต้องนั่งเรือออกหาหมึกยามค่ำคืน **6.กิจกรรมขับรถทัวร์หาด** นักท่องเที่ยวสามารถขับรถชมความสวยงามของชายหาดแต่ละแห่งของจังหวัดตรัง อีกทั้งสามารถอุโมงค์สนทะเลที่มีความร่มรื่นและสวยงามสองข้างทาง

4.สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)

จังหวัดตรังมีที่พักที่มีมาตรฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกครบครันและมีที่พักหลายระดับไว้บริการแก่นักธุรกิจ นักท่องเที่ยวและผู้ต้องการที่พักในรูปแบบของโรงแรมไปจนถึงที่พักแบบโฮมสเตย์ ซึ่งตั้งอยู่กระจายตามแหล่งท่องเที่ยวทั้งเป็นที่พักบนบก ที่พักริมชายหาด และที่พับบนเกาะ รวมประมาณ 131 แห่ง โดยที่พักชายฝั่งทะเลส่วนใหญ่เป็นรูปแบบของ โรงแรม 2 ดาว รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ บังกะโล และโฮมสเตย์ ทั้งนี้จากข้อมูลของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในจังหวัดตรังจะเป็นลูกค้าคนไทยที่มาพักแบบครอบครัวโดยพักเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คืน หากเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย สิงคโปร์ และจีน สำหรับนักท่องเที่ยวชาวยุโรปจะนิยมพักตามแหล่งที่พักริมบริเวณเกาะซึ่งจะพัก 10-15 วันและชอบเลือกที่พักที่มีความสงบ ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “สำหรับเรื่องที่พักจังหวัดตรังนั้นถือว่า เพียงพอจนค่อนข้างล้นเพราะเดี๋ยวนี้ที่พักประเภทอพาร์ทเมนท์ และโรงแรมขนาดเล็กเกิดขึ้นในจังหวัดตรังค่อนข้างมาก ทำให้ตอบสนองนักท่องเที่ยวในกลุ่มใช้จ่ายไม่สูงได้ดี แต่ก็ส่งผลต่อโรงแรมเก่าแก่ดั้งเดิม และโรงแรมขนาดใหญ่ที่ต้องปรับตัวในการทำการสื่อสารการตลาดเพิ่มขึ้นเหมือนกันเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและลูกค้าให้เข้ามาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง”

5.การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Service)

ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ความพร้อมด้านบริการร้านอาหารและเครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเล มีร้านอาหารจำนวนมาก หลากหลายรูปแบบทั้งภัตตาคาร ร้านอาหารทั่วไป ร้านสะดวกซื้อต่าง ๆ กระจายทั้งในตัวเมืองและแหล่งท่องเที่ยว “ตรังเป็นเมืองแห่งยุทธจักรความอร่อยก็ว่าได้ เนื่องจากได้รับการยอมรับเกี่ยวกับการเป็นแหล่งอาหารการกินที่มีชื่อเสียง มีความหลากหลาย และ

ให้บริการตลอดทั้งวันทั้งคืน นักท่องเที่ยวไทยที่นิยมการชิมอาหารท้องถิ่นจะชื่นชอบมาก แต่ถ้าเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ พวกเขาจะไม่ได้สนใจในประเด็นนี้มากเท่าไรนัก แต่พวกเขาให้ความสำคัญเกี่ยวกับวัตถุดิบที่มีความสด สะอาด และปลอดภัยก็ถือว่าเพียงพอแล้ว” จากความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ **ศูนย์บริการข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว** จังหวัดตรังมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวจำกัดด้วยจำนวนที่ตั้งของศูนย์บริการฯ และบุคลากรให้บริการค่อนข้างน้อย ซึ่งหน่วยงานหลักในการให้บริการคือ ศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง คูแลร์รับผิดชอบโดยสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตรัง อีกทั้งบุคลากรที่ยังขาดข้อมูลในการตอบคำถาม และทักษะการสื่อสารจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะที่ยังขาดตกบกพร่องเหล่านี้ต่อไป โดยต้องมีการร่วมมือกันจากหน่วยงานหลายฝ่าย ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานศึกษาที่เปิดสอนด้านการท่องเที่ยวในการเข้ามามีส่วนร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง” จากความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ **ร้านขายของที่ระลึก ตลาดนัดสินค้าพื้นเมือง ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ** แหล่งซื้อสินค้าของฝาก ของที่ระลึกพื้นเมืองตรังจะมีสถานที่และจุดจำหน่ายสินค้ามีบริการนักท่องเที่ยวหลากหลายจุด เช่น ร้านขายของที่ระลึกในโรงแรม สนามบิน ศูนย์จำหน่ายสินค้า ห้างสรรพสินค้า ศูนย์โอท็อป เป็นต้น **ด้านระบบน้ำดื่มและน้ำใช้** จังหวัดตรังมีสำนักงานประปาส่วนภูมิภาคในพื้นที่อำเภอเมืองตรัง และในอำเภออื่นครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดตรังให้มีน้ำประปาใช้ได้ตลอด 24 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ ที่ช่วยในระบบการผลิตน้ำกระจายไปยังพื้นที่ชุมชน โดยมีมาตรฐานและการตรวจสอบอยู่เสมอ สำหรับน้ำดื่ม นั้นมีผู้ประกอบการเอกชนผลิตน้ำดื่มคอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนอย่างเพียงพอและทั่วถึง **ด้านธนาคาร การแลกเปลี่ยนเงินตรา และตู้ ATM** จังหวัดตรังมีธนาคารพาณิชย์คอยให้บริการประชาชนและนักท่องเที่ยว ประมาณ 30 แห่ง กระจายทั่วไปทุกอำเภอ และมีบริการตู้ ATM ในทุกพื้นที่สำคัญ ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกสบายให้กับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญได้อย่างทั่วถึง แต่ยังพบข้อจำกัดในเรื่องการแลกเปลี่ยนเงินตราอยู่ในบางจุดให้บริการ สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ต้องการแลกเงิน ซึ่งจะมีจุดแลกเปลี่ยนค่อนข้างจำกัด ไม่มีกระจายในแหล่งท่องเที่ยวที่ห่างไกลและเวลาปิดให้บริการก่อน 16.00 น. **ด้านโรงพยาบาล หรือสถานบริการสาธารณสุขที่ให้บริการ และช่วยเหลือนักท่องเที่ยว** จังหวัดตรังมีโรงพยาบาลของรัฐ จำนวน 10 แห่ง โดยมีโรงพยาบาลตรังเป็นโรงพยาบาลประจำจังหวัดขนาดใหญ่ แล้วโรงพยาบาลประจำอำเภอกระจายไปโดยรอบอีก 9 แห่ง สำหรับโรงพยาบาลเอกชนขนาดใหญ่มี 2 แห่ง คือ โรงพยาบาลตรังรวมแพทย์และโรงพยาบาลวัฒนแพทย์ ทั้งนี้มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และคลินิกเอกชน ให้บริการอยู่ทั่วไปทั้งในจังหวัดตรัง แต่สำหรับศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยจังหวัดตรังนั้นยังประสบปัญหาขาดบุคลากร

และงบประมาณในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่วนใหญ่เมื่อเกิดอุบัติเหตุทางทะเลกับนักท่องเที่ยว บริษัททัวร์จะรับผิดชอบและดำเนินการด้วยตนเอง รับผิดชอบต่อชำระค่าใช้จ่ายระหว่างดำเนินการ เช่น ค่าน้ำมันเรือในการขับไปที่เกิดเหตุเพื่อรับนักท่องเที่ยวกรณีบาดเจ็บ เป็นต้น

ด้านการบริการห้องน้ำ/ห้องสุขาสาธารณะ พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรังส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งมีบริการห้องอาบน้ำและห้องสุขาสาธารณะ ที่มีข้อจำกัดในเรื่องจำนวนห้องน้ำ การชำระจุดของอุปกรณ์และการรักษาความสะอาด การจัดคนดูแลความสะอาดที่ยังขาดความสม่ำเสมอ ตลอดจนความสะดวกในการใช้งานของผู้สูงอายุและคนพิการ ทั้งนี้การบริหารจัดการงบประมาณที่ไม่เพียงพอและขาดการเอาใจใส่ของผู้ที่มีหน้าที่บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อภาพลักษณ์ด้านความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง หรือบางแหล่งท่องเที่ยวหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ บริษัททัวร์ ร้านอาหาร โรงแรม ต่างก็ลงทุนก่อสร้างและให้บริการห้องอาบน้ำและห้องสุขาสาธารณะ โดยมีการเก็บค่าบริการกรณีไม่ใช่ลูกค้าที่มาใช้บริการ เช่น บริเวณหาดปากเมง หากนักท่องเที่ยวมาเล่นน้ำทะเลที่หาดปากเมงต้องการเข้าอาบน้ำเปลี่ยนชุดก็จะต้องชำระค่าบริการให้กับร้านค้า ร้านอาหารที่คอยให้บริการสำหรับอาบน้ำและห้องสุขา เป็นต้น นอกจากนี้ในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังต้องปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการเพื่อรองรับการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต

ด้านสัญญาณโทรศัพท์มือถือ การบริการอินเทอร์เน็ต และระบบไวไฟ ระบบสัญญาณโทรศัพท์ในพื้นที่จังหวัดตรัง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ครอบคลุมทุกเครือข่ายและครอบคลุมพื้นที่สัญญาณ 3G และ 4G ทั้งหมด ระบบอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่จะมากำกับกับการซื้อแพ็คเกจโทรศัพท์ สำหรับระบบไวไฟที่มีให้บริการจากหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ท่องเที่ยวที่สำคัญมีค่อนข้างน้อยและต้องมีการลงทะเบียนก่อนใช้งานทุกครั้ง แต่ระบบไวไฟของหน่วยงานเอกชนจะมีให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้ใช้งานฟรีเป็นการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวได้สืบค้นข้อมูล ทำงานหรือติดต่อสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์ในซึ่งถือเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังได้อีกทางหนึ่ง

ด้านการบริการเช่ารถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ และรถจักรยาน การเช่ารถจะมีบริษัทที่ให้บริการเช่ารถของเอกชนตั้งจุดให้บริการที่สนามบินตรัง ตลอดจนบริษัทท่องเที่ยวในจังหวัดตรังจะมีบริการเช่ารถโดยมีรถประเภทต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวเลือกเช่าตามความเหมาะสม และตามงบประมาณที่กำหนด ซึ่งมีบริการยานพาหนะ ได้แก่ รถจักรยาน รถจักรยานยนต์ รถยนต์ รถตุ๊กตุ๊ก รถตู้ และเรือ โดยมีบริการตามจุดแหล่งท่องเที่ยวใหญ่ ๆ บริเวณท่าเรือ สถานีขนส่ง และสนามบิน

6.ความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว (Available Package)

จังหวัดตรังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่นโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่ได้รับความนิยมอย่างมาก ซึ่งโปรแกรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของบริษัททัวร์จะมุ่งให้ความสำคัญกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเลเป็นหลัก ทั้งนี้บริษัททัวร์จะเสนอขายโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวจะพิจารณาก่อนตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวจากราคาที่มีความคุ้มค่า สมเหตุสมผล ความน่าเชื่อถือของบริษัททัวร์ ผลงาน การบริการอย่างเป็นมืออาชีพ และรายละเอียดของกิจกรรมที่มีความชัดเจน ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดตรังจะให้ความสนใจในโปรแกรมการท่องเที่ยวทางทะเลมากกว่าโปรแกรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ จึงทำให้บริษัททัวร์จัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวมุ่งกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเล เช่น ดำน้ำดูปะการัง ว่ายน้ำลอดถ้ำมรกต และพายเรือ เป็นต้น ส่วนใหญ่โปรแกรมการท่องเที่ยวจะมีให้เลือกแบบเที่ยว 1 วัน, 2 วัน 1 คืน, 3 วัน 2 คืน และ 4 วัน 3 คืน โดยรายละเอียดของโปรแกรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเสนอแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยม ได้แก่ ถ้ำมรกต เกาะกระดาน เกาะเชือก เกาะม้า เป็นต้น “โปรแกรมทัวร์ส่วนใหญ่ในจังหวัดตรังยังให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล แต่ปัจจุบันนี้บริษัททัวร์ต้องปรับตัวในเรื่องของการปิดเกาะ 4 เดือนช่วงมรสุม ซึ่งต้องหากิจกรรมท่องเที่ยวอื่น ๆ มาทดแทน ซึ่งส่วนใหญ่จะต้องมีกิจกรรมด้านการชมแหล่งประวัติศาสตร์ วัด ชุมชน แหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก เข้ามาสร้างสีสันในโปรแกรมทัวร์” จากความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรังในขั้นตอนที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลสำหรับจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลความคิดเห็นการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง โดยขอความร่วมมือเก็บแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง รวมทั้งสิ้น 400 คน ซึ่งร่วมแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนยุทธศาสตร์ฯ จากแบบสอบถามปลายปิด มีทั้งหมด 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง และตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์และการนำเสนอผลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอในรูปแบบตารางและข้อความประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปและแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง

ตอนที่ 3 ผลวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการปรับปรุงและพัฒนา

จากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำ การวิเคราะห์เป็นผลการวิจัย โดยนำเสนอเป็นลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงความถี่และร้อยละเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย จำแนกตามพื้นที่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ที่มาท่องเที่ยวและพักผ่อนในจังหวัดตรัง แหล่งข้อมูลที่ศึกษาก่อนมาท่องเที่ยว เหตุผลที่ตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว ประเภทผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว ชนิดของยานพาหนะในการเดินทางมาท่องเที่ยว การเลือกพักค้างคืน ประเภทของที่พัก จำนวนคืนที่เข้าพัก ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน ฤดูที่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยว ความประทับใจในการเดินทางครั้งนี้ และการกลับมาเที่ยวซ้ำ ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามพื้นที่

พื้นที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) นักท่องเที่ยวจากอำเภอสิเกา	100	25.00
2) นักท่องเที่ยวจากอำเภอกันตัง	100	25.00
3) นักท่องเที่ยวจากอำเภอปะเหลียน	100	25.00
3) นักท่องเที่ยวจากอำเภอหาดสำราญ	100	25.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นนักท่องเที่ยวจากอำเภอสิเกา อำเภอกันตัง อำเภอปะเหลียน อำเภอหาดสำราญ จำนวนอำเภอละ 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ทั้ง 4 อำเภอ

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ชาย	187	46.75
2) หญิง	213	53.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.25 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 46.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) อายุต่ำกว่า 25 ปี	119	29.75
2) อายุ 25-34 ปี	144	36.00
3) อายุ 35-44 ปี	66	16.50
4) อายุ 45-54 ปี	52	13.00
5) อายุ 55-64 ปี	17	4.25
6) อายุ 65 ปีขึ้นไป	2	0.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ 25-34 ปี จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมา คือ อายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.75 และอายุ 35-44 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) โสด	199	49.75
2) สมรส	170	42.50
3) หย่า/หม้าย	31	7.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 49.75 รองลงมา คือ สถานภาพสมรส จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 และ สถานภาพหย่า/หม้าย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ประถมศึกษา	22	5.50
2) มัธยมศึกษา	85	21.25
3) อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	49	12.25
4)ปริญญาตรี	200	50.00
5) ปริญญาโท	40	10.00
6) ปริญญาเอก	4	1.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา คือ มัธยมศึกษา จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.25 และปริญญาโท จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) พนักงานบริษัทเอกชน	106	26.50
2) ข้าราชการ/พนักงานรัฐ	72	18.00
3) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	61	15.25
4) รับจ้าง	62	15.50
5) นักเรียน/นักศึกษา	51	12.75
6) เกษตรกร	31	7.75
7) แม่บ้าน/พ่อบ้าน	17	4.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 รองลงมา คือ ข้าราชการ/พนักงานรัฐ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18 และรับจ้าง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ต่ำกว่า 15,000 บาท	170	42.50
2) 15,001-30,000 บาท	166	41.50
3) 30,001-45,000 บาท	48	12.00
4) 45,001 บาทขึ้นไป	16	4.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 รองลงมา คือ 15,001-30,000 บาท จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 และ 30,001-45,000 บาท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ภาคใต้	266	66.50
2) ภาคกลาง	87	21.75
3) ภาคตะวันตก	47	11.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาจากภาคใต้ จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 66.50 รองลงมา คือ ภาคกลาง จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.75 และ ภาคตะวันตก จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ที่มาท่องเที่ยว และพักผ่อนในจังหวัดตรัง

ประสบการณ์ที่มาท่องเที่ยวและพักผ่อน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ครั้งแรก	122	30.50
2) 2 ครั้ง	88	22.00
3) 3 ครั้ง	74	18.50
4) มากกว่า 3 ครั้ง	116	29.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีประสบการณ์เดินทางท่องเที่ยว และพักผ่อนในจังหวัดตรัง ครั้งแรก จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50 รองลงมา คือ มากกว่า 3 ครั้ง จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 ครั้งที่ 2 จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 และ 3 ครั้ง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามแหล่งข้อมูลที่ศึกษาก่อน มาท่องเที่ยว

แหล่งข้อมูลที่ศึกษาก่อนมาท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) อินเทอร์เน็ต	128	32.00
2) เพื่อน/ญาติ	72	18.00
3) สื่อโฆษณา (โทรทัศน์, วิทยุ)	68	17.00
4) นิตยสาร/วารสารท่องเที่ยว	52	13.00
5) ศูนย์ข้อมูล/นิทรรศการการท่องเที่ยว	48	12.00
6) บริษัททัวร์	32	8.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ศึกษาข้อมูลก่อนมาท่องเที่ยว จากอินเทอร์เน็ต จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 รองลงมา คือ เพื่อน/ญาติ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 และสื่อโฆษณา (โทรทัศน์, วิทยุ) จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.86 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเหตุผลที่ตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว

เหตุผลที่ตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) พักผ่อน	162	40.50
2) หาประสบการณ์ใหม่ในชีวิต	98	24.50
3) เยี่ยมญาติ/เพื่อน	42	10.50
4) ทัศนศึกษา/แสวงหาความรู้	37	9.25
5) ประชุม/สัมมนา	24	6.00
6) ติดตามธุรกิจ	20	5.00
7) ปฏิบัติราชการ	17	4.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวเพื่อพักผ่อน จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 รองลงมา คือ หาประสบการณ์ใหม่ในชีวิต จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 และเยี่ยมญาติ/เพื่อน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทผู้ที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว

ประเภทผู้ที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ครอบครัว	188	47.00
2) แฟน/คนรัก	64	16.00

ประเภทผู้ที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3) กลุ่มเพื่อน	58	14.50
4) คนเดียว	37	9.25
5) บริษัทที่ทำงาน	35	8.75
6) บริษัททัวร์	18	4.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวกับครอบครัว จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 รองลงมา คือ แฟน/คนรัก จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 และกลุ่มเพื่อน จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามชนิดของยานพาหนะในการเดินทางมาท่องเที่ยว

ชนิดของยานพาหนะในการเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) รถยนต์ส่วนตัว	193	48.25
2) เครื่องบิน	144	36.00
3) รถเช่า	33	8.25
4) รถโดยสารประจำทาง	17	4.25
5) รถไฟ	13	3.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เดินทางโดยใช้รถยนต์ส่วนตัว จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.25 รองลงมา คือ เครื่องบิน จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 และรถเช่า จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการเลือกพักค้างคืน

การเลือกพักค้างคืน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) พักค้างคืน	317	79.25
2) ไม่พักค้างคืน	83	20.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่พักค้างคืนในจังหวัดตรัง จำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 79.25 และไม่พักค้างคืน จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทของที่พัก

ประเภทของที่พัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) โรงแรม	146	46.06
2) รีสอร์ท	67	21.14
3) เกสต์เฮาส์	43	13.56
4) บ้านเพื่อน/ญาติ	26	8.20
5) โฮมสเตย์	19	5.99
6) กางเต็นท์	16	5.05
รวม	317	100.00

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เลือกพักโรงแรม จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 46.06 รองลงมา คือ รีสอร์ท จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 21.14 และเกสต์เฮาส์ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 13.56 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจำนวน คี้นที่เข้าพัก

จำนวนคีนที่เข้าพัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) 1 คีน	157	39.25
2) 2 คีน	182	45.50
3) 3 คีน	42	10.50
4) มากกว่า 3 คีน	19	4.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่พักค้างคีนในจังหวัดตรัง 2 คีน จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 45.50 รองลงมา คือ 1 คีน จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 39.25 และ 3 คีน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ต่ำกว่า 1,000 บาท	50	12.50
2) 1,001-3,000 บาท	267	66.75
3) 3,001-5,000 บาท	52	13.00
4) มากกว่า 5,001 บาท	31	7.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเฉลี่ย 1,001-3,000 บาทต่อวัน จำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 66.75 รองลงมา คือ 3,001-5,000 บาท จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 และต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามฤดูที่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยว

ฤดูที่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ฤดูร้อน (มี.ค.-มิ.ย.)	296	74.00
2) ฤดูฝน (ก.ค.-ต.ค.)	30	7.50
3) ฤดูหนาว (พ.ย.-ก.พ.)	74	18.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวในฤดูร้อน (มี.ค.-มิ.ย.) จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 74.00 รองลงมา คือ ฤดูหนาว (พ.ย.-ก.พ.) จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 และฤดูฝน (ก.ค.-ต.ค.) จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความประทับใจในการเดินทางครั้งนี้

ความประทับใจในการเดินทางครั้งนี้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	101	25.25
2) ความเป็นมิตรของผู้คน	90	22.5
3) รสชาติอาหาร/เครื่องดื่ม	77	19.25
4) การบริการนำเที่ยว	43	10.75
5) ที่พัก	41	10.25
6) กิจกรรมการท่องเที่ยว	39	9.75
7) มัคคุเทศก์และการประชาสัมพันธ์	9	2.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีความประทับใจในความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 23.82 รองลงมา คือ ความเป็นมิตรของผู้คน จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 21.23 และรสชาติอาหาร/เครื่องดื่ม จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 18.16 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.20 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการกลับมาเที่ยวซ้ำ

การกลับมาเที่ยวซ้ำ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) จะกลับมาเที่ยว	388	97.00
2) ไม่กลับมาเที่ยว	12	3.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่จะกลับมาเที่ยวซ้ำ จำนวน 388 คน คิดเป็นร้อยละ 97.00 และไม่กลับมาเที่ยว จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การประเมินศักยภาพของท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการเอกชนต่อศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการบริการขั้นพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว และด้านรายการสำเร็จรูปทางการท่องเที่ยว ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.21 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง

ข้อ	ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
1	แหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะ เช่น เกาะมุก เกาะกระดาน เกาะเชือก เป็นต้น	4.12	0.72	มาก
2	แหล่งท่องเที่ยวถ้ำ เช่น ถ้ำมรกต	4.01	0.73	มาก

ข้อ	ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
3	แหล่งท่องเที่ยวชายหาด เช่น หาดปากเมง หาดราชมงคล หาดสำราญ เป็นต้น	3.90	0.76	มาก
4	วนอุทยานบ่อน้ำร้อนกันตัง	3.66	0.85	มาก
5	สถานีรถไฟกันตัง	3.71	0.87	มาก
6	พิพิธภัณฑสถานพักพระยารัฐานุประดิษฐ์	3.72	0.87	มาก
รวม		3.85	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง มีความคิดเห็นภาพรวมว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย 3.85) เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะ เช่น เกาะมุก เกาะกระดาน เกาะเชือก เป็นต้น (มีค่าเฉลี่ย 4.12) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ แหล่งท่องเที่ยวถ้ำ เช่น ถ้ำมรกต เป็นต้น (มีค่าเฉลี่ย 4.01) อยู่ในระดับมาก และแหล่งท่องเที่ยวชายหาด เช่น หาดปากเมง หาดราชมงคล หาดสำราญ เป็นต้น (มีค่าเฉลี่ย 3.90) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ วนอุทยานบ่อน้ำร้อนกันตัง (มีค่าเฉลี่ย 3.66) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.22 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง

ข้อ	ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
1	สถานที่ให้บริการเดินทางสะดวก เช่น สนามบิน สถานีรถไฟ บขส. ท่าเรือ เป็นต้น	3.77	0.93	มาก
2	ความสะดวกในการเดินทางทางอากาศ เช่น เครื่องบิน เป็นต้น	3.77	0.82	มาก

ข้อ	ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
3	มีจุดพักรถระหว่างทางและจุดจอดรถในแหล่งท่องเที่ยวสะดวก	3.48	0.93	มาก
4	มีป้ายบอกทางเป็นระยะ ๆ และชัดเจน	3.44	0.91	มาก
5	ความสะดวกในการเดินทางทางน้ำ เช่น เรือแพข้ามฟาก เป็นต้น	3.43	0.90	มาก
6	มีรถขนส่งสาธารณะระหว่างแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	3.19	0.86	ปานกลาง
7	สภาพถนนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.07	0.96	ปานกลาง
8	ความสะดวกในการเดินทางทางบก เช่น รถไฟ รถยนต์ รถโดยสารประจำทาง เป็นต้น	3.01	0.84	ปานกลาง
รวม		3.40	0.89	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง มีความคิดเห็นภาพรวมว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ย 3.40) เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานที่ให้บริการการเดินทางสะดวก เช่น สนามบิน สถานีรถไฟ บขส. ท่าเรือ เป็นต้น และความสะดวกในการเดินทางทางอากาศ เช่น เครื่องบิน เป็นต้น (มีค่าเฉลี่ย 3.77) อยู่ในระดับมาก และรองลงมา คือ มีจุดพักรถระหว่างทางและจุดจอดรถในแหล่งท่องเที่ยวสะดวก (มีค่าเฉลี่ย 3.48) อยู่ในระดับมาก มีป้ายบอกทางเป็นระยะ ๆ และชัดเจน (มีค่าเฉลี่ย 3.44) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทางทางบก เช่น รถไฟ รถยนต์ รถโดยสารประจำทาง เป็นต้น (มีค่าเฉลี่ย 3.01) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.23 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง

ข้อ	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
1	แหล่งที่พักค้างคืน เช่น โรงแรม รีสอร์ท เกสเฮ้าส์ โฮมสเตย์ เป็นต้น	3.92	0.79	มาก
2	ร้านอาหารและเครื่องดื่ม	3.76	0.79	มาก
3	ร้านขายของที่ระลึก ตลาดสินค้าพื้นเมือง ร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า	3.72	0.81	มาก
4	ศูนย์บริการข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว	3.22	0.76	ปานกลาง
รวม		3.66	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง มีความคิดเห็นภาพรวมว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย 3.66) เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ แหล่งที่พักค้างคืน เช่น โรงแรม รีสอร์ท เกสเฮ้าส์ โฮมสเตย์ เป็นต้น (มีค่าเฉลี่ย 3.92) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ร้านอาหารและเครื่องดื่ม (มีค่าเฉลี่ย 3.76) อยู่ในระดับมาก และร้านขายของที่ระลึก ตลาดสินค้าพื้นเมือง ร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า (มีค่าเฉลี่ย 3.72) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ศูนย์บริการข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว (มีค่าเฉลี่ย 3.22) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.24 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง

ข้อ	ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
1	ดำน้ำดูปะการัง	4.06	0.82	มาก
2	รับประทานอาหารทะเล	3.85	0.78	มาก

ข้อ	ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
3	เล่นน้ำทะเล	3.83	0.85	มาก
4	ถ่ายรูปใต้ทะเล	3.74	0.81	มาก
5	ไต่หมึก ตกปลา	3.73	0.82	มาก
6	ขับรถเที่ยวชมรอบหาด	3.71	0.81	มาก
รวม		3.82	0.82	มาก

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง มีความคิดเห็นภาพรวมว่ามีศักยภาพอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย 3.82) เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง (มีค่าเฉลี่ย 4.06) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ กิจกรรมรับประทานอาหารทะเล (มีค่าเฉลี่ย 3.85) อยู่ในระดับมาก และกิจกรรมเล่นน้ำทะเล (มีค่าเฉลี่ย 3.83) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ขับรถเที่ยวชมรอบหาด (มีค่าเฉลี่ย 3.71) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.25 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการบริการขั้นพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง

ข้อ	ด้านการบริการขั้นพื้นฐาน	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
1	ระบบไฟฟ้า	3.80	0.77	มาก
2	การบริการเช่ารถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ และรถจักรยาน	3.72	0.82	มาก
3	สัญญาณโทรศัพท์มือถือ	3.66	0.82	มาก
4	น้ำดื่มและน้ำใช้	3.64	0.80	มาก

ข้อ	ด้านการบริการขั้นพื้นฐาน	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
5	ธนาคาร การแลกเปลี่ยนเงินตรา และตู้ ATM	3.62	0.84	มาก
6	การบริการอินเทอร์เน็ต และระบบไวไฟให้กับนักท่องเที่ยว	3.61	0.82	มาก
7	การบริการห้องน้ำ/ห้องสุขาสาธารณะ	3.38	0.83	ปานกลาง
8	การโฆษณาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	3.35	0.85	ปานกลาง
9	โรงพยาบาล หรือสถานบริการสาธารณสุขที่ให้บริการ และช่วยเหลือนักท่องเที่ยว	3.11	0.83	ปานกลาง
10	ศูนย์รับแจ้งเหตุสำหรับนักท่องเที่ยว	3.09	0.87	ปานกลาง
รวม		3.50	0.83	มาก

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ด้านการบริการขั้นพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง มีความคิดเห็นภาพรวมว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย 3.63) เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ระบบไฟฟ้า (มีค่าเฉลี่ย 3.80) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การบริการเช่ารถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ และรถจักรยาน (มีค่าเฉลี่ย 3.72) อยู่ในระดับมาก และสัญญาณโทรศัพท์มือถือ (มีค่าเฉลี่ย 3.66) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ศูนย์รับแจ้งเหตุสำหรับนักท่องเที่ยว (มีค่าเฉลี่ย 3.09) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.26 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านรายการสำเร็จรูปทางการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง

ข้อ	ด้านรายการสำเร็จรูป	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
1	พนักงานมีความรู้ ความสามารถในการนำเที่ยว	3.77	0.77	มาก
2	ระยะเวลาในการท่องเที่ยวแต่ละสถานที่มีความเหมาะสม	3.73	0.80	มาก
3	ช่องทางการติดต่อสั่งจองมีความสะดวก	3.71	0.81	มาก
4	ราคาโปรแกรมการท่องเที่ยวมีความคุ้มค่า	3.70	0.77	มาก
5	โปรแกรมการท่องเที่ยวมีรายละเอียดชัดเจน	3.68	0.76	มาก
6	โปรแกรมการท่องเที่ยวมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	3.54	0.77	มาก
7	ใช้สื่อโฆษณา และประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย	3.40	0.76	ปานกลาง
8	โปรแกรมการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย	3.27	0.83	ปานกลาง
รวม		3.60	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ด้านรายการสำเร็จรูปทางการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง มีความคิดเห็นภาพรวมว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย 3.63) เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ พนักงานมีความรู้ ความสามารถในการนำเที่ยว (มีค่าเฉลี่ย 3.77) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ระยะเวลาในการท่องเที่ยวแต่ละสถานที่มีความเหมาะสม (มีค่าเฉลี่ย 3.73) อยู่ในระดับมาก และช่องทางการติดต่อสั่งจองมีความสะดวก (มีค่าเฉลี่ย 3.71) อยู่ในระดับมาก

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ โปรแกรมการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย (มีค่าเฉลี่ย 3.27) อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง ในขั้นตอนที่ 3 เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 12 ราย เพื่อเก็บข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษา มีดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง (Strengths) ของการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดตรัง

1.1 แหล่งทรัพยากรท่องเที่ยว ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์
จังหวัดตรังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลายกระจายทั่วทั้งจังหวัดตรังทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวทางบกและทางทะเล มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่เก่าแก่สืบทอดกันมานับตั้งแต่อดีตซึ่งที่ความน่าสนใจ เช่น ประเพณีลากเรือพระทางทะเล เป็นต้น ตลอดจนมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์สามารถสร้างความน่าสนใจและจุดขายทางการท่องเที่ยว เช่น ทะเล หมู่เกาะ วัฒนธรรมการกินอาหารเช้าของชาวตรังที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสนใจและลองชิมดื่มชาที่มีร้านให้บริการทั่วทั้งจังหวัดตรัง ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “ตรังเป็นจังหวัดท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของประเทศไทย มีแหล่งท่องเที่ยวมากมายทั้งป่า เขา น้ำตก ถ้ำ หรือเกาะแก่งกลางทะเลที่งดงามด้วยภูมิทัศน์หาดทรายขาว ปะการังสวย น้ำทะเลใส มีภูเขาหินสูงที่ล้อมรอบด้วยหน้าผาสีสูงชันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เคยทำให้นักท่องเที่ยวผิดหวัง”

1.2 มีแหล่งห้วยทะเลที่อุดมสมบูรณ์ และแหล่งพะยูนแห่งเดียวของทะเลอันดามัน
จังหวัดตรังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเดียวในประเทศไทยที่เป็นที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหารของพะยูน เพราะมีความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะห้วยทะเล ทั้งนี้มีการสร้างจุดชมวิวพะยูนที่บริเวณเนินเขาบาตูปูเต๊ะ เกาะลิบง อำเภอกันตัง พร้อมให้นักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมปลูกห้วยทะเลสร้างแหล่งอาหารพะยูน ซึ่งสร้างความสนใจให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ จึงถือได้ว่าเป็นการสร้างจุดขายทางการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังเพื่อผลักดันเป็นแหล่งท่องเที่ยวสากล ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “เกาะลิบงเป็นเกาะที่มีความพร้อมด้านสาธารณูปโภค ผู้คนใจดีและมีพะยูนเป็นสัตว์อนุรักษ์ชื่อดังของจังหวัดตรังที่สร้างความสนใจทั้งคนไทยและคนต่างชาติโดยมีการพัฒนาจุดชมพะยูนบนเขาบาตูปูเต๊ะเพื่อเป็นจุดชมพะยูนเพียงแห่งเดียวของประเทศไทย”

1.3 มีระบบคมนาคมขนส่งที่ครอบคลุมทุกด้าน การเดินทางมาจังหวัดตรังสามารถเดินทางได้สะดวกทั้งทางบก สามารถขับรถยนต์ส่วนตัว นั่งรถประจำทาง หรือโดยสารด้วยรถไฟได้สะดวก ทางอากาศ สามารถนั่งเครื่องบินมายังจังหวัดตรังได้โดยสายการบินที่ให้บริการขณะนี้ 3 สายการบิน คือ สายการบินนกแอร์ สายการบินไทยไลอ้อนแอร์ และสายการบินไทยแอร์เอเชีย สำหรับทางน้ำจะเป็นการเดินทางเพื่อเชื่อมต่อไปยังเกาะต่าง ๆ ซึ่งมีท่าเรือ 4 แห่งใน 4 อำเภอคอยให้บริการนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป ด้วยระบบคมนาคมที่ครอบคลุมทุกด้านทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีความสะดวกในการเข้าถึงมากยิ่งขึ้น “การเดินทางมาเที่ยวจังหวัดตรังสมัยนี้สะดวกมากขึ้น เพราะมีสายการบินให้บริการถึง 3 สายการบิน ทำให้ประหยัดเวลานักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น และหากไม่รีบเร่งในการเดินทางสามารถมากับรถไฟ รถทัวร์ก็สะดวกมากยิ่งขึ้น บริการที่ดีขึ้นจากอดีตหรือหากชอบความเป็นส่วนตัวก็สามารถขับรถมาได้ด้วยตัวเอง ถนนหนทางสะดวก” จากความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์

1.4 มีสินค้าของที่ระลึกประจำจังหวัดที่สร้างชื่อเสียงระดับประเทศ จังหวัดตรังมีสินค้าที่เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว เมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตรังจะต้องซื้อติดไม้ติดมือเป็นของฝากกลับไปฝากคนที่รักและนับถือ ได้แก่ ขนมเค้กเมืองตรัง หมูย่างสูตรเมืองตรัง ขนมเปียะฮอย 9 ขนมจีบ ผ้าทอนาหมื่นศรี กาแฟเขาช่อง กะปิท่าราบ เป็นต้น ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ระบุว่า “เวลาเดินทางไปไหน อบรมสัมมนาต่างจังหวัด ถ้าเขาทราบเรา มาจากจังหวัดตรัง เขามักจะบอกว่า มาจากเมืองหมูย่างบ้าง เมืองขนมเค้กบ้าง นี่คือนักประจำจังหวัดที่ติดตัวเราไปทุกที่”

1.5 มีเทศกาลงานประเพณีต่าง ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีชื่อเสียงของจังหวัด เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกเที่ยวชมได้ตามความสนใจเฉพาะ เนื่องจากจังหวัดตรังมีประเพณีและเทศกาลที่เป็นเอกลักษณ์มีความเก่าแก่ดั้งเดิมที่สืบทอดกันมายาวนานจัดขึ้นให้นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมได้ เช่น ประเพณีถือศีลกินเจ ประเพณีลากเรือพระ งานเทศกาลหมูย่างและขนมเค้กเมืองตรัง งานวิวาทิตสมุทร เป็นต้น ซึ่งประเพณีและเทศกาลต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในทุกปี ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมเที่ยวชมงานได้ตามความสนใจ “ช่วงเทศกาลต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในจังหวัดตรัง มักจะมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมและเข้าร่วมกิจกรรมอยู่เสมอ โดยเฉพาะช่วงเทศกาลกินเจ จะมีนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนเข้ามาไหว้พระและถือศีลกินเจร่วมกันกับคนในพื้นที่เป็นจำนวนมากซึ่งเทศกาลกินเจนั้นเป็นประเพณีเอกลักษณ์ของจังหวัดตรังที่สืบทอดกันมายาวนาน” จากความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์

1.6 เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของภาคใต้ฝั่งอันดามัน เนื่องด้วยจังหวัดตรังให้ความสำคัญในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ยังมีความสมบูรณ์ทั้งทางบกและทางทะเล เช่น สวนพฤกษศาสตร์ภาคใต้ (ทุ่งค่าย) บ่อหินฟาร์มสเตย์ ถ้ำเลเขากอบ น้ำตกโตนเต๊ะ เป็นต้น ตลอดจนชุมชนบางชุมชนเป็นต้นแบบแห่งการอนุรักษ์และ

เผยแพร่ความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งถือได้ว่า จังหวัดตรังเป็น ศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ที่มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของภาคใต้ “ถ้าพูดถึง แหล่งท่องเที่ยวที่บอบช้ำจากการรุกรานและถูกทำลายน้อยที่สุด จังหวัดตรังคือ แหล่งท่องเที่ยววันนั้น ซึ่ง จังหวัดเพื่อนบ้านอื่น ๆ เขาเคยพูดกับผมตอนไปประชุมด้วยกันว่า ต้องการกลับมาเป็นการท่องเที่ยว แบบจังหวัดตรังเป็นอย่างมาก เพราะการก้าวสู่ความเจริญที่รวดเร็วทำให้ทรัพยากรการท่องเที่ยว จังหวัดเหล่านั้นถูกทำลาย โดยไม่ได้มีการตั้งรับอย่างถูกวิธี เราจึงมีความได้เปรียบเป็นศูนย์กลางด้าน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญของฝั่งอันดามัน” จากความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์

1.7 มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทางบกและทางทะเล เนื่องจากจังหวัด ตรังมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย จึงทำให้เกิดกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ ครอบคลุมทุกเพศทุกวัยตามความต้องการเฉพาะ เช่น ดำน้ำดูปะการัง เที่ยวชมน้ำตก เดินป่า ศึกษา ธรรมชาติ เรียนรู้ภูมิปัญญาการจักสานสินค้าจากใบเตยปาหนันเที่ยวชมประเพณีซึกเรือพระ เป็นต้น ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “ข้อดีของการมาท่องเที่ยวจังหวัดตรังที่เห็นได้ชัดเจนคือ มี กิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เลือกทำได้เต็มที่ และกระจายไปทั่วทั้งพื้นที่จังหวัดตรังเพราะมีแหล่ง ท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ”

1.8 มีวัฒนธรรมการกินอาหารที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยประชาสัมพันธ์จังหวัดตรัง เป็นเมืองแห่งยุทธจักรความอร่อยที่มีอาหารหลากหลายนำเสนอให้กับ นักท่องเที่ยวได้เลือกรับประทานทั้งอาหารทะเล อาหารพื้นถิ่น และที่สำคัญมีอาหารเข้าแบบ เอกลักษณ์ชาวตรังที่มีให้บริการที่เรียกว่า ต้มช้ำชาวตรัง โดยในร้านต้มช้ำจะเปิดบริการตั้งแต่เช้ามีด มี ร้านต้มช้ำในจังหวัดตรังมากกว่า 100 ร้าน และแต่ละร้านจะมีอาหารคอยให้บริการหลัก คือ กาแฟ หมูย่าง และต้มช้ำแบบฉบับชาวตรังที่มีให้เลือกมากกว่า 20 ชนิดที่สร้างความประทับใจและเพิ่ม ความสุขในการรับประทานอาหารด้วยความอร่อยให้กับนักท่องเที่ยวที่ได้ลองชิม ความตอนหนึ่งของ การสัมภาษณ์ ระบุว่า “การกินอาหารเข้าของคนตรังเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมานาน เป็นสังคม แห่งการพูดคุยเจอหน้าของคนตรัง การกินต้มช้ำ มีเสน่ห์ตรงนี้ถือเป็นจุดขายให้นักท่องเที่ยวได้มา สัมผัสและเรียนรู้ทดลองชิมซึ่งมีร้านต้มช้ำในจังหวัดตรังมากมาย แต่ละร้านก็มีจุดเด่นของอาหารที่ แตกต่างกันไป”

1.9 ประชาชนจังหวัดตรังส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่ดี และมีอัธยาศัยไมตรีจิต ด้วยการยิ้มที่ แสดงออกทางหน้าตา และการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้มาเยือน ไม่ว่าจะเป็นักท่องเที่ยวคนไทยหรือ ต่างชาติด้วยความเต็มใจทำให้เกิดความประทับใจแก่ผู้พบเห็น ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ยังให้ความสำคัญในการจัดโครงการส่งเสริมการเป็นเจ้าบ้านที่ดีกับชุมชนและผู้ประกอบการด้านการ ท่องเที่ยวสำหรับเตรียมพร้อมให้บริการแก่นักท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจและนักท่องเที่ยวเกิดความ ประทับใจเมื่อได้มาเยือนจังหวัดตรัง ลักษณะและบุคลิกเหล่านี้ถือเป็นการสร้างภาพลักษณ์สำหรับการ

เป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยว ผู้คนเป็นมิตรทำให้เกิดการบอกต่อแบบปากต่อปาก ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “คนจังหวัดตรังส่วนใหญ่จิตใจดี อธิยาศัยดี ตรงกับคำขวัญชาวตรังใจกว้าง สร้างแต่ความดี นักท่องเที่ยวจะรู้สึกอบอุ่นในการมาท่องเที่ยว นอกจากนี้ ทางสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดตรังร่วมกับภาคเอกชนก็ได้เสริมความพร้อมโดยจัดอบรมการเป็นเจ้าบ้านที่ดีให้กับชาวบ้าน และเจ้าของธุรกิจท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้เข้าร่วมอีกทางหนึ่ง”

2. สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน (Weaknesses) ของการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

2.1 ขาดการวางแผนการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการในการเตรียมรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในอนาคต จังหวัดตรังมีแผนพัฒนาจังหวัดเป็นแผนใหญ่ในการบริหารจัดการและพัฒนาจังหวัด ทั้งนี้ในรายละเอียดของแผนส่วนย่อยด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมีการกล่าวถึงการท่องเที่ยวเพียงส่วนหนึ่ง แต่ในปัจจุบันนี้การท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้หลักที่สำคัญของประเทศและสำคัญสำหรับจังหวัดตรัง หากไม่มีการแยกแผนฯ และพัฒนาการท่องเที่ยวให้ครอบคลุมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่ขยายตัวในอนาคตจะทำให้จังหวัดตรังเสียโอกาสในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวกับจังหวัดท่องเที่ยวใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “ตอนนี้จังหวัดตรังยังไม่มีแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นแผนเฉพาะด้าน ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจในแผนพัฒนาจังหวัดตรังเท่านั้น ซึ่งในอนาคตมีความเป็นไปได้ในการจัดทำแผนแยกออกมา”

2.2 โครงสร้างพื้นฐานหลักและเส้นทางคมนาคม ยังไม่เพียงพอและยังไม่ได้มาตรฐาน จังหวัดตรังยังคงพบปัญหาในเรื่องการเตรียมความพร้อมและการประชาสัมพันธ์ในด้านความปลอดภัยและความพร้อมของสถานพยาบาลหรือศูนย์ให้การช่วยเหลือด้านการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวบริเวณเกาะและน้ำตก บางแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาศักยภาพให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ยังคงขาดเรื่องของที่พักรองรับการท่องเที่ยว สถานีอนามัย ร้านอาหาร และถนนหนทางยังต้องได้รับการปรับปรุงค่อนข้างมาก ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากขาดงบประมาณในการพัฒนาและแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในความดูแลของหน่วยงานราชการที่มุ่งเพื่อการอนุรักษ์เพียงเท่านั้น ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักของจังหวัดตรังการเดินทางเข้าไปบางช่วงบางตอนจะพบว่า ถนนหนทางแคบและเป็นหลุมเป็นบ่อต้องได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังจึงเพราะไม่เช่นนั้นนักท่องเที่ยวจะไม่ประทับใจและไม่มาอีกก็เป็นได้”

2.3 ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวขาดการต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่า ขาดการนำภูมิปัญญาชุมชนมาบูรณาการด้วยศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อพัฒนาสินค้าทางภูมิปัญญาให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น หรือเป็นการช่วยอำนวยความสะดวกให้กับชาวบ้านในท้องถิ่นได้มาก

ขึ้นเพื่อการสร้างทางเลือกใหม่เพิ่มมูลค่าขึ้นเท่านั้นและไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการเอาไปทดแทนภูมิปัญญาดั้งเดิมที่มีอยู่ ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “ช่วงเทศกาลหมูย่างเมืองตรังจะเห็นว่าส่วนใหญ่มาเพื่อขายหมูย่างเท่านั้น ไม่มีผู้ประกอบการไหนที่จะต่อยอดสินค้าให้มีความน่าสนใจ เช่น เอาไปทำอาหารอะไรได้อีกบ้าง หรือทำเป็นแบบหมูย่างไรมัน เป็นต้น ถ้าไม่ทำแบบนี้เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าก็มีแต่หมูย่างเดิม ๆ”

2.4 ขาดแคลนบุคลากรด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ความเข้าใจในภาษาต่างประเทศ บุคลากรในธุรกิจท่องเที่ยวของจังหวัดตรังส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้เบื้องต้น หากเป็นผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมด้านการสื่อสารในระดับที่คล่องแคล่วจะย้ายไปทำงานในจังหวัดท่องเที่ยวที่มีค่าตอบแทนสูงกว่า เช่น จังหวัดกระบี่ ภูเก็ต และสุราษฎร์ธานี เป็นต้น ทั้งนี้สถานการณ์แรงงานวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพของจังหวัดตรังจะเคลื่อนย้ายแรงงานไปสถานประกอบการที่มีค่าตอบแทนและสวัสดิการสูงซึ่งอยู่ในจังหวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “จริง ๆ แล้วบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังที่เป็นไกด์หรือทำงานโรงแรม มีทักษะการสื่อสารที่ดี นั้น มักจะย้ายไปยังจังหวัดภูเก็ต กระบี่ ทำให้จังหวัดตรังดูเหมือนมีจุดอ่อนในด้านบุคลากรที่มีทักษะการสื่อสาร”

2.5 กิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวจังหวัดตรัง ยังมีจำนวนน้อย กิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดตรังเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการดำน้ำตื้น เที่ยวชมธรรมชาติ เรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิต กิจกรรมเหล่านี้ยังคงขาดการพัฒนาหรือสร้างกิจกรรมใหม่ ๆ ที่ดึงดูดความสนใจขึ้นมาเพื่อนำเสนอทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว สิ่งสำคัญ คือ การร่วมกันพัฒนากิจกรรมหรือแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาศักยภาพขึ้นมาใหม่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยว ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “จังหวัดตรังควรมีกิจกรรมเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพราะถ้าหากเราไม่เพิ่มกิจกรรมใหม่ ๆ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ นักท่องเที่ยวก็จะการมาเที่ยวจังหวัดตรัง เจอแต่สิ่งเห็นเดิม ๆ เราควรพัฒนากิจกรรมให้มีกระจายตลอดทั้งปี และมีกิจกรรมที่เป็นนานาชาติบ้าง เช่น ศรีตรังไตรกีฬานานาชาติ หรือปั่นจักรยานตามเกาะที่มีความพร้อมด้านการเดินทาง เป็นต้น”

2.6 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ขาดการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริการด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวจังหวัดตรังทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชน สมาคม และกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งมีหลากหลายกลุ่มนั้นยังขาดการร่วมมือกันทำงานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ไร้ทิศทางและมองในด้านผลประโยชน์ที่เอื้อต่อธุรกิจของตนเองเป็นหลักทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างช้า ๆ และขาดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “จากการได้เข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังอยู่

บ่อยครั้ง สิ่งที่เราเห็นคือ เรายังขาดการร่วมมืออย่างจริงจังและจริงใจ ทำให้การท่องเที่ยวจังหวัดตรัง เดินหน้าได้ช้า”

2.7 งบประมาณไม่ต่อเนื่องและเพียงพอส่งผลกระทบต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดให้มีความสวยงาม และได้มาตรฐาน เนื่องจากจังหวัดตรังมีแหล่งท่องเที่ยวที่กระจายตัวทั่วทุกอำเภอและส่วนใหญ่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวในการดูแลของหน่วยงานรัฐ เช่น อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม เป็นต้น และบางสถานที่เป็นของเอกชน ซึ่งต้องใช้เงินในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดตรังส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยมากกว่าชาวต่างชาติซึ่งไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่นำเงินตราหลักเข้าประเทศ ตลอดจนเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ไม่ได้เติบโตและมีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกเท่ากับกลุ่มจังหวัดท่องเที่ยวกลุ่มอันดามันอื่น ๆ ส่งผลกระทบต่อปริมาณที่ได้รับสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตรังมีอย่างจำกัด ความต่อนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “งบประมาณที่ได้จากส่วนกลางค่อนข้างมีจำกัดและแหล่งท่องเที่ยวที่จะพัฒนานั้นจะต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ จึงจะมีโอกาสได้งบประมาณ ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีแผนการพัฒนาและบำรุงรักษาที่เป็นรูปธรรม”

2.8 การประชาสัมพันธ์จังหวัดตรัง และการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังยังมีน้อยและขาดการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ จังหวัดตรังมีสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดตรัง และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดตรังในการให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวและข่าวสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้การนำเสนอข่าวสารหรือประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวยังไม่ครอบคลุมและไม่มีหลากหลายเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มวัย เนื่องจากขาดงบประมาณในการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ในการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อรับรู้และสนใจของนักท่องเที่ยวในอนาคต ความต่อนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “งบประมาณที่ได้จากส่วนกลางค่อนข้างมีจำกัดและกิจกรรมที่จัดก็ต้องประชาสัมพันธ์โดยควบคุมงบประมาณในแต่ละงานอย่างประหยัดเพื่อให้ใช้ได้ตลอดทั้งปีงบประมาณ ตลอดจนตรังไม่ใช่เมืองท่องเที่ยวที่รองรับนักท่องเที่ยวนานาชาติได้มากนัก ไม่ได้เป็นเมืองหารายได้อันดับต้น ๆ ของประเทศ จึงมีผลต่อการได้งบประมาณเช่นกัน”

2.9 ขาดการอนุรักษ์และจัดการด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตให้เกิดความยั่งยืน กระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีส่งผลให้คนรุ่นใหม่ตระหนักรู้และการสืบทอดภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นน้อยลงประกอบกับขาดการสนับสนุนของหน่วยงานต่าง ๆ ในการเข้ามีส่วนร่วมอนุรักษ์และบริหารจัดการด้านวัฒนธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเฉพาะชุมชนเจ้าของภูมิปัญญา ทำให้มีโอกาสสูญหายหรืออาจเกิดการดัดแปลงวัฒนธรรม ภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวจังหวัดตรังได้ในอนาคต

3. สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส (Opportunities) ของการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดตรัง

3.1 การเติบโตของกลุ่มประเทศ BRIC ส่งผลให้นักท่องเที่ยวจากประเทศเหล่านี้เพิ่มจำนวนมากขึ้น กลุ่มประเทศเหล่านี้จะมีนักท่องเที่ยวและการจ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีน รัสเซีย และอินเดีย ทั้งนี้ในจังหวัดตรังจะพบนักท่องเที่ยวชาวจีนเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากค่าครองชีพไม่สูง อาหารการกินรสชาติถูกปาก และเป็นเมืองที่ไม่พลุกพล่านมากนัก ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาจังหวัดตรัง และตัดสินใจมาด้วยการบอกต่อแบบปากต่อปากของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เคยมาเที่ยวแล้ว นอกจากนี้ มีนักท่องเที่ยวชาวอินเดียสนใจมาท่องเที่ยวจังหวัดตรังในการจัดงานแต่งงานและสนใจการดำน้ำดูปะการังในจังหวัดตรังค่อนข้างมากขึ้นทุกปี ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “กลุ่มประเทศ BRIC เติบโตขึ้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นิยมเดินทางมาประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่มาเที่ยวแบบครอบครัว และเดินทางมาเพราะมีคนบอกต่อจากคนจีนที่มาทำงานและเที่ยวจังหวัดตรัง ซึ่งชาวจีนที่มาทำงานส่วนใหญ่จะมาประกอบอาชีพเป็นครูสอนภาษาจีนในโรงเรียนที่จังหวัดตรัง”

3.2 รัฐบาลให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวซึ่งเป็นแหล่งสร้างรายได้ โดยมีนโยบายสนับสนุนและกระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง จากนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนเสถียรภาพและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้จังหวัดตรังได้สนองนโยบายการท่องเที่ยวดังกล่าวเนื่องจากจังหวัดตรังมีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวหลายประการ ประกอบด้วยมีทำเลที่ตั้งอุดมไปด้วยความสมบูรณ์ของทรัพยากร มีความหลากหลายวัฒนธรรมและประเพณีจึงเหมาะแก่การให้ความสำคัญด้านการท่องเที่ยวในการสร้างรายได้ ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “รัฐบาลมองว่า การท่องเที่ยวสามารถช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศได้ จังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้จึงมีความสำคัญในการช่วยเหลือชุมชนให้เกิดการมีรายได้แบบช่วยเหลือตนเองและจังหวัดตรังก็กำลังทำอยู่”

3.3 จังหวัดตรังอยู่ในพื้นที่ความร่วมมือของกลุ่มพัฒนาเศรษฐกิจ IMT-GT ส่งผลต่อการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยวใหม่ เนื่องจากผู้นำทั้ง 3 ประเทศได้เห็นชอบที่จะให้ผลักดันการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะไตรภาคีระหว่างภาคใต้ของไทย ภาคเหนือของมาเลเซีย และพื้นที่บนเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้า และการลงทุนระหว่างประเทศ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มประสิทธิภาพ และเพิ่มศักยภาพการผลิตและขีดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ขณะเดียวกันจะช่วยลดต้นทุนการผลิตและลดการแข่งขัน เพื่อให้สินค้าของประเทศสมาชิกสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ ซึ่งสนับสนุนนโยบายการพัฒนาประเทศทางด้านอุตสาหกรรม การเกษตร การประมง และการท่องเที่ยวของอินโดนีเซีย นโยบายการพัฒนาประเทศไปสู่อุตสาหกรรมของมาเลเซียและนโยบายการ

กระจายความเจริญสู่ภูมิภาคของไทย ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “เชื่อว่า หลังสถานการณ์โควิด-19 เบบางลง จะได้เห็น นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซียเข้ามาเที่ยวจังหวัดตรังมากขึ้น โดยนิยมขับรถส่วนตัวมากันเป็นครอบครัว บางครั้งก็มากับคณะทัวร์ ผลมาจากการมือกันของ 3 ประเทศซึ่งเราเองก็ต้องเตรียมพร้อมเรื่องบุคลากรในการต้อนรับและสื่อสารกับนักท่องเที่ยว”

3.4 ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ทำให้เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น
เทคโนโลยีที่มีการพัฒนามากยิ่งขึ้นทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้ง่ายและหาข้อมูลได้สะดวกขึ้นนับตั้งแต่ด้านระบบสารสนเทศในการจอง ชื้อตั๋ว และยานพาหนะในการเดินทางที่ทันสมัยทั้งทางบก ทางทะเล ทางอากาศทำให้นักท่องเที่ยวสามารถจองตั๋วผ่านเว็บไซต์และค้นหาข้อมูลการท่องเที่ยวในทุกด้าน ตลอดจนธุรกิจท่องเที่ยวได้นำระบบสารสนเทศมาใช้เพื่อพัฒนาและสนับสนุนการท่องเที่ยวในธุรกิจของตนเองให้มีความก้าวหน้าและทันสมัยในการขายทัวร์การท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวสะดวกในการหาข้อมูลและเป็นตัวเลือกเพื่อเปรียบเทียบสินค้าก่อนการตัดสินใจซื้อ ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “ปัจจุบันนี้ทำการตลาดออนไลน์ง่ายขึ้น มีเว็บไซต์ของบริษัทในการขายโปรแกรมทัวร์ จองโรงแรม เช่ารถ ตลอดจนให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวไปด้วย ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายและเข้าถึงลูกค้าได้เยอะกว่า”

3.5 การขยายตัวของสายการบินต้นทุนต่ำทำให้สะดวกและรวดเร็วในการเดินทาง
ในอดีตมีสายการบินไทยบินเส้นทางตรง-กรุงเทพฯ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางแต่ละครั้งเป็นราคาที่สูง ทำให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวบางกลุ่มนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตรังทางบกโดยเดินทางด้วยรถไฟและรถทัวร์ ส่งผลให้ใช้เวลาเดินทางนานและอ่อนเพลียจากการเดินทาง ปัจจุบันมีการขยายตัวของสายการบินต้นทุนต่ำทำให้เกิดความสะดวกและสามารถเดินทางได้หลากหลายรอบเที่ยวบินซึ่งมีสายการบินที่ให้บริการในสนามบินตรัง ณ ขณะนี้มี 3 สายการบิน ได้แก่ สายการบินนกแอร์ สายการบินไทยไลอ้อนแอร์ และแอร์เอเชีย ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “เหตุผลหนึ่งที่คนเดินทางมาเที่ยวเมืองตรังเยอะขึ้นเนื่องจากความสะดวกในการเดินทางทั้งทางบกและทางอากาศ แต่ที่สำคัญมีสายการบินนกแอร์ สายการบินไทยไลอ้อนแอร์ และแอร์เอเชียทำการบินที่จังหวัดตรังทำให้คนเดินทางได้สะดวก ประหยัดเวลาและราคาตัวอยู่ในเกณฑ์ที่คนทั่วไปซื้อได้”

3.6 นักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ด้วยพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางในระยะใกล้มากขึ้นเนื่องมาจากเวลาวันหยุดที่จำกัดทำให้นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดใกล้ ๆ หรือมีการคมนาคมที่ต้องสะดวก ประกอบกับจังหวัดตรังมีสนามบินและสายการบินในการให้บริการนักท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางโดยใช้เวลาเพียง 1.30 ชั่วโมงจากสนามบินดอนเมือง หรือนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านก็สามารถเดินทางมาเที่ยวจังหวัดตรังด้วยการขับรถส่วนตัวได้สะดวก เพราะถนนหนทางสายหลัก

มีมาตรฐาน ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางท่องเที่ยว มักจะเดินทางในจังหวัดใกล้ ๆ ที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย รูปแบบและเดินทางสะดวก พวกเขาจึงมาเที่ยวจังหวัดตรังเพราะมีทุกอย่างครบ”

3.7 การจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศและพันธมิตรต่าง ๆ ทำให้ไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน การเปิดเสรีอาเซียนส่งผลต่อการท่องเที่ยว การเดินทาง และกฎข้อบังคับต่าง ๆ เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน โอกาสของไทยในภาคธุรกิจบริการและท่องเที่ยวมีสูงมากขึ้น เพราะภาคการท่องเที่ยวเป็นเซคเตอร์ที่ทุกประเทศให้ความสำคัญเนื่องจากมองว่าเป็นประโยชน์กับทุกประเทศ ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “ไทยอยู่ในจุดได้เปรียบด้านดึงดูดนักท่องเที่ยวนอกภูมิภาคอยู่แล้ว เพราะมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายกว่า และระยะพำนักเฉลี่ยของชาวต่างชาติยาวนานกว่า การเปิดเสรีอาเซียนจะทำให้ระบบขนส่งและการผ่านแดนบริเวณตะเข็บชายแดนสะดวกมากขึ้นสามารถเข้าถึงประเทศใหม่ ๆ ได้ง่ายขึ้น”

3.8 กระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น ปัจจุบันนี้ประชาชนและนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เริ่มให้ความสนใจกับการอนุรักษ์และให้ความสำคัญกับธรรมชาติ ทำให้เกิดกระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งนี้จังหวัดตรังมีแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เน้นการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดตรังสามารถทำได้หลายรูปแบบในพื้นที่ธรรมชาติที่มีระบบนิเวศต่าง ๆ กัน เช่น กลุ่มระบบนิเวศป่าเขาจะเน้นกิจกรรมที่อาศัยทรัพยากรนั้นหนทางการประเภท ป่าไม้ สัตว์ป่า แหล่งน้ำ เช่น อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ น้ำตก และกลุ่มระบบนิเวศแบบเกาะแก่งชายฝั่งด้านทรัพยากรทางทะเลที่ยังคงสภาพธรรมชาติสมบูรณ์สวยงาม เช่น ปะการัง ปลาสวยงาม ชายหาดที่สวยงาม ส่วนสภาพป่าเขาหรือแหล่งน้ำ จะได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “จังหวัดตรังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สวยงามตลอดจนกิจกรรมที่มีให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ก็มีมากมาย เช่น การดำน้ำดูปะการังและปลาทะเลต่าง ๆ หรือการไปเยี่ยมชมพะยูนกินหญ้าทะเลที่เกาะลิบง เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเรียนรู้และสัมผัสความเป็นระบบนิเวศที่สมบูรณ์ของท้องทะเลอันดามัน”

3.9 จังหวัดตรังมีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยที่มีมาตรฐาน แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรังส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่สำคัญในปัจจุบัน โดยมุ่งหวังให้เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ธรรมชาติ แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะของเกาะที่เป็นภูเขาหินปูนเหมาะแก่การพัฒนาการท่องเที่ยวผจญภัยในด้านกิจกรรมปีนเขาสามารถพัฒนาศักยภาพดังกล่าวให้เป็นที่รู้จักในระดับสากลได้ในอนาคตหากเกิดการร่วมมือพัฒนาร่วมกันอย่างจริงจัง ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า

“จังหวัดตรังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากมายและหลายแห่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีกฎเข้มงวดทำให้มีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับนานาชาติได้ในอนาคต”

3.10 การตื่นตัวของคนจังหวัดตรังเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพราะราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ปัจจุบันสินค้าการเกษตรมีราคาตกต่ำ โดยเฉพาะยางพาราพืชเศรษฐกิจสำคัญของชาวบ้านจังหวัดตรังทำให้แต่ละชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวตื่นตัวในการให้ความสำคัญกับพัฒนาการท่องเที่ยวมากขึ้น ตลอดจนนโยบายของรัฐบาลเห็นความสำคัญและต้องการส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อเป็นการสร้างรายได้และพัฒนาชุมชนจากเศรษฐกิจฐานรากตามนโยบายของรัฐบาล ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “เมื่อราคายางพาราและปาล์มน้ำมันตกต่ำ และหน่วยงานภาครัฐก็ช่วยสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มมากขึ้น ทำให้ชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวสนใจเข้ามาเรียนรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น”

3.11 สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรการท่องเที่ยวที่เป็นอัตลักษณ์จังหวัดตรัง จังหวัดตรังมีสถานศึกษาในระดับปวช. ปวส. และปริญญาตรี ด้านการท่องเที่ยวหลายแห่งในการผลิตแรงงานมีทักษะและเน้นหลักสูตรที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดตรังเข้ามาเป็นจุดแข็งในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง เช่น หลักสูตรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต การท่องเที่ยวทางทะเลของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับแรงงานรุ่นใหม่ได้เตรียมความพร้อมของตนเองในการก้าวเข้าสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตรังสู่ความเป็นนานาชาติ ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “ปัจจุบัน รูปแบบการศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรการท่องเที่ยวให้มีอัตลักษณ์ตรงกับพื้นที่ที่ตั้ง เพื่อสร้างความแตกต่างในแบบฉบับของตนเองตามความถนัดของบุคลากรที่มีและผลิตแรงงานที่มีศักยภาพออกสู่ตลาดแรงงานการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต”

4. สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค (Threats) ของการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดตรัง

4.1 ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจโลกและในประเทศ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจชะลอเดินทางท่องเที่ยว เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของต่างประเทศ ยังอยู่ในภาวะชะลอตัว โดยเฉพาะประเทศอเมริกาและทวีปยุโรปบางประเทศ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวชะลอการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศหรือหากเดินทางมาท่องเที่ยวก็จะมีค่าใช้จ่ายที่รัดกุมมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยนั้นยังไม่ฟื้นตัวเท่าไรนักทำให้คนไทยใช้จ่ายอย่างประหยัดและชะลอการท่องเที่ยว เพราะถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่มีความฟุ่มเฟือย ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยตอนนี้ชะลอตัวมาก สินค้าการเกษตรก็มีราคาถูกทำให้รายได้คน

น้อยลงส่งผลต่อการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะชะลอการเดินทางพักผ่อนหรือเลือกสถานที่ที่มีค่าใช้จ่ายน้อย”

4.2 ความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัย ภาพลักษณ์ที่มีต่อ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งการรับรู้ของนักท่องเที่ยวมองภาพลักษณ์รวมของแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้ชายแดนภาคใต้มีความน่ากลัวและไม่ปลอดภัยประกอบกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่มีที่ท่าว่าจะสงบและมีการสร้างสถานการณ์ปั่นป่วนในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ผ่านมาสร้างผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก รวมทั้งจังหวัดตรังซึ่งได้รับผลกระทบด้วยเช่นกันทำให้ส่งผลต่อภาพลักษณ์โดยรวมของการท่องเที่ยวภาคใต้มีความปลอดภัยน้อย ความต่อนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “การสร้างสถานการณ์ไม่สงบที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อจังหวัดตรังเช่นกันโดยจากเหตุการณ์ที่มีการลอบวางระเบิดบริเวณตลาดเซ็นเตอร์พ้อยทำให้การท่องเที่ยวของตรังเงียบเหงาไปเหมือนกัน”

4.3 ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ โรคระบาด และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยว ในอดีตจังหวัดตรังได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิ ทำลายทรัพย์สิน ความสวยงามของธรรมชาติ และภาพลักษณ์ของความปลอดภัย ตลอดจนความสามารถในการรับมือแก้ไขเมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติฉุกเฉินขึ้น นอกจากนี้ สภาวะภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงหรือที่เรียกว่า เอลนีโญ ส่งผลต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวทางทะเลของจังหวัดตรัง ทำให้เกิดปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาวเป็นกลุ่ม ๆ มีการเปลี่ยนแปลงของปะการังเร็วมาก น้ำทะเลขุ่น สิ่งมีชีวิตบางชนิดมีโอกาสเสียชีวิต ซึ่งทางอุทยานที่รับผิดชอบอาจจะต้องปิดเกาะฟื้นฟูทรัพยากร แต่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังด้วยเช่นกัน ตลอดจนการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ส่งผลให้การท่องเที่ยวหยุดชะงัก เนื่องจากความไม่ปลอดภัยทางร่างกายและจิตใจ ความต่อนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “บางพื้นที่เกาะได้รับผลกระทบจากน้ำทะเลเลบริบอบอุณหภูมิทำให้ปะการังฟอกขาวดูไม่สวย น้ำทะเลที่ขุ่น นักท่องเที่ยวมาดำน้ำก็จะไม่ประทับใจ” ทั้งนี้สอดคล้องกับข้อมูลสัมภาษณ์ที่ระบุว่า “ปัญหาการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 จะทำให้การท่องเที่ยวทั่วทุกที่หยุดชะงัก”

4.4 การแข่งขัน และแย่งชิงนักท่องเที่ยวของจังหวัดใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องด้วยการท่องเที่ยวเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้กับชุมชนและประเทศจากการใช้ต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์และใช้จุดเด่นของแต่ละพื้นที่ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นผลให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านการแข่งขันทั้งในเรื่องความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและความคุ้มค่าของเงินที่จ่ายไป แหล่งท่องเที่ยวใดที่มีความพร้อมมากก็สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเที่ยวได้มากเช่นกัน ความต่อนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “ปัจจุบัน

นโยบายรัฐบาลมุ่งให้ทุกจังหวัดพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้วยการนำการท่องเที่ยวมาช่วยสร้างรายได้ทำให้แต่ละจังหวัดมีการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ที่ไหนมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ การประชาสัมพันธ์เยอะก็จะมีโอกาสดึงนักท่องเที่ยวได้มากเช่นกัน”

4.5 การเปิดเสรีอาเซียนทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างบุคลากรในอาเซียนส่งผลต่อการได้มา ซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพเข้ามาทำงานด้านบริการ จังหวัดตรังมีจำนวนทรัพยากรบุคคลที่มีทักษะบริการและทักษะการสื่อสารที่จำกัด เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่ที่มีประสบการณ์และมีทักษะวิชาชีพที่เข้ามาทำงานในจังหวัดตรังหรือคนท้องถิ่นในจังหวัดตรังที่มีทักษะวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวจะย้ายไปทำงานในจังหวัดที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวมาก เช่น จังหวัดกระบี่ ภูเก็ต เป็นต้น และเลือกไปทำงานกับสถานประกอบการที่ให้ค่าตอบแทน ตลอดจนสวัสดิการที่ดีกว่าส่งผลให้จังหวัดตรังขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะวิชาชีพด้านบริการ ความต่อนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “ในความเป็นจริงจังหวัดตรังยังคงขาดเรื่องของการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวในเรื่องของภาษาและทักษะวิชาชีพ ส่วนหนึ่งมาจากแรงงานย้ายไปทำงานในจังหวัดการท่องเที่ยวที่มีค่าตอบแทนสูง ๆ และด้วยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวจังหวัดตรังเป็นคนไทยทำให้สถานประกอบการต่าง ๆ ไม่ได้เข้มงวดในการเลือกคนเข้ามาทำงานมากนัก”

4.6 การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวขาดความต่อเนื่อง เพราะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและนโยบายของรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงหรือหมดวาระของผู้บริหารจังหวัดตรังหรือผู้ดูแลรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว การเดินทางนโยบายไม่ต่อเนื่องซึ่งบางครั้งผู้บริหารคนใหม่ที่มารับช่วงต่ออาจมีแนวคิดหรือแนวทางการพัฒนาที่แตกต่างจากผู้บริหารคนเก่าซึ่งต้องใช้เวลาในการชี้แจงและปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานใหม่ทำให้เสียเวลาในการเดินทางพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง ความต่อนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “เมื่อมีการเปลี่ยนผู้บริหารก็จะส่งผลต่อความต่อเนื่องในการบริหารนโยบายและบางครั้งมุมมองที่แตกต่างก็ยังส่งผลต่อนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้หยุดชะงัก”

4.7 ข้อจำกัดด้านกฎหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอุทยานของจังหวัดตรัง ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติที่ใช้มานานไม่ได้มีปรับแก้ไขให้สอดคล้องต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันและนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลส่งผลต่อข้อจำกัดในการพัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานและปลอดภัย ตลอดจนการดูแลเอาใจใส่และการวางแผนบำรุงรักษาที่ไม่มีความชัดเจนส่งผลต่อการได้รับความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ทำให้ไม่สามารถพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานและปลอดภัย ความต่อนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “ข้อจำกัดที่สำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรังขณะนี้ไม่พ้นเรื่องของข้อกฎหมายของ

อุทยานแห่งชาติทำให้ยากแก่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้เนื่องจากติดข้อบกพร่องหลายอย่าง ๆ ของอุทยาน”

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรังในขั้นตอนที่ 4 กระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์จัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อยในขั้นตอนที่ 4 กำหนดเป็นข้อมูลประกอบการทำแผนยุทธศาสตร์ โดยการกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรังนั้น จำเป็นต้องกำหนดให้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวจังหวัดตรังจากสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลจากการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว มาวิเคราะห์ความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและวางแผนยุทธศาสตร์ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาตามลำดับ ประกอบด้วย

กระบวนการที่ 1 การนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวจังหวัดตรังจากสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลการแสดงความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในขั้นตอนที่ 4 ด้านสถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมากำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรุกและกลยุทธ์เชิงรับ เพื่อนำเอาจุดเด่นจากจุดแข็งมาขยายผลหรือเสริมการพัฒนาที่มีอยู่ ขณะเดียวกันต้องมีการกำหนดเป็นกลยุทธ์ป้องกันและแก้ไขจุดอ่อน รวมถึงข้อจำกัดที่มีอยู่ให้มากที่สุด โดยใช้การสังเคราะห์ด้วยตาราง TOWS Matrix ซึ่งผลจากการสังเคราะห์ความสัมพันธ์แต่ละคู่ดังกล่าว จะทำให้เกิดกลยุทธ์ที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยสามารถแบ่งออกได้ 4 ประเด็นกลยุทธ์ คือ 1) กลยุทธ์เชิงรุก 2) กลยุทธ์เชิงรับ 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน และ 4) กลยุทธ์เชิงแก้ไข

กระบวนการที่ 2 เมื่อได้ข้อมูลกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านแล้ว ผู้วิจัยนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในขั้นตอนที่ 3 ในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวสู่สากล ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ด้านการพัฒนาสินค้าและบริการเพื่อเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยว ด้านการสร้างเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยวสู่สากล ด้านการพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายการท่องเที่ยว มากำหนดเป็นลักษณะโครงการพัฒนาเพื่อให้ความสอดคล้องกับกลยุทธ์ ทั้ง 4 ด้าน และศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังที่ผ่านการ

แสดงความคิดเห็นในระดับปานกลางขึ้นไป ทั้งนี้ผลการแสดงความคิดเห็นต่ำกว่าระดับปานกลาง ผู้วิจัยอาจนำมากำหนดเป็นลักษณะโครงการในกลยุทธ์เชิงแก้ไขด้วย

กระบวนการที่ 3 ผู้วิจัยวิเคราะห์กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ โดยการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงความคิดเห็นจากนักท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในขั้นตอนที่ 4 ในด้านรูปแบบการท่องเที่ยวในอนาคต ที่มีผลการแสดงความคิดเห็นในระดับมากที่สุดมากำหนดวิสัยทัศน์ของแผนยุทธศาสตร์ฯ ให้สอดคล้องกับพันธกิจ พร้อมทั้งกำหนดพันธกิจตามประเด็นยุทธศาสตร์ และนำกลยุทธ์จัดหมวดหมู่ตามความเหมาะสมตามเนื้อหาที่ปรากฏ รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ภาพรวมในการกำหนดกลยุทธ์ โดยใช้การสังเคราะห์ด้วยเทคนิคตาราง TOWS Matrix

การนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวจังหวัดตรังจากสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงความคิดเห็นจากนักท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในขั้นตอนที่ 3 ด้านสถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง โดยมีผลการแสดงความคิดเห็น มากำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงรับ กลยุทธ์เชิงป้องกัน และกลยุทธ์เชิงแก้ไข เพื่อนำเอาจุดเด่นจากจุดแข็งมาขยายผลหรือเสริมการพัฒนาที่มีอยู่ ขณะเดียวกันต้องมีการป้องกันและแก้ไขจุดอ่อน รวมถึงข้อจำกัดที่มีอยู่ให้มากที่สุด โดยกำหนดกลยุทธ์จากการสังเคราะห์ด้วยเทคนิคตาราง TOWS Matrix ซึ่งผลจากการสังเคราะห์แต่ละคู่ดังกล่าว จะทำให้เกิดกลยุทธ์โดยสามารถแบ่งออกได้ 4 ประเภท คือ 1) กลยุทธ์เชิงรุก 2) กลยุทธ์เชิงรับ 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน และ 4) กลยุทธ์เชิงแก้ไข ปรากฏรายละเอียดดังต่อไปนี้

จุดแข็ง (Strengths)

S1. มีแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยว ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ สามารถสร้างจุดขายทางการท่องเที่ยว

S2. มีระบบคมนาคมขนส่งที่ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ ทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ เอื้อต่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

S3. มีสินค้าของที่ระลึกประจำจังหวัด ที่สร้างชื่อเสียงระดับประเทศ

S4. มีเทศกาลงานประเพณีต่างที่เป็นเอกลักษณ์ และมีชื่อเสียงของจังหวัดให้นักท่องเที่ยวชมได้ตลอดปี

S5. เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของภาคใต้ฝั่งอันดามัน ทั้งทางบกและทางทะเล

S6. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทางบกและทางทะเล

S7. มีวัฒนธรรมการกินอาหารที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์

S8. ประชาชนจังหวัดตรังส่วนใหญ่เป็นเจ้าของบ้านที่ดี และมีอธยาศัยไมตรีจิต

S9. มีแหล่งหญาทะเลที่อุดมสมบูรณ์ และแหล่งพะยูนแห่งเดียวของทะเลอันดามัน
จัดเป็นจุดขายสำคัญทางการท่องเที่ยว

จุดอ่อน (Weaknesses)

W1. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ขาดการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มศักยภาพในการ
บริการด้านการท่องเที่ยว

W2. ขาดแคลนบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความรู้ความเข้าใจในภาษา ต่างประเทศ

W3. โครงสร้างพื้นฐานหลักและเส้นทางคมนาคม ยังไม่เพียงพอและยังไม่ได้มาตรฐานใน
ระดับสากล

W4. การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังไม่ต่อเนื่องและเป็นระบบ

W5. งบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของตรังไม่เพียงพอและต่อเนื่อง

W6. ขาดมาตรฐานในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการท่องเที่ยว

W7. ขาดการอนุรักษ์ และการจัดการด้านวัฒนธรรม และวิถีชีวิตให้เกิดความยั่งยืน

W8. ขาดการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่
เพิ่มขึ้นในอนาคต

W9. ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวขาดการต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่า

W10. กิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางท่องเที่ยว
จังหวัดตรัง ยังมีจำนวนน้อย

โอกาส (Opportunities)

O1. รัฐบาลให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวซึ่งเป็นแหล่งสร้างรายได้ที่สำคัญของประเทศ

O2. กระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในปัจจุบันกำลังได้รับความนิยมอย่างมาก

O3. ตรังได้เข้าเป็นกลุ่มจังหวัดในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศอินโดนีเซีย
มาเลเซีย และไทย (IMT-GT)

O4. การเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ BRIC (บราซิล รัสเซีย อินเดีย และจีน)
ทำให้คนเดินทางมากขึ้น

O5. ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น

O6. ตรังมีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยที่มีมาตรฐาน

O7. การตื่นตัวของคนจังหวัดตรังเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เพราะราคาสินค้าการเกษตร
ตกต่ำ

O8. การขยายตัวของสายการบินต้นทุนต่ำ ทำให้คนสามารถเดินทางท่องเที่ยว
ได้มากขึ้น

- O9. สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรการท่องเที่ยวที่เป็นอัตลักษณ์จังหวัดจริง
- O10. นักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
- O11. การจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศอาเซียนและพันธมิตรต่าง ๆ ทำให้ไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน

อุปสรรค (Threats)

- T1. ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจโลกและในประเทศ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจชะลอเดินทางท่องเที่ยว
- T2. ความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัย
- T3. ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ โรคระบาด และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยว
- T4. การแข่งขัน และแย่งชิงนักท่องเที่ยวของจังหวัดใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้าน
- T5. การเปิดเสรีอาเซียนทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างบุคลากรในอาเซียนส่งผลต่อการได้มาซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพเข้ามาทำงานด้านบริการโดยเคลื่อนย้ายไปสถานประกอบการที่ให้ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ดีกว่า
- T6. การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวขาดความต่อเนื่อง เพราะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและนโยบายของรัฐบาล
- T7. ข้อจำกัดด้านกฎหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอุทยานของจังหวัดตรัง

กลยุทธ์เชิงรุก (SO)

- 1. กลยุทธ์การพัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์เพื่อรองรับการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐาน
- 2. กลยุทธ์การสร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดใกล้เคียง
- 3. กลยุทธ์การส่งเสริมโอกาสและแรงจูงใจเพื่อพัฒนาการค้าการลงทุนด้านการท่องเที่ยว
- 4. กลยุทธ์การพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนการตลาดท่องเที่ยว

กลยุทธ์เชิงรับ (WT)

- 1. กลยุทธ์การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 2. กลยุทธ์การพัฒนากิจกรรม นวัตกรรม และเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยว
- 3. กลยุทธ์การสร้างและเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และภาพลักษณ์การท่องเที่ยว

4. กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรบุคคลรองรับการท่องเที่ยวสู่สากล
5. กลยุทธ์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)

1. กลยุทธ์การพัฒนามาตรฐานสินค้าและบริการการท่องเที่ยว
2. กลยุทธ์การป้องกันและรักษาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว
3. กลยุทธ์การสร้างและพัฒนากลไกในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)

1. กลยุทธ์การพัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวในอนาคต
2. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันและยกระดับแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
3. กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว

สรุป: การกำหนดกลยุทธ์โดยการสังเคราะห์ด้วยเทคนิคตาราง TOWS Matrix ของการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง โดยใช้จุดแข็ง (S) เกาะกุ่มโอกาส (O) ซึ่งจากการสังเคราะห์ได้กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ทั้งสิ้น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) กลยุทธ์การพัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์เพื่อรองรับการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐาน 2) กลยุทธ์การสร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดใกล้เคียง 3) กลยุทธ์การส่งเสริมโอกาสและแรงจูงใจเพื่อพัฒนาการค้าการลงทุนด้านการท่องเที่ยว และ 4) กลยุทธ์การพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนการตลาดท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ลดจุดอ่อน (W) หลีกเลี่ยงอุปสรรค (T) ซึ่งจากการสังเคราะห์ได้กลยุทธ์เชิงรับ (WT) ทั้งสิ้น 5 ประเด็น ได้แก่ 1) กลยุทธ์การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน 2) กลยุทธ์การพัฒนากิจการกรม นวัตกรรมและเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยว 3) กลยุทธ์การสร้างและเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจและภาพลักษณ์การท่องเที่ยว 4) กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรบุคคลรองรับการท่องเที่ยวสู่สากล และ 5) กลยุทธ์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ขณะเดียวกัน ใช้จุดแข็ง (S) หลีกเลี่ยงอุปสรรค (T) ซึ่งจากการสังเคราะห์ได้กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) ทั้งสิ้น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) กลยุทธ์การพัฒนามาตรฐานสินค้าและบริการการท่องเที่ยว 2) กลยุทธ์การป้องกันและรักษาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว และ 3) กลยุทธ์การสร้างและพัฒนากลไกในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

อีกทั้งการเอาชนะจุดอ่อน (W) โดยอาศัยโอกาส (O) ซึ่งจากการสังเคราะห์ได้กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ทั้งสิ้น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) กลยุทธ์การพัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวสู่สากล 2) กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน

และยกระดับแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ 3) กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว

2. กำหนดโครงการพัฒนาเพื่อตอบสนองกลยุทธ์

ผู้วิจัยนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในขั้นตอนที่ 4 ในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐาน ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ด้านการพัฒนาสินค้าและบริการเพื่อเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยว ด้านการสร้างเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยวสู่สากล ด้านการพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายการท่องเที่ยว ที่มีผลการแสดงความคิดเห็นนำมากำหนดเป็นลักษณะโครงการตามความสอดคล้องของกลยุทธ์ ทั้ง 4 ด้าน และศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังที่ผ่านเกณฑ์การแสดงความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย ผู้วิจัยอาจนำมากำหนดเป็นลักษณะโครงการในกลยุทธ์เชิงแก้ไขด้วย ผลปรากฏรายละเอียดดังต่อไปนี้

โครงการในกลยุทธ์เชิงรุก (SO) จากการสังเคราะห์ด้วยเทคนิคตาราง TOWS Matrix จุดแข็ง (Strengths)

S1. มีแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยว ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ สามารถสร้างจุดขายทางการท่องเที่ยว

S2. มีระบบคมนาคมขนส่งที่ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ ทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ เอื้อต่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

S3. มีสินค้าของที่ระลึกประจำจังหวัด ที่สร้างชื่อเสียงระดับประเทศ

S4. มีเทศกาลงานประเพณีต่างที่เป็นเอกลักษณ์ และมีชื่อเสียงของจังหวัดให้นักท่องเที่ยวชมได้ตลอดปี

S5. เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของภาคใต้ฝั่งอันดามัน ทั้งทางบกและทางทะเล

S6. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทางบกและทางทะเล

S7. มีวัฒนธรรมการกินอาหารที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์

S8. ประชาชนจังหวัดตรังส่วนใหญ่เป็นเจ้าของบ้านที่ดี และมีอัธยาศัยไมตรีจิต

โอกาส (Opportunities)

O1. รัฐบาลให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวซึ่งเป็นแหล่งสร้างรายได้ที่สำคัญของประเทศ

O2. กระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในปัจจุบันกำลังได้รับความนิยมอย่างมาก

O3. ตรังได้เข้าเป็นกลุ่มจังหวัดในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย (IMT-GT)

O4. การเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ BRIC (บราซิล รัสเซีย อินเดีย และจีน) ทำให้คนเดินทางมากขึ้น

O5. ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น

O6. ตรังมีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยที่มีมาตรฐานระดับโลก

O7. การตื่นตัวของคนจังหวัดตรังเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เพราะราคาสินค้าการเกษตรตกต่ำ

O10. นักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

O11. การจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศอาเซียนและพันธมิตรต่าง ๆ ทำให้ไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน

กลยุทธ์เชิงรุก

1. กลยุทธ์การพัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์เพื่อรองรับการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐาน

2. กลยุทธ์การสร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดใกล้เคียง

3. กลยุทธ์การส่งเสริมโอกาสและแรงจูงใจ เพื่อพัฒนาการค้าการลงทุนด้านการท่องเที่ยว

4. กลยุทธ์การพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการตลาดท่องเที่ยว

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังจากผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง จากการประชุมกลุ่มย่อยมากำหนดเป็นโครงการพัฒนาเพื่อสนองกลยุทธ์เชิงรุก ดังนี้

1. กลยุทธ์การพัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์เพื่อรองรับการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐาน ประกอบด้วย

1.1 โครงการพัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

1.2 โครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเพื่อรองรับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวรองอย่างบูรณาการ

2. กลยุทธ์การสร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดใกล้เคียง ประกอบด้วย

2.1 โครงการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดตรังเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอันดามัน

3. กลยุทธ์การส่งเสริมโอกาสและแรงจูงใจ เพื่อพัฒนาการค้าการลงทุนด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

3.1 โครงการบริหารจัดการแบบบูรณาการและสร้างกลไกตลาดที่มีศักยภาพในการแข่งขัน

3.2 โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคเอกชน ท้องถิ่นชุมชน ผู้ประกอบการ และวิสาหกิจชุมชนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยการสนับสนุนกองทุนส่งเสริมพัฒนาการค้าการลงทุนด้านการท่องเที่ยว

4. กลยุทธ์การพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนการตลาดท่องเที่ยว ประกอบด้วย

4.1 โครงการส่งเสริมการกระจายตลาดการท่องเที่ยวอย่างสมดุลในเชิงพื้นที่ เวลา และกลุ่มตลาด

4.2 โครงการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อสร้างภาพลักษณ์และความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว

4.3 โครงการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวตรังออนไลน์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

โครงการในกลยุทธ์เชิงรับ (WT) จากการสังเคราะห์ด้วยเทคนิคตาราง TOWS Matrix

จุดอ่อน (Weaknesses)

W2. ขาดแคลนบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความรู้ความเข้าใจภาษาต่างประเทศ

W4. การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังไม่ต่อเนื่องและเป็นระบบ

W6. ขาดมาตรฐานในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการท่องเที่ยว

W7. ขาดการอนุรักษ์ และการจัดการด้านวัฒนธรรม และวิถีชีวิตให้เกิดความยั่งยืน

W8. ขาดการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในอนาคต

W9. ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวขาดการต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่า

W10. กิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ยังมีจำนวนน้อย

อุปสรรค (Threats)

T1. ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจโลกและในประเทศ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจชะลอเดินทางท่องเที่ยว

T2. ความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัย

T3. ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ โรคระบาด และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยว

T4. การแข่งขัน และแย่งชิงนักท่องเที่ยวของจังหวัดใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้าน

T5. การเปิดเสรีอาเซียนทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างบุคลากรในอาเซียนส่งผลต่อการได้มาซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพเข้ามาทำงานด้านบริการโดยเคลื่อนย้ายไปสถานประกอบการที่ให้ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ดีกว่า

T6. การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวขาดความต่อเนื่อง เพราะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและนโยบายของรัฐบาล

T7. ข้อจำกัดด้านกฎหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอุทยานของจังหวัดตรัง

กลยุทธ์เชิงรับ

1. กลยุทธ์การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2. กลยุทธ์การพัฒนากิจกรรม นวัตกรรมและเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยว
3. กลยุทธ์การสร้างและเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และภาพลักษณ์การท่องเที่ยว
4. กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรบุคคลรองรับการท่องเที่ยวสู่สากล
5. กลยุทธ์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง จากการประชุมกลุ่มย่อยมากำหนดเป็นโครงการพัฒนาเพื่อสนองกลยุทธ์เชิงรับ ดังนี้

1. กลยุทธ์การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย
 - 1.1 โครงการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงโทรคมนาคมและระบบเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อม
 - 1.2 โครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวเชื่อมโยงโทรคมนาคมสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
 - 1.3 โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้นแบบการใช้พลังงานทดแทนจากธรรมชาติ
2. กลยุทธ์การพัฒนากิจกรรม นวัตกรรมและเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยวประกอบด้วย
 - 2.1 โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - 2.2 โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวกีฬาทางน้ำ ท่องเที่ยวสุขภาพ และกิจกรรมระดับชาติและนานาชาติ
 - 2.3 โครงการเที่ยวตรังทั้งปีสุขีทุกเดือน

3. กลยุทธ์การสร้างและเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และภาพลักษณ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

3.1 โครงการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในความเป็นไทย (Thainess) และการเป็นเจ้าบ้านที่ดี

3.2 โครงการรณรงค์ให้ธุรกิจมีแผนการดำเนินธุรกิจนำไปสู่การสร้างคุณธรรมจริยธรรม

4. กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรบุคคลรองรับการท่องเที่ยวสู่สากล ประกอบด้วย

4.1 โครงการสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว มุ่งเน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเสริมสร้างเอกลักษณ์และสร้างการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

4.2 โครงการส่งเสริมการพัฒนาและระบบฐานข้อมูลจัดเก็บองค์ความรู้ของชุมชน

5. กลยุทธ์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

5.1 โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมตัวของชุมชนด้านการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

5.2 โครงการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการบริหารจัดการบริการด้านการท่องเที่ยวของเครือข่ายการท่องเที่ยวทุกภาคส่วน

โครงการในกลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) จากการสังเคราะห์ด้วยเทคนิคตาราง TOWS Matrix

จุดแข็ง (Strengths)

S1. มีแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยว วัฒนธรรมนิยม และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์สามารถสร้างจุดขายทางการท่องเที่ยว

S2. มีระบบคมนาคมขนส่งที่ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ ทางบก ทางน้ำ ทางอากาศเอื้อต่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

S3. มีสินค้าของที่ระลึกประจำจังหวัดที่สร้างชื่อเสียงระดับประเทศ

S4. มีเทศกาลงานประเพณีต่างที่เป็นเอกลักษณ์ และมีชื่อเสียงของจังหวัดให้นักท่องเที่ยวชมได้ตลอดปี

S5. เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของภาคใต้ฝั่งอันดามัน ทั้งทางบกและทางทะเล

S6. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทางบกและทางทะเล

S7. มีวัฒนธรรมการกินอาหารที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์

S8. ประชาชนจังหวัดตรังส่วนใหญ่เป็นเจ้าบ้านที่ดี และมีอัยาศัยไม่ตรีจิต

S9. มีแหล่งหญ้าทะเลที่อุดมสมบูรณ์ และแหล่งพะยูนแห่งเดียวของทะเลอันดามัน จัดเป็นจุดขายสำคัญทางการท่องเที่ยว

อุปสรรค (Threats)

T1. ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจโลกและในประเทศ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจชะลอเดินทางท่องเที่ยว

T2. ความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัย

T3. ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ โรคระบาด และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยว

T4. การแข่งขัน และแย่งชิงนักท่องเที่ยวของจังหวัดใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้าน

T5. การเปิดเสรีอาเซียนทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างบุคลากรในอาเซียนส่งผลต่อการได้มาซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพเข้ามาทำงานด้านบริการ โดยเคลื่อนย้ายไปสถานประกอบการที่ให้ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ดีกว่า

T6. การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวขาดความต่อเนื่อง เพราะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและนโยบายของรัฐบาล

T7. ข้อจำกัดด้านกฎหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอุทยานของจังหวัดตรัง

กลยุทธ์เชิงป้องกัน

1. กลยุทธ์การพัฒนามาตรฐานสินค้าและบริการการท่องเที่ยว
2. กลยุทธ์การป้องกันและรักษาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว
3. กลยุทธ์การสร้างและพัฒนากลไกในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง จากการประชุมกลุ่มย่อยมากำหนดเป็นโครงการพัฒนาเพื่อสนองกลยุทธ์เชิงป้องกัน ดังนี้

1. กลยุทธ์การพัฒนามาตรฐานสินค้าและบริการการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1.1 โครงการจัดตั้งสถาบันกลางเพื่อพัฒนาศักยภาพและประเมินมาตรฐานสินค้าและบริการของจังหวัดตรัง

1.2 โครงการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า OTOP ผ่านเรื่องราวและทรัพยากรที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น

2. กลยุทธ์การป้องกันและรักษาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

2.1 โครงการติดตั้งกล้องวงจรปิดเพื่อป้องกันดูแลรักษาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว

2.2 โครงการพัฒนาระบบเฝ้าระวังสุขอนามัยมาตรฐานสากล

3. กลยุทธ์การสร้างและพัฒนากลไกในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนประกอบด้วย

3.1 โครงการจัดการพื้นที่ (Zoning) เพื่อสร้างความยั่งยืนระหว่างพื้นที่วัฒนธรรมและพื้นที่ทางเศรษฐกิจ

3.2 โครงการพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยว และการกระจายรายได้ระหว่างชุมชนกับสถานประกอบการในพื้นที่

โครงการในกลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) จากการสังเคราะห์ด้วยเทคนิคตาราง TOWS Matrix

จุดอ่อน (Weaknesses)

W3. โครงสร้างพื้นฐานหลักและเส้นทางคมนาคม ยังไม่เพียงพอและยังไม่ได้มาตรฐานในระดับสากล

W5. งบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของตรังไม่เพียงพอ และต่อเนื่อง

W7. ขาดการอนุรักษ์ และการจัดการด้านวัฒนธรรม และวิถีชีวิตให้เกิดความยั่งยืน

W9. ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวขาดการต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่า

W10. กิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ยังมีจำนวนน้อย

โอกาส (Opportunities)

O1. รัฐบาลให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวซึ่งเป็นแหล่งสร้างรายได้ที่สำคัญของประเทศ

O2. กระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในปัจจุบันกำลังได้รับความนิยมอย่างมาก

O3. ตรังได้เข้าเป็นกลุ่มจังหวัดในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย (IMT-GT)

O4. การเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ BRIC (บราซิล รัสเซีย อินเดีย และจีน) ทำให้คนเดินทางมากขึ้น

O5. ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น

O6. ตรังมีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยที่มีมาตรฐานระดับโลก

O11. การจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศอาเซียนและพันธมิตรต่าง ๆ ทำให้ไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน

กลยุทธ์เชิงแก้ไข

1. กลยุทธ์การพัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการท่องเที่ยว
ในอนาคต

2. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน และยกระดับ
แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3. กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพของ
แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง จากการประชุมกลุ่มย่อยมากำหนดเป็นโครงการพัฒนาเพื่อสนองกลยุทธ์
เชิงแก้ไข ดังนี้

1. กลยุทธ์การพัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยว
สู่สากล ประกอบด้วย

1.1 โครงการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศการท่องเที่ยวในรูปแบบดิจิทัลคอนเทนต์
และการเชื่อมโยงระบบบริการด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบออนไลน์

1.2 โครงการปรับปรุงสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
สำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป คนพิการและผู้สูงอายุ

2. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันและยกระดับ
แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

2.1 โครงการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มีศักยภาพด้าน
การบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

2.2 โครงการพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวและสินค้าการท่องเที่ยวที่สะท้อนความ
เป็นกลุ่มท่องเที่ยววัฒนธรรมและอารยธรรมอันดามัน

3. กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย

3.1 โครงการฟื้นฟูเรื่องราวประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ประเพณีท้องถิ่นเพื่อ
พัฒนาอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

3.2 โครงการศึกษาและพัฒนาแนวทางในการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อ
การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและรักษาสิ่งแวดล้อม

3.3 โครงการวางแผนจัดการภูมิสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ ใช้วิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ และเทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ของการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนจังหวัดตรัง อีกทั้งเป็นการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานรัฐในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ (Government Development) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้งสิ้น 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดตรัง และเพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้แทนชุมชน และนักท่องเที่ยว เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์ประชุมกลุ่มย่อย และแบบสอบถามปลายปิด สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปราย และเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง ในขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารและศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)

ตรังเป็นจังหวัดท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของไทย มีแหล่งท่องเที่ยวมากมายทั้งป่าเขา น้ำตก ถ้ำ หรือเกาะแก่งกลางทะเลที่งดงามด้วยภูมิทัศน์ อีกทั้งยังมีหาดทรายขาว ปะการังสวย น้ำทะเลใส เขาหินสูงที่ล้อมรอบด้วยหน้าผาสูงชันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เคยทำให้ผู้มาเยือนผิดหวัง

ทรัพยากรการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลที่มีศักยภาพของจังหวัดตรัง ผู้วิจัยวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ สามารถแบ่งได้ 5 ประเภท มีดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวประเภทหมู่เกาะ ประกอบด้วย

เกาะลิบง เป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในทะเลจังหวัดตรัง มีลักษณะเป็นเกาะที่เต็มไปด้วยหญ้าทะเล ซึ่งเป็นอาหารของพะยูนสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่กำลังจะสูญพันธุ์ แต่สามารถพบได้มากบริเวณเกาะลิบง โดยเกาะลิบงได้รับการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบงมีที่ทำการเขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมตั้งอยู่บริเวณแหลมจุโหย รอบ ๆ เกาะมีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่ง เช่น หาดตูป แหลมจุโหย แหลมทวด เป็นต้น บริเวณแหลมจุโหยนั้นเป็นหาดทราย เมื่อถึงเวลาน้ำลดสามารถเดินทางไปถึงหาดตูป ซึ่งมีนกทะเลและนกชายเลนจำนวนมากที่อพยพหนีหนาวมาจากออสเตรียที่นี่เพียงแห่งเดียว โดยจะบินหนีมาในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคมของทุกปี ซึ่งจะมีนกนานาชนิดมาอาศัย เช่น นกกินเปี้ยว นกกวก นกยางเขียว นกนางนวลแกลบเคราขาว นกหัวโตขาดำ เป็นต้น ทั้งนี้เหตุการณ์นกอพยพที่เกิดขึ้นในทุกปีสามารถจัดกิจกรรมเพิ่มเติมให้กับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านการส่องนกหายากและศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตของนกสายพันธุ์ต่าง ๆ ได้ด้วยเช่นกัน

เกาะมุก-ถ้ำมรกต เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมและมีจุดเด่นที่สุดในทะเลของจังหวัดตรัง ลักษณะของเกาะทางด้านทิศตะวันตกจะเป็นโขดหน้าผาหินสูงหันหน้าออกสู่ทะเล อีกฝั่งเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านชาวประมงที่ยังคงวิถีชีวิตของชาวเกาะไว้อย่างดี สามารถเดินเที่ยวรอบเกาะได้ และทางด้านทิศตะวันตกของเกาะมุก มีถ้ำมรกตหรือถ้ำทะเลซึ่งมีความงดงามอย่างมาก จากปากทางเข้าถ้ำเป็นโพรงเล็ก ๆ การเข้าชมภายในถ้ำจะต้องว่ายน้ำลอยคอเข้าไประยะทางประมาณ 80 เมตร บริเวณปากทางเข้าถ้ำแสงจากภายนอกจะสะท้อนกับน้ำภายในถ้ำทำให้เห็นน้ำเป็นสีเขียวมรกต เมื่อพ้นปากถ้ำออกมาอีกด้านหนึ่งจะเห็นหาดทรายขาวสะอาดล้อมรอบด้วยหน้าผาสูงชัน สามารถนั่งเล่นน้ำได้ ซึ่งถ้ำมรกตจะถูกบรรจุไว้ในรายการนำเที่ยวทุกโปรแกรมเพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวได้มาสัมผัสความสวยงาม

เกาะเหลาเหลียง ตั้งอยู่ระหว่างเกาะลิบงและเกาะเกตุรา เป็นเกาะภูเขาหินปูนขนาดเล็ก มีหน้าผาสูงเหมาะสำหรับกีฬาปีนหน้าผา มีหาดทรายขาวสะอาดและน้ำทะเลใสบริสุทธิ์ รวมไปถึงแนวปะการังที่สวยงาม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นชาวต่างชาติที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเนิบช้า คือต้องการ حمامสงบพักผ่อน นั่งชมวิวยะเล ทำกิจกรรมปีนเขา หรืออ่านหนังสือเงียบ ๆ โดยมีกิจกรรมหลัก ๆ ที่สามารถทำได้ในเกาะเหลาเหลียง ได้แก่ ดำน้ำดูปลาการ์ตูน พายเรือคายัคและการปีนหน้าผา เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งรักนกอีแอ่นที่สำคัญของจังหวัดตรัง

เกาะกระดาน เป็นเกาะที่มีชายหาดสวยที่สุดในทะเลของจังหวัดตรังและเป็นสถานที่จัดงานวิวาห์ใต้สมุทรที่มีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก มีบริการที่พักและร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว พื้นที่บนเกาะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของเขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมและส่วนของเอกชน เกาะกระดานมีชายหาดอยู่ 4 แห่ง ได้แก่ ชายหาดเกาะกระดาน ชายหาดอ่าวเนียง ชายหาดอ่าวไผ่ และชายหาดอ่าวช่องลม ลักษณะชายหาดเป็นทรายขาวละเอียด กว้างใหญ่ น้ำทะเลใสจนมองเห็นริ้วทรายใต้พื้นน้ำ

สุดชายหาดด้านเหนือมีแนวปะการังทอดยาวออกไปในทะเล บริเวณชายฝั่งเป็นปะการังน้ำตื้น สำหรับผู้นิยมกิจกรรมการโต้คลื่น ด้านหลังของเกาะกระดานมีอ่าวเล็ก ๆ ซึ่งมีคลื่นซัดสาดม้วนเข้าสู่ชายหาดเป็นละลอก ๆ เหมาะสำหรับกิจกรรมการเล่นกระดานโต้คลื่นเป็นอย่างมาก

เกาะเชือก เป็นเกาะเล็ก ๆ ที่อยู่ในวงล้อมของเกาะมุกและเกาะกระดาน ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถขึ้นเรือที่ได้ทำเรือปากเมง อำเภอสิเกา เป็นเกาะที่มีสัมปทานรังนกและเป็นเกาะที่มีความสมบูรณ์ของการดำน้ำตื้น ซึ่งเป็นเกาะโดดเด่นของทะเลจังหวัดตรังที่สุดที่นักท่องเที่ยวจะได้ดำน้ำดูปะการังบริเวณรอบเกาะ ซึ่งมีปะการังสีฟ้า ปะการังฟุ่ม ปะการังเขากวางขนาดใหญ่ ปะการังอ่อนหลากสีมีทั้งสีส้ม ขาว เหลือง ม่วง และแดง รวมไปถึงปะการังดอกไม้ กัลปังหา และเส้ทะเล ตลอดจนปลาสวยงามมากมายหลากหลายชนิดที่ว่ายเข้ามาเล่นกับนักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้ชมปลา การ์ตูน ปลาโนรี เป็นต้น

แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาดและเนินทรายธรรมชาติ ประกอบด้วย

หาดปากเมง ตั้งอยู่ในบริเวณอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมที่ตำบลไม้ฝาด ห่างจากตัวเมืองตามถนนสายตรัง-สิเกา มีระยะทางประมาณ 38 กิโลเมตร สามารถเดินทางโดยใช้บริการรถตู้ปรับอากาศสายตรัง-ปากเมงได้ในราคาค่าโดยสารคนละ 40 บาท และใช้ระยะเวลาประมาณครึ่งชั่วโมง ชายหาดแห่งนี้มีลักษณะเป็นหาดทรายรูปพระจันทร์ครึ่งเสี้ยว มีความสวยงามและเงียบสงบน่าพักผ่อนในบรรยากาศชายทะเล รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลแห่งแรกของจังหวัดตรัง แนวหาดยาวเหยียดไปตามชายฝั่งทะเลอันดามัน ทรายริมหาดมีความแน่นจนสามารถขับรถยนต์ไปตามชายหาดได้ ริมชายหาดจะมีร้านค้าต่าง ๆ ตั้งอยู่มากมาย โดยเฉพาะร้านอาหารที่มีจุดเด่นในเรื่องอาหารทะเลที่มีความสดและสะอาด รวมทั้งร้านของที่ระลึก และที่พักแบบบังกะโลหรือรีสอร์ทคอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ จะมีหอยหายากใกล้จะสูญพันธุ์ชนิดหนึ่งมีชื่อเรียกว่า หอยตะเกา ซึ่งอาศัยอยู่บริเวณหาดปากเมง ตลอดจนมีท่าเรือปากเมงซึ่งเป็นท่าเรือที่สำคัญในการเดินทางรับ-ส่งไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลต่าง ๆ โดยมีเรือของบริษัททัวร์คอยให้บริการไปเกาะใหญ่ เกาะกระดาน และเกาะต่าง ๆ ในบริเวณนั้น

หาดราชมงคล เป็นหาดที่อยู่ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย จึงเรียกหาดนี้ตามชื่อมหาวิทยาลัย แต่เปิดให้ประชาชนสามารถเข้ามาพักผ่อนหรือค้างคืนได้ตลอด เป็นชายหาดที่มีห้องน้ำและร้านอาหารคอยให้บริการ หาดนี้มีความสวยงาม สงบเงียบและมีธรรมชาติสมบูรณ์จนได้รับคัดเลือกให้จัดงานฉลองมงคลสมรสของคู่รักที่มาแต่งงานในการจัดงานพิธีวิวาห์ใต้สมุทร ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปีในวันวาเลนไทน์ มีลักษณะเป็นหาดทรายที่โค้งเว้ายาวขนานไป

กับทิวทัศน์ที่สวยงามที่เรียงรายตลอดแนวไปจนจรดเขาหินปูน บรรยากาศสงบไม่พลุกพล่าน มีทิวทัศน์ที่สวยงาม ร่มรื่น ชายหาดลาดเอียงน้อย เล่นน้ำได้ เป็นที่ท่องเที่ยวที่มีความเป็นส่วนตัวเป็นอย่างมาก และมีแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงให้เข้าเยี่ยมชม ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำราชมงคล เส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนให้ได้เข้ามาศึกษาและเที่ยวชม

หาดหยงหลิง ตั้งอยู่ในบริเวณอุทยานแห่งชาติเจ้าไหม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นหาดทรายรูปโค้งขนานไปกับต้นสนขนาดใหญ่ ทรายขาวละเอียด สดชายหาดเป็นเขาสูง มีเว้าและโพรงถ้ำ สามารถลอดออกไปสู่มทะเลที่มีโพรงถ้ำและโขดหินเหมือนป้อมโอบล้อมลานทรายไว้มีความสวยงามมาก เหมาะที่จะเล่นน้ำ **พายเรือคายัค เดินป่า ชมทิวทัศน์** ถ่ายภาพและพักผ่อนหย่อนใจ บริเวณหาดสามารถกางเต็นท์ได้ นอกจากนี้ มีนักเขียนกวีซีไรต์ ได้แต่งเพลงพร้อมทำนองเพื่อบรรยายถึงความงดงามของหาดหยงหลิง เปรียบดั่งเจ้าหญิงแห่งเมืองตรัง

หาดสำราญ ตั้งอยู่ตำบลหาดสำราญ ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 59 กิโลเมตร ตามทางถนนสายตรัง-ปะเหลียน(ทางหลวงหมายเลข 404) จะเลี้ยวขวาที่สี่แยกบ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอปะเหลียนไปอีก 22 กิโลเมตรหรือใช้บริการรถตู้สายตรัง-ย่านตาขาว ถึงตลาดย่านตาขาวแล้วต่อรถสองแถวสายย่านตาขาว-ปากปรน บริเวณหาดสำราญมีต้นสนหนาแน่นและสามารถมองเห็นเกาะเล็กใหญ่ต่างๆ มีลมพัดตลอดวันเหมาะสำหรับเป็นที่ตากอากาศ นักท่องเที่ยวนิยมมารับประทานอาหารทะเลสดๆ ดูชีวิตความเป็นอยู่ของชาวประมงพื้นบ้าน มีทิวทัศน์หาดทรายชายฝั่งที่สวยงามและมีแหลมตะเสะ สามารถดูนกทะเลได้ตลอดทั้งปีในช่วงที่น้ำ เป็นสถานที่เที่ยวที่น้ำสนใจ เหมาะสำหรับเป็นที่ตากอากาศ นักท่องเที่ยวนิยมมารับประทานอาหารทะเลสดๆ ดูชีวิตความเป็นอยู่ของชาวประมงพื้นบ้าน มีทิวทัศน์หาดทรายชายฝั่งที่สวยงามและมีแหลมตะเสะ สามารถดูนกทะเลได้ตลอดทั้งปีในช่วงที่น้ำลง

แหล่งท่องเที่ยวประเภทแหล่งน้ำพุร้อน

วนอุทยานบ่อน้ำร้อนกันตัง อยู่ในท้องที่บ้านควนแคง ตำบลบ่อน้ำร้อน อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาหวาง ป่าควนแคง และป่าน้ำราบ มีเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ เป็นที่ราบเชิงเขา และมีสภาพป่าดงดิบชื้น แต่พื้นที่บางส่วนเป็นป่าพรุ มีน้ำท่วมขังตลอดปี และพื้นที่อีกบางส่วนเป็นพุน้ำร้อน ที่มีน้ำไหลผุดขึ้นมาจากใต้ดินตลอดเวลา สำหรับพืชพรรณ และสัตว์ป่ายังคงมีสภาพที่สมบูรณ์ระดับปานกลาง โดยพันธุ์ไม้ที่พบ ได้แก่ ยาง ตะเคียน หว่า ชมพู่น้ำ ทุ่งฟ้า ก่อ แดงควน กระโดน ตังหน หวาย หลุมพี ปาล์ม และกล้วยไม้ ส่วนสัตว์ป่าที่พบ ได้แก่ ชะมด ค่างแว่นถิ่นใต้

กระจง ไก่ป่า นกชนิดต่าง ๆ รวมทั้งเต่า กบ เขียด และงู ซึ่งกรมป่าไม้ได้ประกาศจัดตั้งเป็นวนอุทยาน เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2549 แหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ ได้แก่ บ่อน้ำร้อนควนแดง บริเวณพื้นที่พุร้อนน้ำร้อน ปัจจุบันได้พัฒนาปรับปรุงเป็นบ่อน้ำร้อน จำนวน 3 บ่อ มีอุณหภูมิของน้ำประมาณ 70 องศา 40 องศา และ 20 องศา ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปใช้บริการแช่เท้า แช่ตัว และอาบน้ำร้อนเพื่อสุขภาพ โดยมีห้องอาบน้ำ และห้องแช่น้ำร้อนให้บริการเพื่อความเป็นส่วนตัว นอกจากนี้ มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติในบริเวณพื้นที่พุร้อนน้ำร้อนและพื้นที่ป่าดงดิบได้พัฒนาปรับปรุงเป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติพรรณไม้และสัตว์ป่า มี 3 เส้นทาง ระยะทาง 500 เมตร 750 เมตร และ 2,000 เมตร ตามลำดับ ซึ่งเป็นประโยชน์ด้านการศึกษาวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ การสนทนา การและการท่องเที่ยว นอกจากนี้นักท่องเที่ยวสามารถเดินขึ้นไปเพื่อชมทัศนียภาพจากมุมสูงได้อย่างสะดวก

แหล่งท่องเที่ยวประเภทสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์

สถานีรถไฟกันตัง ตั้งอยู่บนถนนหน้าค่าย ตำบลกันตัง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นสถานีสุดท้ายของทางรถไฟสายใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ซึ่งเป็นท่าเรือเก่าแก่ตั้งแต่โบราณ สถานีรถไฟกันตังในอดีตถูกใช้เป็นที่รับส่งสินค้ากับต่างประเทศ ทั้งสิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซียมีทางรถไฟต่อไปเป็นระยะทางประมาณ 500 เมตร จากตัวสถานีถึงท่าเทียบเรือกันตัง ซึ่งเป็นท่าเรือเก่าแก่ตั้งแต่โบราณ ปัจจุบันทางรถไฟส่วนนี้ถูกชาวบ้านรื้อทิ้งและไม่มีทางรถไฟส่วนนี้แล้ว ทั้งนี้สถาปัตยกรรมตัวสถานีรถไฟกันตังเป็นอาคารไม้ชั้นเดียวทรงปั้นหยาทาสีเหลืองมัสตาร์ดสลับน้ำตาล ตัวอาคารแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ด้านหน้ามีมุขยื่นประดับมุกเสาด้วยลวดลายไม้ฉลุ ประดับบานเพ็ญแบบเก่า คงเอกลักษณ์เดิมตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ภายในสถานีฯ มีข้าวของเครื่องใช้ในอดีตคงเหลือให้เห็นอยู่บ้าง นับเป็นสถานีรถไฟที่มีความสวยงามเป็นพิเศษที่ได้รับการออกแบบอย่างพิถีพิถัน ปัจจุบันได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานโดยกรมศิลปากร

แหล่งท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง

พิพิธภัณฑ์พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี สถานที่นี้คือ บ้านพักของพระยารัษฎานุประดิษฐ์ ครั้งเป็นเจ้าเมืองตรังที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นลักษณะเรือนไม้แบบเก่า ทรงปั้นหยาสองชั้น อยู่บนเนิน บรรยากาศธรรมชาติและต้นไม้เขียวชอุ่ม อยู่ในความดูแลของทายาทตระกูลนายเปียนเจง ณ ระนอง ชาวกันตังและเทศบาลเมืองกันตังเห็นว่า บ้านหลังนี้คือ หลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ควรรักษาไว้คู่เมืองตรัง จึงได้จัดทำเป็นพิพิธภัณฑ์แสดงชีวิตและผลงานของท่านพระ

ยารัฐมานุประดิษฐ์ที่น่าสนใจและน่าศึกษาเป็นอย่างมาก ภายในพิพิธภัณฑ์มีภาพถ่ายสถานที่ ภาพบุคคลต่าง ๆ เครื่องใช้ไม้สอย ชุดเฟอร์นิเจอร์ ตู้ โต๊ะ โดยฝีมือช่างชาวจีน และเตียงนอนแบบยุโรปสมัย รัชกาลที่ 5 ถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่น่าศึกษาอย่างยิ่งสมกับที่เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีคุณค่า นอกจากนี้มีไกด์รุ่นเยาว์จากโรงเรียนกันตังพิทยากรคอยอธิบายเล่าเรื่องประวัติและความเป็นมาของสถานที่นี้ อย่างน่าสนใจ

2.ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility)

การคมนาคมและการขนส่งมายังแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรังสามารถเดินทางได้ 3 ทาง ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษา มีดังนี้ 1.การเดินทางทางบก (รถยนต์,รถประจำทาง, รถตู้ประจำทางจากจังหวัดใกล้เคียง) 2.การเดินทางทางอากาศ 3.การเดินทางทางน้ำ (การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างเกาะ)

นอกจากนี้ ในตัวเมืองจังหวัดตรังมีรถสามล้อเครื่องหรือตุ๊กตุ๊กบริการในเขตเทศบาล หากต้องการเดินทางระหว่างอำเภอมีบริการรถโดยสารประจำทาง รถสองแถวและรถตู้โดยสารบริการภายในจังหวัดตรังหลากหลายเส้นทาง ประกอบด้วย รถตู้ตรัง-ย่านตาขาว รถตู้ตรัง-สิเกา รถตู้ตรัง-หาดยาว รถตู้ตรัง-กันตัง รถแท็กซี่ตรัง-ย่านตาขาว รถแท็กซี่ตรัง-กันตัง รถแท็กซี่ตรัง-นาวง รถบัสตรัง-นาวง และรถสองแถวตรัง-เขาช่อง ตลอดจนในเขตเทศบาลนครตรังมีรถบัสเล็กโดยสารสาธารณะทั้งสิ้น 4 เส้นทาง เชื่อมโยงสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดตรัง สถานีรถไฟและสถานศึกษาในราคา 12 บาท ตลอดสาย ซึ่งมีความเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการใช้โดยสารของประชาชนและนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามจังหวัดตรังยังขาดการบริการรถขนส่งสาธารณะที่เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงในการให้บริการนักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางด้วยตนเองซึ่งถือได้ว่าหากมีการให้บริการดังกล่าวเกิดขึ้นจะส่งผลต่อความพึงพอใจจากการได้รับความสะดวกในการเดินทาง และภาพลักษณ์ด้านความพร้อมของการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังได้เป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตามจังหวัดตรังยังขาดการบริการรถขนส่งสาธารณะที่เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงในการให้บริการนักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางด้วยตนเองซึ่งถือได้ว่าหากมีการให้บริการดังกล่าวเกิดขึ้นจะส่งผลต่อความพึงพอใจจากการได้รับความสะดวกในการเดินทาง และภาพลักษณ์ด้านความพร้อมของการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังได้เป็นอย่างมาก

ด้านป้ายสื่อความหมายด้านการท่องเที่ยว ที่ผ่านมามีจังหวัดตรังได้มีการโปรโมทการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวปีละนับล้านคน ทั้งที่เดินทางมาเป็นกรุ๊ปทัวร์

และเดินทางมาด้วยตัวเองด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น นั่งรถโดยสาร รถยนต์ส่วนตัว บิ๊กไบค์ รถไฟ หรือ เครื่องบิน จากนั้นก็จะเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามที่จังหวัดได้โปรโมทไว้ ซึ่งมีทั้งทางบก และทางทะเล สิ่งสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางด้วยตนเองเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้คือ ป้ายบอกทาง แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ป้ายบอกทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตังนั้นไม่ชัดเจน ไม่ต่อเนื่อง ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางหลงได้ง่าย ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ด้านความ พร้อมของการท่องเที่ยวจังหวัดตังและนักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์ที่ไม่ประทับใจจากการมา เยือน

3.กิจกรรม (Activities)

จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า เมื่อนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวจังหวัด ตังจะมีกิจกรรมท่องเที่ยวคอยให้บริการและมีกิจกรรมความสนใจเฉพาะที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือก ทำได้ ซึ่งสรุปผลการศึกษา มีดังนี้

เมื่อนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวจังหวัดตังจะมีกิจกรรมท่องเที่ยวคอยให้บริการ และมีกิจกรรมความสนใจเฉพาะที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกทำได้ 1.กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง ส่วนใหญ่จะนิยมเป็นการดำน้ำตื้นด้วยการสวมสน็อกเกิ้ลดูปะการังใต้ท้องทะเลจังหวัดตัง 4 เกาะ ประกอบด้วย ถ้ำมรกตอยู่ที่เกาะมุก ซึ่งนักท่องเที่ยวจะว่ายน้ำเข้าไปในถ้ำโดยมัคคุเทศก์จะเป็นคน ลากเข้าไปในถ้ำ ที่ต่อไปคือ เกาะกระดาน จุดเด่นคือ เกาะนี้มีหาดทรายที่สวยงามและขาวละเอียด มี น้ำทะเลที่ใส มีปะการังและมีฝูงปลานานาชนิด เกาะที่ 3 คือ เกาะเชือก เกาะนี้จะมีน้ำทะเลใสและมี ปะการังสี ส่วนเกาะสุดท้าย คือ เกาะม้า เกาะนี้ล้อมรอบโดยปะการังแข็งและปะการังอ่อน บนเกาะ จะมีฝูงค่างควมแม่ไก่ตัวใหญ่ที่คอยส่งเสียงอยู่ด้านบนเกาะม้า มองจากบนเรือแล้วดูคล้ายกับม้า หรือ ม้าหมากรุกจึงเป็นที่มาของเกาะม้า ทั้งนี้นักท่องเที่ยวสามารถลงเล่นน้ำ ให้อาหารฝูงปลา ตกปลาหมึก ได้ที่เกาะนี้ 2.กิจกรรมเล่นน้ำทะเล จังหวัดตัง มี 8 หาดที่มีชื่อเสียงด้านหาดสวย น้ำใส ได้แก่ หาด ปากเมง หาดเจ้าไหม หาดหัวหิน เป็นหาดที่มีความกว้าง สวยงามและเงียบสงบ หาดยาว เป็นหาด ทรายยาวที่ต่อจากโขดเขารูปกระโถนกลม หาดหยงหลิง หาดทรายรูปโค้งขนานไปกับป่าสน สุดหาดจะเป็นเขาสูงมีเว้งและโพรงถ้ำ หาดบริเวณหน้าเกาะเหลาเหลียง, เกาะกระดาน หาดทรายขาว นุ่ม ละเอียด และสามารถดำน้ำตื้นดูปะการัง หาดบริเวณเกาะมุก-ถ้ำมรกต เป็นหาดที่ต้องลอยคอเรียงกัน เป็นสาย ลอดถ้ำเข้าไป เมื่อพ้นบริเวณถ้ำ จะพบกับหาดทรายสวยอยู่กลางถ้ำบริเวณด้านบนเปิดโล่ง จึงทำให้ภายในนั้นสว่าง ยิ่งแสงส่องสะท้อนน้ำทะเลยิ่งเห็นสีเขียวมรกตชัดเจน 3. กิจกรรม รับประทานอาหารทะเล ร้านอาหารทะเลที่นักท่องเที่ยวนิยมและใช้บริการ เช่น ร้านอาหาร Koh

Mook Sea Beach จุดเด่น อาหารทะเลสด และมีวิวธรรมชาติที่สวยงาม ให้บริการอาหารทะเล อาหารมังสวิรัต ร้านยกยอ เป็นร้านอาหารริมทะเลบริเวณหาดปากเมง อาหารทะเลสด และราคาไม่สูง เมนูน่าสนใจคือ ท่อหมกทะเลมะพร้าวอ่อน ร้านอาหารหาดยาวซีฟู้ด เป็นร้านอาหารที่สามารถเห็นวิวทะเลหาดยาว มีความเงียบสงบ และอาหารทะเลสด “นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะชอบมารับประทานอาหารทะเลที่ชายฝั่ง เพราะสดและสะอาด ราคาไม่สูงมาก ยิ่งร้านไหนอายุเก่าแก่ดั้งเดิมก็จะเป็นที่สนใจและทดลองมาชิมของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่นิยมเลือกร้านตามที่มีคนเคยรีวิวในอินเทอร์เน็ต” จากความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ **4.กิจกรรมถ่ายรูปใต้ทะเล** เป็นอีก 1 กิจกรรมที่น่าสนใจ ทั้งนี้หากนักท่องเที่ยวมีอุปกรณ์ถ่ายรูปใต้น้ำสามารถถ่ายรูปใต้ทะเลด้วยตนเอง และใช้บริการบริษัททัวร์ดำน้ำได้เช่นกัน โดยมีค่าบริการ 1,000 บาท ต่อวัน **5.กิจกรรมไต่หมึก ตกปลา** เป็นกิจกรรมที่ต้องนั่งเรือออกหาหมึกยามค่ำคืน **6.กิจกรรมขับรถทัวร์หาด** นักท่องเที่ยวสามารถขับรถชมความสวยงามของชายหาดแต่ละแห่งของจังหวัดตรัง อีกทั้งสามารถอุโมงค์สนทะเลที่มีความร่มรื่นและสวยงามสองข้างทาง

4.สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)

จังหวัดตรังมีที่พักที่มีมาตรฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกครบครันและมีที่พักหลายระดับไว้บริการแก่นักธุรกิจ นักท่องเที่ยวและผู้ต้องการที่พักในรูปแบบของโรงแรมไปจนถึงที่พักแบบโฮมสเตย์ ซึ่งตั้งอยู่กระจายตามแหล่งท่องเที่ยวทั้งเป็นที่พักบนบก ที่พักริมชายหาด และที่พักบนเกาะ รวมประมาณ 131 แห่ง โดยที่พักชายฝั่งทะเลส่วนใหญ่เป็นรูปแบบของ โรงแรม 2 ดาว รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ บังกะโล และโฮมสเตย์ ทั้งนี้จากข้อมูลของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในจังหวัดตรังจะเป็นลูกค้าคนไทยที่มาพักแบบครอบครัวโดยพักเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คืน หากเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย สิงคโปร์ และจีน สำหรับนักท่องเที่ยวชาวยุโรปจะนิยมพักตามแหล่งที่พักบริเวณเกาะซึ่งจะพัก 10-15 วันและชอบเลือกที่พักที่มีความสงบ

5.การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Service)

ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ความพร้อมด้านบริการร้านอาหารและเครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเล มีร้านอาหารจำนวนมาก หลากหลายรูปแบบทั้งภัตตาคาร ร้านอาหารทั่วไป ร้านสะดวกซื้อต่าง ๆ กระจายทั้งในตัวเมืองและแหล่งท่องเที่ยว **ศูนย์บริการข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว** จังหวัดตรังมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวจำกัดด้วยจำนวนที่ตั้งของศูนย์บริการฯ และบุคลากรให้บริการค่อนข้างน้อย ซึ่งหน่วยงานหลักในการให้บริการ คือ ศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ดูแลรับผิดชอบ

โดยสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อีกรทั้งบุคลากรที่ยังขาดข้อมูลในการตอบคำถาม และทักษะการสื่อสารจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะที่ยังขาดตกบกพร่องเหล่านี้ต่อไป โดยต้องมีการร่วมมือกันจากหน่วยงานหลายฝ่าย ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานศึกษาที่เปิด สอนด้านการท่องเที่ยวในการเข้ามามีส่วนร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดตราบัง” จากความ ตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ **ร้านขายของที่ระลึก ตลาดนัดสินค้าพื้นเมือง ห้างสรรพสินค้า ร้าน สะดวกซื้อ** แหล่งซื้อสินค้าของฝาก ของที่ระลึกพื้นเมืองตราบังจะมีสถานที่และจุดจำหน่ายสินค้ามี บริการนักท่องเที่ยวหลากหลายจุด เช่น ร้านขายของที่ระลึกในโรงแรม สนามบิน ศูนย์จำหน่ายสินค้า ห้างสรรพสินค้า ศูนย์โอท็อป เป็นต้น **ด้านระบบน้ำดื่มและน้ำใช้** จังหวัดตราบังมีสำนักงานประปาส่วน ภูมิภาคในพื้นที่อำเภอเมืองตราบัง และในอำเภออื่นครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดตราบังให้มี น้ำประปาใช้ได้ตลอด 24 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ ที่ช่วยใน ระบบการผลิตน้ำกระจายไปยังพื้นที่ชุมชน โดยมีมาตรฐานและการตรวจสอบอยู่เสมอ สำหรับน้ำดื่ม นั้นมีผู้ประกอบการเอกชนผลิตน้ำดื่มคอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนอย่างเพียงพอและ ทั่วถึง **ด้านธนาคาร การแลกเปลี่ยนเงินตรา และตู้ ATM** จังหวัดตราบังมีธนาคารพาณิชย์คอย ให้บริการประชาชนและนักท่องเที่ยว ประมาณ 30 แห่ง กระจายทั่วไปทุกอำเภอ และมีบริการตู้ ATM ในทุกพื้นที่สำคัญ ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกสบายให้กับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญได้อย่าง ทั่วถึง แต่ยังมีข้อจำกัดในเรื่องการแลกเปลี่ยนเงินตราอยู่ในบางจุดให้บริการ สำหรับนักท่องเที่ยว ต่างชาติที่ต้องการแลกเงิน ซึ่งจะมีจุดแลกเปลี่ยนค่อนข้างจำกัด ไม่มีกระจายในแหล่งท่องเที่ยวที่ ห่างไกลและเวลาปิดให้บริการก่อน 16.00 น. **ด้านโรงพยาบาล หรือสถานบริการสาธารณสุขที่ ให้บริการ และช่วยเหลือนักท่องเที่ยว** จังหวัดตราบังมีโรงพยาบาลของรัฐ จำนวน 10 แห่ง โดยมี โรงพยาบาลตราบังเป็นโรงพยาบาลประจำจังหวัดขนาดใหญ่ แล้วโรงพยาบาลประจำอำเภอกระจายไป โดยรอบอีก 9 แห่ง สำหรับโรงพยาบาลเอกชนขนาดใหญ่มี 2 แห่ง คือ โรงพยาบาลตราบังรวมแพทย์และ โรงพยาบาลวัฒนะแพทย์ ทั้งนี้มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และคลินิกเอกชน ให้บริการอยู่ทั่ว พื้นที่ในจังหวัดตราบัง แต่สำหรับศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยจังหวัดตราบังนั้นยังประสบปัญหาขาดบุคลากร และงบประมาณในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่วนใหญ่เมื่อเกิดอุบัติเหตุทางทะเลกับ นักท่องเที่ยว บริษัททัวร์จะรับผิดชอบและดำเนินการด้วยตนเอง รับผิดชอบชำระค่าใช้จ่ายระหว่าง ดำเนินการ เช่น ค่าน้ำมันเรือในการขับไปที่เกิดเหตุเพื่อรับนักท่องเที่ยวกรณีบาดเจ็บ เป็นต้น **ด้านการบริการห้องน้ำ/ห้องสุขาสาธารณะ** พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตราบังส่วนใหญ่จะเป็น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งมีบริการห้องอาบน้ำและห้องสุขาสาธารณะ ที่มีข้อจำกัดในเรื่อง จำนวนห้องน้ำ การชำระของอุปกรณ์และการรักษาความสะอาด การจัดคนดูแลความสะอาดที่ยังขาด

ความสม่ำเสมอ ตลอดจนความสะดวกในการใช้งานของผู้สูงอายุและคนพิการ ทั้งนี้การบริหารจัดการงบประมาณที่ไม่เพียงพอและขาดการเอาใจใส่ของผู้ที่มีหน้าที่บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อภาพลักษณ์ด้านความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง หรือบางแหล่งท่องเที่ยวหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ บริษัททัวร์ ร้านอาหาร โรงแรม ต่างก็ลงทุนก่อสร้างและให้บริการห้องอาบน้ำและห้องสุขาสาธารณะ โดยมีการเก็บค่าบริการกรณีไม่ใช่ลูกค้าที่มาใช้บริการ เช่น บริเวณหาดปากเมง หากนักท่องเที่ยวมาเล่นน้ำทะเลที่หาดปากเมงต้องการเข้าอาบน้ำเปลี่ยนชุดก็จะต้องชำระค่าบริการให้กับร้านค้า ร้านอาหารที่คอยให้บริการสำหรับอาบน้ำและห้องสุขา เป็นต้น นอกจากนี้ในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังต้องปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการเพื่อรองรับการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต **ด้านสัญญาณโทรศัพท์มือถือ การบริการอินเทอร์เน็ต และระบบไวไฟ** ระบบสัญญาณโทรศัพท์ในพื้นที่จังหวัดตรัง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ครอบคลุมทุกเครือข่ายและครอบคลุมพื้นที่สัญญาณ 3G และ 4G ทั้งหมด ระบบอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่จะมากำกับกับการซื้อแพ็คเกจโทรศัพท์ สำหรับระบบไวไฟที่มีให้บริการจากหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ท่องเที่ยวที่สำคัญมีค่อนข้างน้อยและต้องมีการลงทะเบียนก่อนใช้งานทุกครั้ง แต่ระบบไวไฟของหน่วยงานเอกชนจะมีให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้ใช้งานฟรีเป็นการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวได้สืบค้นข้อมูล ทำงานหรือติดต่อสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์ในซึ่งถือเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังได้อีกทางหนึ่ง **ด้านการบริการเช่ารถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ และรถจักรยาน** การเช่ารถจะมีบริษัทที่ให้บริการเช่ารถของเอกชนตั้งจุดให้บริการที่สนามบินตรัง ตลอดจนบริษัทท่องเที่ยวในจังหวัดตรังจะมีบริการเช่ารถโดยมีรถประเภทต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวเลือกเช่าตามความเหมาะสม และตามงบประมาณที่กำหนด ซึ่งมีบริการยานพาหนะ ได้แก่ รถจักรยาน รถจักรยานยนต์ รถตุ๊กตุ๊ก รถตู้ และเรือ โดยมีบริการตามจุดแหล่งท่องเที่ยวใหญ่ ๆ บริเวณท่าเรือ สถานีขนส่ง และสนามบิน

6.ความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว (Available Package)

จังหวัดตรังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่นโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่ได้รับความนิยมอย่างมาก ซึ่งโปรแกรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของบริษัททัวร์จะมุ่งให้ความสำคัญกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเลเป็นหลัก ทั้งนี้บริษัททัวร์จะเสนอขายโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวจะพิจารณา ก่อนตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวจากราคาที่มีความคุ้มค่า สมเหตุสมผล ความน่าเชื่อถือของบริษัททัวร์ ผลงาน การบริการอย่างเป็นมืออาชีพ และรายละเอียดของกิจกรรมที่มีความชัดเจน ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดตรังจะให้ความสนใจในโปรแกรมการท่องเที่ยวทางทะเลมากกว่าโปรแกรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ จึงทำให้บริษัททัวร์จัดทำ

โปรแกรมการท่องเที่ยวมุ่งกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเล เช่น ดำน้ำดูปะการัง ว่ายน้ำลอดถ้ำมรกต และพายเรือ เป็นต้น ส่วนใหญ่โปรแกรมการท่องเที่ยวจะมีให้เลือกแบบเที่ยว 1 วัน, 2 วัน 1 คืน, 3 วัน 2 คืน และ 4 วัน 3 คืน โดยรายละเอียดของโปรแกรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเสนอแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยม ได้แก่ ถ้ำมรกต เกาะกระดาน เกาะเชือก เกาะม้า เป็นต้น

สรุปผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรังในขั้นตอนที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลสำหรับจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นนักท่องเที่ยวจากอำเภอสิเกา อำเภอกันตัง อำเภอปะเหลียน อำเภอหาดสำราญ จำนวนอำเภอ 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ทั้ง 4 อำเภอ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คนคิดเป็นร้อยละ 53.25 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 46.75 ส่วนใหญ่มีอายุ 25-34 ปี จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมา คือ อายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.75 ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 49.75 รองลงมา คือ สถานภาพสมรส จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา คือ มัธยมศึกษา จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.25 ส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 รองลงมา คือ ข้าราชการ/พนักงานรัฐ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 รองลงมา คือ 15,001-30,000 บาท จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาจากภาคใต้ จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 66.50 รองลงมา คือ ภาคกลาง จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.75 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีประสบการณ์เดินทางท่องเที่ยวและพักผ่อนในจังหวัดตรัง ครั้งแรก จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50 รองลงมา คือ มากกว่า 3 ครั้ง จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 โดยศึกษาข้อมูลก่อนมาท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 รองลงมา คือ เพื่อน/ญาติ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 ส่วนใหญ่ตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวเพื่อพักผ่อน จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 รองลงมา คือ หาประสบการณ์ใหม่ในชีวิต จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวกับครอบครัว จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 รองลงมา คือ แฟน/คนรัก จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 ยานพาหนะในการเดินทางมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เดินทางโดยใช้รถยนต์ส่วนตัว จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.25 รองลงมา

คือ เครื่องบิน จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่พักค้างคืนใน จังหวัดตรัง จำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 79.25 และไม่พักค้างคืน จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.75 เลือกพักโรงแรม จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 46.06 รองลงมา คือ รีสอร์ท จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 21.14 ส่วนใหญ่พักค้างคืนในจังหวัดตรัง 2 คืน จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 45.50 รองลงมา คือ 1 คืน จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 39.25 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน ส่วนใหญ่ใช้จ่ายใน การท่องเที่ยวเฉลี่ย 1,001-3,000 บาทต่อวัน จำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 66.75 รองลงมา คือ 3,001-5,000 บาท จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ฤดูที่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ เดินทางมาท่องเที่ยวในฤดูร้อน (มี.ค.-มิ.ย.) จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 74.00 รองลงมา คือ ฤดู หนาว (พ.ย.-ก.พ.) จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 ความประทับใจในการเดินทางครั้งนี้ ส่วนใหญ่ มีความประทับใจในความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 23.82 รองลงมา คือ ความเป็นมิตรของผู้คน จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 21.23 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วน ใหญ่จะกลับมาเที่ยวซ้ำ จำนวน 388 คน คิดเป็นร้อยละ 97.00 และไม่กลับมาเที่ยว จำนวน 12 คน คิด เป็นร้อยละ 3.00

ตอนที่ 2 การประเมินศักยภาพของท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

สรุปผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการประเมินศักยภาพ การท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ แหล่ง ท่องเที่ยวหมู่เกาะ เช่น เกาะมุก เกาะกระดาน เกาะเชือก เป็นต้น (มีค่าเฉลี่ย 4.12) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ แหล่งท่องเที่ยวถ้ำ เช่น ถ้ำมรกต เป็นต้น (มีค่าเฉลี่ย 4.01) อยู่ในระดับมาก และแหล่ง ท่องเที่ยวชายหาด เช่น หาดปากเมง หาดราชมงคล หาดสำราญ เป็นต้น (มีค่าเฉลี่ย 3.90) อยู่ในระดับ มาก

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานที่ให้บริการการเดินทางสะดวก เช่น สนามบิน สถานีรถไฟ บขส. ท่าเรือ เป็นต้น และความสะดวก ในการเดินทางทางอากาศ เช่น เครื่องบิน เป็นต้น (มีค่าเฉลี่ย 3.77) อยู่ในระดับมาก และรองลงมา คือ มีจุดพักรถระหว่างทางและจุดจอดรถในแหล่งท่องเที่ยวสะดวก (มีค่าเฉลี่ย 3.48) อยู่ในระดับมาก มี ป้ายบอกทางเป็นระยะ ๆ และชัดเจน (มีค่าเฉลี่ย 3.44) อยู่ในระดับมาก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ แหล่งที่พักค้างคืน เช่น โรงแรม รีสอร์ท เกสเฮ้าส์ โฮมสเตย์ เป็นต้น (มีค่าเฉลี่ย 3.92) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ร้านอาหารและเครื่องดื่ม (มีค่าเฉลี่ย 3.76) อยู่ในระดับมาก และร้านขายของที่ระลึก ตลาดสินค้าพื้นเมือง ร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า (มีค่าเฉลี่ย 3.72) อยู่ในระดับมาก

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง (มีค่าเฉลี่ย 4.06) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ กิจกรรมรับประทานอาหารทะเล (มีค่าเฉลี่ย 3.85) อยู่ในระดับมาก และกิจกรรมเล่นน้ำทะเล (มีค่าเฉลี่ย 3.83) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ขับรถเที่ยวชมรอบหาด (มีค่าเฉลี่ย 3.71) อยู่ในระดับมาก

ด้านการบริการขั้นพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ระบบไฟฟ้า (มีค่าเฉลี่ย 3.80) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การบริการเช่ารถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ และรถจักรยาน (มีค่าเฉลี่ย 3.72) อยู่ในระดับมาก และสัญญาณโทรศัพท์มือถือ (มีค่าเฉลี่ย 3.66) อยู่ในระดับมาก

ด้านรายการสำเร็จรูปทางการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ พนักงานมีความรู้ ความสามารถในการนำเที่ยว (มีค่าเฉลี่ย 3.77) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ระยะเวลาในการท่องเที่ยวแต่ละสถานที่ที่มีความเหมาะสม (มีค่าเฉลี่ย 3.73) อยู่ในระดับมาก และช่องทางการติดต่อสั่งจองมีความสะดวก (มีค่าเฉลี่ย 3.71) อยู่ในระดับมาก

สรุปผลการวิจัยในวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดตรัง

สภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดตรัง ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) สรุปผลการวิจัยปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

จุดแข็ง (Strengths)

1.1 แหล่งทรัพยากรท่องเที่ยว ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ จังหวัดตรังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลายกระจายทั่วทั้งจังหวัดตรังทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวทางบกและทางทะเล มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่เก่าแก่สืบทอดกันมานับตั้งแต่อดีตซึ่งที่ความน่าสนใจ เช่น ประเพณีลากเรือพระทางทะเล เป็นต้น ตลอดจนมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ สามารถสร้างความน่าสนใจและจุดขายทางการท่องเที่ยว เช่น ทะเล หมู่เกาะ วัฒนธรรมการกินอาหารเช้าของชาวตรังที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสนใจและลองชิมต้มยำที่มีร้านให้บริการทั่วทั้งจังหวัดตรัง

1.2 มีแหล่งหญาทะเลที่อุดมสมบูรณ์ และแหล่งพะยูนแห่งเดียวของทะเลอันดามัน จังหวัดตรังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเดียวในประเทศไทยที่เป็นที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหารของพะยูน เพราะมีความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะหญาทะเล ทั้งนี้มีการสร้างจุดชมวิวพะยูนที่บริเวณเนินเขาบาตูปูเต๊ะ เกาะลิบง อำเภอกันตัง พร้อมให้นักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมปลูกหญาทะเลสร้างแหล่งอาหารพะยูน ซึ่งสร้างความสนใจให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ จึงถือได้ว่า เป็นการสร้างจุดขายทางการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังเพื่อผลักดันเป็นแหล่งท่องเที่ยวสากล

1.3 มีระบบคมนาคมขนส่งที่ครอบคลุมทุกด้าน การเดินทางมาจังหวัดตรังสามารถเดินทางได้สะดวกทั้งทางบก สามารถขับรถส่วนตัว นั่งรถประจำทาง หรือโดยสารด้วยรถไฟได้สะดวก ทางอากาศ สามารถนั่งเครื่องบินมายังจังหวัดตรังได้โดยสายการบินที่ให้บริการขณะนี้ 3 สายการบิน คือ สายการบินนกแอร์ สายการบินไทยไลอ้อนแอร์ และสายการบินไทยแอร์เอเชีย สำหรับทางน้ำจะเป็นการเดินทางเพื่อเชื่อมต่อไปยังเกาะต่าง ๆ ซึ่งมีท่าเรือ 4 แห่งใน 4 อำเภอคอยให้บริการนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป ด้วยระบบคมนาคมที่ครอบคลุมทุกด้านทำให้เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความสะดวกในการเข้าถึงมากยิ่งขึ้น

1.4 มีสินค้าของที่ระลึกประจำจังหวัดที่สร้างชื่อเสียงระดับประเทศ จังหวัดตรังมีสินค้าที่เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว เมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตรังจะต้องซื้อติดไม้ติดมือเป็นของฝากกลับไปฝากคนที่รักและนับถือ ได้แก่ ขนมเค้กเมืองตรัง หมูย่างสูตรเมืองตรัง ขนมเปียะฮอย 9 ขนมจีบ ผ้าทอนาหมื่นศรี กาแฟเขาช่อง กะปิท่าปาบ เป็นต้น

1.5 มีเทศกาลงานประเพณีต่าง ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีชื่อเสียงของจังหวัด เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกเที่ยวชมได้ตามความสนใจเฉพาะ เนื่องจากจังหวัดตรังมีประเพณีและเทศกาลที่เป็นเอกลักษณ์มีความเก่าแก่ดั้งเดิมที่สืบทอดกันมายาวนานจัดขึ้นให้นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมได้ เช่น ประเพณีถือศีลกินเจ ประเพณีลากเรือพระ งานเทศกาลหมูย่างและขนมเค้กเมืองตรัง งานวิวหาใต้สมุทร เป็นต้น ซึ่งประเพณีและเทศกาลต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในทุกปี ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมเที่ยวชมงานได้ตามความสนใจ

1.6 เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของภาคใต้ฝั่งอันดามัน เนื่องด้วยจังหวัดตรังให้ความสำคัญในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ยังมีความสมบูรณ์ทั้งทางบกและทางทะเล เช่น สวนพฤกษศาสตร์ภาคใต้ (ทุ่งค่าย) บ่อหินฟาร์มสเตย์ ถ้ำเลเขากอบ น้ำตกโตนเต๊ะ เป็นต้น ตลอดจนชุมชนบางชุมชนเป็นต้นแบบแห่งการอนุรักษ์และเผยแพร่ความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งถือได้ว่า จังหวัดตรังเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ที่มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของภาคใต้

1.7 มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทางบกและทางทะเล เนื่องจากจังหวัดตรังมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย จึงทำให้เกิดกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้

ครอบคลุมทุกเพศทุกวัยตามความต้องการเฉพาะ เช่น ดำน้ำดูปะการัง เที่ยวชมน้ำตก เดินป่า ศึกษาธรรมชาติ เรียนรู้ภูมิปัญญาการจักสานสินค้าจากใบเตยปาหนันเที่ยวชมประเพณีชักเรือพระ เป็นต้น

1.8 มีวัฒนธรรมการกินอาหารที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยประชาสัมพันธ์จังหวัดตรัง เป็นเมืองแห่งยุทธจักรความอร่อยที่มีอาหารหลากหลายนำเสนอให้นักท่องเที่ยวได้เลือกรับประทานทั้งอาหารทะเล อาหารพื้นถิ่น และที่สำคัญมีอาหารเช้าแบบเอกลักษณ์ชาวตรังที่มีให้บริการที่เรียกว่า ต้มช้ำชาวตรัง โดยในร้านต้มช้ำจะเปิดบริการตั้งแต่เช้ามีด มีร้านต้มช้ำในจังหวัดตรังมากกว่า 100 ร้าน และแต่ละร้านจะมีอาหารคอยให้บริการหลัก คือ กาแฟหมูย่าง และต้มช้ำแบบฉบับชาวตรังที่มีให้เลือกมากกว่า 20 ชนิดที่สร้างความประทับใจและเพิ่มความสุขในการรับประทานอาหารเช้าด้วยความอร่อยให้กับนักท่องเที่ยวที่ได้ลองชิม

1.9 ประชาชนจังหวัดตรังส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่ดี และมีอัธยาศัยไมตรีจิต ด้วยการยิ้มที่แสดงออกทางหน้าตา และการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้มาเยือน ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวคนไทยหรือต่างชาติด้วยความเต็มใจทำให้เกิดความประทับใจแก่ผู้พบเห็น ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐและเอกชนยังให้ความสำคัญในการจัดโครงการส่งเสริมการเป็นเจ้าบ้านที่ดีกับชุมชนและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวสำหรับเตรียมพร้อมให้บริการแก่นักท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจและนักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจเมื่อได้มาเยือนจังหวัดตรัง ลักษณะและบุคลิกเหล่านี้ถือเป็นการสร้างภาพลักษณ์สำหรับการเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยว ผู้คนเป็นมิตรทำให้เกิดการบอกต่อแบบปากต่อปาก

2. สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน (Weaknesses) ของการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

2.1 ขาดการวางแผนการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการในการเตรียมรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในอนาคต จังหวัดตรังมีแผนพัฒนาจังหวัดเป็นแผนใหญ่ในการบริหารจัดการและพัฒนาจังหวัด ทั้งนี้ในรายละเอียดของแผนส่วนย่อยด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมีการกล่าวถึงการท่องเที่ยวเพียงส่วนหนึ่ง แต่ในปัจจุบันนี้การท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้หลักที่สำคัญของประเทศและสำคัญสำหรับจังหวัดตรัง หากไม่มีการแยกแผนฯ และพัฒนาการท่องเที่ยวให้ครอบคลุมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่ขยายตัวในอนาคตจะทำให้จังหวัดตรังเสียโอกาสในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวกับจังหวัดท่องเที่ยวใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน

2.2 โครงสร้างพื้นฐานหลักและเส้นทางคมนาคม ยังไม่เพียงพอและยังไม่ได้มาตรฐาน จังหวัดตรังยังคงพบปัญหาในเรื่องการเตรียมความพร้อมและการประชาสัมพันธ์ในด้านความปลอดภัยและความพร้อมของสถานพยาบาลหรือศูนย์ให้การช่วยเหลือด้านการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวบริเวณเกาะและน้ำตก บางแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาศักยภาพให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ยังคงขาดเรื่องของที่พักรอรับการท่องเที่ยว สถานีอนามัย ร้านอาหาร และถนน

หนทางยังต้องได้รับการปรับปรุงค่อนข้างมาก ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากขาดงบประมาณในการพัฒนาและแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในความดูแลของหน่วยงานราชการที่มุ่งเพื่อการอนุรักษ์เพียงเท่านั้น

2.3 ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวขาดการต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่า ขาดการนำภูมิปัญญาชุมชนมาบูรณาการด้วยศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อพัฒนาสินค้าทางภูมิปัญญาให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น หรือเป็นการช่วยอำนวยความสะดวกให้กับชาวบ้านในท้องถิ่นได้มากขึ้นเพื่อการสร้างทางเลือกใหม่เพิ่มมูลค่าขึ้นเท่านั้นและไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการเอาไปทดแทนภูมิปัญญาดั้งเดิมที่มีอยู่

2.4 ขาดแคลนบุคลากรด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ความเข้าใจในภาษาต่างประเทศ บุคลากรในธุรกิจท่องเที่ยวของจังหวัดตรังส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้เบื้องต้น หากเป็นผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมด้านการสื่อสารในระดับที่คล่องแคล่วจะย้ายไปทำงานในจังหวัดท่องเที่ยวที่มีค่าตอบแทนสูงกว่า เช่น จังหวัดกระบี่ ภูเก็ต และสุราษฎร์ธานี เป็นต้น ทั้งนี้สถานการณ์แรงงานวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพของจังหวัดตรังจะเคลื่อนย้ายแรงงานไปสถานประกอบการที่มีค่าตอบแทนและสวัสดิการสูงซึ่งอยู่ในจังหวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง

2.5 กิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวจังหวัดตรัง ยังมีจำนวนน้อย กิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดตรังเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการดำน้ำตื้น เที่ยวชมธรรมชาติ เรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิต กิจกรรมเหล่านี้ยังคงขาดการพัฒนาหรือสร้างกิจกรรมใหม่ ๆ ที่ดึงดูดความสนใจขึ้นมาเพื่อนำเสนอทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว สิ่งสำคัญ คือ การร่วมกันพัฒนากิจกรรมหรือแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาศักยภาพขึ้นมาใหม่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยว

2.6 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ขาดการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริการด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวจังหวัดตรังทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชน สมาคม และกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งมีหลากหลายกลุ่มนั้นยังขาดการร่วมมือกันทำงานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ไร้ทิศทางและมองในด้านผลประโยชน์ที่เอื้อต่อธุรกิจของตนเองเป็นหลักทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างช้า ๆ และขาดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

2.7 งบประมาณไม่ต่อเนื่องและเพียงพอส่งผลกระทบต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดให้มีความสวยงาม และได้มาตรฐาน เนื่องจากจังหวัดตรังมีแหล่งท่องเที่ยวที่กระจายตัวทั่วทุกอำเภอและส่วนใหญ่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวในการดูแลของหน่วยงานรัฐ เช่น อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม เป็นต้น และบางสถานที่เป็นของเอกชน ซึ่งต้องใช้เงินในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดตรังส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยมากกว่า

ชาวต่างชาติซึ่งไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่นำเงินตราหลักเข้าประเทศ ตลอดจนเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ไม่ได้เติบโตและมีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกเท่ากับกลุ่มจังหวัดท่องเที่ยวกลุ่มอันดามันอื่น ๆ ส่งผลต้องบประมาณที่ได้รับสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตั้งมีอย่างจำกัด ความต่อนหนึ่งของการสัมภาษณ์

2.8 การประชาสัมพันธ์จังหวัดตั้ง และการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดตั้งยังมีน้อยและขาดการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ จังหวัดตั้งมีสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดตั้ง และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดตั้งในการให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวและข่าวสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้การนำเสนอข่าวสารหรือประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวยังไม่ครอบคลุมและไม่มีความหลากหลายเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มวัย เนื่องจากขาดงบประมาณในการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ในการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่องส่งผลต่อการรับรู้และสนใจของนักท่องเที่ยวในอนาคต

2.9 ขาดการอนุรักษ์และจัดการด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตให้เกิดความยั่งยืน กระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีส่งผลให้คนรุ่นใหม่ตระหนักรู้และการสืบทอดภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นน้อยลงประกอบกับขาดการสนับสนุนของหน่วยงานต่าง ๆ ในการเข้ามีส่วนร่วมอนุรักษ์และบริหารจัดการด้านวัฒนธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเฉพาะชุมชนเจ้าของภูมิปัญญาทำให้มีโอกาสสูญหายหรืออาจเกิดการดัดแปลงวัฒนธรรม ภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวจังหวัดตั้งได้ในอนาคต

3. สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส (Opportunities) ของการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดตั้ง

3.1 การเติบโตของกลุ่มประเทศ BRIC ส่งผลให้นักท่องเที่ยวจากประเทศเหล่านี้เพิ่มจำนวนมากขึ้น กลุ่มประเทศเหล่านี้จะมีนักท่องเที่ยวและการจ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีน รัสเซีย และอินเดีย ทั้งนี้ในจังหวัดตั้งจะพบนักท่องเที่ยวชาวจีนเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากค่าครองชีพไม่สูง อาหารการกินรสชาติถูกปาก และเป็นเมืองที่ไม่พลุกพล่านมากนัก ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาจังหวัดตั้ง และตัดสินใจมาด้วยการบอกต่อแบบปากต่อปากของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เคยมาเที่ยวแล้ว นอกจากนี้ มีนักท่องเที่ยวชาวอินเดียสนใจมาท่องเที่ยวจังหวัดตั้งในการจัดงานแต่งงานและสนใจการดำน้ำดูปะการังในจังหวัดตั้งค่อนข้างมากขึ้นทุกปี

3.2 รัฐบาลให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวซึ่งเป็นแหล่งสร้างรายได้ โดยมีนโยบายสนับสนุนและกระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง จากนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนเสถียรภาพและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของ

ประเทศ ทั้งนี้จังหวัดตรังได้สนองนโยบายการท่องเที่ยวดังกล่าวเนื่องจากจังหวัดตรังมีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวหลายประการ ประกอบด้วยมีทำเลที่ตั้งอุดมไปด้วยความสมบูรณ์ของทรัพยากร มีความหลากหลายวัฒนธรรมและประเพณีจึงเหมาะแก่การให้ความสำคัญด้านการท่องเที่ยวในการสร้างรายได้

3.3 จังหวัดตรังอยู่ในพื้นที่ความร่วมมือของกลุ่มพัฒนาเศรษฐกิจ IMT-GT ส่งผลต่อการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยวใหม่ เนื่องจากผู้นำทั้ง 3 ประเทศได้เห็นชอบที่จะให้ผลักดันการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะไตรภาคีระหว่างภาคใต้ของไทย ภาคเหนือของมาเลเซีย และพื้นที่บนเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนระหว่างประเทศ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มประสิทธิภาพ และเพิ่มศักยภาพการผลิตและขีดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ขณะเดียวกันจะช่วยลดต้นทุนการผลิตและลดการแข่งขัน เพื่อให้สินค้าของประเทศสมาชิกสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ ซึ่งสนับสนุนนโยบายการพัฒนาประเทศทางด้านอุตสาหกรรม การเกษตร การประมง และการท่องเที่ยวของอินโดนีเซีย นโยบายการพัฒนาประเทศไปสู่อุตสาหกรรมของมาเลเซียและนโยบายการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคของไทย

3.4 ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ทำให้เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น เทคโนโลยีที่มีการพัฒนามากยิ่งขึ้นทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้ง่ายและหาข้อมูลได้สะดวกขึ้นนับตั้งแต่ด้านระบบสารสนเทศในการจอง ชื้อตั๋ว และยานพาหนะในการเดินทางที่ทันสมัยทั้งทางบก ทางทะเล ทางอากาศทำให้นักท่องเที่ยวสามารถจองตั๋วผ่านเว็บไซต์และค้นหาข้อมูลการท่องเที่ยวในทุกด้าน ตลอดจนธุรกิจท่องเที่ยวได้นำระบบสารสนเทศมาใช้เพื่อพัฒนาและสนับสนุนการท่องเที่ยวในธุรกิจของตนเองให้มีความก้าวหน้าและทันสมัยในการขายทัวร์การท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวสะดวกในการหาข้อมูลและเป็นตัวเลือกเพื่อเปรียบเทียบสินค้าก่อนการตัดสินใจซื้อ

3.5 การขยายตัวของสายการบินต้นทุนต่ำทำให้สะดวกและรวดเร็วในการเดินทาง ในอดีตมีสายการบินไทยบินเส้นทางตรัง-กรุงเทพฯ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางแต่ละครั้งเป็นราคาที่สูง ทำให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวบางกลุ่มนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตรังทางบกโดยเดินทางด้วยรถไฟและรถทัวร์ ส่งผลให้ใช้เวลาเดินทางนานและอ่อนเพลียจากการเดินทาง ปัจจุบันมีการขยายตัวของสายการบินต้นทุนต่ำทำให้เกิดความสะดวกและสามารถเดินทางได้หลากหลายรอบเที่ยวบินซึ่งมีสายการบินที่ให้บริการในสนามบินตรัง ณ ขณะนี้มี 3 สายการบิน ได้แก่ สายการบินนกแอร์ สายการบินไทยไลอ้อนแอร์ และแอร์เอเชีย

3.6 นักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ด้วยพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางในระยะใกล้มากขึ้นเนื่องมาจากเวลาวันหยุดที่จำกัดทำให้นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดใกล้ ๆ หรือมีการคมนาคมที่ต้องสะดวก ประกอบกับจังหวัดตรังมีสนามบินและสายการบินในการให้บริการนักท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวสามารถ

เดินทางโดยใช้เวลาเพียง 1.30 ชั่วโมงจากสนามบินดอนเมือง หรือนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านก็สามารถเดินทางมาเที่ยวจังหวัดตรังด้วยการขับรถส่วนตัวได้สะดวก เพราะถนนหนทางสายหลักมีมาตรฐาน

3.7 การจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศและพันธมิตรต่าง ๆ ทำให้ไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน การเปิดเสรีอาเซียนส่งผลต่อการท่องเที่ยว การเดินทาง และกฎข้อบังคับต่าง ๆ เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน โอกาสของไทยในภาคธุรกิจบริการและท่องเที่ยวมีสูงมากขึ้น เพราะภาคการท่องเที่ยวเป็นเซคเตอร์ที่ทุกประเทศให้ความสำคัญเนื่องจากมองว่าเป็นประโยชน์กับทุกประเทศ

3.8 กระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น ปัจจุบันนี้ประชาชนและนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เริ่มให้ความสนใจกับการอนุรักษ์และให้ความสำคัญกับธรรมชาติทำให้เกิดกระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งนี้จังหวัดตรังมีแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เน้นการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดตรังสามารถทำได้หลายรูปแบบในพื้นที่ธรรมชาติที่มีระบบนิเวศต่าง ๆ กัน เช่น กลุ่มระบบนิเวศป่าเขาจะเน้นกิจกรรมที่อาศัยทรัพยากรนั้นหนทางการประเภท ป่าไม้ สัตว์ป่า แหล่งน้ำ เช่น อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ น้ำตก และกลุ่มระบบนิเวศแบบเกาะแก่งชายฝั่งด้านทรัพยากรทางทะเลที่ยังคงสภาพธรรมชาติสมบูรณ์สวยงาม เช่น ปะการัง ปลาสวยงาม ชายหาดที่สวยงาม ส่วนสภาพป่าเขาหรือแหล่งน้ำ จะได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตรัง

3.9 จังหวัดตรังมีโอกาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยที่มีมาตรฐานระดับสากล แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรังส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่สำคัญในปัจจุบัน โดยมุ่งหวังให้เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำลายเสียหายแก่ธรรมชาติ แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะของเกาะที่เป็นภูเขาหินปูนเหมาะแก่การพัฒนาการท่องเที่ยวผจญภัยในด้านกิจกรรมปีนเขาสามารถพัฒนาศักยภาพดังกล่าวให้เป็นที่ยู่อักในระดับสากลได้ในอนาคตหากเกิดการร่วมมือพัฒนาร่วมกันอย่างจริงจัง

3.10 การตื่นตัวของคนจังหวัดตรังเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพราะราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ปัจจุบันสินค้าการเกษตรมีราคาตกต่ำ โดยเฉพาะยางพาราพืชเศรษฐกิจสำคัญของชาวบ้านจังหวัดตรังทำให้แต่ละชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวตื่นตัวในการให้ความสำคัญกับพัฒนาการท่องเที่ยวมากขึ้น ตลอดจนนโยบายของรัฐบาลเห็นความสำคัญและต้องการส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อเป็นการสร้างรายได้และพัฒนาชุมชนจากเศรษฐกิจฐานรากตามนโยบายของรัฐบาล

3.11 สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรการท่องเที่ยวที่เป็นอัตลักษณ์จังหวัดตรัง จังหวัดตรังมีสถานศึกษาในระดับปวช. ปวส. และปริญญาตรี ด้านการท่องเที่ยวหลายแห่งในการผลิตแรงงาน

มีทักษะและเน้นหลักสูตรที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดตั้งเข้ามาเป็นจุดแข็งในการพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดตั้ง เช่น หลักสูตรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต การท่องเที่ยวทางทะเลของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับแรงงานรุ่นใหม่ได้เตรียมความพร้อมของตนเองในการก้าวเข้าสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตั้งสู่ความเป็นนานาชาติ

4. สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค (Threats) ของการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดตั้ง

4.1 ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจโลกและในประเทศ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจชะลอเดินทางท่องเที่ยว เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของต่างประเทศ ยังอยู่ในภาวะชะลอตัว โดยเฉพาะประเทศอเมริกาและทวีปยุโรปบางประเทศ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวชะลอการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศหรือหากเดินทางมาท่องเที่ยวก็จะมีค่าใช้จ่ายที่รัดกุมมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยนั้นยังไม่ฟื้นตัวเท่าไรนักทำให้คนไทยใช้จ่ายอย่างประหยัดและชะลอการเดินทางท่องเที่ยว เพราะถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่มีความฟุ่มเฟือย

4.2 ความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัย ภาพลักษณ์ที่มีต่อ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งการรับรู้ของนักท่องเที่ยวมองภาพลักษณ์รวมของแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้ชายแดนภาคใต้มีความน่ากลัวและไม่ปลอดภัยประกอบกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่มีที่ท่าว่าจะสงบและมีการสร้างสถานการณ์ปั่นป่วนในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ผ่านมาสร้างผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก รวมทั้งจังหวัดตั้งซึ่งได้รับผลกระทบด้วยเช่นกันทำให้ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์โดยรวมของการท่องเที่ยวภาคใต้มีความปลอดภัยน้อย

4.3 ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ โรคระบาด และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยว ในอดีตจังหวัดตั้งได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิ ทำลายทรัพย์สิน ความสวยงามของธรรมชาติ และภาพลักษณ์ของความปลอดภัย ตลอดจนความสามารถในการรับมือแก้ไขเมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติฉุกเฉินขึ้น นอกจากนี้ สภาวะภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงหรือที่เรียกว่า เอลนีโญ ส่งผลต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวทางทะเลของจังหวัดตั้ง ทำให้เกิดปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาวเป็นกลุ่ม ๆ มีการเปลี่ยนแปลงของปะการังเร็วมาก น้ำทะเลขุ่น สิ่งมีชีวิตบางชนิดมีโอกาสเสียชีวิต ซึ่งทางอุทยานที่รับผิดชอบอาจจะต้องปิดเกาะฟื้นฟูทรัพยากร แต่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยวของจังหวัดตั้งด้วยเช่นกัน ตลอดจนการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ส่งผลให้การท่องเที่ยวหยุดชะงัก เนื่องจากความไม่ปลอดภัยทางร่างกายและจิตใจ

4.4 การแข่งขัน และแย่งชิงนักท่องเที่ยวของจังหวัดใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องด้วยการท่องเที่ยวเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้กับชุมชนและประเทศจากการใช้ต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์และใช้จุดเด่นของแต่ละพื้นที่ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นผลให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านการแข่งขันทั้งในเรื่องความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและความคุ้มค่าของเงินที่จ่ายไป แหล่งท่องเที่ยวใดที่มีความพร้อมมากก็สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเที่ยวได้มากเช่นกัน

4.5 การเปิดเสรีอาเซียนทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างบุคลากรในอาเซียนส่งผลกระทบต่อ การได้มา ซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพเข้ามาทำงานด้านบริการ จังหวัดตรังมีจำนวนทรัพยากรบุคคลที่มีทักษะบริการและทักษะการสื่อสารที่จำกัด เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่ที่มีประสบการณ์และมีทักษะวิชาชีพที่เข้ามาทำงานในจังหวัดตรังหรือคนท้องถิ่นในจังหวัดตรังที่มีทักษะวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวจะย้ายไปทำงานในจังหวัดที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวมาก เช่น จังหวัดกระบี่ ภูเก็ต เป็นต้น และเลือกไปทำงานกับสถานประกอบการที่ให้ค่าตอบแทน ตลอดจนสวัสดิการที่ดีกว่าส่งผลให้จังหวัดตรังขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะวิชาชีพด้านบริการ

4.6 การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวขาดความต่อเนื่อง เพราะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและนโยบายของรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงหรือหมดวาระของผู้บริหารจังหวัดตรังหรือผู้ดูแลรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังส่งผลกระทบต่อพัฒนาการท่องเที่ยว การเดินทางนโยบายไม่ต่อเนื่องซึ่งบางครั้งผู้บริหารคนใหม่ที่มารับช่วงต่ออาจมีแนวคิดหรือแนวทางการพัฒนาที่แตกต่างจากผู้บริหารคนเก่าซึ่งต้องใช้เวลาในการชี้แจงและปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานใหม่ทำให้เสียเวลาในการเดินทางพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง

4.7 ข้อจำกัดด้านกฎหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอุทยานของจังหวัดตรัง ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติที่ใช้มานานไม่ได้มีปรับแก้ไขให้สอดคล้องต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันและนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลส่งผลกระทบต่อข้อจำกัดในการพัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานและปลอดภัย ตลอดจนการดูแลเอาใจใส่และการวางแผนบำรุงรักษาที่ไม่มีความชัดเจนส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ทำให้ไม่สามารถพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานและปลอดภัย

ผลการวิจัยในวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ภาพรวมในการกำหนดกลยุทธ์ โดยใช้การสังเคราะห์ด้วยเทคนิคตารางTOWS Matrix เพื่อวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

การนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวจังหวัดตรังจากสภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอกที่ผ่านการการประชุมกลุ่มย่อย โดยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลแสดงความคิดเห็น จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในขั้นตอนที่ 4 ด้านสถานการณ์การท่องเที่ยวใน จังหวัดตรัง โดยมีผลการแสดงความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย มากำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงรับ กลยุทธ์เชิงป้องกันและกลยุทธ์เชิงแก้ไข เพื่อนำเอาจุดเด่นจากจุดแข็งมาขยายผลหรือเสริม การพัฒนาที่มีอยู่ ขณะเดียวกันต้องมีการป้องกันและแก้ไขจุดอ่อน รวมถึงข้อจำกัดที่มีอยู่ให้มากที่สุด โดยกำหนดกลยุทธ์จากการสังเคราะห์ด้วยเทคนิคตาราง TOWS Matrix ซึ่งผลจากการสังเคราะห์แต่ ละคู่ดังกล่าว จะทำให้เกิดกลยุทธ์โดยสามารถแบ่งออกได้ 4 ประเภท คือ 1) กลยุทธ์เชิงรุก 2) กลยุทธ์ เชิงรับ 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน และ 4) กลยุทธ์เชิงแก้ไข ปรากฏรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลยุทธ์เชิงรุก

1. กลยุทธ์การพัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์เพื่อรองรับการท่องเที่ยวให้มี มาตรฐาน
2. กลยุทธ์การสร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยว จังหวัดใกล้เคียง
3. กลยุทธ์การส่งเสริมโอกาสและแรงจูงใจ เพื่อพัฒนาการค้าการลงทุนด้าน การท่องเที่ยว
4. กลยุทธ์การพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการตลาดท่องเที่ยว

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่ง ท่องเที่ยวจังหวัดตรังจากผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพ ของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง จากการประชุมกลุ่มย่อยมากำหนดเป็นโครงการพัฒนาเพื่อสนองกล ยุทธ์เชิงรุก ดังนี้

1. กลยุทธ์การพัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์เพื่อรองรับการท่องเที่ยวให้มี มาตรฐาน ประกอบด้วย
 - 1.1 โครงการพัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
 - 1.2 โครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเพื่อรองรับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวหลักและ แหล่งท่องเที่ยวรองอย่างบูรณาการ
2. กลยุทธ์การสร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยว จังหวัดใกล้เคียง ประกอบด้วย
 - 2.1 โครงการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดตรังเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวใน กลุ่มจังหวัดอันดามัน

3. กลยุทธ์การส่งเสริมโอกาสและแรงจูงใจ เพื่อพัฒนาการค้าการลงทุนด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

3.1 โครงการบริหารจัดการแบบบูรณาการและสร้างกลไกตลาดที่มีศักยภาพในการแข่งขัน

3.2 โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคเอกชน ท้องถิ่นชุมชน ผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยการสนับสนุนกองทุนส่งเสริมพัฒนาการค้าการลงทุนด้านการท่องเที่ยว

4. กลยุทธ์การพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนการตลาดท่องเที่ยว ประกอบด้วย

4.1 โครงการส่งเสริมการกระจายตลาดการท่องเที่ยวอย่างสมดุลในเชิงพื้นที่ เวลา และกลุ่มตลาด

4.2 โครงการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อสร้างภาพลักษณ์และความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว

4.3 โครงการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวตรังออนไลน์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

กลยุทธ์เชิงรับ

1. กลยุทธ์การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2. กลยุทธ์การพัฒนากิจกรรม นวัตกรรมและเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยว

3. กลยุทธ์การสร้างและเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และภาพลักษณ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

4. กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรบุคคลรองรับการท่องเที่ยวสู่สากล

5. กลยุทธ์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง จากการประชุมกลุ่มย่อยมากำหนดเป็นโครงการพัฒนาเพื่อสนองกลยุทธ์เชิงรับ ดังนี้

1. กลยุทธ์การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

1.1 โครงการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงโทรคมนาคมและระบบเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อม

1.2 โครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวเชื่อมโยงโทรคมนาคมสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.3 โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้นแบบการใช้พลังงานทดแทนจากธรรมชาติ

2. กลยุทธ์การพัฒนากิจกรรม นวัตกรรมและเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยวประกอบด้วย

2.1 โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

2.2 โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวกีฬาทางน้ำ ท่องเที่ยวสุขภาพ และกิจกรรมระดับชาติและนานาชาติ

2.3 โครงการเที่ยวตรงทั้งปีสุขี่ทุกเดือน

3. กลยุทธ์การสร้างและเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และภาพลักษณ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

3.1 โครงการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในความเป็นไทย (Thainess) และการเป็นเจ้าบ้านที่ดี

3.2 โครงการรณรงค์ให้ธุรกิจมีแผนการดำเนินธุรกิจนำไปสู่การสร้างคุณธรรมจริยธรรม

4. กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรบุคคลรองรับการท่องเที่ยวสู่สากล ประกอบด้วย

4.1 โครงการสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว มุ่งเน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเสริมสร้างเอกลักษณ์และสร้างการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

4.2 โครงการส่งเสริมการพัฒนาและระบบฐานข้อมูลจัดเก็บองค์ความรู้ของชุมชน

5. กลยุทธ์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

5.1 โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมตัวของชุมชนด้านการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

5.2 โครงการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการบริหารจัดการบริการด้านการท่องเที่ยวของเครือข่ายการท่องเที่ยวทุกภาคส่วน

กลยุทธ์เชิงป้องกัน

1. กลยุทธ์การพัฒนามาตรฐานสินค้าและบริการการท่องเที่ยว

2. กลยุทธ์การป้องกันและรักษาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว

3. กลยุทธ์การสร้างและพัฒนากลไกในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง จากการประชุมกลุ่มย่อยมากำหนดเป็นโครงการพัฒนาเพื่อสนองกลยุทธ์เชิงป้องกัน ดังนี้

1. กลยุทธ์การพัฒนามาตรฐานสินค้าและบริการการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1.1 โครงการจัดตั้งสถาบันกลางเพื่อพัฒนาศักยภาพและประเมินมาตรฐานสินค้าและบริการของจังหวัดตรัง

1.2 โครงการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า OTOP ผ่านเรื่องราวและทรัพยากรที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น

2. กลยุทธ์การป้องกันและรักษาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย
 - 2.1 โครงการติดตั้งกล้องวงจรปิดเพื่อป้องกันดูแลรักษาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว
 - 2.2 โครงการพัฒนาระบบเฝ้าระวังสุขอนามัยมาตรฐานสากล
3. กลยุทธ์การสร้างและพัฒนากลไกในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย
 - 3.1 โครงการจัดการพื้นที่ (Zoning) เพื่อสร้างความยั่งยืนระหว่างพื้นที่วัฒนธรรมและพื้นที่ทางเศรษฐกิจ
 - 3.2 โครงการพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยว และการกระจายรายได้ระหว่างชุมชนกับสถานประกอบการในพื้นที่

กลยุทธ์เชิงแก้ไข

1. กลยุทธ์การพัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการท่องเที่ยวสู่สากล
2. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน และยกระดับแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
3. กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง จากการประชุมกลุ่มย่อยมากำหนดเป็นโครงการพัฒนาเพื่อสนองกลยุทธ์เชิงแก้ไข ดังนี้

 1. กลยุทธ์การพัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวสู่สากล ประกอบด้วย
 - 1.1 โครงการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศการท่องเที่ยวในรูปแบบดิจิทัลคอนเทนต์และการเชื่อมโยงระบบบริการด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบออนไลน์
 - 1.2 โครงการปรับปรุงสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป คนพิการและผู้สูงอายุ
 2. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันและยกระดับแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย
 - 2.1 โครงการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มีศักยภาพด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
 - 2.2 โครงการพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวและสินค้าการท่องเที่ยวที่สะท้อนความเป็นกลุ่มท่องเที่ยววัฒนธรรมและอารยธรรมอันดามัน

3. กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย

3.1 โครงการฟื้นฟูเรื่องราวประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ประเพณีท้องถิ่นเพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

3.2 โครงการศึกษาและพัฒนาแนวทางในการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและรักษาสีสิ่งแวดล้อม

3.3 โครงการวางแผนจัดการภูมิสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่

อภิปรายผลการวิจัย

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)

ตรังเป็นจังหวัดท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของไทย มีแหล่งท่องเที่ยวมากมายทั้งป่าเขา น้ำตก ถ้ำ หรือเกาะแก่งกลางทะเลที่งดงามด้วยภูมิทัศน์ อีกทั้งมีหาดทรายขาว ปะการังสวย น้ำทะเลใส เขาหินสูงที่ล้อมรอบด้วยหน้าผาสูงชันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เคยทำให้ผู้มาเยือนผิดหวัง

ทรัพยากรการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลที่มีศักยภาพของจังหวัดตรัง ผู้วิจัยวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ สามารถแบ่งได้ 5 ประเภท มีดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวประเภทหมู่เกาะ ประกอบด้วย

เกาะลิบง เป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในทะเลจังหวัดตรัง มีลักษณะเป็นเกาะที่เต็มไปด้วยหญ้าทะเล ซึ่งเป็นอาหารของพะยูนสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่กำลังจะสูญพันธุ์ แต่สามารถพบได้มากบริเวณเกาะลิบง โดยเกาะลิบงได้รับการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบงมีที่ทำการเขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมตั้งอยู่บริเวณแหลมจุโหย รอบ ๆ เกาะมีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่ง เช่น หาดตูป แหลมจุโหย แหลมทวด เป็นต้น

เกาะมุก-ถ้ำมรกต เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมและมีจุดเด่นที่สุดในทะเลของจังหวัดตรัง ลักษณะของเกาะทางด้านทิศตะวันตกจะเป็นโขดหน้าผาหินสูงชันหน้าออกสู่ทะเล อีกฝั่งเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านชาวประมงที่ยังคงวิถีชีวิตของชาวเกาะไว้อย่างดี สามารถเดินเที่ยวรอบเกาะได้ และทางด้านทิศตะวันตกของเกาะมุก มีถ้ำมรกตหรือถ้ำทะเลซึ่งมีความงดงามอย่างมาก จากปากทางเข้าถ้ำเป็นโพรงเล็ก ๆ การเข้าชมภายในถ้ำจะต้องว่ายน้ำลอยคอเข้าไประยะทางประมาณ 80 เมตร บริเวณปากทางเข้าถ้ำแสงจากภายนอกจะสะท้อนกับน้ำภายในถ้ำทำให้เห็นน้ำเป็นสีเขียวมรกต

เกาะเหลาเหลียง ตั้งอยู่ระหว่างเกาะลิบงและเกาะเกตรา เป็นเกาะภูเขาหินปูนขนาดเล็ก มีหน้าผาสูงเหมาะสำหรับกีฬาปีนหน้าผา มีหาดทรายขาวสะอาดและน้ำทะเลใสบริสุทธิ์ รวมไปถึงแนว

ปะการังที่สวยงาม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นชาวต่างชาติที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเนิบช้า คือ ต้องการหาหมสงบพักผ่อน นั่งชมวิวยทะเล ทำกิจกรรมปีนเขา หรืออ่านหนังสือเงียบ ๆ โดยมีกิจกรรมหลัก ๆ ที่สามารถทำได้ในเกาะเหลาเหลียง

เกาะกระดาน เป็นเกาะที่มีชายหาดสวยที่สุดในทะเลของจังหวัดตรังและเป็นสถานที่จัดงานวิวาทใต้สมุทรที่มีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก มีบริการที่พักและร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว พื้นที่บนเกาะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของเขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมและส่วนของเอกชน เกาะกระดานมีชายหาดอยู่ 4 แห่ง ได้แก่ ชายหาดเกาะกระดาน ชายหาดอ่าวเนียง ชายหาดอ่าวไผ่ และชายหาดอ่าวช่องลม

เกาะเชือก เป็นเกาะเล็ก ๆ ที่อยู่ในวงล้อมของเกาะมุกและเกาะกระดาน ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถขึ้นเรือที่ได้ทำเรือปากเมง อ่าเภอลีเกา เป็นเกาะที่มีสัมปทานรังนกและเป็นเกาะที่มีความสมบูรณ์ของการดำน้ำตื้น ซึ่งเป็นเกาะโดดเด่นของทะเลจังหวัดตรังที่สุดที่นักท่องเที่ยวจะได้ดำน้ำดูปะการังบริเวณรอบเกาะ ซึ่งมีปะการังสีฟ้า ปะการังฟุ่ม ปะการังเขากวางขนาดใหญ่ ปะการังอ่อนหลากสีมีทั้งสีส้ม ขาว เหลือง ม่วง และแดง รวมไปถึงปะการังดอกไม้ กัลปังหา และสาหร่ายทะเล ตลอดจนปลาสวยงามมากมายหลากหลายชนิดที่ว่ายเข้ามาเล่นกับนักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้ชมปลา การ์ตูน ปลาโนรี เป็นต้น

แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาดและเนินทรายธรรมชาติ ประกอบด้วย

หาดปากเมง ตั้งอยู่ในบริเวณอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมที่ตำบลไม้ฝาด ห่างจากตัวเมืองตามถนนสายตรัง-สิเกา มีระยะทางประมาณ 38 กิโลเมตร และใช้ระยะเวลาประมาณครึ่งชั่วโมง ชายหาดแห่งนี้มีลักษณะเป็นหาดทรายรูปพระจันทร์ครึ่งเสี้ยว มีความสวยงามและเงียบสงบน่าพักผ่อนในบรรยากาศชายทะเล รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลแห่งแรกของจังหวัดตรัง แนวหาดยาวเหยียดไปตามชายฝั่งทะเลอันดามัน ทรายริมหาดมีความแน่นจนสามารถขับรถยนต์ไปตามชายหาดได้ ริมชายหาดจะมีร้านค้าต่าง ๆ ตั้งอยู่มากมาย โดยเฉพาะร้านอาหารที่มีจุดเด่นในเรื่องอาหารทะเลที่มีความสดและสะอาด รวมทั้งร้านของที่ระลึก และที่พักแบบบังกะโลหรือรีสอร์ทคอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ จะมีหอยหายากใกล้จะสูญพันธุ์ชนิดหนึ่งมีชื่อเรียกว่า หอยตะเภา ซึ่งอาศัยอยู่บริเวณหาดปากเมง ตลอดจนมีท่าเรือปากเมงซึ่งเป็นท่าเรือที่สำคัญในการเดินทางรับ-ส่งไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลต่าง ๆ โดยมีเรือของบริษัททัวร์คอยให้บริการไปเกาะในเกาะกระดาน และเกาะต่าง ๆ ในบริเวณนั้น

หาดราชมงคล เป็นหาดที่อยู่ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย จึงเรียกหาดนี้ตามชื่อมหาวิทยาลัย แต่เปิดให้ประชาชนสามารถเข้ามาพักผ่อนหรือค้างคืนได้ตลอด เป็นชายหาดที่มีห้องน้ำและร้านอาหารคอยให้บริการ หาดนี้มีความสวยงาม สงบเงียบและมีธรรมชาติสมบูรณ์จนได้รับคัดเลือกให้จัดงานฉลองมงคลสมรสของคู่รักที่มาแต่งงานในการจัดงานพีธีวิวาห์ได้สมุทพร ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปีในวันวาเลนไทน์ มี

หาดหยงหลิง ตั้งอยู่ในบริเวณอุทยานแห่งชาติเจ้าไหม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นหาดทรายรูปโค้งขนานไปกับต้นสนขนาดใหญ่ ทรายขาวละเอียด สดชายหาดเป็นเขาสูง มีเว้าและโพรงถ้ำ สามารถลอดออกไปสู่ริมทะเลที่มีโพรงถ้ำและโขดหินเหมือนป้อมโอบล้อมลานทรายไว้มีความสวยงามมาก เหมาะที่จะเล่นน้ำ พายเรือคายัค เดินป่า ชมทิวทัศน์ ถ่ายภาพและพักผ่อนหย่อนใจ บริเวณหาดสามารถกางเต็นท์ได้

หาดสำราญ ตั้งอยู่ตำบลหาดสำราญ ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 59 กิโลเมตร ตามทางถนนสายตรัง-ปะเหลียน(ทางหลวงหมายเลข 404) จะเลี้ยวขวาที่สี่แยกบ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอปะเหลียนไปอีก 22 กิโลเมตรหรือใช้บริการรถตู้สายตรัง-ย่านตาขาว ถึงตลาดย่านตาขาวแล้วต่อรถสองแถวสายย่านตาขาว-ปากปรน บริเวณหาดสำราญมีต้นสนหนาแน่นและสามารถมองเห็นเกาะเล็กใหญ่ต่างๆ มีลมพัดตลอดวันเหมาะสำหรับเป็นที่ตากอากาศ นักท่องเที่ยวนิยมมารับประทานอาหารทะเลสดๆ ดูชีวิตความเป็นอยู่ของชาวประมงพื้นบ้าน มีทิวทัศน์หาดทรายชายฝั่งที่สวยงามและมีแหลมตะเสะ สามารถดูนกทะเลได้ตลอดทั้งปีในช่วงที่

แหล่งท่องเที่ยวประเภทแหล่งน้ำพุร้อน

วนอุทยานบ่อน้ำร้อนกันตัง อยู่ในท้องที่บ้านควนแคง ตำบลบ่อน้ำร้อน อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาหวาง ป่าควนแคง และป่าน้ำราบ มีเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ เป็นที่ราบเชิงเขา และมีสภาพป่าดงดิบชื้น แต่พื้นที่บางส่วนเป็นป่าพรุ มีน้ำท่วมขังตลอดปี และพื้นที่อีกบางส่วนเป็นพรุน้ำร้อน ที่มีน้ำไหลผุดขึ้นมาจากใต้ดินตลอดเวลา สำหรับพืชพรรณ และสัตว์ป่ายังคงมีสภาพที่สมบูรณ์ระดับปานกลาง โดยพันธุ์ไม้ที่พบ ได้แก่ ยาง ตะเคียน หว่า ชมพูป่า ทุ่งฟ้า ก่อ แดงควน กระโดน ตังหน หวาย หลุมพี ปาล์ม และกล้วยไม้ ส่วนสัตว์ป่าที่พบ ได้แก่ ชะมด ค่างแว่นถิ่นใต้ กระเจง ไก่ป่า นกชนิดต่าง ๆ รวมทั้งเต่า กบ เขียด และงู ซึ่งกรมป่าไม้ได้ประกาศจัดตั้งเป็นวนอุทยานเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2549 แหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ ได้แก่ บ่อน้ำร้อนควนแคง บริเวณพื้นที่พรุน้ำ

ร้อน ปัจจุบันได้พัฒนาปรับปรุงเป็นบ่อน้ำร้อน จำนวน 3 บ่อ มีอุณหภูมิของน้ำประมาณ 70 องศา 40 องศา และ 20 องศา ตามลำดับ

แหล่งท่องเที่ยวประเภทสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์

สถานีรถไฟกันตัง ตั้งอยู่บนถนนหน้าค่าย ตำบลกันตัง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นสถานีสุดท้ายของทางรถไฟสายใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ซึ่งเป็นท่าเรือเก่าแก่ตั้งแต่โบราณ สถานีรถไฟกันตังในอดีตถูกใช้เป็นที่รับส่งสินค้ากับต่างประเทศ ทั้งสิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซียมีทางรถไฟต่อไปเป็นระยะทางประมาณ 500 เมตร จากตัวสถานีถึงท่าเทียบเรือกันตัง ซึ่งเป็นท่าเรือเก่าแก่ตั้งแต่โบราณ

แหล่งท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง

พิพิธภัณฑ์พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี สถานที่นี้คือ บ้านพักของพระยารัษฎานุประดิษฐ์ ครั้งเป็นเจ้าเมืองตรังที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นลักษณะเรือนไม้แบบเก่า ทรงปั้นหยาสองชั้น อยู่บนเนิน บรรยากาศธรรมชาติและต้นไม้เขียวชอุ่ม อยู่ในความดูแลของทายาทตระกูลนายเปียนเจง ณ ระนอง ชาวกันตังและเทศบาลเมืองกันตังเห็นว่า บ้านหลังนี้คือ หลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ควรรักษาไว้คู่เมืองตรัง จึงได้จัดทำเป็นพิพิธภัณฑ์แสดงชีวิตและผลงานของท่านพระยารัษฎานุประดิษฐ์ที่น่าสนใจและน่าศึกษาเป็นอย่างมาก ภายในพิพิธภัณฑ์มีภาพถ่ายสถานที่ ภาพบุคคลต่าง ๆ เครื่องใช้ไม้สอย ชุดเฟอร์นิเจอร์ ตู้ โต๊ะ โดยฝีมือช่างชาวจีน และเตียงนอนแบบยุโรปสมัย รัชกาลที่ 5 ถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่น่าศึกษาอย่างยิ่งสมกับที่เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีคุณค่า นอกจากนี้มีไกด์รุ่นเยาว์จากโรงเรียนกันตังพิทยากรคอยอธิบายเล่าเรื่องประวัติและความเป็นมาของสถานที่นี้ อย่างน่าสนใจ

2.ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility)

การคมนาคมและการขนส่งมายังแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรังสามารถเดินทางได้ 3 ทาง ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษา มีดังนี้ 1.การเดินทางทางบก (รถยนต์,รถประจำทาง, รถตู้ประจำทางจากจังหวัดใกล้เคียง) 2.การเดินทางทางอากาศ 3.การเดินทางทางน้ำ (การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างเกาะ)

นอกจากนี้ ในตัวเมืองจังหวัดตรังมีรถสามล้อเครื่องหรือตุ๊กตุ๊กบริการในเขตเทศบาล หากต้องการเดินทางระหว่างอำเภอมิบริการรถโดยสารประจำทาง รถสองแถวและรถตู้โดยสารบริการ

ภายในจังหวัดตรังหลากหลายเส้นทาง ประกอบด้วย รถตู้ตรัง-ย่านตาขาว รถตู้ตรัง-สิเกา รถตู้ตรัง-หาดยาว รถตู้ตรัง-กันตัง รถแท็กซี่ตรัง-ย่านตาขาว รถแท็กซี่ตรัง-กันตัง รถแท็กซี่ตรัง-นาวง รถบัสตรัง-นาวง และรถสองแถวตรัง-เขาช่อง ตลอดจนในเขตเทศบาลนครตรังมีรถบัสเล็กโดยสารสาธารณะทั้งสิ้น 4 เส้นทาง เชื่อมโยงสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดตรัง สถานีรถไฟและสถานศึกษาในราคา 12 บาท ตลอดสาย ซึ่งมีความเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการใช้โดยสารของประชาชนและนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามจังหวัดตรังยังขาดการบริการรถขนส่งสาธารณะที่เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงในการให้บริการนักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางด้วยตนเองซึ่งถือได้ว่าหากมีการให้บริการดังกล่าวเกิดขึ้นจะส่งผลต่อความพึงพอใจจากการได้รับความสะดวกในการเดินทาง และภาพลักษณ์ด้านความพร้อมของการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังได้เป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตามจังหวัดตรังยังขาดการบริการรถขนส่งสาธารณะที่เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงในการให้บริการนักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางด้วยตนเองซึ่งถือได้ว่าหากมีการให้บริการดังกล่าวเกิดขึ้นจะส่งผลต่อความพึงพอใจจากการได้รับความสะดวกในการเดินทาง และภาพลักษณ์ด้านความพร้อมของการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังได้เป็นอย่างมาก

ด้านป้ายสื่อความหมายด้านการท่องเที่ยว ที่ผ่านมามีจังหวัดตรังได้มีการโปรโมทการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวปีละนับล้านคน ทั้งที่เดินทางมาเป็นกรุ๊ปทัวร์และเดินทางมาด้วยตัวเองด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น นั่งรถโดยสาร รถยนต์ส่วนตัว บิ๊กไบค์ รถไฟ หรือเครื่องบิน จากนั้นก็จะเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามที่จังหวัดได้โปรโมทไว้ ซึ่งมีทั้งทางบกและทางทะเล สิ่งสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางด้วยตนเองเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้คือป้ายบอกทาง แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ป้ายบอกทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรังนั้นไม่ชัดเจน ไม่ต่อเนื่อง ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางหลงได้ง่าย ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ด้านความพร้อมของการท่องเที่ยวจังหวัดตรังและนักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์ที่ไม่ประทับใจจากการมาเยือน

3.กิจกรรม (Activities)

จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า เมื่อนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวจังหวัดตรังจะมีกิจกรรมท่องเที่ยวคอยให้บริการและมีกิจกรรมความสนใจเฉพาะที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกทำได้ ซึ่งสรุปผลการศึกษา มีดังนี้

เมื่อนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวจังหวัดตรังจะมีกิจกรรมท่องเที่ยวคอยให้บริการ และมีกิจกรรมความสนใจเฉพาะที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกทำได้ **1.กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง** ส่วนใหญ่จะนิยมเป็นการดำน้ำตื้นด้วยการสวมสน็อกเกิ้ลดูปะการังใต้ท้องทะเลจังหวัดตรัง 4 เกาะ ประกอบด้วย ถ้ำมรกตอยู่ที่เกาะมุก ซึ่งนักท่องเที่ยวจะว่ายน้ำเข้าไปในถ้ำโดยมัคคุเทศก์จะเป็นคนลากเข้าไปในถ้ำ ที่ต่อไปคือ เกาะกระดาน จุดเด่นคือ เกาะนี้มีหาดทรายที่สวยงามและขาวละเอียด มีน้ำทะเลที่ใส มีปะการังและมีฝูงปลานานาชนิด เกาะที่ 3 คือ เกาะเชือก เกาะนี้จะมีน้ำทะเลใสและมีปะการังสี ส่วนเกาะสุดท้าย คือ เกาะม้า เกาะนี้ล้อมรอบโดยปะการังแข็งและปะการังอ่อน บนเกาะจะมีฝูงค้างคาวแม่ไก่ตัวใหญ่ที่คอยส่งเสียงอยู่ด้านบนเกาะม้า มองจากบนเรือแล้วดูคล้ายกับม้า หรือ ม้าหมากรุกจึงเป็นที่มาของเกาะม้า ทั้งนี้นักท่องเที่ยวสามารถลงเล่นน้ำ ให้อาหารฝูงปลา ตกปลาหมึกได้ที่เกาะนี้ **2.กิจกรรมเล่นน้ำทะเล** จังหวัดตรัง มี 8 หาดที่มีชื่อเสียงด้านหาดสวย น้ำใส ได้แก่ หาดปากเมง หาดเจ้าไหม หาดหัวหิน เป็นหาดที่มีความกว้าง สวยงามและเงียบสงบ หาดยาว เป็นหาดทรายยาวที่ต่อจากโขดเขารูปกระโถนกลม หาดหยงหลิง หาดทรายรูปโค้งขนานไปกับป่าสน สุดหาดจะเป็นเขาสูงมีเว้งและโพรงถ้ำ หาดบริเวณหน้าเกาะเหลาเหลี่ยม, เกาะกระดาน หาดทรายขาว นุ่มละเอียด และสามารถดำน้ำตื้นดูปะการัง หาดบริเวณเกาะมุก-ถ้ำมรกต เป็นหาดที่ต้องลှอคอยเรียงกันเป็นสาย ลอดถ้ำเข้าไป เมื่อพ้นบริเวณถ้ำ จะพบกับหาดทรายสวยอยู่กลางถ้ำบริเวณด้านบนเปิดโล่ง จึงทำให้ภายในนั้นสว่าง ยิ่งแสงส่องสะท้อนน้ำทะเลยิ่งเห็นสีเขียวมรกตชัดเจน **3. กิจกรรมรับประทานอาหารทะเล** ร้านอาหารทะเลที่นักท่องเที่ยวนิยมและใช้บริการ เช่น ร้านอาหาร Koh Mook Sea Beach จุดเด่น อาหารทะเลสด และมีวิวธรรมชาติที่สวยงาม ให้บริการอาหารทะเล อาหารมังสวิรัต ร้านยกยอ เป็นร้านอาหารริมทะเลบริเวณหาดปากเมง อาหารทะเลสด และราคาไม่สูง เมนูน่าสนใจคือ ห่อหมกทะเลมะพร้าวอ่อน ร้านอาหารหาดยาวซีฟู้ด เป็นร้านอาหารที่สามารถเห็นวิวทะเลหาดยาว มีความเงียบสงบ และอาหารทะเลสด “นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะชอบมารับประทานอาหารทะเลที่ชายฝั่ง เพราะสดและสะอาด ราคาไม่สูงมาก ยิ่งร้านไหนอายุเก่าแก่ดั้งเดิมก็จะเป็นที่สนใจและทดลองมาชิมของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่นิยมเลือกร้านตามที่มีคนเคยรีวิวในอินเทอร์เน็ต” จากความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ **4.กิจกรรมถ่ายรูปใต้ทะเล** เป็นอีก 1 กิจกรรมที่น่าสนใจ ทั้งนี้หากนักท่องเที่ยวมีอุปกรณ์ถ่ายรูปใต้น้ำสามารถถ่ายรูปใต้ทะเลด้วยตนเอง และใช้บริการบริษัททัวร์ดำน้ำได้เช่นกัน โดยมีค่าบริการ 1,000 บาท ต่อวัน **5.กิจกรรมไต่หมึก ตกปลา** เป็นกิจกรรมที่ต้องนั่งเรือออกหาหมึกยามค่ำคืน **6.กิจกรรมขับรถทัวร์หาด** นักท่องเที่ยวสามารถขับรถชมความสวยงามของชายหาดแต่ละแห่งของจังหวัดตรัง อีกทั้งสามารถอุโมงค์สนทะเลที่มีความร่มรื่นและสวยงามสองข้างทาง

4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)

จังหวัดตรังมีที่พักที่มีมาตรฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกครบครันและมีที่พักหลายระดับไว้บริการแก่นักธุรกิจ นักท่องเที่ยวและผู้ต้องการที่พักในรูปแบบของโรงแรมไปจนถึงที่พักแบบโฮมสเตย์ ซึ่งตั้งอยู่กระจายตามแหล่งท่องเที่ยวทั้งเป็นที่พักบนบก ที่พักริมชายหาด และที่พักบนเกาะ รวมประมาณ 131 แห่ง โดยที่พักชายฝั่งทะเลส่วนใหญ่เป็นรูปแบบของ โรงแรม 2 ดาว รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ บังกะโล และโฮมสเตย์ ทั้งนี้จากข้อมูลของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในจังหวัดตรังจะเป็นลูกค้าคนไทยที่มาพักแบบครอบครัวโดยพักเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คืน หากเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย สิงคโปร์ และจีน สำหรับนักท่องเที่ยวยุโรปจะนิยมพักตามแหล่งที่พักบริเวณเกาะซึ่งจะพัก 10-15 วันและชอบเลือกที่พักที่มีความสงบ

5. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Service)

ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ความพร้อมด้านบริการร้านอาหารและเครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเล มีร้านอาหารจำนวนมาก หลากหลายรูปแบบทั้งภัตตาคาร ร้านอาหารทั่วไป ร้านสะดวกซื้อต่าง ๆ กระจายทั้งในตัวเมืองและแหล่งท่องเที่ยว **ศูนย์บริการข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว** จังหวัดตรังมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวจำกัดด้วยจำนวนที่ตั้งของศูนย์บริการฯ และบุคลากรให้บริการค่อนข้างน้อย ซึ่งหน่วยงานหลักในการให้บริการ คือ ศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ดูแลรับผิดชอบโดยสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตรง อีกทั้งบุคลากรที่ยังขาดข้อมูลในการตอบคำถาม และทักษะการสื่อสารจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะที่ยังขาดตกบกพร่องเหล่านี้ต่อไป โดยต้องมีการร่วมมือกันจากหน่วยงานหลายฝ่าย ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานศึกษาที่เปิดสอนด้านการท่องเที่ยวในการเข้ามามีส่วนร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง” จากความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ **ร้านขายของที่ระลึก ตลาดนัดสินค้าพื้นเมือง ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ** แหล่งซื้อสินค้าของฝาก ของที่ระลึกพื้นเมืองตรังจะมีสถานที่และจุดจำหน่ายสินค้ามีบริการนักท่องเที่ยวหลากหลายจุด เช่น ร้านขายของที่ระลึกในโรงแรม สนามบิน ศูนย์จำหน่ายสินค้า ห้างสรรพสินค้า ศูนย์โอท็อป เป็นต้น **ด้านระบบน้ำดื่มและน้ำใช้** จังหวัดตรังมีสำนักงานประปาส่วนภูมิภาคในพื้นที่อำเภอเมืองตรัง และในอำเภออื่นครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดตรังให้มีน้ำประปาใช้ได้ตลอด 24 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ ที่ช่วยในระบบการผลิตน้ำกระจายไปยังพื้นที่ชุมชน โดยมีมาตรฐานและการตรวจสอบอยู่เสมอ สำหรับน้ำดื่ม นั้นมีผู้ประกอบการเอกชนผลิตน้ำดื่มคอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนอย่างเพียงพอและทั่วถึง **ด้านธนาคาร การแลกเปลี่ยนเงินตรา และตู้ ATM** จังหวัดตรังมีธนาคารพาณิชย์ค่อย

ให้บริการประชาชนและนักท่องเที่ยว ประมาณ 30 แห่ง กระจายทั่วไปทุกอำเภอ และมีบริการตู้ ATM ในทุกพื้นที่สำคัญ ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกสบายให้กับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญได้อย่างทั่วถึง แต่ยังมีข้อจำกัดในเรื่องการแลกเปลี่ยนเงินตราอยู่ในบางจุดให้บริการ สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ต้องการแลกเงิน ซึ่งจะมีจุดแลกเปลี่ยนค่อนข้างจำกัด ไม่มีกระจายในแหล่งท่องเที่ยวที่ห่างไกลและเวลาปิดให้บริการก่อน 16.00 น. **ด้านโรงพยาบาล หรือสถานบริการสาธารณสุขที่ให้บริการ และช่วยเหลือนักท่องเที่ยว** จังหวัดตรังมีโรงพยาบาลของรัฐ จำนวน 10 แห่ง โดยมีโรงพยาบาลตรังเป็นโรงพยาบาลประจำจังหวัดขนาดใหญ่ แล้วโรงพยาบาลประจำอำเภอกระจายไปโดยรอบอีก 9 แห่ง สำหรับโรงพยาบาลเอกชนขนาดใหญ่มี 2 แห่ง คือ โรงพยาบาลตรังรวมแพทย์และโรงพยาบาลวัฒนแพทย์ ทั้งนี้มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และคลินิกเอกชน ให้บริการอยู่ทั่วพื้นที่ในจังหวัดตรัง แต่สำหรับศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยจังหวัดตรังนั้นยังประสบปัญหาขาดบุคลากรและงบประมาณในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่วนใหญ่เมื่อเกิดอุบัติเหตุทางทะเลกับนักท่องเที่ยว บริษัททัวร์จะรับผิดชอบและดำเนินการด้วยตนเอง รับผิดชอบชำระค่าใช้จ่ายระหว่างดำเนินการ เช่น ค่าน้ำมันเรือในการขับไปที่เกิดเหตุเพื่อรับนักท่องเที่ยวกรณีบาดเจ็บ เป็นต้น **ด้านการบริการห้องน้ำ/ห้องสุขาสาธารณะ** พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรังส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งมีบริการห้องอาบน้ำและห้องสุขาสาธารณะ ที่มีข้อจำกัดในเรื่องจำนวนห้องน้ำ การชำรุดของอุปกรณ์และการรักษาความสะอาด การจัดคนดูแลความสะอาดที่ยังขาดความสม่ำเสมอ ตลอดจนความสะดวกในการใช้งานของผู้สูงอายุและคนพิการ ทั้งนี้การบริหารจัดการงบประมาณที่ไม่เพียงพอและขาดการเอาใจใส่ของผู้ที่มีหน้าที่บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อภาพลักษณ์ด้านความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง หรือบางแหล่งท่องเที่ยวหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ บริษัททัวร์ ร้านอาหาร โรงแรม ต่างก็ลงทุนก่อสร้างและให้บริการห้องอาบน้ำและห้องสุขาสาธารณะ โดยมีการเก็บค่าบริการกรณีไม่ใช่ลูกค้าที่มาใช้บริการ เช่น บริเวณหาดปากเมง หากนักท่องเที่ยวมาเล่นน้ำทะเลที่หาดปากเมงต้องการเข้าอาบน้ำเปลี่ยนชุดก็ต้องชำระค่าบริการให้กับร้านค้า ร้านอาหารที่คอยให้บริการสำหรับอาบน้ำและห้องสุขา เป็นต้น นอกจากนี้ในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังต้องปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการเพื่อรองรับการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต **ด้านสัญญาณโทรศัพท์มือถือ การบริการอินเทอร์เน็ต และระบบไวไฟ** ระบบสัญญาณโทรศัพท์ในพื้นที่จังหวัดตรัง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ครอบคลุมทุกเครือข่ายและครอบคลุมพื้นที่สัญญาณ 3G และ 4G ทั้งหมด ระบบอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่จะมาคู่กับการซื้อแพ็คเกจโทรศัพท์ สำหรับระบบไวไฟที่มีให้บริการจากหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ท่องเที่ยวที่สำคัญมีค่อนข้างน้อยและต้องมีการลงทะเบียนก่อนใช้งานทุกครั้ง

แต่ระบบไวไฟของหน่วยงานเอกชนจะมีให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้ใช้งานฟรีเป็นการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวได้สืบค้นข้อมูล ทำงานหรือติดต่อสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์ในซึ่งถือเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังได้อีกทางหนึ่ง **ด้านการบริการเช่ารถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ และรถจักรยาน** การเช่ารถจะมีบริษัทที่ให้บริการเช่ารถของเอกชนตั้งจุดให้บริการที่สนามบินตรังตลอดจนบริษัทท่องเที่ยวในจังหวัดตรังจะมีบริการเช่ารถโดยมีรถประเภทต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวเลือกเช่าตามความเหมาะสม และตามงบประมาณที่กำหนด ซึ่งมีบริการยานพาหนะ ได้แก่ รถจักรยาน รถจักรยานยนต์ รถยนต์ รถตุ๊กตุ๊ก รถตู้ และเรือ โดยมีบริการตามจุดแหล่งท่องเที่ยวใหญ่ ๆ บริเวณท่าเรือ สถานีขนส่ง และสนามบิน

6.ความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว (Available Package)

จังหวัดตรังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่นโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่ได้รับความนิยมอย่างมาก ซึ่งโปรแกรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของบริษัททัวร์จะมุ่งให้ความสำคัญกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเลเป็นหลัก ทั้งนี้บริษัททัวร์จะเสนอขายโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวจะพิจารณาก่อนตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวจากราคาที่มีความคุ้มค่า สมเหตุสมผล ความน่าเชื่อถือของบริษัททัวร์ ผลงาน การบริการอย่างเป็นมืออาชีพ และรายละเอียดของกิจกรรมที่มีความชัดเจน ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดตรังจะให้ความสนใจในโปรแกรมการท่องเที่ยวทางทะเลมากกว่าโปรแกรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ จึงทำให้บริษัททัวร์จัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวมุ่งกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเล เช่น ดำน้ำดูปะการัง ว่ายน้ำลอดถ้ำมรกต และพายเรือ เป็นต้น ส่วนใหญ่โปรแกรมการท่องเที่ยวจะมีให้เลือกแบบเที่ยว 1 วัน, 2 วัน 1 คืน, 3 วัน 2 คืน และ 4 วัน 3 คืน โดยรายละเอียดของโปรแกรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเสนอแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยม ได้แก่ ถ้ำมรกต เกาะกระดาน เกาะเชือก เกาะม้า เป็นต้น

สรุปผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรังในขั้นตอนที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลสำหรับจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นนักท่องเที่ยวจากอำเภอสิเกา อำเภอกันตัง อำเภอปะเหลียน อำเภอหาดสำราญ จำนวนอำเภอ 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ทั้ง 4 อำเภอ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คนคิดเป็นร้อยละ 53.25 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน

187 คน คิดเป็นร้อยละ 46.75 ส่วนใหญ่มีอายุ 25-34 ปี จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมา คือ อายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.75 ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 49.75 รองลงมา คือ สถานภาพสมรส จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา คือ มัธยมศึกษา จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.25 ส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 รองลงมา คือ ข้าราชการ/พนักงานรัฐ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 รองลงมา คือ 15,001-30,000 บาท จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาจากภาคใต้ จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 66.50 รองลงมา คือ ภาคกลาง จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.75 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีประสบการณ์เดินทางท่องเที่ยวและพักผ่อนในจังหวัดตรัง ครั้งแรก จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50 รองลงมา คือ มากกว่า 3 ครั้ง จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 โดยศึกษาข้อมูลก่อนมาท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 รองลงมา คือ เพื่อน/ญาติ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 ส่วนใหญ่ตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวเพื่อพักผ่อน จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 รองลงมา คือ หาประสบการณ์ใหม่ในชีวิต จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวกับครอบครัว จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 รองลงมา คือ แฟน/คนรัก จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 ยานพาหนะในการเดินทางมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เดินทางโดยใช้รถยนต์ส่วนตัว จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.25 รองลงมา คือ เครื่องบิน จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่พักค้างคืนในจังหวัดตรัง จำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 79.25 และไม่พักค้างคืน จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.75 เลือกพักโรงแรม จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 46.06 รองลงมา คือ รีสอร์ท จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 21.14 ส่วนใหญ่พักค้างคืนในจังหวัดตรัง 2 คืน จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 45.50 รองลงมา คือ 1 คืน จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 39.25 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน ส่วนใหญ่ใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเฉลี่ย 1,001-3,000 บาทต่อวัน จำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 66.75 รองลงมา คือ 3,001-5,000 บาท จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ฤดูที่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวในฤดูร้อน (มี.ค.-มิ.ย.) จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 74.00 รองลงมา คือ ฤดูหนาว (พ.ย.-ก.พ.) จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 ความประทับใจในการเดินทางครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีความประทับใจในความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 23.82 รองลงมา คือ ความเป็นมิตรของผู้คน จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 21.23 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วน

ใหญ่จะกลับมาเที่ยวซ้ำ จำนวน 388 คน คิดเป็นร้อยละ 97.00 และไม่กลับมาเที่ยว จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00

ตอนที่ 2 การประเมินศักยภาพของท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง

สรุปผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะ เช่น เกาะมุก เกาะกระดาน เกาะเชือก เป็นต้น (มีค่าเฉลี่ย 4.12) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ แหล่งท่องเที่ยวถ้ำ เช่น ถ้ำมรกต เป็นต้น (มีค่าเฉลี่ย 4.01) อยู่ในระดับมาก และแหล่งท่องเที่ยวชายหาด เช่น หาดปากเมง หาดราชมงคล หาดสำราญ เป็นต้น (มีค่าเฉลี่ย 3.90) อยู่ในระดับมาก

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานที่ให้บริการการเดินทางสะดวก เช่น สนามบิน สถานีรถไฟ บขส. ท่าเรือ เป็นต้น และความสะดวกในการเดินทางทางอากาศ เช่น เครื่องบิน เป็นต้น (มีค่าเฉลี่ย 3.77) อยู่ในระดับมาก และรองลงมา คือ มีจุดพักรถระหว่างทางและจุดจอดรถในแหล่งท่องเที่ยวสะดวก (มีค่าเฉลี่ย 3.48) อยู่ในระดับมาก มีป้ายบอกทางเป็นระยะ ๆ และชัดเจน (มีค่าเฉลี่ย 3.44) อยู่ในระดับมาก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ แหล่งที่พักค้างคืน เช่น โรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ โฮมสเตย์ เป็นต้น (มีค่าเฉลี่ย 3.92) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ร้านอาหารและเครื่องดื่ม (มีค่าเฉลี่ย 3.76) อยู่ในระดับมาก และร้านขายของที่ระลึก ตลาดสินค้าพื้นเมือง ร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า (มีค่าเฉลี่ย 3.72) อยู่ในระดับมาก

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง (มีค่าเฉลี่ย 4.06) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ กิจกรรมรับประทานอาหารทะเล (มีค่าเฉลี่ย 3.85) อยู่ในระดับมาก และกิจกรรมเล่นน้ำทะเล (มีค่าเฉลี่ย 3.83) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ขับรถเที่ยวชมรอบหาด (มีค่าเฉลี่ย 3.71) อยู่ในระดับมาก

ด้านการบริการขั้นพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ระบบไฟฟ้า (มีค่าเฉลี่ย 3.80) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การบริการเช่ารถยนต์ รถ

มอเตอร์ไซค์ และรถจักรยาน (มีค่าเฉลี่ย 3.72) อยู่ในระดับมาก และสัญญาณโทรศัพท์มือถือ (มีค่าเฉลี่ย 3.66) อยู่ในระดับมาก

ด้านรายการสำเร็จรูปทางการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ พนักงานมีความรู้ ความสามารถในการนำเที่ยว (มีค่าเฉลี่ย 3.77) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ระยะเวลาในการท่องเที่ยวแต่ละสถานที่มีความเหมาะสม (มีค่าเฉลี่ย 3.73) อยู่ในระดับมาก และ ช่องทางการติดต่อสั่งจองมีความสะดวก (มีค่าเฉลี่ย 3.71) อยู่ในระดับมาก

การแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง โดยวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ SWOT และการสังเคราะห์ด้วยตาราง TOWS Matrix สามารถอภิปรายผลการวิจัย ปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านจุดแข็ง จากการวิเคราะห์พบว่า จังหวัดตรังมีแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยว วัฒนธรรมนิยม และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ มีแหล่งหย้าทะเลที่อุดมสมบูรณ์ และแหล่งพะยูนแห่งเดียวของทะเลอันดามัน มีระบบคมนาคมขนส่งที่ครอบคลุมทุกด้าน มีสินค้าของที่ระลึกประจำจังหวัดที่สร้างชื่อเสียงระดับประเทศ มีเทศกาลงานประเพณีต่าง ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีชื่อเสียงของจังหวัด จังหวัดตรังเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของภาคใต้ฝั่งอันดามัน มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทางบกและทางทะเล มีวัฒนธรรมการกินอาหารที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ตลอดจนประชาชนจังหวัดตรังส่วนใหญ่เป็นเจ้าบ้านที่ดี และมีอัธยาศัยไมตรีจิต

ด้านจุดอ่อน จากการวิเคราะห์พบว่า จังหวัดตรังยังขาดการวางแผนการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการในการเตรียมรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในอนาคต โครงสร้างพื้นฐานหลักและเส้นทางคมนาคม ยังไม่เพียงพอและยังไม่ได้มาตรฐาน ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวขาดการต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่า ขาดแคลนบุคลากรด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ความเข้าใจในภาษาต่างประเทศ กิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวจังหวัดตรัง ยังมีจำนวนน้อย อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ขาดการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริการด้านการท่องเที่ยว งบประมาณไม่ต่อเนื่องและเพียงพอส่งผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดให้มีความสวยงาม และได้มาตรฐาน การประชาสัมพันธ์จังหวัดตรัง และการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังยังมีน้อยและขาดการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ และสุดท้าย ขาดการอนุรักษ์และจัดการด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตให้เกิดความยั่งยืน สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บัญยอนนท์ (2555) ได้ศึกษาการพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชร ชี้ให้เห็นว่า จังหวัดกำแพงเพชรมีปัญหาด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น ขาดแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวและขาดการวางแผนพัฒนาการ

ท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบ และงานวิจัยของอังคณา ฤทธิกุล (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านถ้ำผึ้ง ตำบลต้นยวน อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ระบุว่า ยังขาดความรู้และความเข้าใจในการบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควรมีการกระจายรายได้ภายในชุมชนเพราะให้ความร่วมมือ

ด้านโอกาส จากการวิเคราะห์พบว่า การเติบโตของกลุ่มประเทศ BRIC ส่งผลให้นักท่องเที่ยวจากประเทศเหล่านี้เพิ่มจำนวนมากขึ้น รัฐบาลให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวซึ่งเป็นแหล่งสร้างรายได้ โดยมีนโยบายสนับสนุนและกระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง จังหวัดตั้งอยู่ในพื้นที่ความร่วมมือของกลุ่มพัฒนาเศรษฐกิจ IMT-GT ส่งผลต่อการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยวใหม่ ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ทำให้เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น การขยายตัวของสายการบินต้นทุนต่ำทำให้สะดวกและรวดเร็วในการเดินทาง นักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น การจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศและพันธมิตรต่าง ๆ ทำให้ไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน กระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กำลังได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น จังหวัดตั้งมีโอกาสพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยที่มีมาตรฐาน การตื่นตัวของคนจังหวัดตั้งเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพราะราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ รวมไปถึงสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรการท่องเที่ยวที่เป็นอัตลักษณ์จังหวัดตั้ง

ด้านอุปสรรค จากการวิเคราะห์พบว่า ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจโลกและในประเทศส่งผลให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจชะลอเดินทางท่องเที่ยว ความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัย ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ โรคระบาด และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกส่งผลให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยว การแข่งขันและแย่งชิงนักท่องเที่ยวของจังหวัดใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้าน การเปิดเสรีอาเซียนทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างบุคลากรในอาเซียนส่งผลต่อการได้มา ซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพเข้ามาทำงานด้านบริการ การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวขาดความต่อเนื่อง เพราะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนข้อจำกัดด้านกฎหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอุทยานของจังหวัดตั้ง

ทั้งนี้แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตั้งจากการใช้เทคนิควิธีวิเคราะห์ SWOT และเทคนิคสังเคราะห์ด้วยตาราง TOWS Matrix เพื่อให้ได้ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดตั้ง หลังจากนั้นสอบถามความคิดเห็นที่ได้จากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวทั้ง 4 ภาคส่วน ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว ผลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ทำให้ได้ยุทธศาสตร์ที่มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยว

จังหวัดตรัง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางปฏิบัติได้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับมาตรฐานการท่องเที่ยว มุ่งเน้นพัฒนาเส้นทางคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศให้เพียงพอและได้มาตรฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว พัฒนาการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวรองอย่างบูรณาการและได้มาตรฐานความปลอดภัย มีการจัดทำป้ายสื่อความหมายและป้ายประชาสัมพันธ์ตามเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบที่เป็นสากล ตลอดจนปรับปรุงสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป คนพิการและผู้สูงอายุให้มีมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ รัชนีวรรณ บุญอนันต์ (2555) ได้ศึกษาการพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า โครงสร้างพื้นฐานและเส้นทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่สำคัญมากสำหรับการดึงดูดนักท่องเที่ยว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นอย่างเหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ความปลอดภัย ความสะอาดสบาย และคุณภาพการบริการทางอากาศเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าที่เหมาะสมกับการบริหารการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชร นอกจากนี้ พิมพ์ชนก สังข์แก้ว และคณะ (2558) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้ระบุว่า ยุทธศาสตร์ที่ยังคงมีความสำคัญอันดับแรก คือ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและความปลอดภัย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน และยกระดับแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงพื้นที่ที่มีศักยภาพ การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวเชื่อมโยงโครงข่ายพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวและสินค้าการท่องเที่ยวที่สะท้อนความเป็นกลุ่มท่องเที่ยววัฒนธรรม ตลอดจนการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ บุญยธร แคล้วคลาด (2558) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลของผู้นำนักบริหารในพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยตอนบนของประเทศไทย ระบุว่า ยุทธศาสตร์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเป็น 1 ในกลยุทธ์สำคัญของแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยตอนบนของประเทศไทยเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงอยู่สู่รุ่นหลังต่อไป นอกจากนี้ อังคณา ฤทธิกุล (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านถ้ำผึ้ง ตำบลต้นยวน อำเภอพนมจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งให้เห็นว่า ยุทธศาสตร์เชิงแก๊วกฤตต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนเช่นลดการบุกรุกที่สาธารณะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ หวงแหน ดุแลทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของชุมชน อีกทั้ง อังคณา ฤทธิกุล (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านถ้ำผึ้ง ตำบลต้นยวน อำเภอพนม จังหวัด

สุราษฎร์ธานี ซึ่งให้เห็นว่า ยุทธศาสตร์เชิงแก๊วกฤตต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนเช่นลดการบุกรุกที่สาธารณะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ หวงแหวนดูแลทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของชุมชนต่อไป

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสินค้าและบริการเพื่อเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยว มุ่งเน้นจัดตั้งสถาบันกลางเพื่อพัฒนาศักยภาพและประเมินมาตรฐานสินค้าและบริการของจังหวัดตรัง ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า OTOP ผ่านเรื่องราวและทรัพยากรที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น การพัฒนากิจกรรม นวัตกรรมและมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาทางน้ำ ตลอดจนการส่งเสริมการท่องเที่ยวตรัง 12 เดือน ซึ่งสอดคล้องกับ สมจินต์ ชาญกระปี (2559) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี ระบุว่า ยุทธวิธีส่งเสริมการตลาดในและต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพจะช่วยให้การพัฒนาสินค้าการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐาน นอกจากนี้ อังคณา ฤทธิกุล (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านถ้ำผึ้ง ตำบลต้นยวน อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งให้เห็นว่า ประเด็นยุทธศาสตร์เชิงรุกต้องเสริมสร้างองค์กรโดยการสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนซึ่งมีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมภายใต้การบริหารจัดการที่มีความเหมาะสม โดยมีหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ร่วมกันวางแผนงาน จัดสรรงบประมาณ เพื่อกระจายรายได้และผลประโยชน์ให้แก่ชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยวสู่มาตรฐาน มุ่งเน้นประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อสร้างภาพลักษณ์และความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว เพิ่มการติดตั้งกล้องวงจรปิดเพื่อป้องกันดูแลรักษาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว พัฒนาระบบเฝ้าระวังสุขอนามัยมาตรฐานสากล ส่งเสริมการกระจายตลาดการท่องเที่ยวอย่างสมดุลในเชิงพื้นที่ เวลา และกลุ่มตลาด พัฒนาการตลาดท่องเที่ยวตรังออนไลน์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจน พัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิชัย โล่ห์นารายณ์ (2562) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของจังหวัดบุรีรัมย์ ระบุว่า ปัจจัยในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์ที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วยด้านเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายการท่องเที่ยว มุ่งเน้นประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาแรงงานวิชาชีพและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสอดคล้องกับการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวในอาเซียน พัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยว และการกระจายรายได้ระหว่างชุมชนกับสถานประกอบการในพื้นที่ เชื่อมโยงบทบาทและภารกิจของหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวอย่างบูรณาการ พัฒนาคุณภาพบุคลา

การด้านการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ ส่งเสริมการพัฒนาและระบบฐานข้อมูลจัดเก็บองค์ความรู้ของชุมชน ตลอดจนพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการบริหารจัดการบริการด้านการท่องเที่ยวของเครือข่ายการท่องเที่ยวทุกภาคส่วน ซึ่งสอดคล้องกับ สีสมพร สุตกิจ (2563) ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า กลยุทธ์การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและมรดกโลก และงานวิจัยของ สุทธิชัย โล่ห์นารายณ์ (2562) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของจังหวัดบุรีรัมย์ ระบุว่า ยุทธศาสตร์ที่ควรให้ความสำคัญด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์ บุคลากรต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมในทุกฝ่าย นอกจากนี้ สมจินต์ ชาญกระปี (2559) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี ระบุว่า ผลการศึกษาและกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรี ยังคงให้ความสำคัญในยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ทั้งนี้หากนำผลการศึกษาที่ได้โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณมาจัดทำกรสรุป ผู้วิจัยเห็นว่า “แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง” มีรายละเอียด ดังนี้

วิสัยทัศน์ คือ “ตรัง” เมืองการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

พันธกิจ มี 5 ข้อ ได้แก่

1. พัฒนาระบบคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวและบริการ
2. พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นการอนุรักษ์ฟื้นฟู การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม
3. พัฒนาและส่งเสริมคุณภาพสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว
4. ส่งเสริมภาพลักษณ์เมืองการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
5. พัฒนาศักยภาพและสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวแบบบูรณาการทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะ

การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรังเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการได้รับประโยชน์ร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกันในการแสดงความคิดเห็น ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผนแสดงบทบาทในการขับเคลื่อน

ยุทธศาสตร์ให้ไปสู่การปฏิบัติได้จริง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อท้องถิ่นจังหวัดจริง ซึ่งผลการวิจัยที่ปรากฏขึ้นในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ 2 ด้าน ได้แก่ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป รายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

1. งานวิจัยเรื่อง วางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง ควรนำผลจากการศึกษาครั้งนี้ประยุกต์ใช้สู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม กำกับดูแลติดตามผลการปฏิบัติ ตลอดจนประเมินติดตามทุกชั้นเพื่อนำผลจากการนำไปใช้มาวิเคราะห์ปรับแก้กลยุทธ์ให้เหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์ อีกทั้งผลของการปรับแก้แผนดังกล่าวจะถูกนำมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2. ทบทวนและปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้สามารถรองรับภารกิจตามยุทธศาสตร์ที่หลากหลายและต้องการความคล่องตัวสูง เช่น จัดตั้งฝ่ายหรืองานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นหน่วยงานเฉพาะด้านอยู่ในที่ว่าการอำเภอ เป็นต้น

3. กำหนดนโยบายเรื่องกำหนดสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายเพื่อให้จังหวัดตรังมีสัดส่วนงบประมาณประจำปีขั้นต่ำสำหรับการนำไปใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนตามยุทธศาสตร์และโครงการในแต่ละปีอย่างชัดเจน เพื่อเป็นหลักประกันความสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์

4. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันแก้ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในความดูแลของหน่วยงานราชการให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นจริงในปัจจุบัน

5. จัดตั้งคณะกรรมการกำกับเพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง เพื่อเป็นกลไกกระตุ้นผลักดันภายในองค์กรให้เกิดการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กลไกภายใน)

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยพบว่า จังหวัดตรังยังมีประเด็นการศึกษาวิจัยในด้านต่าง ๆ ที่น่าสนใจและควรค่าแก่การแสวงหาคำตอบ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังอย่างยั่งยืน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง ภายหลังจากการมี

การดำเนินการตามแผนครบ 1 ปี เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจได้ปรับเปลี่ยนแผนยุทธศาสตร์ฯ ได้อย่างเป็นรูปธรรม เหมาะสมกับสถานการณ์และก่อบริษัทสูงสุดต่อไป

2. ควรศึกษาทิศทางการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดตรัง เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมการท่องเที่ยวในอนาคต

3. ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านรูปแบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพในการท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง เพื่อให้เกิดเป็นต้นแบบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์แบบ ทั้งในเชิงโครงสร้างพื้นที่ การจัดการระบบสาธารณูปโภค การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ภาคผนวก
ก.แบบสอบถาม
ข.แบบสัมภาษณ์

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

เลขที่แบบสอบถาม.....

เรื่อง แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเล
ของจังหวัดตรัง

คำชี้แจง : แบบสอบถามฉบับนี้ มีทั้งสิ้น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ลักษณะ และวัตถุประสงค์การเดินทางของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ลักษณะ และวัตถุประสงค์การเดินทางของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 25 ปี 25-34 ปี 35-44 ปี
 45-54 ปี 55-64 ปี 65 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพ โสด สมรส หม้าย/หย่าร้าง
4. การศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
 อนุปริญญา/ ปวส. ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
5. อาชีพ เกษตรกร พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน แม่บ้าน/พ่อบ้าน
 นักเรียน/นักศึกษา ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ข้าราชการ/พนักงานรัฐ
 รับจ้าง อื่นๆ โปรดระบุ.....
6. รายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท 15,001-30,000 บาท
 30,001-45,000 บาท 45,001 บาทขึ้นไป
7. ภูมิลำเนา ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ จังหวัดตรัง

8. ท่านเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดตรังกี่ครั้ง

- ครั้งแรก 2 ครั้ง 3 ครั้ง มากกว่า 3 ครั้ง

9. ก่อนตัดสินใจท่องเที่ยว ท่านศึกษาข้อมูลด้านท่องเที่ยวจังหวัดตรังจากแหล่งใด

- อินเทอร์เน็ต เพื่อน/ญาติ สื่อโฆษณา (โทรทัศน์,วิทยุ)
 นิตยสาร/วารสารท่องเที่ยว ศูนย์ข้อมูล/นิทรรศการการท่องเที่ยว
 บริษัททัวร์ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

10. เหตุผลหลักที่ท่านตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

- พักผ่อน เยี่ยมญาติ/เพื่อน ทักษะศึกษา/แสวงหาความรู้
 ประชุม/สัมมนา ติดต่อธุรกิจ ปฏิบัติราชการ
 หาประสบการณ์ใหม่ในชีวิต อื่น ๆ โปรดระบุ.....

11. ท่านเดินทางท่องเที่ยวมาจังหวัดตรังกับใคร

- คนเดียว แฟน ครอบครัว กลุ่มเพื่อน
 บริษัททัวร์ บริษัทที่ทำงาน อื่น ๆ โปรดระบุ.....

12. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตรังโดยยานพาหนะชนิดใด

- เครื่องบิน รถไฟ รถโดยสารประจำทาง รถมอเตอร์ไซด์
 รถยนต์ส่วนตัว รถเช่า/รถตู้ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

13. ท่านพักค้างคืนในเดินทางท่องเที่ยวครั้งนี้หรือไม่

- พักค้างคืน ไม่พักค้างคืน

14. ถ้าท่านพักค้างคืน ท่านเข้าพักในที่พักประเภทใด

- โรงแรม รีสอร์ท เกสท์เฮาส์ โฮมสเตย์
 บ้านเพื่อน/ญาติ กางเต็นท์ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

15. ท่านพักค้างคืนจำนวนกี่คืน

- 1 คืน 2 คืน 3 คืน มากกว่า 3 คืน

16. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวครั้งนี้เฉลี่ยต่อวัน

- ต่ำกว่า 1,000 บาท 1,001-3,000 บาท
 3,001-5,000 บาท มากกว่า 5,001 บาท

17. ท่านชอบมาเที่ยวจังหวัดตรังในฤดูใด

- ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว

18. สิ่งที่ท่านประทับใจมากที่สุดในการเดินทางครั้งนี้คืออะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ความเป็นมิตรของผู้คน ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว
 การบริการนำเที่ยว มัคคุเทศก์และการประชาสัมพันธ์
 รสชาติอาหาร/เครื่องดื่ม กิจกรรมการท่องเที่ยว
 ที่พักสะดวกสบายและสะอาด อื่น ๆ โปรดระบุ.....

19. ท่านคิดว่าจะกลับมาเที่ยวจังหวัดตรังอีกหรือไม่

- จะกลับมาเที่ยว ไม่จะกลับมาเที่ยว

ตอนที่ 2 การตรวจสอบศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ระดับความคิดเห็น 5 = มากที่สุด / 4 = มาก / 3 = ปานกลาง / 2 = น้อย / 1 = น้อยที่สุด

ท่านคิดว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังอยู่ในระดับใด

ศักยภาพการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ทรัพยากรการท่องเที่ยว					
1. แหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะ เช่น เกาะมุก เกาะกระดาน เกาะเชือก เป็นต้น	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
2. แหล่งท่องเที่ยวถ้ำ เช่น ถ้ำมรกต	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
3. แหล่งท่องเที่ยวชายหาด เช่น หาดปากเมง หาดราชมงคล หาดสำราญ เป็นต้น	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
4. สวนอุทยานบ่อน้ำร้อนกันตัง	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
5. สถานีรถไฟกันตัง	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
6. พิพิธภัณฑสถานพระยารัษฎานุประดิษฐ์	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวใน จังหวัดตรัง					
1. สถานที่ให้บริการการเดินทางสะดวก เช่น สนามบิน สถานีรถไฟ บขส. ท่าเรือ เป็นต้น	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
2. ความสะดวกในการเดินทางทางอากาศ เช่น เครื่องบิน เป็นต้น	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1

3. มีจุดพักรถระหว่างทางและจุดจอดรถในแหล่งท่องเที่ยวสะดวก	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
4. มีป้ายบอกทางเป็นระยะ ๆ และชัดเจน	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
5. ความสะดวกในการเดินทางทางน้ำ เช่น เรือแพข้ามฟาก เป็นต้น	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
6. มีรถขนส่งสาธารณะระหว่างแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
7. สภาพถนนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
8. ความสะดวกในการเดินทางทางบก เช่น รถไฟ รถยนต์ รถโดยสารประจำทาง เป็นต้น	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
1. แหล่งที่พักค้างคืน เช่น โรงแรม รีสอร์ท เกสเฮ้าส์ โฮมสเตย์ เป็นต้น	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
2. ร้านอาหารและเครื่องดื่ม	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
3. ร้านขายของที่ระลึก ตลาดสินค้าพื้นเมือง ร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
4. ศูนย์บริการข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว					
1. ดำน้ำตื้นดูปะการัง	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
2. รับประทานอาหารทะเล	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
3. เล่นน้ำทะเล	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
4. ถ่ายรูปใต้ทะเล	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
5. ไต่หมึก ตกปลา	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
6. ขับรถเที่ยวชมรอบหาด	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
ด้านการบริการขั้นพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว					
1. ระบบไฟฟ้า	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
2. การบริการเช่ารถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ และรถจักรยาน	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
3. สัญญาณโทรศัพท์มือถือ	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
4. น้ำดื่มและน้ำใช้	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
5. ธนาคาร การแลกเปลี่ยนเงินตรา และตู้ ATM	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
6. การบริการอินเทอร์เน็ต และระบบไวไฟให้กับนักท่องเที่ยว	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
7. การบริการห้องน้ำ/ห้องสุขาสาธารณะ	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
8. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1

9. โรงพยาบาล หรือสถานบริการสาธารณสุขที่ให้บริการ และช่วยเหลือนักท่องเที่ยว	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
10. ศูนย์รับแจ้งเหตุสำหรับนักท่องเที่ยว	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
ด้านรายการสำเร็จรูป					
1. พนักงานมีความรู้ ความสามารถในการนำเที่ยว	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
2. ระยะเวลาในการท่องเที่ยวแต่ละสถานที่มีความเหมาะสม	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
3. ช่องทางการติดต่อสั่งจองมีความสะดวก	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
4. ราคาโปรแกรมการท่องเที่ยวมีความคุ้มค่า	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
5. โปรแกรมการท่องเที่ยวมีรายละเอียดชัดเจน	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
6. โปรแกรมการท่องเที่ยวมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
7. ใช้สื่อโฆษณา และประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
8. โปรแกรมการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ขอบพระคุณที่สละเวลาตอบแบบสอบถามครั้งนี้

แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เลขที่.....

เรื่อง แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในพื้นที่ชายฝั่งทะเล
ของจังหวัดตรัง

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มีทั้งสิ้น 5 ตอน ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ลักษณะ และวัตถุประสงค์การเดินทางของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง
- ตอนที่ 3 สภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง
- ตอนที่ 4 การวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวทางทะเลชายฝั่งของจังหวัดตรัง
- ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ - นามสกุล
- 1.2 ระดับการศึกษา.....
- 1.3 อาชีพ / ตำแหน่ง.....
- 1.4 ระยะเวลาที่ทำงานในหน่วยงาน.....ปี
- 1.5 หน้าที่และความเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว.....
- 1.6 สถานที่ติดต่อ.....โทรศัพท์.....

ตอนที่ 2 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง

- 2.1 แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรังในปัจจุบันเป็นอย่างไร
- 2.2 แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในจังหวัดตรังมีที่ใดบ้าง
- 2.3 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและความสะดวกในการคมนาคมเป็นอย่างไร
- 2.4 สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีในแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างไร
- 2.5 ที่พักที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างไร
- 2.6 กิจกรรมที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างไร
- 2.7 รายการท่องเที่ยวที่มีให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างไร
- 2.8 แนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังควรเป็นอย่างไร

ตอนที่ 3 สภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวจังหวัดตรัง

- 3.1 จุดแข็งหรือจุดเด่นที่น่าสนใจของการท่องเที่ยวจังหวัดตรังมีอะไรบ้าง
- 3.2 จุดอ่อนหรือจุดด้อยของการท่องเที่ยวจังหวัดตรังมีอะไรบ้าง
- 3.3 โอกาสหรือปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนของการท่องเที่ยวจังหวัดตรังมีอะไรบ้าง
- 3.4 ปัญหาหรืออุปสรรคของการท่องเที่ยวจังหวัดตรังมีอะไรบ้าง

ตอนที่ 4 การวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวทางทะเลชายฝั่งของจังหวัดตรัง

4.1 ในระยะเวลา 5-10 ปี ข้างหน้า ทิศทางการท่องเที่ยวจังหวัดตรังควรเป็นอย่างไร

4.2 จังหวัดตรังสามารถเปลี่ยนแปลงสภาพการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ปัจจุบันไปสู่สภาพที่ต้องการเป็นในอนาคตได้อย่างไร

4.3 แนวนโยบายเพื่อกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังควรเป็นอย่างไร

- ด้านเศรษฐกิจ
- ด้านสังคมและวัฒนธรรม
- ด้านสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านได้เสียสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้

บรรณานุกรม

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564. สถิตินักท่องเที่ยวปี พ.ศ.2562. แหล่งที่มา:

https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=625, 15 มกราคม 2564.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2545. **โครงการข้อมูลเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. กรุงเทพฯ: อัสซา.

กิตติภูมิ มีประดิษฐ์. 2542. **มนุษย์ อุตสาหกรรมและสภาพแวดล้อม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549). **การคิดริเริ่มมโนทัศน์: Conceptual thinking** (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.

โกวิท พวงงาม. 2553. **การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

ชนินทร์ ชุนหพันธ์รักษ์. 2544. **นโยบายธุรกิจและการบริหารเชิงกลยุทธ์** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
ศูนย์เอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต

ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์. 2545. **การจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (หน่วยที่ 1-7)**.
นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จำเนียร ชุณหโสภาค. 2553. **รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนโดยการมีส่วนร่วม**
เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ ปรัชญา
ดุขฎิบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ดวงจันทร์ อาภาวัชรุตม์ เจริญเมือง. 2545. **เมืองยั่งยืน แนวคิดประสบการณ์ของตะวันตก**. เชียงใหม่:
แสงศิลป์.

ทวีป ศิริรัศมี. 2544. **การวางแผนพัฒนาและประเมินโครงการ** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

ทัศนาวลัย ดันติเอกรัตน์. (2553). **ความพึงพอใจในการควบคุมดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน**
และความภาคภูมิใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- นเรศ สงเคราะห์สุข. 2541. กรอบความคิดเพื่อส่งเสริมเพื่อการพัฒนา: การมีส่วนร่วมของชุมชน.
กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- เนาวรัตน์ พลายน้อย และศุภวัลย์ พลายน้อย. 2549. การติดตามประเมินผลและสังเคราะห์ความรู้:
บทเรียนการพัฒนานักจัดการความรู้ท้องถิ่นในโครงการเสริมสร้างความรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข
(สรส.) ภาคกลาง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยมหิดล
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2542. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปิยะ อุทาโย. 2543. การสร้างมาตรวัดความพึงพอใจของประชาชน. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนา
บริหารศาสตร์.
- สำนักงานจังหวัดตรัง. 2561. แผนพัฒนาจังหวัดตรัง พ.ศ. 2561-2564. ตรัง: ม.ป.พ.
- ทศพล กฤตพิสิฐ. 2538. การมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเขตหนองจอกที่มีต่อโครงการ/กิจกรรม
การพัฒนาตามแนวทางบรมและบวรเพื่อสร้างสรรค์อุดมการณ์แผ่นดินทองหนองจอก.
วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. 2552. เกาะข้างการท่องเที่ยวทางทะเลบนฐานความรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย.
- ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และพัชรินทร์ เสริมการดี. 2553. การศึกษาศักยภาพและแนวทาง การ
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนบ้านทุ่งมะปราง อำเภอควนโดน และบ้านโดนพานัน อำเภอควน
กาหลง จังหวัดสตูล. *สุทธิปริทัศน์*, 27(83), 97-112.
- พิมพ์ชนก สังข์แก้ว. 2558. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัด
เชียงใหม่. รายงานวิจัย, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พงศ์พันธุ์ ศรีธธาทิพย์ และบัณฑิต สวรรยาวิสุทธิ์. 2551. กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
จัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านสัมฤทธิ์ ตำบลสัมฤทธิ์ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา.
ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พวงเพชร ธนสิน. 2543. ภูมิศาสตร์กายภาพแนวบูรณาการ. เชียงใหม่: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพฑูรย์ พงศบุตร. 2552. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ใน สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราช
ประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ (เล่มที่ 5) (พิมพ์ครั้งที่ 5).

กรุงเทพฯ: โครงการสารานุกรมสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

มนัส สุวรรณ. 2544. **โครงการศึกษาเพื่อจัดทำดัชนีวัดคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว(ฉบับสมบูรณ์)**. เชียงใหม่: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มิตรรา สามารถ. 2543. รายงานผลการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการ **ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส.

ยุวดี นิรัตน์ตระกูล. 2554. การท่องเที่ยวชุมชน. วารสารการท่องเที่ยว, 20 (2), 43.

เยาวภา วงศ์สวัสดิ์. 2558. การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 **นโยบายสู่แนวทางปฏิบัติ**. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2535. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2535** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

รัชนิวรรณ บุญอนันต์. 2555. การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

รุ่ง กาญจนวิโรจน์. 2543. แนวโน้มการท่องเที่ยวในศตวรรษที่ 21. วารสารการท่องเที่ยว, 19(1), 4-7.

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2544. **ท่องเที่ยวยั่งยืน (ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. กรุงเทพฯ: อนุสาร อสท..

วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี. 2556. **ทรัพยากรการท่องเที่ยว**. แหล่งที่มา :

<http://masterplan.andamanecotourism.com/%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88-5-%E0%B8%97%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%9E%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%97%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%80/>, 15 มกราคม 2564.

วิโรจน์ สารัตนะ. 2543. **แผนยุทธศาสตร์องค์การ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.

สมจินต์ ชาญกระปี่. 2559. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สี่สมพร สุดทิจัก. 2563. กลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อ เมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- สุทธิชัย โลงนารายณ์. 2562. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์รัฐ
ประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. 2548. **วัฒนธรรมในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพลส.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2548). **การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ
พ.ศ. 2548**. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สำนักงานจังหวัดตรัง. 2556. **แผนพัฒนาจังหวัดตรัง พ.ศ. 2557-2560**. ตรัง: ม.ป.พ.
- อังคณา ฤทธิกุล. 2560. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านถ้ำผึ้ง ตำบลต้นยวน
อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุราษฎร์ธานี.
- อัศวิน แสงพิกุล. 2556. **ระเบียบวิธีการวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อุดม เขยกีวงศ์, วิมล จิโรธพันธุ์ และประชิด สคุณะพัฒน์. 2548. **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. กรุงเทพฯ: แสง
ดาว.
- เอกชัย บุญยาทิษฐาน. 2553. **คู่มือวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- เอกลักษณ์ ทองเสมียน. 2550. การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาน้ำตกเก้าโจน ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- Adams, W. M. 1990. **Green Development: Environment and Sustainability in
the third world**. British: Routledge.
- Buhalis, D. 2000. Marketing the competitive destination of the future. **Tourism
Management**, 21(1), 50-51.
- Clark, R. N. and Stankey, G.H. 1979. **The recreation opportunity spectrum:
A framework for planning, management and research**. Portland: Northwest
Forest Experiment Station.
- Dickman, S. 1996. **Overview of the Impacts of Feral Cats on Australian Native Fauna**.
Canberra: Australian Nature Conservation Agency.
- Greg, R. 1995. **Cultural tourism in Europe**. Guildford: Biffles.
- Griffin, T. and Darcy, S. 1997. **Australia-consequences of the newly adopted pro-Asian
orientation**. London: Cassell.

Hall, C. M. 1994. **Tourism in the Pacific Rim: Development, impacts and markets.**
Melbourne: Longman Cheshire.

Jennifer, A. Elliott, T. (1999). **An Introduction to Sustainable Development.** British:
Routledge.

Murphy, P. E. and Garry, P. G. 2005. **Global Tourism: The Next Decade**
(3rd ed.). Burlington: Elsevier.

Kamali, M. H. 2011. **Tourism and the Halal Industry: A Global Shariah Perspective.**
Available Source: <http://www.iais.org.my/e/attach/ppts/12-13JUL2011-WITF/ppts/Prof%20Dr%20Hashim%20Kamali.pdf>, January 15, 2021.

Oakley, P. and David, M. 1984. **Approaches to participation in rural development.**
Geneva: International Labour Office.

World Tourism Organization. 1988. **Publics-private partnerships in WTO News, N.P.:** n.p.

